

Mika Waltari
MEGMONDJÁK A CSILLAGOK

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

MIKA WALTARI

MEGMONDJÁK A CSILLAGOK

REGÉNY

EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST 1978

FORDÍTOTTA

SCHÜTZ ISTVÁN

A FORDÍTÁS AZ ALÁBBI KIADÁS ALAPJÁN KÉSZÜLT:

MIKA WALTARI

TÄHDET KERTOVAT, KOMISARIO PALMU!

WSOY. HELSINKI 1962

HUNGARIAN TRANSLATION © SCHÜTZ ISTVÁN. 1971

MÁSODIK KIADÁS

ELSŐ FEJEZET

Kaino Pelkonen kisasszonnyal kezdem. Életkora negyvenkilenc év, a saját bevallása szerint. Nyugdíjas biztosítóintézeti hivatalnoknő. Szeptember utolsó reggelén, jóval napfelkelte előtt, skót terrierje, Hú Cimborá of Abercombie Cooke, felébredt a Csillagvizsgáló utcai modern egyszobás lakásban, és jóindulatúan pislogott még szendergő gazdasszonyára. Amikor már hat óra felé járt az idő, a kutya óvatosan elhagyta kosarát, az ágyhoz sündörgött, hátsó lábára állt, és mereven, kitartóan leste gazdasszonyának a szemét.

A hipnotizáló tekintet hatására néhány perc múlva Pelkonen kisasszony ásítozni, mocorogni kezdett. Amikor a hű állat észrevette, hogy gazdasszonya felébredt, minden módon igyekezett kimutatni szeretetét. Hangtalanul nevetett, megnyalta gazdasszonyának az orcáját, de nem vakkantott egyet sem. Tisztelte a házirendet. Nemzedékek tapasztalata arra tanította, hogy legjobb, ha kora reggel csendben marad.

A történet elején Pelkonen kisasszony és kutyája, hogy úgy mondjam, már teljesen összeszokott. A kutya nyugodtan várta, míg Pelkonen kisasszony két csésze kávéf forralt magának. Miután a kisasszony befejezte foglalatosságát a fürdőszobában, és pirosítót rakott az ajkára meg sápadt orcájára, a kutya már a fürdőszoba ajtaja előtt várta, sétára készen, foga között a pórázzal.

Szürkén és nyirkosan virradt a helsinki őszi reggel, amikor csendben lelopakodtak a lépcsőn. Ebben a napszakban Pelkonen kisasszony még a liftet sem használta, nehogy felébressze a ház többi lakóját. A kutya miatt sok fenyegetést és sértést kellett eltűrnie. A házirendben ugyan nem mondták ki, hogy a házban nem szabad kutyát tartani, de a bíró a legfelső emeletről ellenséges hangon jegyezte meg a lakógyűlésen, hogy a házirendben arról sincs szó, hogy a házban *lehet* kutyát tartani.

Így kezdődött tehát Pelkonen kisasszony mindennapos kora reggeli kalandozása. Kimondhatatlan megkönnyebbülésére a földszinti ajtót zárva találta, tehát a házmaster még nem volt talpon. Nem mintha Pelkonen kisasszonynak, helyesebben Hú Cimborának megfordult volna a fejében, hogy természetes szükségét akár a legsürgősebbet is – az előkelő ház előtt elterülő gyepszőnyegen végezze el. Ennek ellenére a házmaster minden esetben kioktatta őt, valahányszor észrevette, hogy a kutyával az utcára indul.

Az utca kihalt volt. Még az újságkihordó sem tűnt fel. Pelkonen kisasszony megkönnyebbülten felsóhajtott, és hagyta, hogy a kutya maga után húzza a Csillag-vizsgáló domb parkjába vezető homokos sétányra.

Ott a kutya megállt, és ismét gazdasszonyára nézett. Pelkonen kisasszony óvatosan jobbra-balra kémlelt, aztán a pórázt lekapcsolta a nyakörvről, és elengedte Hú Cimborát, hadd fussa ki magát a park gyepszőnyegén, a fák és bokrok között. Csapzott, sárga levelek hulltak a földre, csendes, nyirkos és szürke volt minden.

Kaino Pelkonen kisasszony nagyon jól tudta, hogy alapos kihágást követ el, amikor kutyáját szabadon engedi a parkban. Dacosan nézett körül, jól tudva, hogy legalábbis a parkörnek és az utcaseprőnek még se híre, se hamva az ilyen korai órákban.

A parkőr nemegyszer csúnyán rákiáltott, és az utcaseprő szerszáma nyelével sózott rá kedves kutyájára. Ilyen tapasztalatok birtokában Pelkonen kisasszony inkább már hat óra előtt felkelt, gyönyörű nyári reggeleken néha már négy óra körül, hogy nyugodtan sétáltathassa az állatot. Nem tudta megérteni, miért ilyen gonoszak az emberek a kutyákhoz, noha a kutyák befizetik adójukat, sőt még rendszeresebben és pontosabban is, mint sok ember. De csak úgy kerülhette ki az emberek gonoszágát, ha saját reggeli álmát feláldozta.

Pelkonen kisasszony tehát követte a Csillagvizsgáló domb parkjának homokos sétányát. Hú Cimborá pedig a bokrok közt rohangászott, hangtalanul, de mámorosan az örömtől, hébe-hóba megállva, hogy visszapillantson. Miután körbejárta a parkot, belélegezve az ősz bánatos föld- és nyirkos avarszagát, Pelkonen kisasszony a *Hajótöröttek* szobra felé irányozta lépteit. Még köd ült ugyan a tájon, de remélte, hogy valahol a kikötő és a Katajanokka mögött megpillantja a napfelkelte aranyos csillogását. Nem egy gyönyörű virradatnak lehetett a szemtanúja itt, anélkül, hogy bárki megzavarta volna, noha messze, a Piactéren már ebben az órában is volt némi forgalom.

De ezen a reggelen a szürke derengés mögött még sejteni sem lehetett a napfelkeltét. Csak világosodott lassan, a fák megsárgult és pirosuló lombja színt kapott, és a fű zölden felragyogott. Miután Pelkonen kisasszony megállt, hogy elnézze kissé a kikötőt, kutyája fáradhatatlan lelkesedéssel folytatta a maga vizsgálatait a bokrok közt.

A kisasszony eleinte szörnyen félt ezektől a csendes kora reggeli sétáktól a reggeli parkban. Nem csupán azért, mert valaki rajtacsíphette volna, hogy a kutyáját szabadon engedi, hanem azért is, mert a bokrok közé részeg csavargók fészkelhették be magukat.

De azért ma a virradat különösen szép volt, Pelkonen kisasszony teljesen megfélemedezett félelmeiről, és mosolyogva arról ábrándozott, hogy egyszer, merő véletlenségből, ezen a kora reggeli órán, a Csillagvizsgáló dombon szembejöhessen vele egy *úriember*, töprengő, szórakozottan sétáló tudós

vagy költő, aki meglepődve pillantja meg őt... és... és így tovább.

De amikor Pelkonen kisasszony ismét idáig jutott gondolataiban, Hú Cimborá, a csalhatatlan jó barát, a bokrok közt hirtelen heves ugatásba kezdett. Az éles csaholás felverte a park csendjét, úgyhogy Pelkonen kisasszony, ijedtében megdermedve, úgy érezte, hogy az ugatást az egész városban meghallották. Valami történt. A kutya hangja nem hallatszott ugyan a fájdalom vonításának, de azért bizonyára bajban lehetett.

A bokrok közül most Pelkonen kisasszony felé rohant. Meleg barna tekintete üveges fényűvé vált. Izgatott ugatással odafutott, aztán vissza a bokrok közé, és megint a gazdasszonyához. Nem, nem sebezte meg magát. Talált valamit, ami mérhetetlenül megijesztette. Gyenge idegzetű kutya volt.

Látva, hogy kutyája bajban van, Pelkonen kisasszony nem félt többé. Csendes korholással csitítgatta a kutyát, és félrehajtva a gallyakat, követte a bokrok közé. Nedves levelek tapadtak a szoknyájához. A földön, a bokrok alatt egy férfi lyukas cipőtálpát, nadrágszárba bújtatott lábát és kabátja bélését pillantotta meg. A férfi hason feküdt, zakójával befödte arcát. A csavargó aludt. Mert Pelkonen kisasszony természetesen csavargónak vélte, talán lyukas cipőtálpá miatt. Vagy amiatt, ahogyan feküdt. Sőt, még a szesz szagát is tisztán érezte a friss őszi levegőben.

A kutya abbahagyta az ugatást. Még mielőtt Pelkonen kisasszony megakadályozhatta volna, morogva ráncigálni kezdte a fekvő ember nadrágszárát. Aztán meghátrált, és farkát a lába közé húzva nyüzszíteni kezdett.

Pelkonen kisasszony legyűrte viszolygását, és elszántan lehajolt, hogy lábánál fogva megrázza a fekvő embert. Mégsem lehet hagyni, hogy egy ember a nedves földön feküdjön, még akkor sem, ha részeg. Ki tudja, hátha már tüdőgyulladást is kapott.

De a lábszár merev volt. Csak ekkor világosodott meg a valóság Pelkonen kisasszony előtt. A csavargó, akinek a fejét eltakarta a kabát, halott volt, merev, mint a kő. Ekkor Pelkonen kisasszony elveszítette önuralmát, és sikoltozni kezdett.

Csak kutyájának szemrehányó tekintetétől nyerte vissza lélekjelenlétét, noha még mindig egész testében reszketett. A tetem mozdulatlanul feküdt a földön. A halál mozdulatlansága, a halál békessége még ha rongyos ember halt is meg annyira hatalmába kerítette Pelkonen kisasszonyt, hogy elmúlt a reszketése.

És akkor a dombtető felől, a csillagvizsgáló torony irányából lassú, megfontolt léptekkel, fűrésző pillantással feltűnt egy *úriember*, életének gentlemanje, éppen úgy, ahogy megálmodta. Talán nem volt annyira magas és délceg, de halántéka és szemöldöke deres volt. Zöld kalapot viselt, amelynek szalagja mellé egy apró piros toll volt dugva.

Pelkonen kisasszony tátott szájjal meredt rá, egyéb nem tellett tőle. Hú Cimborá felfogóképessége gyorsabban működött. Felpattant, futott, rohant az

úriember felé, vinnyogva körülugrálta halványszürke nadrágszárát a divatos esőköpeny alatt, a hálától és örömtől a szó szoros értelmében a földön csúszott előtte. Az úriember lehajolt, hogy megsimogassa, majd fölegyenesedett, acélos szürke, de barátságos tekintetét Pelkonen kisasszonyra vetette, és mintha fontos gondolatok közben zavarták volna meg, szórakozottan megkérdezte:

– Kiáltott itt valaki? Mintha női sikoltást hallottam volna.

Pelkonen kisasszony csak egy pillanatilag habozott. Feltétlen *becsületesség*et, jutott eszébe, és tüstént beismerően válaszolt:

– Én sikoltottam.

Félénk pillantása megigézve kapcsolódott az idegen úriember szemébe. Az időpont, hely és alkalom egy rövid, de annál csodálatosabb pillanatra feledésbe merült. Csak aztán kapott észbe, izgatottan a bokrok felé mutatott, és dadogva megszólalt:

– Ott... ott a bokrok közt egy csavargó holtteste fekszik. Hű Cimborá...

– folytatta, de elpirult, és sietett helyesbíteni – a kutyám bukkant rá, és annyira megijedtem.

Az úriember ismét lehajolt, hogy Hű Cimborának megvakarja a füle tövét. A kutya alázatosan simult hozzá, a férfi pedig, látszólag szórakozottan, megjegyezte:

– Remek kutya.

Közben Pelkonen kisasszonyt figyelte. Aztán behatolt a bokrok közé, cipője orrával megbökte a merev testet, és már vissza is tért.

– Halott – csak ennyit mondott.

Ezután Pelkonen kisasszony nagy meglepetésére figyelmesen körülnézett, és megkérdezte:

– Tehát?

A fekete gubancos skót terrier előtte ült a homokban, és hódolattal bámulta.

Pelkonen kisasszony habozott.

– Nem kellene... – kezdte.

– Értesítenünk a rendőrséget? – egészítette ki a mondatot az úriember. – Természetesen. Így kellene tennünk. De...

Levette kalapját, kezével megsimogatta deres haját, mintha a feje fájt volna, majd így folytatta:

– De hol talál itt rendőrt? Ki látott évek óta rendőrt Helsinkiben? A rendőrség riadóautója hébe-hóba feltűnik. És nappal két lovas rendőr az őrségváltási parádé élén. És a közlekedési rendőrség, még mielőtt az ember lelassíthatná a gépkocsiját. De egyáltalán van-e még közönséges rendőr, mint a mi... bocsánat, az én ifjúkoromban? Ez merő mítosz. Eleven, egyenruhás rendőr őrmester, hátratett kézzel.

– Egyáltalán nem mítosz – jegyezte meg Pelkonen kisasszony némi fölös éllel, mert eszébe jutott a rendőr, aki éppen a legrosszabbkor jelent meg,

amikor ő a Kaivo-park tengerparti részén csupán egy rövid pillanatra elengedte a pórázról Hú Cimborát.

– Aztán meg – folytatta az úr megfontoltan, – miért okozunk magunknak kellemetlenségeket? Mennyiben tartozik ez a dolog magára? Vagy bármelyikünkre? Ha megteesszük a bejelentést, csak kárba vész az időnk. Kihallgatnak bennünket. Be kell mondanunk a nevünket és a címünket. Mindenféle bosszúság. Minden ok nélkül. Egy öreg csavargó miatt.

Pelkonen kisasszonyt ismét elfogta a reszketés. Szörnyű gondolat villant át az agyán.

– Talán... talán azt is be kellene vallanom kérdezte, hogy a kutyám nem volt pórázon? Ilyenkor reggelente szabadon engedem a kutyát, hiszen senkit sem zavar.

– Természetesen – magyarázta az úr. – Világos, hogy be kell ismernie. Különbölegesen talált volna rá a tetemre.

– De – ellenkezett Pelkonen kisasszony – mégsem *hagyhatjuk* ott feküdni. Mégiscsak e... emberről van szó. Az a kötelességünk, hogy jelentsük.

– Valaki hamarosan úgyis rátalál – jegyezte meg az úr türelmetlenül. – Hét óra tájban jönnek a csöszök. Nem az volna a legtisztább és a legegyszerűbb dolog, ha mind a ketten folytatnánk utunkat, és megfeledkeznénk az egész históriáról?

– Csakhogy – jött tűzbe Pelkonen kisasszony, és kihúzta magát – ez nem helyes. Ez... ez önzés.

Az úriember szomorúan megcsóválta a fejét, feltette a kalapját, és sóhajtván lehajolt, hogy megsimogassa az állatot.

– Pompás kutya – jegyezte meg szórakozottan. – Igen, igen, több magához hasonló ember kellene a világon. Akkor talán jobb hely volna. De... tette hozzá, és kelletlenül elhatározásra jutott én, sajnos, nem akarok belekeveredni az ügybe. Ne vegye rossz néven. Valóban nem tehetem. Tegye azt, amit a lelkiismerete diktál.

Kissé megemelte zöld kalapját, amelynek szalagja mellett egészen kicsi piros toll díszelgett, meghajolt és távozott. Minden sietség nélkül kapaszkodott fel ugyanazon az úton, amelyen jött, és Hú Cimborára szorosán a nyomába szegődve baktatott, a bal sarka mellett, mintegy bizonyítva, milyen jó nevelést kapott. Az úr hamarosan kénytelen volt megállni, és ráparancsolni, térjen vissza gazdasszonyához. Hú Cimborára szomorúan bámult utána. Az *úriember* kilépett Pelkonen kisasszony életéből. Egyszer s mindenkorra. Ekkor így képzelte.

Még átforrósodott arccal, de a csalódástól dermedt szívvel. Pelkonen kisasszony mereven bámult a távozó után, pontosan ugyanazzal a kifejezéssel, mint Hú Cimborára.

Ám nem állhatott ott napestig, hogy csalódásáról töprengjen. Cselekednie kellett. Ez volt a *kötelessége*. Telefon jutott az eszébe, és futva elindult

lefelé a dombról. Lihegett, botladozott, és sírdogált is kissé. Hű Cimborá előtte rohant, férfiasan leküzdve ellenállhatatlan vágyát a csaholásra.

Futás közben Pelkonen kisasszony a szeme sarkából egy autót pillantott meg, amely a park gyepszőnyegének a közepén állt, a hűtője furcsán benyomódott egy vastag fátörzsön. De most a legkevésbé sem érdekelte ilyesmi.

A domb tövében álmos villamos dőcögött el. A vásárcsarnok mellett emberek járkáltak. Talált egy telefonfülkét, feltépte az ajtaját, és lekapta a kagylót. Könnyen ment, mert valaki garázda módon leszakította a fülke faláról. Az egész automatát tönkretették. Ezenkívül a telefonkönyvet is annyira széttépték, hogy meg sem találhatta volna benne a rendőrség számát. Ráadásul retiküljébe kukkantva azt is észrevette, hogy megfelelő aprópénze sincs.

A megrázkódtatás hatása oszladozott. A vásártér valamelyik kávézója bizonyára nyitva van már, és ilyen helyen telefon is szokott lenni. Pelkonen kisasszony elszántan rákapcsolta a pórázt hűsége kutyájának nyakörvére. Hű Cimborá alázatosan beletörődött, és lehorgasztott fejjel, lógó farkkal követte gazdasszonyát. Tudta, hogy ezúttal vége az örömnak, és komoly dolgok következnek.

De Pelkonen kisasszonynak nem kellett a vásártérig mennie. Megpillantotta egy szálloda előkelő portálját. Elszántan kinyitotta a súlyos üvegajtót, és maga után húzva az ellenkező állatot, belépett.

Az éjszakai portás udvariasan felállt keményfa asztala mögött, a másodperc töredéke alatt tetőtől talpig végigmérte Pelkonen kisasszonyt, egyidejűleg megfigyelte a kutya fajtáját és a világoszöld pórázt is. Habozás nélkül a kulcstartó felé nyúlt, és gépiesen megkérdezte:

– Melyik számot tetszik?

Pelkonen kisasszony zavarban volt, és mivel nem vette észre a portás kézmozdulatát, azt hitte, hogy a telefonszámra gondolt.

– Nem tudom – válaszolta egyszerűen. – De maga bizonyára tudja.

Az éjszakai portás segílyt kérően az elegánsan trimmelt, fajtiszta skót terrierre pillantott, és arra gondolt, hogy talán a késő éjszakába nyúló koktélparti hatásaképpen keveredett el a hölgy, kutyástól, isten tudja, merrefelé. De nem, nem volt ittas. A luxushotel személyzetének hozzá kellett szoknia a szórakozott szállodai vendégekhez.

– Bocsánat, szabad a nevét – kérdezte még tapintatosabban, mint először, de véletlenül ismét a kutyára pillantott.

Pelkonen kisasszony gondolai közepette is, elmosolyodott. Kellemes ember a portás.

– Hű Cimborá – válaszolta készségesen.

A portás ijedt tekintetét látva, Pelkonen kisasszony sietett hozzáfűzni:

– Of Abercombie-Cooke, ha esetleg tudni akarja. Egészen híres nemzetiség.

A portás ezt csak szelíd szemrehányásnak foghatta fel, bár Pelkonen

kisasszony hangjában szikrányi megbántottság sem volt. Elvörösödve lehajolt, hogy fellapozza a szálloda vendégekönyvét, és megkérdezte:

– Bocsánat, hogyan írják?

Pelkonen kisasszony türelme fogytán volt. Már az is túl nagy bátorságot követelt tőle, hogy betegye a lábát az előkelő szállodába. De ha ez a férfi fontosnak tartja, hogyan írják az ő kutyájának a családnevét, mielőtt megadná a rendőrség telefonszámát, akkor valami nincs rendben. Pelkonen kisasszony utcai ruhája mégiscsak szalonban készült. Nem kellett szégyenkeznie az öltözéke miatt.

– Hagyja csak mondta gyorsan. Majd ha megkapom a számot.

– De – állította a portás – itt nincs ilyen név.

– Hagyja – ismételte meg Pelkonen kisasszony idegesen. Hú Cimbora szorosan a lábszarához bújtt, és vicsorogni kezdett. Fenyegetően meredt az éjszakai portásra, és torkából figyelmeztető morgás tört elő.

– Hagyja – mondta ismét Pelkonen kisasszony. – Magam is megtalálom a számot, ha magának nehezére esik.

Megmozdult. A portás a kulcstartóig hátrált. Hú Cimbora elvesztette a szeme elől, és buzgón fürkészni kezdte a zárt pultot, hátha talál valami nyílást rajta, amelyen át szükség esetén belemarhatna a portás lábikrájába. Kifinomult idegzetű kutya volt, és jól megérezte, hogy az a férfi bosszantja gazdasszonyát.

– Nem engedhetem meg – hárította el a portás. Egészen biztosan emlékszik a hölgy, hogy éppen ebben a szállóban lakik?

– Ide hallgasson, ember! – mondott csődöt Pelkonen kisasszony béke-tűrése. – Nem akarok udvariatlan lenni, de vagy maga bolond, vagy én. Nem lakom ebben a szállodában, soha nem is laktam, és valószínűleg soha nem is fogok itt lakni. Csak a számot akarom. A rendőrség számát. Hát nem ért a szóból?

Majd mikor a portásra nézett, aki elsápadt a sértődöttségtől, hozzátette:

– Próbálja felfogni, hogy életről és halálról van szó.

A portás szakmai magabiztossága visszatért. A nő kétségtelenül ütődött, bármilyen Crombie-Cook legyen is.

– Ha ön nem lakik a szállodában – folytatta fagyosan –, arra kell kérnem, hogy távozzék. Egyáltalán nem hívjuk fel a rendőrséget, és... igen, legyen szíves, távozzék, asszonyom.

Pelkonen kisasszony epéje felforr, kihúzta magát.

– Hát csakugyan nem éri fel ésszel? Éppen az imént a csillagvizsgáló torony dombján egy férfi holttestére találtam. Valami öreg csavargó – folytatta elgondolkozva, és mivel hú akart maradni az igazsághoz, helyesbített: – Vagyis helyesebben a kutya bukkant rá.

A portásnak még egyszer eszébe jutott, hogy legjobb lenne telefonálni a mentőknek. De amikor újra Pelkonen kisasszonyra tekintett, mást gondolt.

– Kedves asszonyom – kérdezte –, miért tolakodott be a szállodába, ha

nem lakik itt? Én úgysem kelthetek senkit életre.

– Nem vagyok asszony – jelentette ki bosszúsan Pelkonen kisasszony. Mindig független volt, és felhőborította, hogy bizonyos életkor után gépies udvariassággal mindenütt „asszonyomnak” szólították. Szerinte semmi szégyellnivaló sem volt abban, ha valaki élete végéig megmarad kisasszonynak.

– Nem tolakodtam be – folytatta harapósan. – Csak a rendőrség számát akarom. Telefonálni akarok.

– De miért éppen innen, a szállodából? – kérdezte kétségbeesetten a portás. – Miért keveri bele a szállodát ebbe az ügybe? Nem akarunk kellemetlenséget.

Pelkonen kisasszonyban feltámadt a gyanú, hogy minden férfinak van valami rejtegetnivalója. Nem akart rosszat gondolni arról a barátságos úrról a Hajótöröttek szobránál, hiszen Hű Cimbora is rokonszenvesnek találta. De ez már sok. Az a férfi ott a pult mögött bizonyára hamarosan azt tanácsolja neki, hogy ne avatkozzék olyan ügyekbe, amelyek nem tartoznak rá.

Pelkonen kisasszonynak ekkor ismét eszébe jutott, hogy a világ dolgai jobban állhatnának, ha a nők intéznék, egyszerűen és gyakorlatiasan. Csaknem így mondta az a szeretetre méltó úr is.

– Nem avatkozom a szálloda dolgaiba – ígérte meg fagyosan. – Ha telefonálhatok, nyomban távozom. Adja meg a rendőrség számát.

A portás kelletlenül kinyitotta a telefonkönyvet, és keserűen megkérdezte:

– A rendészetét vagy a bűnügyi osztályét?

– Nem tudom – ismerte el Pelkonen kisasszony, de aztán eszébe jutott a kutyája, és gúnyosan folytatta:

– Persze, ha a kiskutya egy pillanatig szabadon van, a tulajdonost bűnözőnek tekintik. De ha egy öreg csavargó holtra issza magát, akkor az bizonyára a rendészetre tartozik, ha egyszer egy nyilvános parkban fekszik a teteme.

– Nulla-nulla-kettő – állapította meg a portás, tárcsázta a számot, és haragosan átnyújtotta a kagylót Pelkonen kisasszonynak. – Parancsoljon!

– Rendészet, ügyelet – hallatszott a kagylóból a szabatos válasz.

– Halott csavargót találtam a Csillagvizsgáló dombon, a Hajótöröttek szobra közelében – kezdte tárgyilagosan Pelkonen kisasszony. – Azaz helyesebben a kutyám talált rá a bokrok közt. Biztos holtra itta magát...

– Hogyan?

Kezével eltakarta a kagylót, és zavartan a portáshoz fordult.

– Azt kérdi – súgta –, hogy hívnak, és honnan telefonálok. Meg kell mondanom.

A portás kitérte a kezét, mintegy jelezve, hogy egész idő alatt éppen ettől tartott.

– A nevem nem érdekes – mondta élesen Pelkonen kisasszony. – De

persze megtalálnak. Mondjuk, a... a Palace Hotel előtt várok. Alacsony nő vagyok, barna utcai ruhában, és fekete skót terrier van velem. Természetesen pórázon – fűzte hozzá a biztonság kedvéért.

Pelkonen kisasszony elpirult, mert az ügyeletes valami fölösleges megjegyzést tett az utcai ruhájára. De elszántan a helyére tette a kagylót, és megkérdezte: Mennyibe kerül a telefon?

– Semmibe, csakugyan semmibe, ilyen esetben – sietett megkönnyeb-
bülten kijelenteni a portás, és előjött, hogy előzékenyen kinyissa az üvegajtót.
Hú Cimbor megpróbált belekapni a nadrágszárába. Pelkonen kisasszony
megértette őt, de mégis visszatartotta. A lehető legméltóságteljesebben lépett
ki az ajtón a kutyával. A portás udvariasan meghajolt előtte.

Eddigi rossz véleménye a rendőrségről a következő pillanatban jelentő-
sen javult. Alig lépett a gyalogjáróra, amikor fekete autó gördült lengő
antennával a szálloda elé, és csikorogva fékezett. Az első ajtó kinyílt, és
egyenruhás rendőr hajolt ki belőle, kinyitva neki a hátsó ajtót.

– Maga telefonált, asszonyom? – kérdezte. – Szálljon be. Merre
hajtsunk?

Pelkonen kisasszony annyira meglepődött ezen a gyorsaságon, hogy
beszállás közben behorpasztotta a kalapját. A kocsni üvöltő szirénával, száz
kilométeres sebességgel száguldott végig a déli tengerparton. Már valahol a
katolikus templom környékén jártak, mire Pelkonen kisasszonynak sikerült
rendbe hoznia a kalapját, és végre körülnézhetett.

– De hiszen nem erre van! – jegyezte meg türelmetlenül. – Ne bömböl-
tessék már olyan szörnyen azt a szirénát! Megfájdul tőle a fejem. És az
emberek néznek.

A reggeli órák üres utcáin csakugyan emberek tűntek fel, bár még a
tejcsarnokok sem voltak nyitva.

– Nem szökik meg az a holttest! – tette hozzá dorgálólag.

– Miért nem mondta azonnal? – kérdezte közönyösen a gépkocsit vezető
rendőr, de társa, békítőleg mosolyogva, Pelkonen kisasszony felé fordult:

– Nézze, asszonyom, jót tesz egy kis kikapcsolódás, ha alkalom kínál-
kozik rá. Ez az éjszaka egész unalmas volt. Mi a baj tulajdonképpen? A kutya
mindenesetre megvan. Az ügyeletes a kutyáról motyogott valamit.

De tréfálgatása mélységesen sértette Pelkonen kisasszonyt.

– Nem vagyok asszony – válaszolta. – Pelkonen *kisasszony* vagyok, bár
remélem, hogy ezzel az üggyel kapcsolatban nem említik a nevemet. És a
kutyám sem csinált semmit, noha egy pillanatra szabadon engedtem. Aztán
meg ő talált rá a holttestre. Hiszen rendőr-kutyák is vannak.

A tréfás rendőr körülnézett az autóban, mintha a kutyákat keresné, majd
megjegyezte:

– Most éppen nincsenek velünk. De bizonyára boldogulunk a maga
kutyájának a segítségével is. Pokolian klassz kutya.

Átnyúlt az ülés támlája fölött, és megsimogatta Hú Cimborát. A kutya először bizalmatlankodva szaglászta a kezét, de aztán óvatosan megcsóválta a farkát.

Pelkonen kisasszony teljesen megengesztelődött, és azt sem bánta, hogy a sofőr ismét türelmetlenül megkérdezte:

– Hová menjünk? – Kissé ideges bőkött hüvelykujjával a barátságos rendőr a társára. – Egész éjszaka egyvalamire várt. Pedig hozzászokhatott volna már...

– Sohasem lehet ehhez hozzászokni fortyant fel a sofőr, és Pelkonen kisasszony csodálkozva tapasztalta, hogy az orra hegye egészen sápadt az izgalomtól.

Pelkonen kisasszony szükségét érezte, hogy lehajoljon, és megsimogassa Hú Cimborát. A kutya melegen megnyalta a kezét, és a kisasszony megértette, hogy legalább a kutya kezdi jól érezni magát.

– Menjünk a Csillagvizsgáló dombra – közölte. – A Hajótörtek szobrához. Ott van, egészen közel, a bozótban. Valami öreg csavargó.

– Autóval nem lehet odamenni válaszolta komoran a gépkocsivezető. – És meg sem próbáljuk egy öreg csavargó miatt. Ebben az évszakban egyszerűen lefeksznek a padokra szerte a városban, hogy összeszedjék őket, és bejussanak a fogház melegébe.

– Maga szívtelen – szólalt meg szemrehányóan Pelkonen kisasszony. – És nem is a pádon fekszik, hanem a bozótban. És halott. Ez biztos!

– Már megint milyen mérget találtak ki? – kérdezte csevegő hangon a barátságos rendőr. Emlékszem egy télre, amikor úgy hullottak, mint a legyek. Megisznak ezek mindent a világon.

A sofőr megfordult az úton, és lassú tempóban visszafelé hajtott.

– Nem vagyok én szívtelen – védekezett. – Éppen ellenkezőleg. Csak ne volna ilyen lágy szívem. Ez az én bajom.

A telefonfülkénél az autó felkanyarodott a dombra. Pelkonen kisasszony rámutatott a fülkére, és szemrehányóan magyarázta:

– Az is tönkre van téve. A kagylót letépték, a telefonkönyvet szétzaggatták.

– Megint mozgolódnak a galerik – jegyezte meg könnyedén a barátságos rendőr. – Megérdemelnék, hogy ráncba szedjék őket. – Mosolyogva a sofőrrre pillantott, és célzásként hozzátette: Bár többé a szülők sem az igaziak.

– Én sohasem raktam meg a srácaimat – jött tűzbe a gépkocsivezető. – És nem is rakom meg ezután sem.

Haragosan körülnézett, és a pázsit közepén észrevette a fának ütközött autót.

– Hohó! – kapcsolt. Mások is kocsikáztak erre!

– Hagyd csak! – szólalt meg a társa, és kinyitotta az autót.

Amire a gépkocsi megállt, már a gyepen lépkedett, noha Pelkonen

kisasszony utána akart kiáltani. Anélkül, hogy hozzányúlt volna a fának ütközött autóhoz, csupán belepillantott, feljegyezte a rendszámát, és még egyszer megnézte a gyepen a keréknyomokat. És már jött is vissza. A fickók csakugyan jó munkát végeztek. De valószínűleg senkiben sem esett kár. Az ablakok szilánkokra törtek. Jelentsük a helyet és az autó rendszámát. Ennek még az eltűnését sem jelentették be eddig.

Noteszába pillantva meg is győződött róla.

– Nem jelentették. Ujjlenyomatokat kellene venni róla. De ez megint mások dolga – jegyezte meg, és valószínűleg megnyomott valahol valamilyen gombot, bár Pelkonen kisasszony előbb azt hitte, hogy csak a levegőbe beszél: – Figyelem, figyelem, itt ismét a kettes beszél. Halló, a kettes.

A gépkocsi rádiója recsegett, és a rendőr gyorsan, szabályosan jelentette az autó rendszámát, és a helyet, ahol a fának ment.

– Remek Merci tette hozzá irigykedve. Így teszük tönkre a kocsit a gazdagok. Van-e valami más újság?

– Van, van – erősítette a hang a rádióból. Éppen hívni akartalak. Megérkezett a fiú, egy perce. A bába négykilósnak saccolja. És az anyja jól van, üdvözetét küldi.

A gépkocsivezető felnyögött, fejét a kormányra hajtotta, és magában motyogta:

– Hála a teremtőnek!

Pelkonen kisasszony tágra meredt szemmel nézte, hogy a homlokán veritékcseppek gyöngyöznek. A férfi kiegyenesedett, komor arcára széles mosoly ült ki, és bocsánatkérően magyarázkodni kezdett:

– Látja, kisasszony, ehhez sohasem lehet hozzászokni, bár ez már a negyedik. Most van még egy fiam. A két középső csak lány.

Pelkonen kisasszonynak annyi ideje sem maradt, hogy a női nem nevében megsértődjék, mert a gépkocsi nekilódult, és a vezető egyet kurjantott:

– Most pedig, fiúk, egyenesen a Hajótöröttek szobrához.

A pázsiton át a kavicsal felszórt útra vezette az autót, és olyan ütemben hajtott felfelé a dombon, hogy a motor felbődült. Pelkonen kisasszony mindkét kezével görcsösen megragadta az elülső ülés támláját.

De nem volt ideje megijedni, mert mérhetetlen elképedésére a gépkocsi-vezető torkaszakadtából és egészen tisztán énekelni kezdett:

– Haj, trallalala, haj, trallalala, visszhangzik a drága finn haza!...

Társa megértően rábökött a hüvelykujjával.

– A rendőrségi kórus tagja. Tegnap este volt próbájuk, de ennek a fiúnak nem jött ki hang a torkán. Már azzal fenyegették, hogy nem viszik magukkal a koppenhági hangversenykörütra.

Megálltak a Hajótöröttek szobránál. A barátságos rendőr kiugrott az autóból, és tisztelettudóan kinyitotta a hátsó ajtót.

– Így ni! – szólalt meg tárgyilagosan, és minden tréfáról megfeledkezve feltette a kérdést: – Hol a holttest?

MÁSODIK FEJEZET

Csupán azért meséltem ilyen hosszan Kaino Pelkonen kisasszony tapasztalatairól, amelyeket azon a szombat reggelen szerzett, hogy kipróbáljam elbeszélőkészségemet, és mindenekelőtt azért, mert az egész história miatt furdal a lelkiismeret. Kiver a hideg veríték, ha csak rágondolok. Ezért már az első fejezetben igyekeztem tapintatosan rávezetni az olvasót, milyen mérhetetlenül nagy félreértések fenyegetik az embert egészen hétköznapi ügyekben, és hogy azért mi rendőrök is csak emberek vagyunk.

Amikor Palmu felügyelő előtt először óvatosan megpendítettem, hogy újabb detektívregényt szeretnék írni, a fejét csóválta, nagyot sóhajtott, és így szólt:

– Azt hittem, hogy míg nyugalomba nem vonulok, nem éri már szegény ősz fejemet. De úgy látszik, tévedtem.

Hevesen szabadkoztam, és hangoztattam, hogy éppen ellenkezőleg, ismét az ő hírnevét akarom gyarapítani.

– Törődöm is én a hírnévvel – válaszolta egyszerűen de mindenki előtt szükségszerűen lelepleződik ítélőképességem hiánya, ha látják, hogy milyen hitvány embert gyámolítottam. Mert önmagad leleplezése nélkül nem tudod megírni ezt a könyvet.

Megfájdult a szívem. Éppenséggel olyan műre gondoltam, amelyben megmutatom, hogy azért én sem vagyok egészen tökkelütött. És megítélésem szerint a legjobb lehetőséget erre éppen egy detektívregény szolgáltatja, amelyben a képzelet és a hajlékony következtetés segítségével ki lehet rekeszteni minden, rám előnytelen körülményt.

– Írj csak – folytatta könyörtelenül Palmu. – Írj, fiam, hogy végre megszabadulj attól a csavargókomplexustól. De légy őszinte. Próbálj visszaemlékezni rá, hogy a hiba egyáltalán nem a rendőrségben volt, hanem kizárólag benned. A lánc a leggyengébb láncszemnél szakad el. A mi csoportunkban te vagy ez a leggyengébb láncszem. Ezért követtünk el minden tőlünk telhetőt, hogy íróasztal mellé ültessünk. De a rang a fejedbe szállt, írjál, fiam. Csak tréfálkozz és gúnyolódj a mi rovásunkra, mi meg végezzük a nehéz munkát. Tőlem nevetségessé teheted az egész szisztémát. Ki fogja bírni. Használd azt az átkozott fantáziádat, csinálj belőlünk azt, amit akarsz, de magaddal se bánj kesztyűs kézzel, fiam.

Akaratlanul is komolyan vettem a szavait, és arcomra fagyott a mosoly. Valóban az volt a szándékom, hogy mások nyakába varrjam a félreértéseket és mulasztásokat, magam pedig hibátlanul tündököljek. Aztán meg a detektívregényt nem is szabad komolyan venni, hiszen csak játék. De a lelkiismeretem nem volt tiszta.

Palmu rám meredt, és kivételesen komolyan folytatta:

– A mi szisztémánk olyan, mint egy gépezet. Ennek részei az egyes emberek. Az ember sohasem tévedhetetlen. De a gépezet *működik*. Nincs elég gépkocsink, nincs elég helyünk, nincs elég munkaerőnk, sőt még elegendő íróasztalunk sincs, amelyeken a nyomozók lekörmölgék jelentéseiket. De az *eredmények* beszélnek. Valamit elérünk. Gyakran olyan meglepő gyorsasággal, hogy magam is elképedek. Nem kell kérkednünk. A munka beszél helyettünk.

Sokáig töprengtem. Végül felsóhajtottam.

– Palmu – szólaltam meg – csakugyan helyesled, hogy írjak, és vaskos tréfákat süssek el komoly dolgokról? Hogy úgy mondjam, összehordjak hetet-havat, még ha nem is igaz minden? Azzal a feltétellel, hogy ugyanakkor leleplezzem a saját, átkozott ostobaságomat?

Palmu keserűen elnevette magát.

– Nem kell leleplezned – gúnyolódott minden erőlködés nélkül – magától *lelepleződik*, mihelyt írni kezdesz. De ha legalább belátod, az is valami.

Én mégis csak azt tartom, hogy ebben a csavargóhistoriában a szerencsétlen körülmények sűrű szövedékké váltak, a nyakam köré tekeredtek. Először is a csoportfőnökünk már második éve külföldi tanulmányúton volt, és minthogy őt helyettesítettem, meglehetősen hozzáöttem az ő hivatali székéhez. Az önbizalom a fejembe szállt, azt számígtattam, hogy hazatérése után feltétlenül előléptetik, és... és belőlem akkor igazi csoportfőnök lesz.

Aztán az osztályvezető, aki különben gondosan szemmel tartott, éppen kivette szokásos néhány napi őszi szabadságát, hogy a hét végén vadlibavadászatra menjen.

Meg aztán Pelkonen kisasszony eleve és állandóan egy öreg csavargóról beszélt, s ez bizony befészkelte magát mindenki fejébe. Merő szuggesztíó. Nem buták a mi riadós fiaink. Éppen ellenkezőleg, jól képzett emberek. Megszokták már az emberi nyomorúság és züllés minden fokának látványát, s nem lehet őket egykönnyen zavarba hozni. Azt akarom mondani, hogy minden előítélet nélkül tudják nézni a dolgokat. De hát Pelkonen kisasszony kezdettől fogva öreg csavargóról beszélt.

Amikor a riadóautó őrmestere azon a szürke szombat reggelen egészen elfogulatlanul kiszállt az autóból, hogy körülnézzen a bokrok között, és figyelmesen szemügyre vette a környezetet, *látszólag* semmi sem szólt Pelkonen kisasszony feltevése ellen. Ott feküdt a földön a holttest, elnyűtt

cipővel a lábán, kabátja egészen természetes módon a feje köré tekerve, az alvó öreg csavargók ismert testhelyzetében, mintha ott nyomta volna el az álmom és szenderült volna el örökre a mérgező italtól. Halálfejes palack ugyan nem volt mellette, de erőszaknak vagy dulakodásnak nyoma sem látszott.

Megrázta a tetemet, amennyire szükséges, hogy meggyőződhessen merevségéről. De egyébként, az előírásoknak megfelelően, nem nyúlt hozzá. Az ilyesmi már a mi csoportunkra tartozik. Természetesen *lehúzhatta* volna a zakót a fejről, de... igen, úgy van... *Én* egyszer ok nélkül lehordtam valami felesleges lépésért, és ezért óvakodott tőle, hogy hozzányúljon.

Hivatalos szakszerűséggel jelentette a riadókészültség ügyeletesének, hogy valóban öreg csavargónak látszik, és hogy a holttest már meg is merevedett, a bokrok közt pedig dulakodásnak vagy verekedésnek semmi jele sincs, úgyhogy bizonyára halálra itta magát. Az ügyeletes továbbjelentette az ügyet a mi ügyeletesünknek, olyan formában, hogy a Csillagvizsgáló dombon, a Hajótörtek szobra mellett egy halott öreg csavargó fekszik, aki annyi denaturált szeszt ivott, hogy belehalt, vegyük hát kezünkbe az ügyet. Úgyhogy ilyenformán minden *bizonyára* vagy *talán* kitétel hiányzott a jelentésből, amikor később átnéztem.

Csapatunk ügyeletesé átvette az ügyet, és jelentette, hogy a dolog világos, és aztán csak ült, és vakarta a fejét. Véletlenül egy kissé tapasztalatlan ember volt beosztva arra a reggelre... Nem, bocsánat, most nem egészen mondtam igazat. Egyáltalán nem is volt olyan tapasztalatlan. De valóban, amikor a fejembe szállt a hatalom érzete, olykor-olykor *türelmetlenné* váltam és parancsolóan kijelentettem, hogy mindenkinek tudnia kell használni az ítélőképességét, meg hogy a nagy gépezetet nem szabad hiába működésbe hozni, az ilyen ember nem eszik meg fél kiló sót a házban. És ezenkívül az illető tudta is, hogy énekkari próbán voltam este. És Palmunak sem telefonálhatott, mert Palmu öregember, és kényes a reggeli álmára. És ezenkívül nem is volt mit kérdezősködni ebben az ügyben, ha valaki a saját ítélőképességét használta. Mert ha egyszer az öreg csavargó valamilyen méregtől pusztult el, akkor csak az az egy van hátra, hogy tisztázzuk, mi volt az a méreg.

Tehát kivezényelte a hullaszállító autót, a tetemet a kórbonctani intézetbe szállították, a törvényszéki orvosi boncolás végett. A lelkiismerete megnyugtatóra még hozzátette, hogy: „Ugyan nézzetek be a büfébe, és vigyék magatokkal valamelyik nyomozót, ha van ott véletlenül valaki.” A segédmunkára kivezényelt rendőr csakugyan bekukkantott a büfébe, de nem találta ott az ügyeletes nyomozónkat, aki éppen a szükségét végezte, úgyhogy azt gondolta, egyre megy, és társával együtt elindult, hogy teljesítse a világos parancsot.

Ez az ember ugyan vidéki volt... de nem, nem mentetem magam. Én vagyok az oka. Minél nagyobb a lárma, annál kisebb az eredmény. Azt akarom mondani, hogy a csoportunkban furcsa *ordító* hangnem terjedt el. A hullaszállító gépkocsi vezetőjének nem volt kedve, hogy az ügyeleteshez menjen,

és még valakit kérjen, hanem teljesítette a kapott parancsot. A riadókészültség ügyeletesen abban a hiedelemben élt, hogy a mi csoportunk két percen belül a helyszínen lesz. Hiszen ilyen hírünk volt, noha nem az én érdememből. Sajnos éppen tömegverekedés volt a kikötőben, és a környéken nem volt másik járőröző gépkocsi...

A rendőr kénytelen volt mérlegelni a körülményeket, és a riadóautót levezé nyelni a kikötőbe, amikor *toronyiránt* csak néhány tucat méter választotta el őket a színhelytől. A rádiós rendőr ugyan ellenvetéssel próbálkozott, hogy a szolgálati szabályzat szerint a helyszínen kell várakoznia. Már a kezében is volt a notesza, és sürgette Pelkonen kisasszonyt, hogy mondja meg a teljes nevét és a lakcímét, mert a kisasszony erősen húzódozott. Az ügyeletes idegeskedni kezdett, és közölte, hogy a mi csoportunk vette kezébe az ügyet, és kész.

Persze ostobaság volt, hogy a riadóautó vezetője, aki még most is oda volt, hogy fia született, teljes erővel bőgette a szirénát, amikor a dombról lefelé a kikötőbe hajtott. Aztán meg az ilyen családi esemény közlése a rendőrségi rádió útján szöges ellentétben áll a szolgálati szabályzattal, és hivatalosan nem is esik meg az ilyesmi, de... igen, tekintetbe kell venni az emberi tényezőket is.

És a hullaszállító személyzetét sem lehet vádolni, amiért nem voltak serényebbek mint a mi csoportunk. A tetemet ugyan nem kellett sokáig keresgél niük, mert körülötte jókora tömeg verődött össze, letaposva a bokrokat és a földet. A hullaszállító autó személyzete bizonyára bosszankodott is emiatt, amikor végül is hordágyukkal oda tudtak furakodni. Természetesen lehúzták a zakót a tetem fejről, hanyatt fordították az öreget, és látták, hogy az egész arca csúnyán összezúzódott, csupa vér, mint valami verekedés után, de ez nem tartozott rájuk. A lehető leggyorsabban a hordágyra emelték a holttestet, takaróval leborították, és távozásra szólították fel a bámé szkodókat. Igen, csak aztán vették észre, hogy valaki fényképezőgéppel hadonászik körülöttük, és a szolgálati szabályzat értelmében ráordítottak, hogy nem szabad fényképezni. De akkor már késő volt. Pelkonen kisasszony ment a maga útjára, mivel senkinek sem volt többé szüksége rá, de az esti újság riporterének őt is sikerült lencsevégre kapnia. És a kutyát is. Komoly munkánkba került, amíg elő tudtuk keríteni a kisasszonyt. Hiszen mindkét rádiós rendőr megesküdtött, hogy „Peltonen”-nek hívják. Olyan érthetetlenül motyogta el a nevét, azt meg a leghatározottabban megtagadta, hogy bemondja a lakcímét, mivel szerinte ez nem tartozik az üg yhöz. Mik voltak ezek a momentumok, ha nem véletlenül összejátszó szerencsétlen körülmények?

Kedvtelésből, valóban pusztán csak kedvtelésből később kiderítettem, hogyan került a riporter a helyszínre a legrosszabbkor. Éjjel három óráig ült a Teatterigrilli bárjában, mivel valaki konyakkal itatta, és így csak néhány órát alhatott. Ezeknek a riportereknek a munkaideje túlságosan korán kezdődik az

ilyen esti lapnál. Amikor felébredt, még kótyagos volt a feje, gondolom, és hogy kijózanodjék, elhatározta: gyalog vág át a Csillagvizsgáló dombon munkába menet, mivel arrafelé lakik. A fényképezőgép a nyakában himbálózott, mert neki mindig a nyakában himbálózik a fényképezőgép. Ezt nem vethetem a szemére.

Volt annyira dörzsölt fickó, hogy észrevegye az összelapított gépkocsit. Hogy aztán miként talált rá a tönkretett telefonfülkére, azt már nem tudom megmondani. Talán a lapjának akart telefonálni, hogy megmagyarázza, miért késik. De a telefonról is remek kép jelent meg a lapban. Rádásul kettő, belülről és kívülről.

Igen, a holttest arcáról némi vér folyt a földre. És ez volt az egyetlen hely, ismétlem, az *egyetlen* hely, amelyet a báméskodók nem tapostak teljesen össze. Mert erről bizony nagyon jó felvételt kaptunk. Nevezetesen az esti lapból. Hasonlóképpen a holttest arcáról is. Bizony hallottam, vagy helyesebben szólva, olvastam az öreg csavargóról, mihelyt megérkeztem munkahelyemre. Azt akarom mondani, hogy csaknem kilenc órakor értem a hivatali szobámba, és nem is késtem, talán csak egy fertályórányit. Biz' isten, először is átnéztem az éjszaka érkezett jelentéseket, hogy volt-e valami rendkívüli, természetesen miután előbb átfutottam a napilapok címeit.

Akarom mondani, mindenesetre legalábbis tíz óra előtt, noha közben a büféből egy csésze kávé és két üveg ásványvizet hozattam, mert ettől nem ég a gyomrom, igen, legalábbis néhány perccel tíz előtt a szemem elé került az a jelentés, hogy egy bizonyos Peltonen kisasszony, aki a kuttyáját sétáltatta, 6:13-kor bejelentést tett, hogy a Csillagvizsgáló dombon, a bozótban holtan fekszik egy öreg csavargó. A kettős számú rádiós autó megerősítette, hogy az öreg jobblétre szenderült az utolsó adag itókától. Hat óra harminc perckor elhangzott a parancs, hogy a tetemet szállítsák be a kórbonctani intézetbe. Hét óra tizenkét perckor a parancsot már teljesítették. Az időpontok feltétlenül pontosak voltak. Ebben egy pillanatig sem kételkedtem, és még most sem kételkedem. Tehát az ügyre nem fordítottam különösebb figyelmet. Voltak más jelentések is, de semmi lényeges. Legalábbis az én csoportom számára nem. Az az összelapított autó a gépkocsilopási csoporthoz került, úgyhogy nekem senki sem számolt be róla.

Tehát egészen jókedvűen és mit sem sejtve ültem hivatali szobámban. A falakat nemrégiben újrafestették, és néhány új bútordarabot is szereztünk, minthogy a régiek összerogytak. Az előző íróasztal állítólag 1840-ből származott. Úgyhogy csaknem régiség számba ment, amíg szét nem esett. Ezzel csak azt akarom mondani, hogy még vadonatúj íróasztalom is van.

Aki olvasta előző könyveimet, valószínűleg csodálkozik, hogyan vittem ilyen sokra. Annak idején éppen Palmu felügyelő biztatott komolyan, hogy folytassam jogi tanulmányaimat. „Ennyi telik tőled is – mondta. – Bárki képes betéve megtanulni a törvény paragrafusait.” Azt nem is képzeltem, hogy

egyszer az életben alkalmilag Palmu felügyelő előjárója leszek. Maga Palmu ültette el bennem ezt a gondolatot.

– Nem szeretném – mondta egyszer töprengve –, hogy valamikor öreg napjaimban még náladnál is nagyobb fajankó legyen a felettesem. Ilyet ugyan nehéz elképzelni – tette hozzá –, de csak igyekezz. Tőled legalább nyugodtan dolgozhatnék.

És csakugyan sohasem zavartam a munkában, soha az életben, de nekem is vannak idegeim. Dühömben egyszer arra céloztam előtte, hogy egyetlen ember sem *pótolhatatlan*. Hiszen mégiscsak helyettes bíró vagyok, aki törvényszéki tanácsban is ült már.

Aznap reggel halvány sejtelmem sem volt róla, milyen tésztába kerültem. Éppen ellenkezőleg, miután megittam a csésze kávé és mindkét üveg ásványvizet, miután végiglapoztam az újságokat, hogy meggyőződjem, még nem vészett el egészen a világ, hanem csak éppen a pusztulás szélén van, úgy ám, és természetesen miután átnéztem a jelentések jegyzékét, úgy éreztem, ismét rendben az életem, noha előző este a rendőrségi énekkarnak fárasztó próbája volt, és utána véglegesen úgy döntöttünk, hogy viszontlátogatást teszünk Koppenhágában, ami természetesen hosszabb eszmecserével járt. Felálltam íróasztalom mellől, és megállapítottam, hogy a Szófia utca szűk sikátora fölött a felhőtlen kék őszi égen felbukkant a nap.

Csupa öröm volt az élet. Ezért aztán érthető, hogy ültömben kitértam a karom, és csak úgy a hangomat próbálgatva, egészen finoman belekezdtem: „Valami rejlik a szívben, valami drága kincs.” Nem énekeltem hangosan, és ódon épületünkben vastagok a falak, de éppen amikor a „ki-incs” szóhoz értem, észrevettem, hogy Palmu belépett, és ellenszenves kifejezéssel mered rám. Palmu meglehetősen botfűlű. Ezért időnként egy-egy gúnyos megjegyzést tesz énekkari buzgólkodásomra.

Ez persze merő irigység, de egy főnöknek mégsem kellemes olyasmit hallani, hogy észbeli adottságainak éppen a karének felel meg a legjobban. Bizony sok olyan ember, akinek nincs hangja, a karéneket fölösleges időtöltésnek tartja. Mindenesetre közösségi dolog. Felnőtt embernek rosszabb kedvtelése is lehet.

Palmu felügyelő nem szólt egy szót sem, csak rám nézett, és nem álltam a tekintetét. Ezért a rosszindulatra rosszindulattal válaszoltam. Amikor magától értetődőleg nyújtotta a kezét, hogy asztalomról elvegye az újságokat, a lapokra tettem a kezem, és megkérdeztem:

– Mi az, nincs munkád, mi?

– Ja, ja – válaszolta –, jön az öregség, kezd gyötörni a reuma, bezzeg a fiatalok csak utazgatnak Koppenhágába, meg mit tudom én, hova.

– A koppenhágai rendőrségi kórus itt vendégeskedett, és nagyon jó kórus volt. Csak természetes, hogy mi viszonzzuk a látogatást. És nem hiszem, hogy szégyenkezniünk kell emiatt. És ami a munkát illeti – folytattam

–, találtak valami öreg csavargót, aki a Csillagvizsgáló dombon adta ki a szufláját. Elmehetnél agnoszkálni a boncolás előtt. Bizonyára előkerül a zsebéből valami papír.

Ez természetesen szándékos sértés volt. Palmu felügyelő úgy tett, mintha megjuhászodott volna, és így válaszolt:

– Azonnal, főnök!

Sarkon fordult, és csakugyan menni akart. Ellágyultam. Megérintettem a vállát, és átnyújtottam neki az újságokat.

– Ugyan, ne húzd fel az orrod – mondtam. – Olvasd csak nyugodtan az újságokat. Valaki fiatalabb majd elmegy, mihelyt ráér. Egyáltalán nem sürgős ügy.

Ebben tévedtem, mégpedig alaposan. De még Palmu sem érezte meg, hogy hamarosan ég a ház.

– Honnan tudod, hogy öreg csavargó? – kérdezte csupán azért, hogy az övé legyen az utolsó szó.

– A jelentésből – válaszoltam egyszerűen, és a tenyeremmel vidáman az asztalomon lévő papírlapra csaptam.

Délelőtt mindenféle apró-cseprő ügyintézés folyt a szobámban, mindenféle rutinmunka, telefonhívások. Az esti lap általában déltájban kerül ki a nyomdából. Aznap csaknem egy órát késett, de ez nem tűnt fel, mert az asztalomon rendszerint két óra körül jelenik meg a csésze kávé ízesítőjeként.

Csak fél egy tájban mentem a büfénkbe valamit enni, és kurjantottam örömben, amikor Kokki előtt sós heringet láttam, egy adag héjában főtt krumpli tetején. Ezen a napon el sem tudtam volna képzelni ennél jobbat.

Mellesleg szólva Kokki is az énekkar tagja.

Említettem már, hogy a Szófia utca felőli lépcsőháznak mindig jó akusztikája volt. Nem is emlékszem már, Kokki javasolta-e vagy jómagam, de amikor jóllakottan és elégedetten visszafelé ballagtunk a munkahelyünkre, miközben a sós hering és a gyenge sör kellemesen lötyögött a hasunkban, csupán az akusztika kipróbálására és gyakorlás végett közösen rázendítettünk: „Akkor sírtam én először, mikor anyám elbúcsúzott tőlem.”

De alig értünk az emeleti alacsony pihenő kormos padkájához, amikor csapódva kitérült az ajtó, újságírók rohantak meg bennünket, és a villanólámpák működni kezdtek. A másnapi lapban az egyik képen még tátva volt a szám. Természetesen az éneklés, és nem a meglepetés következtében, mert máris szorosan becsuktam a szám, mihelyt ráeszméltem a vakuk villogására.

– Nyomon vagyunk – válaszoltam gépiesen a kérdésekre, hiszen van annyi eszem meg színészi adottságom, és a kellemetlen tapasztalatok is megtanítottak rá. – Nyomon vagyunk – erősítettem bizalommal –, de elnézést kérek, csak öt percre.

Kokki ugyanilyen gépiesen kikapta a legközelebb álló újságíró oldalzsebéből az esti lapot, amelyen még nedves volt a nyomdafesték. Én elől, ő

mögöttem, hivatali szobánkba mentünk. Becsaptam az ajtót, és pánikhangulatban kulcsra zártam. Palmu már készenlétben ült a szobában, csendesen tömködté a pipáját. Előtte is kiterítve hevert a friss esti újság. E pillanatban megszólalt a telefon. Maga a rendőrség parancsnoka jelentkezett. Felpattantam, és összecsaptam a cipóm sarkát.

– Nyomon vagyunk – bizonygattam gépiesen. – Öt perc múlva adom az első jelentést.

– Nem olyan sürgős – bizonygatta a telefonba a parancsnok csalóka nyájassággal. – A kormányzó csak az imént telefonált.

– A kormányzó? – ismételtem meg értetlenül.

– Igen, tanácskozni akar velem a növekvő fiatalkori bűnözés visszaszorításáról – magyarázta a parancsnok a maga higgadt modorában. – Véget kell vetni a huligánok ügködésének. Végre. Hiszen mellettünk a közvélemény. Rendelkezéssre áll az egész rendőrség. A kormányzó lelkesen kijelentette, hogy akár katonaságot is kapunk segítségül, de azért ilyesmire aligha szorulunk. Mi a véleményed?

Miközben beszélt, rápillantottam az esti újság első oldalán kiabáló nagybetűs címre:

GYILKOSSÁG A CSILLAGVIZSGÁLÓ DOMBON

Agyonverték egy védtelen öreg csavargót. Már Helsinki központjában is huligánbanda tombol? Gyilkosság gengszter módra. Miért nem tudják megakadályozni az illetékesek a fiatalkorú bűnözők növekvő terrorját?

– Nyomon vagyunk – ismételtem meg óvatosan.

– Nem, nincs szükségünk katonaságra. Még nincs. A legjobb csendben előrehaladni. Éppen tanácsozunk, és készítjük a végleges akciótervet.

Palmu felügyelő köhintett. Bizonyára a torkára ment a pipafüst. Villámgyorsan átfutottam a címoldal képeit, és a lap utolsó oldalát vettem szemügyre. Képek, képek, képek. Ez volt a másnapos riporter nagy napja. A képekről nem lehetett megállapítani, hogy kótyagos volt-e még. De józan fejjel aligha tudott volna ilyen kiváló felvételeket készíteni. Az egyik képen az összelapult autó körül szorgoskodnak embereink, és a legnagyobb igyekezettel ujjlenyomatokat fényképeznek. Nagyon kellemes volt látni, hogy a rendőrség milyen eréllyel dolgozik.

– Ha szükség van rám, a kormányzó hivatali lakásán vagyok található – közölte tárgyilagosan a parancsnok.

– Bizonyára tudod, hogy ma szombat van?

– Úgy bizony! Természetesen – erősítettem lelkesen, bár erről egészen megfeledeztem, hiszen különben is minden kavargott a fejemben.

– Azt akarom mondani, hogy a bűnösöket el kell fogni, még mielőtt a vasárnapi lapok a nyomdába mennek magyarázta a parancsnok. – Bizonyára magad is felfogod, milyen következményekkel jár, ha nem így történik. Felzúdul az egész közvélemény. Feltehetően a belügyminiszter is részt vesz a tanácskozáson a kormányzónál. Bizonyára megérted a helyzet súlyosságát. Tehát munkára fel! Megígérhetem, hogy a bűnösök éjjél előtt rács mögé kerülnek, amennyire rajtunk múlik?!

– Természetesen, természetesen, amennyire rajtunk múlik – erősítettem, és meghajoltam a hideg verítéktől átnedvesedett ingemben, amikor visszatettem helyére a kagylót.

– Ez már túlzás! – kiáltottam kínomban Palmunak és Kokkinak. – Voltaképpen mit is csináltok ti, fiúk, hogy megkeressétek a kenyereteket? Egyáltalán, minek van bűnügyi osztályunk és gyilkossági csoportunk? És voltaképpen miről is van szó? Talán a miatt az öreg csavargó miatt vessük be a katonaságot?

Palmu vette a kezébe az irányítást.

– Most menjünk – szólalt meg, és nyugodtan felállt székéről, hüvelykujjával a pipáját tömködve.

– A Csillagvizsgáló dombra? – kérdeztem elképedve.

– Nem, csak a kórbonctani intézetbe – állapította meg Kokki, miután Palmura pillantott. Sokéves együttműködésük következtében képes volt Palmu arcáról leolvasni a gondolatait.

– Mi keresnivalónk van ott? – kérdeztem értetlenül.

– Semmi, de egyelőre el kell rejtenünk téged valahová az újságírók elől – válaszolta csendesesen Palmu. – Nem miattad. Csupán a rendőrség becsülete miatt.

Dolgozószobámnak csak egy ajtaja van. Rápillantottam. Sőt az ablakra is. Harmadik emelet. Szilárdan elhatároztam, hogy még egy ajtót nyitatom a falon. Már amennyiben továbbra is tőlem függ ez majd.

– Nem merek... – vallottam be őszintén, mert képtelen voltam tovább tettetni magam. – Mit mondok az újságíróknak?

– Te csak célozz nekik valamire – tanácsolta könyörtelenül Palmu. – Hiszen az ilyesmiben leleményes vagy. Azok most ügyis egymás sarkában vannak, reszketnek, hogy a másik jobb felvételt vagy interjút készíthet. Uszítsd rá őket valamire, hogy te magad kereket oldhass. Különben a nyomunkba erednek. Láss munkához, fiú.

Az esti lap cikkére próbáltam pillantani, hogy legalább valamennyire tájékozódjam, miről is van szó voltaképpen. De Palmu a vállamnál fogva előretaszigált.

– A kocsiban olvass! – biztatott.

Kokki készségesen megfordította a kulcsot a zárban, kinyitotta az ajtót, és tisztelettudóan előreengedett, hogy a fenevadak elé lépjek. Palmu megigázi-

totta szája szögletében a pipát, töprengő arcot vágott, és pontosan mögém lépett. Mert a vakuk ismét működni kezdtek. Kokki nem vágyódott a nyilvánosság után. Távolabb húzódott tőlünk, szégyenlősen lehajtotta a fejét, és cipője orrával a padlót bökdöste.

Megköszörültem a torkomat.

– Tisztelt uraim – kezdtem zengő, véleményem szerint magabiztos hangon, noha Palmu később azt állította, hogy szavaim varjúkárógásra emlékeztettek. – Bocsánat! – helyesbítettem nyomban: – Hölgyeim és uraim!

Tudniillik a csoporthoz már két újságíró is csatlakozott, mindkettő csinos lány, bár az egyikén fölöslegesen szűk nadrág és csíkos bokazokni volt. Bizonyára a képeslapoktól jöttek.

– Semmi okom sincs bírálni a sajtót – mondtam hevesen, de aztán udvariasan meghajoltam mindkét nő felé. – Akarom mondani a napilapokat. Együtműködésünk mindig kifogástalan volt. Ezzel bizonyára egyetértenek az urak.

Az egyik fényképész sátánian vigyorgott, nyilván régi dolgok jártak a fejében.

– De a mai eset megbocsáthatatlan – jegyeztem meg ingerülten. – Első ízben fordul elő, egész... hm... főnökségem alatt, hogy az egyik... izé... lap, merő szenzációhajászásból, keresztezte a rendőrség útját, meg sem kísérelve az együtműködést.

Az előző napi tivornyázástól vörös szemű, pelyhedző állú fiatalember, akinek a nyakában most is ott függött a fényképezőgép bőrtokja, ellenkezni próbált.

Elhallgattattam egy energikus kézmozdulattal.

– Nincs idő hiábavaló vitatkozásra – jelentettem ki.

– Csak annyit akarok mondani, hogy amikor a rendőrség éppen hozzálátott a legerélyesebb tevékenységhez, hogy tisztázza ezt a kellemetlen históriát... igen, talán nem árulok el hivatali titkot, ha elismerem, hogy nekünk, akarom mondani, a parancsnoknak és nekem, már minden reményünk megvolt rá, hogy elfogjuk a bűnösöket...

– A gyanúsítottakat – javított ki szárazon Palmu felügyelő.

– A gyanúsítottakat – ismételtem meg gyorsan, majd, hogy visszanyerjem önbecsülésemet, hozzátettem: – Vagy a gyanúsítottat.

Fenyegető pillantást vetettem a pihés szóke szakállra, és mélységes ellenszenvem fokozódott.

– Ez történt – folytattam – minden reményünk megvolt, hogy a bűn... a gyanúsítottakat még ma este, hm, a lapok nyomdába adása előtt rács mögé dugjuk. De az esti lap idő előtti és megbocsáthatatlan... hm... leleplező cikke minden fáradozásunkat meghiúsította. A gyilkos figyelmeztetést kapott.

Palmu felügyelő haragosan köhintett.

– Vagy aki megölte – helyesbítettem, de ekkor az újságírók már nem

bírták tovább.

– Az a szadista emberi szörnyeteg! – tört ki az esti lap szerkesztőjéből. – A huligán szörnyetegek!

– Elég volt! – förmedtem rá. – Maga már elmondta a mondókáját a lapjában. A jelen pillanattól kezdve többet nem mondhatok.

Az idősebbek és tapasztaltabbak a karjánál fogva tartották vissza az ifjút, és jól megértettem csalódott arckifejezésüket. Megenyhültem.

– És talán még valamit – mondtam lassan. – A rendőrségi nyomozást nem szabad többé zavarni. Valamennyiüket komolyan figyelmeztetem. De felhatalmazásom van, hogy közöljem önökkel: maga a rendőrség parancsnoka éppen most megy megbeszélésre a kormányzóhoz.

Persze semmilyen felhatalmazásom sem volt, hogy ilyesmit közöljek, de más nem jutott az eszembe.

– A fiatalkori bűnözés, akarom mondani, a lelki és testi huliganizmus teljes visszaszorításáról van szó folytattam szaporán. Ez a végső cél. Ez a história nem csupán egyedi eset. Meg kell mondanom, hogy ezt az... hm... intézkedést már régen tervbe vettük. A rendőrség egyáltalán nem alszik.

– Pszt... sapienti sat – szakított félbe Palmu felügyelő, és megragadta a karom, hogy elvezessen. Valaki tartóztatóan utánunk nyúlt.

– Kihallgatás lesz – mondta ridegen Palmu felügyelő. – Fontos kihallgatás.

– Tehát már letartóztatások is történtek – rikoltott fel valaki, és az újságírók egy emberként megfordultak.

– Ne... nekem nincs jogom hozzá, hogy ennek az ügynek a legkényesebb szakaszában ennél többet mondjak válaszként, – miközben Palmu kifelé húzott.

– Önök maguk is megérthetik – kiáltottam még vissza az ajtónyílásból –, hiszen tapasztalt újságírók.

Aztán becsapódott mögöttünk az ajtó, és Palmu felügyelő meg Kokki nyomozó futva cipelt magával, végig a döngő folyosókon, le a földszintre és épületünk útvesztőjébe. Riadóautó várt ránk. A gépkocsivezető civil ruhát viselt, és bizony nem bögte a szirénát, hanem szelíden hajtott, feltűnés nélkül.

– Te agyalágyult fajankó, te önhitt kontár, te *kórista*, te! – kezdte halkán Palmu felügyelő.

– Igaz, igaz – ismertem el de... – Ugye, a rádió ki van kapcsolva?

Palmu felügyelő mindkét öklével a mellét verte.

– És még én, én tettem meg a felettesemmé, a főnökömmé, pusztán azért, hogy valamivel kényelmesebb életem legyen! Na, itt a büntetés – sziszegte.

Az önérzetem kezdett kissé helyreállni. Arra gondoltam, hogy azért az újságírókat egészen ügyesen megúsztam.

– Ne feledd el – mondtam erőltlenül hogy ma reggel könyörögtem neked, méltóztass megnézni azt az öreg csavargót. Mindössze néhány utca-sarknyi, frissítő reggeli séta. De nem, ez nem illett Palmu felügyelő méltóságához. Kellemesebb volt az újságokból képregényeket silabizálni.

Palmu felügyelő szánakozva nézett rám.

– Ne pazarold a drága időt fölösleges fecsegésre! – torkolt le végül. – Inkább ezt nézd.

A térdemre hajította az esti lapot. Lazítottam szűk galléromon, és kapkodva olvasni kezdtem a képaláírásokat és a tulajdonképpeni szöveget.

Önmagam előtt el kellett ismernem, hogy a fickó egészen leleményesen szerkesztette meg históriáját. Gondolatban nyomban összekapcsolta az öreg csavargó összezúzott arcát a fának vezetett gépkocsival, sőt a puszta rombolási vágyból tönkretett telefonfülkével. Merő feltevés volt ugyan, de világos formában, és a megfelelő helyeken kellő kérdőjelekkel. Bennem is forni kezdett a méreg, amikor a megrázó esetet olvastam:

Miután éjjel a lopott autóval nekimentek egy fának, a dühöngő fiatal gengszterek egy részegen dülöngélő, védtelen öreg csavargóra bukkantak, összezúzták az arcát, aztán – talán segélykiáltásaitól megrémülve – agyonverték a néptelen parkban, és bevonszolták a bokrok közé, hogy elrejtésük.

Minden helyesen gondolkodó állampolgárnak meg kell értenie, hogy ez nem mehet így tovább, Helsinki kellős közepén. Ám késeljék meg egymást, ha akarják. De nem tűrhetjük védtelen aggastyánok állatias kínzását és megölését.

MIT TETT A RENDŐRSÉG?

Nem tudom, de még csak nem is érdekel. Csupán annyit tudok, hogy egy gyöngye nőt, aki a holttestre rátalált, s akit az eset annyira megrázott, hogy az idegösszeomlás határán állt, aki még a nevét sem volt képes megmondani, hosszabb időre hidegvérűen magára hagyta ugyanabban a parkban, a holttest mellett. Amikor az ember ilyen ridegséget tapasztal a hivatali hatalomtól, mit várhatunk akkor az ifjúságtól?

A cikk írója szemlátomást maga is megijedt, mert engedékenyebben folytatta:

Természetesen nem kételkedem abban, hogy a rendőrség lefolytatta a nyomozást a gyilkosság színhelyén, és elismerem, hogy azok, akik megvizsgálták a lopott autót, szakemberek a maguk területén. De ha ismét kiderül, hogy a nyomozás során valami hanyagság történt, ami késlelteti a gyors bűnüldözést, azt már a nagy nyilvánosság nem bocsátja meg, akkor másféle tisztogatást is követel nem csak a huligánok körében.

Hát igen. Kiközösítettnek éreztem magam. Egy egyszerű végrehajtói állás valahol a határvidéken igazi vágyalomnak tetszett előttem. Azon töprengtem, felfogadhat-e a kongói kormány egy rátermett rendőrtisztet. Hiszen tűrhetően beszélek franciául.

Arra ocsúdtam, hogy már régen a kórbonctani intézet előtt állunk. Álmaim temetője, gondoltam. Palmu mogorván ült mellettem, Kokki pedig szégyenlősen a gépkocsi padlózatára meredt.

Miután észrevette, hogy befejeztem az olvasást, Palmu megszólalt:

– Szerencsére nem sikerült vezércikket közölniük. Ez nyomdatechnikai okokból lehetetlen lett volna. De holnap még cifrábbat is látsz majd. A vasárnapi lapokban. Vezércikket. És a nagyközönség rovatában.

Mélyet lélegeztem.

– Az együttműködés hiánya – szólaltam meg keserűen. – Hiszen mindig ezt prédikáltam. Uramistenem, ha előttem lett volna a gépkocsilopási csoport jelentése, hogy mindössze néhány méternyire az öreg csavargótól fának ment egy gépkocsi, amelyet huligánok loptak el, akkor én is ki tudtam volna számítani, hogy egy meg egy az kettő, és egymáshoz tudtam volna kötni a fonalakat.

– Igazán? – kérdezte Palmu.

Nem szerettem a gúnyolódását.

– Együttműködés! – hajtogattam továbbra is. – Másképp nem megy. Lehetetlenség. Kelet kelet, nyugat nyugat, és a kettő sohasem találkozik.

– Főlöszleges belekeverned a nagypolitikát – jegyezte meg mogorván Palmu, és esetlenül kezdett kifelé kászálódni az autóból, reumás térdére panaszkodva. Akaratlanul is követtem az ajtóig.

– A gyilkosság színhelye! – kiáltottam fel riadtan. – Legalább lezárták?

– Tíz rendőr van ott a rendészettől, és minden eshetőségre két lovas rendőr – számolt be Palmu. – Bátorkodtam intézkedni. Természetesen a főnök nevében. Ezenkívül húsz ember éppen most fésüli át az egész Csillagvizsgáló dombot.

– Persze, persze, az egész parkot alaposan át kell kutatni – jegyeztem meg türelmetlenül. – De mit akarsz a lovas rendőrökkel? – kérdeztem taláalomra, gúnyosan.

– Nem azért vannak ott azok a rendőrök, hogy nyomokat őrizzenek – magyarázta Palmu, miközben pipáját a cipője sarkához verdeste. – A nyomokat már teljesen összetaposták. De azt bizonyára te is megérted, hogy amikor az esti lap kikerül az utcára, olyan népvándorlás indul meg arrafelé, hogy... Jusson eszedbe, hogy ma ráadásul még szombat is van!

– Tudom – erősítettem meg gépiesen.

– Úgyhogy ott egy kis felfordulás keletkezhet – folytatta zavartalanul Palmu. – Nagyon tartok tőle, hogy ellátják a baját valami odatévedt huligánok. *Ezért* vannak ott a rendőrök. Meg a lovas rendőrök.

– Tehát azért, hogy... védelmezzék a huligánokat? – kérdeztem, nem

akarva hinni a fülemnek. Valami olyan szédületesen kezdett forogni a fejemben, hogy kénytelen voltam megfogni a homlokomat.

– Pontosán azért – ismerte el készségesen Palmu. – Ők is emberek. Éppen úgy, mint az öreg csavargók. Ezenkívül, ha már együttműködésről beszélünk, utasítást adtam, a te nevedben, persze hogy a te nevedben, főnök, a különböző csoportoktól és osztályoktól gyűjtsenek össze minden szokatlan dolgot, ami tegnap este óta a városban vagy akár a külvárosokban is történt.

– És ha bármi történik is még, haladéktalanul tegyenek jelentést! Bármilyen csoportot érintsen is.

Szánakozóan nézett rám, amikor a fejemet rázva igyekeztem tisztázni a gondolataimat.

– Együttműködés – magyarázta –, hiszen ezt kéred már két éve. Most megkapod. Azért van velünk a rádiós autó is. Mit gondolsz, különben miért szereztem volna meg. Mégpedig szombaton délután, amikor nagy hiánycikk.

Hirtelen meghallottam a rádió recsegését, a gépkocsivezető pedig kinyitotta az első ajtót.

– Főnök, legyen szíves.

Futva tértem vissza a gépkocsihoz, és bedugtam a fejem.

– Itt a *gyilkossági csoport* főnöke.

– Itt az ötös – jelentkezett egy recsegő hang. – Jelentkezem, mivel minden szokatlan eseményt jelenteni kell. Itt a Mannerheim út és a Bulevardi sarkán, az újságosbódé tájékán állandó a felfordulás. Az emberek egymást taszigálják, és valósággal közelharcra került sor, mivel az esti újság első kötegét nyomban elkapták.

– Hadd tülekedjenek! – válaszoltam ingerülten.

– Igen – felelte a hang –, onnan a Ludvig utca felől már jön is futva néhány rikkancs, a hónap alatt nagy újságkötegekkel. Mintha különkiadást árusítának. Helyes! Még nekem sem sikerült szerezni belőle.

– Vegye csak meg, és olvassa el nyugodtan, a lehető legnyugodtabban – mondtam gúnyosan a rádióba. – És egyáltalán ne hagyja, hogy a hivatali teendők a legcsekélyebb mértékben is megzavarják.

A hang nem értette meg gúnyolódásomat.

– Köszönöm, főnök – mondta őszinte csodálattal.

– Pompás!

Visszatértem a kórbonctani intézet kapujához.

HARMADIK FEJEZET

Az öreg csavargóhoz még nem nyúltak. A sima asztalon feküdt, ugyanúgy, ahogy levették a hordágyról, ugyanabban a ruhában, ugyanazzal a cipővel a lábán. Összezúzott arcát jól ismertem az esti újságban megjelent nagy, közeli felvételtől. A jéghideg teremben, a vakító lámpa fénycsóvjában meglepően kicsinek látszott ez az arc a lapban közölt borzalmas képhez képest.

A teremszolga büntudatos képet vágott, de nem ő volt a hibás. Néha több nap is eltelik, amíg a törvényszéki orvos hozzájut a boncoláshoz, hacsak nem sürgős az eset.

– Szerencse a szerencsétlenségben – szólalt meg áhítatosan Kokki, és összekulcsolta a kezét.

Palmu bólintott. Én semmit sem értettem az egészből. Vagy talán Kokki hívőnek tette magát?

Palmu a teremszolgához fordult:

– Azonnal menjen, és villámgyorsan kerítse elő a doktor urat, akár magát a professzort!

A teremszolga szó nélkül engedelmeskedett.

– Voltaképpen – szólalt meg csendesen Palmu a teremszolga távozása után, arcátlanul tömögve a pipáját – kötelessége lett volna az öregot levetkőztetni, ruháit batyuba kötni, a tetemet pedig jégre rakni, hogy ott várja a boncolóorvost. Nem, nem – csóválta aggódva a fejét – manapság már senkiben sem lehet bízni, hogy megfelelően ellátja a kötelességét. De ez a mi szerencsénk. Ebben az esetben.

– Itt nem szabad dohányozni! – szóltam rá Palmura, mivel egyebet nem tudtam mondani.

Palmu szemlátomást meg sem hallotta. Meggyújtott egy szál gyufát, és a lángot a pipájához tartotta, ugyanakkor fürkésző tekintettel méregette az öreg csavargó cipőjét, nadrágszárát és kezét.

– Ezenkívül – jelentette ki csendesen –, ez az ember egyáltalán nem valami öreg csavargó. Nem kérdeztem már ma reggel: honnan tudod, hogy öreg csavargó?

– Ugyan már – heveskedtem. – Hiszen így írták az újságban csaptam diadalmasan az esti lapra. – Így nyomtatták ki az újságban. Nagybetűkkel. Olvasd el magad!

Kokki ismét lehajtotta a fejét, cipőjének az orrára meredt. Talán miattam szégyenkezett.

– Igen, Palmunak, akarom mondani, a felügyelő úrnak igaza van – szólalt meg. – Ez csakugyan nem valamiféle öreg csavargó. Hiszen ezt az első pillantásra látni. Fogalmam sincs, hogyan alakulhatott ki ez a vélemény.

– De az újságban azt állítják... – kezdtem hozzá még egyszer, de aztán, amikor lehajoltam, hogy közelebről szemügyre vegyem az elhunytat, mintha lehullt volna szememről a hályog. Cingár alkatú, korosabb férfi volt. Cipője

kopott, de gondosan tisztán tartott. Ruhája egyáltalán nem volt pecsétetes. Öltözéke ugyan nem vallott finomabb emberre, de öreg csavargóra sem. És arca, amelyből a megüvegesedett szempár a félig nyitott szemhéjak közül továbbra is felfelé tekintett, inkább egy gondolkodó ember arca volt. Nem mintha az öreg csavargók között nem akadnának gondolkodó emberek. Az ő soraikban vannak csak igazán! De ez nem *olyan* arc volt.

– Azt akarom mondani, hogy akár ittas volt az öreg, akár nem, amikor meghalt, ez az összezúzott arc nem volt alkoholistáé.

Felfordult a gyomrom. Vagy talán csak az a sós hering kezdett mozgolódni bennem.

Az elhunyt nemrég járt borbélynál. Ősz haját gondosan megnyírták. A kezére pillantottam. A keze fején az erek öregesen kiduzzadtak, és a bőrén barna pettyek voltak, de ez a kéz – legalábbis hosszú évek óta – nem végzett fizikai munkát. Nem mintha az öreg csavargók dolgozni szoktak volna, de... nem, ez a kéz sem volt öreg csavargó keze. Mindkét keze feje tiszta volt, és a körmei alatt sem éktelenkedett piszok.

Egészen elfogott a buzgóság.

– Az első pont a mi javunkra ebben a peches játszmban – mondtam. – Nem, ez nem öreg csavargó, akárhogy állítja is az esti újság.

Ugyanakkor maga a professzor rontott be, olyan lendülettel, hogy nagyot csattant az ajtó. Olyan volt, mint valami viharfelhő.

– Az ördögbe is, mit jelentsen ez? – kiáltotta, és a teremszolga tehetetlenül tárta szét a két kezét a háta mögött. – Éppen egy gyomortartalomvizsgálatot végeztem. Rendkívül érdekes eset, teljes desztillálás és milligramm-mérés. És nem bízom az asszisztensemben. Még a mérleget sem tudja úgy használni, ahogyan kellene. Fel nem foghatom, valójában mit is tanítanak az egyetemen!

– Bocsánat, professzor úr – szólalt meg Palmu – legyen szíves megmondani, hogyan halt meg ez az ember, és körülbelül mióta halott.

A professzor önkéntelenül a holttest fejére pillantott.

– De hiszen a gyermek is láthatja – kezdte válaszát, ám hirtelen elhallgatott, és megfélekedezett haragjáról. Arcán furcsa kifejezés jelent meg.

– Az első pillanatban azt hittem – mondta lassan –, azt hittem, csaknem azt hittem, hogy ismerem.

– Én is – ismertem el készségesen –, de ennek csak az újság az oka.

– Az újság, miféle újság? – fortyant fel bosszúsán a professzor. Megdörzsölte homlokát, és ismét figyelmesen szemügyre vette a halottat. – Mintha egykori iskolatársam volna... vagy... vagy katonatársam. Természetesen mélyre süllyedt. Mindenkinek vannak efféle iskolatársai. Néha beugranak apróbb kölcsönökért. Meg kell érteni. Hiszen valamennyien emberek vagyunk.

– Professzor úr – szakította félbe nyomatékosan Palmu – most nincs idő, hogy iskolai emlékeinkbe mélyednünk. Ég a föld a talpunk alatt. Az egész

rendőrség... eh, az egész ország becsülete forog kockán. Ezért...

Nos, a professzor már a lépcsőn felhúzta a gumikesztyűjét. Nyomban felfogta, hogy nem oktalanul zavarjuk.

Óvatosan megtapogatta előlről és hátulról a holttest koponyáját.

– Egészen puhára verték – mondta, miközben szakavatott kézzel figyelmesen folytatta a vizsgálatot. – Azt mondanám, hogy az első ütéstől meghalt. De ezúttal nem valami megszokott tompa tárgyat használtak. Legszívesebben azt mondanám, homokzsákok. De a gumibot is megfelel. Nagyon is.

Kokki felsőhajtott.

– Azok a fickók, azok a fickók – suttogetta, és ismét összekulcsolta a kezét.

– De mitől vannak az arcán ezek a zúzott sebek? – tette fel magának a kérdést a professzor. – Mintha arcba rúgták volna. Az arca vérzett még. De már nem érezte.

– Hogyan? – kérdezte Palmu, és még jobban előrehajolt. – Tehát előbb agyonverték volna, és csak azután zúzták össze az arcát?

– Ezt nem állíthatom biztosan – ellenkezett a professzor. – De nekem úgy rémlik. Tudni kellene, mennyi vére folyt el, s ezt összehasonlítani azzal a vérmennyiséggel, amelyet a szív az alatt a néhány másodperc alatt pumpált a szervezetbe, ameddig működött még.

– Igen, igen – sietett közbeszólni Palmu. – És a halál időpontja?

A professzor ellenőrizte a holttest merevségét, majd a fejét rázta.

– Meg kell nézni, vannak-e már hullafoltok rajta. A hasán feküdt vagy a hátán?

– No, igen, igen – válaszolta nagy kínban Palmu, és rám pillantott.

– Hiszen itt is már fél napja fekszik a hátán.

– Vetkőzés! – mondta határozottan a professzor, és ösztönösen levettem a zakómat. Csakugyan úgy beszélt, mint az orvos a rendelőben.

Szerencsére észhez tértem, amikor a teremszolga sietett lehúzni a halotról a kiskabátot. Kokki megijedt.

– Ne olyan gyorsan könyörgött. Előbb mintákat kell vennem. És még fényképész sincs velünk.

Elsősegélyládájából apró papírzacskókat kezdett kirakni a legközelebb álló asztalra.

– Eleget fényképezték már – szólalt meg Palmu, és ez egyszer egy véleményen voltam vele. – Inkább segíts, mindenki segítsen!

Nem ment könnyen a dolog. Ha valaki egyszer megpróbált már levetkőztetni egy megmerevedett halottat, nagyon jól tudja, mire célzok. De a teremszolga ügyesen dolgozott, és a professzor is fürge volt. Lelkiismeretének megnyugtatóására Kokki legalább tiszta papírt terített az asztalra, minden ruhadarabot átvett és gondosan összehajtogatott. Palmu beérte azzal, hogy lehúzza a halott cipőjét. Én pedig, igen, tulajdonképpen hátat fordítottam egy

pillanatra, és szentül elhatároztam, hogy soha többé nem eszem sós heringet héjában főtt krumplival.

Úgyhogy csak Kokki motyogását hallottam.

– Készen vásárolt ruha. Mosodai jelzés nincs benne. A zsebében semmi. Ebben a zsebben sem. Lekopaszították. Teljesen.

És Palmu motyogását.

– A harisnya rendesen megstoppolva. Rendesebben, mint az enyém. De nincs rajta gyűrű. És nyoma sincs, hogy gyűrűt viselt volna. Az alsónadrágja foltozott. Az ing nyaka és kezelője kopott, de tiszta. Tiszta és rendes öregember.

Csak akkor fordultam meg, amikor a professzor felkiáltott:

– De mit jelentsen ez?

A saját szememmel láttam a szörnyű fekete véraláfutásokat a halott oldalán. A saját fülemmel hallottam a törött bordák halk ropogását, amikor a professzor a kezével nyomkodta az oldalát. A professzor elvörösödve fölegyenesedett.

– Ez... ez hallatlan! – szólalt meg. – Pedig én már láttam egyet s mást. Megítélésem szerint a bordáit akkor törték össze, amikor már élettelenül feküdt. Tulajdonképpen mit jelentsen ez? Az arcát szétzúzták, és a testét összerugdosták.

– Szerencsétlen fickók – suttogta Kokki –, szerencsétlen fickók, nem tudták, mit csinálnak.

De én azt sziszegtem:

– Rohadt huligánok!

Úgy bizony. Én ritkán szitkozódok. Példát kell mutatni a beosztottaknak. De ha ebben a pillanatban elkaphattam volna egy ilyen gazembert, biz' isten odacsaptam volna.

– No, no – csillapított Palmu, mintha a gondolataimban olvasott volna. – Előbb meg kell vizsgálni az ügyet. Törvényes rendnek kell lennie.

– Néha – szólalt meg tétovázva professzor – néha, bár nem vagyok goromba ember, nem én, de néha, amikor ilyesmit látok, úgy érzem, ismét használatba kellene venni a derest. No persze, persze! – visszakozott. – Nem gondolom komolyan. Bocsánat. Törvényekkel szabályozott társadalomban élünk hál' istennek. Én a humánúért harcoltam egész életemben és még most sem hátrálok meg!

– Köszönöm, professzor úr! – mondta komolyan Palmu. – Egyébként a holnapi lapok tele lesznek deressel meg halálbüntetéssel, efelől biztosak lehetünk. Most az egyszer ár ellen kell úsznunk. Különben sok mindent elvesztünk, amit a fejlődés során az előítéletekkel dacolva kivívtunk.

– Mit motyogsz? – fortyantam fel. – Talán azt hiszed, szónoki emelvényen vagy? Én bizony tudom, hogyan vélekedjem és mit tegyek.

– Jól van, semmi kifogásom sincs ellene – válaszolta készségesen Palmu

felügyelő, és oldalt lépett, mint aki hátat akar fordítani az egész ügynek. – Akkor foglalkozz magad az ügyvel. Hiszen te főzted ezt a tésztát!

Ez a vád megdöbbenett. Hiszen én semminek sem voltam az oka. Balszerencsés véletlenek láncolata volt az egész, ahogyan az első fejezetben elmondtam.

De még jobban megriadtam a pusztá gondolattól is, hogy Palmu felügyelő éppen ebben a pillanatban hagyjon cserben.

– Nem, nem – visszakoztam szaporán – azaz igen, igen! Ahogy akarod. Az emberiség és a fejlődés és így tovább. De fő, hogy folytasd az ügyet. Szükségem van, izé... minden segítséget megkapsz, amit csak adhatok.

– Tehát a halál beálltának időpontja – tért vissza a tárgyra a professzor, és az órájára pillantott. – Mindjárt két óra. Hat-hét órája van itt...

– És az a hosszú idő a Csillagvizsgáló dombon, éjszaka a nedves földön – siettem hozzátenni a magamét a közös ügyhöz.

– Az éjszakai középhőmérséklet három fok volt, s egyáltalán nem szállt fagypontra alá – mondta Palmu, én pedig nem tudtam elképzelni, honnan sikerült már erről is tudomást szereznie.

– Nem tudom – vallotta be őszintén a professzor. – De lássuk csak hozzávetőlegesen. Azt mondanám, éjjel tizenegy óra és egy óra között. Mondjuk, tizenkét óraker, úgy érzem, ez megfelel.

– Tehát huszonnégy óraker – állapította meg Palmu, és ő is az órájára nézett.

Később kiderült, hogy a professzor hozzávetőleges becslésével pontosan telibe talált. Kiváló ember, noha azt hiszi, hogy a bűnözők betegek. De neki csak halott bűnözőkkel akadt dolga.

Palmu órájára pillantva az jutott eszembe, hogy a napilapok huszonnégy óra körül kerülnek a nyomdába. Eddig az időpontig kaptam haladékat a rendőrség parancsnokától. És a kormányzótól. És a belügyminisztertől.

Kopogtak az ajtón. A rádiós kocsis vezetője, civil ruhájáról megfélemlítve, összecsapta a bokáját.

– A rádió a főnököt hívja – jelentette.

Palmu köszönetét mondott a professzornak. Nincs is itt semmi más dolgunk.

– De a ruhadarabok – aggodalmaskodott Kokki.

– Csoomagold be – szólt rá mogorván Palmu.

– És az ujjlenyomatok! – aggodalmaskodtam én is.

– Hiszen semmilyen papírt nem találtunk nála az izé... agnoszkáláshoz.

– Ezt az embert nem találjuk meg a bűnügyi nyilvántartóban – jegyezte meg Palmu, és pipája szárával a halottra mutatott. – El ne felejtsd, hogy én mondtam. De azért csak vegyél ujjlenyomatokat róla, Kokki. Ártani nem árt. Rá is érsz. Addig a főnök kibeszélheti magát.

Az arcomat előntötte a forróság, mert megítélésem szerint egyáltalán

nem vagyok beszédesebb, mint az emberek általában. Szerintem a főnök inkább alaposan magyarázza meg a dolgokat beosztottjainak, semmint csak úgy kutyafuttában vessen oda valamit. Ez azonban nem jelenti azt, hogy bőbeszédű volnék.

De Palmu fölösleges, sértő megjegyzését elengedtem a fülem mellett. Egy fricskát már kaptam, és helyesebbnek tartottam, ha hallgatok.

Amikor az udvar külső kapuján át a rádiós autóhoz mentünk, Palmu a pipájával a kezében mégis vigasztalni kezdett.

– Ne félj, hamarosan ügyis kiderítjük a személyazonosságát.

– Semmilyen papírt sem találtunk nála – válaszoltam – még mosodai jelzést sem. A legközöségesebb, olcsó ruha. És te magad mondod, hogy az ujjlenyomatát sem találjuk meg a nyilvántartóban. És nekem... nekünk sietnünk kell.

– Egyáltalán ne aggódj. Hiszen a professzor is kis híján ráismert.

Semmit sem értettem. Palmu néha úgy viselkedik velem... Eh, nem is érdemes kimondani! És igen, igen, ostoba vagyok. Készségesen elismerem.

Mindenesetre az autóhoz értünk, és beleüvöltöttem a rádióba:

– Itt vagyok. Mi baj már megint?

Az ügyeletes dadogni kezdett:

– Semmi különös, de mivel minden kisebb gyanús dolgot is jelenteni kell... Jelentem, a telefontól a kaivotalói őrszoba ügyeletesese...

– Kapcsolja – parancsoltam rá. – Mi az ördögnek késlekedik?

– De... de nekünk nincs olyan készülékünk. A... akarom mondani, a telefont nem lehet bekapcsolni a rádióba. De én majd közvetítek.

– Akkor szerezzen olyan készüléket – dirigáltam. – Tüstént. Én vállalom a felelősséget. Vagy a rendőrség parancsnoka. De teljes felhatalmazásom van. Nem bízom többé semmilyen közvetítésben, csak saját magam... – elharpantam a szót, mert véletlenül Palmura pillantottam, és úgy rémlett, mintha Palmu mosolygott volna.

A rádióból ismét az ügyeletes tétovázó hangja hallatszott:

– Izé... ha megpróbálnám. A telefonkagylót ide teszem a mikrofon mellé, és megpróbálom felerősíteni.

Hallatszott, amint mondott valamit a telefonba. A rádió recsegett, változott a hangerősség, aztán egy újabb hang kiabált:

– Halló, halló, halló!

– Ne üvöltsön! – szóltam rá. – Anélkül is hallatszik. Mi baj?

– Hát izé... maga a... izé beszél? – kérdezte az őrszem bizalmatlan hangon.

– Személyesen – erősítettem meg –, a gyilkossági csoport főnöke. No, ki vele!

– Csak azt akarom mondani, merthogy parancsot adtak, hogy jelenteni kell!... Szóval itt a Kaivotalo előtti térségen egy egész csomó huligán van.

Olyan csillogó kerek cső van náluk. Mintha talpazaton állna, ha érti, parancsnok úr. Azzal kémlelgetnek már hosszú ideje, jobbra-balra nézegetnek, és vihognak. Lányok is vannak köztük. Először azt hittem, megint valamilyen egyetemista csíny készül, vagy a térképészettől mérik az udvarok szintmagasságát, vagy valami hasonlót. De egyetlen vattakabátos sincs köztük. Csupa huligán meg jampec az egész társaság. Mivel belepillantottam az esti újságba, megértettem, hogy... hogy... – tétovázott a rendőr.

– Folytassa! – parancsoltam rá.

– Igen. izé... arra gondoltam, hogy a valami olyan, mint egy ágyú, izé, vagy rakéta. Már a gyerekek is ilyeneket építenek. Mivel olvastam az esti újságot, gondolom, hogy ha ez valami rakéta, akkor egészen úgy néz ki a dolog, mintha azt kémlélnék, hogyan esik oda, a rendőrség épületének a tetejére. Vagy... vagy az államtanácsra. Úgyhogy mit tegyek?

– Ki beszél? – kérdezte váratlanul mellettem Palmu egészen higgadtan.

– Itt Karhunen – bömbölte az ügyeletes rendőr.

– Vagy úgy! – Palmu visszahúzódott, mintha mi sem történt volna, és kényelmesebben elhelyezkedett az ülésen.

– Úgyhogy mit tegyek? – ismételte az ügyeletes rendőr óvatosan.

– Lakat alá velük – adtam ki a parancsot. – Az egész társasággal!

– Az e... egész társasággal? – dadogta az ügyeletes rendőr. – Hát, hogy is mondjam, legalább húszan vannak. És... és különben is egyedül elég kutyául érzi magát az ember, mivel hát belepillantottam az esti újságba.

– Csakugyan egyedül van ott? – szörnyülködtem. – A Kaivotalo örszobáján? Éppen ma!

– Igen, pontosan így van, éppen szombat délután, amikor különben is mindig randalíroznak. Nekem mégiscsak ott az asszony meg a gyerekek – válaszolta panaszos hangon.

– Világos – mondtam. – Tartsa szemmel őket. És ne avatkozzék közbe. Mit gondol, hány emberre van szüksége?

– Hát – dadogott a rendőr – kettőre-háromra. Nem látszanak olyan veszedelmeseknek. De azért...

– Tízet kap – ígértem készségesen. – Nem, húszat. Mindjárt ott lesz a rabszállító kocsí. Addig ne lépjen közbe. Vége!

– Vége – nyögte a boldogtalan hang.

A telefonkagyló nagyot kattant.

– Ügyeletes! – üvöltöttem. – Adja az ügyeletes felügyelőt! Tüstént!

– A bűnügýtől vagy a rendészettől? – dadogta az ügyeletes.

Úgy éreztem, hogy én is tüstént dadogni kezdek.

– Hát, persze hogy a rendészettől! – förmedtem rá, és egy pillanat múlva már recsegett is a készülék.

– Itt a rendészet ügyeletes felügyelője – jelentkezett egy higgadt hang.

– Itt a gyilkossági csoport főnöke. Küldjön azonnal a Kaivotalóhoz egy

rabszállítót és húsz embert. Rajtaütésszerű razzia lesz! Nem, két rabszállítót. Az egyiket a Kaivo utca felőli oldalra, a másikat a Régi Egyetemista Ház felől. És annyi embert, amennyi szükséges. A fő figyelmet arra a huligáncsoportra kell fordítani, amely a világítóudvarban egy ágyú körül sürgölődik.

– Ágyú körül? – kérdezte az ügyeletes felügyelő továbbra is higgadtan.

– Rakétafelszerelés vagy bármi egyéb horkantam fel. Mindegy! Csillogó cső vagy valami ilyesmi, állványon. Hiszen van szemük az embereknek. És az őrszobáról az ügyeletes megmutatja. Lakat alá mindenkivel, aki ott sürgölődik. Szaporán!

– A lányokkal is? – kérdezte hitetlenkedve az ügyeletes felügyelő.

– A lányokkal is! – adtam ki a parancsot, bár ilyen lehetőségre még nem is gondoltam. – De külön cellába, ne a fiúkkal együtt – jutott eszembe. – És tüstént elő a gumibottal, ha csak egy mozdulatot is tesz valamelyik.

Palmu felügyelő olyan fájdalomosan szorította meg a karomat, hogy egy hétig nagy véraláfutás maradt utána. Feljajdultam, de kapcsoltam, anélkül, hogy ránéztem volna.

– Természetesen kerülni kell a fölösleges erőszakot! Az ilyesmi nem egyeztethető össze a rendőrség méltóságával. Egy pillanat!

Palmu felügyelő ugyanis maga felé húzott, és a fülembe súgta:

– Te átkozott bolond, legalább mondd meg, hogy tartsák nyitva a szemüket, hátha valamelyiknek üvegszilánkok sértették fel a képét, vagy valami hasonló. Ugyanakkor nézzék meg azt a kávéházat és a pályaudvarra is bepillanthatnak, ha már egyszer ott vannak.

– Még hogy átkozott bol... – kezdtem gépiesen.

– Bocsánat, nem magának szóltam, felügyelő. Csak egy kis kitérő volt itt. Hiszen maga is megérti, hogy minden összejön. Tehát meglepetésszerű razzia. Fésüljék át a Kaivotalo egész környékét, a kávéházakat és minden hasonlót. Mindenekelőtt figyeljék, nincs-e valakinek üvegszilánk a képében, vagy egyéb hasonló. Ha látnak ilyet, dugják rács mögé. De magánzárkába jutott eszembe.

– Ha már ott vannak – folytattam – vegyék szemügyre a pályaudvar környékét is. És nem ártana, ha egy URH-kocsi mellesleg kiruccanna Kaisaniemibe is. Tehát azonnal.

– Üvegszilánkok a képében – ismételte lelkiismeretesen a hang. – És a kora, testmagassága, más ismertetőjelei?

– Nincsenek – válaszoltam, miután előbb Palmura pillantottam. – Lássanak hozzá.

– De ez nem megy ám olyan gyorsan – ellenkezett a felügyelő. – Először össze kell szedni az embereket. Legalább negyedóraba telik, amíg...

– Öt percen belül a gépkocsiknak a helyszínen kell lenniük – parancsoltam könyörtelenül. – Nem fogja fel a helyzetet, felügyelő!

– Felfogom – válaszolta fagyosan. – De ebben az esetben szirénázva

kell szabad utat biztosítanunk. A közlekedési lámpák meg a szombati csúcsforgalom... És így egyáltalán nem lesz meglepetésszerű razzia.

– Remek! – mondtam. – Hadd lássa a közönség, hogy a rendőrség működik. Értsék meg azok a gazfickók, hogy a rendőrségnek van ereje. Vége!

Intettem a gépkocsivezetőnek, hogy kapcsolja ki a rádiót, és diadalittasan Palmu felé fordultam.

– Cselekvés! – szólaltam meg. – Együttműködés, legalább ez egyszer! És semmi fölösleges fecsegés. De miért kérdezted annak a rendőrnek a nevét? Karhunen volt.

– Ami azt illeti, egy kissé szeret fantáziálni. Tudományos regényeket olvas – magyarázta csendesesen Palmu. – De azért nem kórista – tette hozzá.

Mintegy pontot téve mondókájára, a rádió ismét recsegni kezdett.

Az ügyeletes a parancsnokot hívta.

– Én vagyok – válaszoltam.

– Itt ismét a kaivotalói őrszoba – jelentette az ügyeletes. – Még valami mondanivalója van.

– Igen, itt megint Karhunen! – bömbölte a rádió olyan erővel, hogy belesajdult a fülem. – Csak azt akarom mondani, hogy... izé... nem látszanak annyira veszedelmeseknek. Csak azért jelentem, hogy ha a rendőrbíró úr túlságosan komolyan vette volna azt a históriát. Csak maguk közt vihognak, és taszigálják egymást.

– Néhány perc múlva kezdődik a meglepetésszerű razzia, ügyeljen! – válaszoltam.

– Igen, de... jelentem, az... az... hát egyáltalán nem ágyú. Nem is rakétakilövő. Az... az... csak egy távcső. Azzal kukucskálnak.

– Távcső! – üvöltöttem fel. – Honnan tudja most egyszerre?

– A... a biztonság kedvéért odamentem, hogy megkérdezzem tőlük – ismerte el becsületesen Karhunen őrmester. – Hát arra gondoltam, hogy ok nélkül idegeskedtem. Jelentem, amiatt kár volna lakat alá rakni őket. Hiszen még gyerekek.

– A parancs az parancs jelentettem ki. De... mit gondol, mit akarnak azzal a távcsővel? Ott a világítóudvarban?

– Ne... ne... nem tudom – kezdett ismét tétovázni Karhunen. – Hát igen, persze, valamilyen csibészség jár az eszükben. Erre gondoltam én is. Jó, hogy a rendőrbíró úr kitalálta. És onnan nincs is sehová kilátás. Úgy ám!

– Ha Karhunen őrmester befejezte – szoltam közbe gúnyosan – akkor vessünk véget a fecsegésnek. Világos? Vége!

– Távcső – szólalt meg töprengve Palmu felügyelő, és a pipafüstöt a képembe fújta.

– Valami ördögi dolgot forgatnak a fejükben – vélekedett a sofőr, hátralta sapkáját, és homlokát dörzsölte. – Még jó, hogy a főnök akcióba lépett. Így is kell. Legalább egyszer érdemes rendőrnek lenni.

Képességeimbe vetett feltétlen bizalma megindított. Kokki már jött is a táskáját lóbálva, hóna alatt a ruhacsomaggal. Sőt még dudorászott is. De nekem nem volt kedvem énekelni. A hatalom szédülete hirtelen elszállt a fejből. Segélyt kérően pillantottam Palmura.

– És most? – kérdeztem.

– Természetesen elmehetünk a Csillagvizsgáló dombra – javasolta Palmu. – Az ilyen őszi napsütésben szép kilátás nyílik onnan a kikötőre, a hajókra meg a tengerre. Mármint a Hajótöröttek szobra mellől.

Gúnyolódása nálam teljesen kárba veszett.

– A Csillagvizsgáló dombra – adtam ki a parancsot.

– Teljes iramban! – majd tétovázva Palmura pillantottam, és jobbnak láttam erőltlenül hozzátenni: – De azért nem kell a szirénákat bögetni. Fölösleges feltűnést kelteni. Mármint éppen nekünk.

Miközben a gépkocsivezető teljes figyelmét lekötötte a szombat délutáni forgalom, Palmu felé hajoltam, és megkérdeztem:

– Ide figyelj, te honnan tudad, hogy jutott eszedbe, hogy parancsokat adj, és megkérdezd az éjszakai hőmérsékletet is?

– Nagyon egyszerűen. Negyedórával az újságírók és a fotóriporterek érkezése előtt az esti újság főszerkesztője már telefonált ez ügyben a rendőrség parancsnokának. Úgy látszik, előre bocsánatot akart kérni, hogy a fiatal riportert túlságosan kemény szavakkal illette a rendőrséget. Így aztán a rendőrség parancsnoka természetesen telefonált nekem, és csodálkozott, hogy tőlünk semmilyen jelentést sem kapott egy ilyen fontos ügyről. Bizonygattam neki, hogy olyanok vagyunk, mint akiket a darázs csípett meg, ahogy te szoktad mondani, de hogy egyelőre nincs elegendő jelentenivalónk, mivel nem sejtettük, hogy az eset bekerül az esti újságba. Te éppen heringet ettél Kokkival, úgyhogy lassan munkához láttam, amíg rád vártam. Sohasem szabad megzavarni a másik nyugodt étkezését. Ez megbosszulja magát, bár te ezt soha az életben nem fogod fel.

– Legalább élénk jöhettél volna a lépcsőházba, hogy figyelmeztess, ne énekeljünk Kokkival torkunkszakadtából a lépcsőn – vádoltam keserűen.

– De miért ne? – csodálkozott álszenteskedve Palmu. – Hiszen csak helyes, ha az újságírók is látják, hogy a rendőrök hasznosan töltik a szabad idejüket. Például azzal, hogy énekelnek a dalárdában. Ezenkívül a rendőrség parancsnoka megkért, tartsalak gondosan szemmel, nehogy túlságosan heveskedj, amikor ilyen nagy ügyről van szó – folytatta, és kópésan félrebillentve a fejét, rám nézett. – Azért mégiscsak régibb ember vagyok a háznál, mint te. Hiszen érted. Nem gondolt ő semmi rosszra. Csak arra, hogy az osztály parancsnoka véletlenül szabadságon van. Bizonygattam, hogy derék ember vagy, és megállod a helyedet. És ez igaz is... a maga módján – tette hozzá némi töprengés után.

Felfelé haladtunk a Csillagvizsgáló dombon, és a gépkocsivezető a

gyepszőnyegről ügyesen a homokkal borított sétányra kormányozta az autót. A pázsiton már kirajzolódott az autók nyoma. El tudtam képzelni, mit hallgatok majd emiatt a városi parkok karbantartóitól vagy a rendőrség parancsnokától.

– Stop! – adta ki a parancsot Palmu, és kutatólag körülnézett. – Aha, ott! – mutatta az ujjával. – A karambolozó autót elvitték már.

Természetesen. Azoknak mindig olyan pokolian sietős a dolguk. De a nyoma látszott a fán.

Ki akartam szállni az autóból, hogy odamenjek és megnézzem, de Palmunak nem volt ínyére a gyaloglás. A dombtetőn a homokkal beszórt sétány tele volt emberekkel. Szóltam a sofőrnek, hogy szólaltassa meg a szirénát. Most már egyre ment. Mindenütt hemzsegték a rendőrök.

A tömeg tisztelettudóan szétoszlott sötét kocsink előtt. Az antenna öntudatosan lengett jobbra-balra. Jól megbámultak minket. Gyönyörű őszi nap volt. Persze, még ez hiányzott. El tudtam képzelni, mekkora csődület lesz napnyugtakor, mire vacsora után mindenki elolvassa az esti lapot. Eleven képzelőerő van bennem. Palmu sokszor a szememre is veti.

A gyepes tisztásokon és a bokrok közt itt is, ott is férfiak járkáltak, a földre szegezve tekintetüket. A rendőrség akcióba lépett. Büszkeség töltött el.

A Hajótöröttek szobránál éppen ki akartam szállni az autóból, amikor a rádió ismét recsegnéi kezdett. Egy férfi a szaunában felejtette a ruháját, és anyaszült meztelen járkált a Sturen utcában. Miután Palmura pillantottam, rövidesen parancsot adtam, hogy dugják a rács mögé, amíg ki nem józanodik. Szombati napon sok minden szokatlan dolog megesik a városban.

Tehát kiszálltam a kocsiból, és nem is kellett keresgélnem a gyilkosság színhelyét. Körülötte nagy darabon letaposták a földet, és összetördelték a bokrokat. Most már rendőrök ügyeltek rá, hogy a báméskodó tömeg ne mehessen a közeibe. Töprengeni kezdtem, nem volna-e a leghelyesebb átmenetileg lezárni az egész Csillagvizsgáló dombot. De ehhez katonaságot kellett volna kérni. Tétováztam, nyúljak-e, vagy sem ilyen merész eszközök-höz. Mily nagy volt a csábítás! No lám, a hatalom tudata!

Miután egy ideig a Vérholtokat nézegettem, Palmuhoz fordultam:

– Min töröd a fejed?

De Palmu már nem volt a hátam mögött. A Hajótöröttek szobrának túlsó oldalán pillantottam meg, amint a teraszról a verőfényes őszi napot, a tengert, a kikötőt és a darukat csodálja. Kokki is elhagyott, és Palmu mellett állt. Dühösen utánuk baktattam.

– Nem találtam a helyszínre vezető vérnyomokat – szóltam meg mogorván. – A földet ugyan letaposták, de... Az a véleményem, hogy az öreg fekvőhelyet keresett magának a bokrok között, és a gyilkosok... szerencsére eszembe jutott, hogy szó sincs öreg csavargóról. Akarom mondani, ez a szegény öreg talán békésen üldögélt valamelyik padon helyesbítettem. A huligánok rajtaütöttek, és pusztá bosszúságból, hogy a fának mentek a lopott

autóval, agyonverték az öreget, majd a bokrok közé vonszolták, hogy elrejtésük. Csak ott...

– Nézd csak, Palmu, nem brazil hajó az? – kérdezte lelkesedve Kokki, és a Katajanokka kikötőpartjánál horgonyzó hatalmas teherhajóra mutatott.

– Tulajdonképpen milyen is a brazil zászló? – tette fel magának a kérdést Palmu. – Nem emlékszem rá.

– Azt akarod mondani – kérdeztem gyanakvóan –, hogy talán valamelyik külföldi matróz...

– Vagy úgy! – kapott észbe Palmu. – Körül kell néznünk – jelentette ki, és megfordulva a homokra mutatott, a Hajótörtek szobra közelében.

A homokban még ekkor is egészen világosan látszott három egészen mély lyuk, amelyek szinte egyenlő oldalú háromszöget alkottak.

– Milyen gondolatot ébreszt ez benned? – kérdezte Palmu.

Leguggoltam, hogy szemügyre vegyem.

– Semmilyen – válaszoltam. – Valamelyik turista járhatott erre, és állványról készített néhány látképet.

– Vagy a gyerekek voltak, azok a drágaságok – feltételezte Kokki.

– No igen – szólalt meg Palmu, és újra megfordult, hogy a kezét hátra téve, a látképben gyönyörködjék.

– Én itt csöndben várok, amíg azonosítjuk az elhunyt kilétét.

– Remek! – lelkesedtem. – A legjobb lesz megkérdezni, eddig mire jutottak. Mindenesetre készítsünk felvételt ezekről a nyomokról. Hiszen úgysem maradt számunkra semmilyen más nyom. Hadd lássa a nagyközönség. Hogy a rendőrség dolgozik, úgy értem.

Odahívtam az egyik fényképésznünket, aki felszerelésével tisztelettudóan várakozott a gépkocsi mellett. A dombon mindenütt, egészen a Csillagvizsgáló öreg épületéig, a mi gépkocsijaink álltak. Igazán pompás látvány volt. Megmutattam a fényképésznek, milyen szögekből készítsen felvételeket azokról a titokzatos bemélyedésekről a homokban. Természetesen valamelyik ártatlan járókelő is feltúrhatta a homokot, miközben a kilátást nézegette. De másrészt azok a mélyedések túlságosan szabályos háromszöget alkottak. A fantáziám működni kezdett.

Elindultunk, hogy megnézzük a parkban talált tárgyakat. A fiúknak már nagy térképük volt a Csillagvizsgáló dombról, és erre gondosan bejelöltek minden pontot, ahol valamilyen tárgyat találtak. Nem ok nélkül huzigáltak végig a gypszyonyegen mérőszalagokat a leletek helyéről kiindulva. Önkéntelenül is csodálattal adóztam a saját szervezőképességemnek. Itt bizony nincs kétség, ha egyszer munkához láttak!

– Én vezetem a munkát – jelentkezett Lamberg felügyelő, és kezét a sapkájához emelte. – Ha akarja, főnök, felsorolom, mit találtunk eddig.

Bólintottam.

– Először is pénzt – kezdte titokzatosan Lamberg – Meglepően sok

pénzt találtunk itt, sőt még egy nedves és piszkos egydolláros bankjegyet is.

– Külföldi matróz – ismétellem meg, és gyanakodva Palmura pillantottam, de Palmunak egyetlen arcizma sem rezdült, ismét csak rágyújtott undorító pipájára.

Bosszúságomra Lamberg megrázta a fejét.

– Aligha – vélekedett. – Ez a bankjegy túlságosan régóta feküdt itt... De kemény valuta. Ezenkívül két ötvenmárkást, öt húszmárkást, ugyancsak öt tízmárkást, és összesen tizennyolc darab egymárkást – fejezte be diadalittasan.

– Hol találták?

Lamberg a térképre mutatott.

– Azokat a pontokat, ahol pénzt találtunk, késsel jelöltük meg – mutogatta.

Elkedvetlenedtem. A pénzt a park legkülönbözőbb részeiben találták, úgyhogy a gyilkosnak legalább fél órát kellett volna eltöltenie azzal, hogy a pénzt ezekre a helyekre szétszórja. Ezenkívül természetesen egy egész zsák pénzre lett volna szüksége hozzá.

– Vagyis – sietett hozzáfűzni Lamberg, amikor észrevette arckifejezésemet – az egymárkás jelenleg olyan hitvány pénzdarab, hogy az emberek még annyi fáradságot sem vesznek, hogy lehajoljanak érte, ha leejtik. Ezt hajtogatom a kávéházban is. Hiábavaló energiapazarlás.

– És mi egyebet találtak? – szakítottam félbe mogorván közgazdasági eszmefuttatását.

Nyalóka- és jégfagylalt pálcikák kupacára mutatott.

– Ebből eddig ennyit találtunk – jelentette szabatosan, és zavarba jött. – Nem tartottam szükségesnek, hogy a térképre bejelöljük a lelőhelyüket. Remélem, hogy a parancsnok úr nem lesz kicsinyes.

– Papírhulladékot – folytatta – palatáblát, jegyzetömböt, három ceruzát. Különböző hosszúságú, amint a parancsnok úr látja. Egy golyóstollat.

– Csodálkozom szólaltam meg keserűen –, mit is csinál voltaképpen a városi köztisztasági vállalat. Mármost a város szépítése érdekében. Hiszen egész hadsereg áll a rendelkezésére. Hát sohasem sepregetnek a sétányokon?

– Cigarettavégeket és gyufaszálakat – folytatta Lamberg. – Főként a padok közelében.

Várt kissé, és titokzatosan mosolygott. A végére tartogatta a javát.

Diadalittasan felmutatott egy gyűrött, nedves és gypfoltos selyemcsomót, és két ujjá közé csípve óvatosan kitergette, hogy szemügyre vehessük.

– Női nadrág – magyarázta, bár saját szemünkkel is meggyőződünk róla. – Parányi bikini – suttogta gyengéden.

Nyitott szájjal meredtem rá.

Kokki megelőzött.

– A flottalátogatás emlékei – vélekedett jóindulatúlag. – Mikor is jártak

itt azok az olaszok?

– Úgy bizony – helyeselt Lamberg. – Ez a nadrág is, ki tudja, mióta lapul a bozótban. Itt – mutatott a térképre. Valamilyen okból kifolyólag ezt a pontot zölddel jelölte. – Talán egy pszichoanalitikus meg tudná magyarázni, miért. A térképen egész csomó zöld jelzés volt. A bokrok közt.

– És ezek a zöld jelzések? – mutattam a térképre, és Lamberg elvörösödött.

– Azok csak olyan... egyéb nyomok. Ezenkívül ez a fűző – mutatott megvetően egy szakadozott női fűzőre a talált tárgyak kupacában.

– Igen, igen – mondta gyorsan. – Ezzel az egésszel még nem megyünk sokra.

Palmu felügyelő ismét aranyórájára pillantott. Hivatali kollégáitól kapta ajándékba harmincéves feddhetetlen szolgálatáért, és még ma is nagyon büszke volt rá.

– Én csak azon csodálkozom – szólalt meg –, hogy az elhunytat még nem ismerték fel.

– Ezeknek a tárgyaknak a segítségével? – mutattam reszkető kézzel Lamberg talált tárgyaira. – Varázsló azért mégsem vagyok.

Palmu bánatosan csóválta a fejét.

– Fiam, fiam – mondta szomorúan –, hát sohasem lesz belőled komoly ember? Még most sem kapiskálsz, hogy az esti lap már néhány órája az utcára került?

– Na és aztán? – kérdeztem bosszúsan.

– Benne van az áldozat fényképe – emlékeztetett türelmesen Palmu. – Háromhasábos felvétel, közlelől. Csoda lenne, ha senki nem ismerné fel.

Nagyot ugrottam. Egyáltalán nem Palmu szavai miatt, mert mire ő kimondta, isten bizony én is kitaláltam, hanem azért, mert gépkocsink észrevétlenül a nyomomba szegődött. A rádió hirtelen nagyot recsent, és az ügyeletes hangjától visszhangzott az egész Csillagvizsgáló domb.

– Parancsnok, parancsnok! Ott a parancsnok?

Olyan hirtelen ugrottam be a gépkocsiba, hogy leesett a kalapom, és alaposan bevertem a fejem.

– Jaj! – szisszentem fel. – Itt vagyok.

– Az áldozatot felismerték – jelentette az ügyeletes az izgatottságtól rekedt hangon. – Fredrik Nordberg, címe Merimies utca...

Megmondta a házszámot és az ajtószámot. Szerencsére a közönség nem hallotta. A rendőrök távol tartották az embereket.

– Autóba, azonnal! – parancsoltam rá a késlekedő Palmura és Kokkira, aki nem mert Palmu előtt beszállni. – Azonosították a meggyilkolt kilétét. És hajtsunk, ahogy csak bírja a motor! Hiszen hallotta a címet.

A gépkocsivezető gázt adott, és megszólaltatta a szirénát, hogy a tömeg utat nyisson. A domb aljában az emberek félreugrottak előlünk.

– Hagyd abba! – szólt rá Palmu, engedélyt sem kérve tőlem. – Hiszen az ember még a saját hangját sem hallja. Kapcsoljuk be ismét a rádiót. Ügyeletes! – kiáltotta a készülékbe. – Itt Palmu. Teljesítették a parancsot?

– Természetesen – recsegett az ügyeletes hangja. Már ott is van a hatos rádiós kocsi, a rendészettől pedig már úton vannak a rendőrök. A hatos véletlenül éppen arra cirkált, a Punavuori táján, mivel szombat van.

Kénytelen voltam megdicsérni Palmut.

– Hogy te mindenre gondoltál! – mondtam, majd tétovázva hozzátettem: – Természetesen én is rájöttem volna, de minden olyan hirtelen történt, hogy még nem sikerült teljesen rendbe szednem a gondolataimat. Aztán meg mi lenne a parancsnoki beosztásból, ha az ember nem bízna az alárendeltjeiben? Semmiből sem sülné ki semmi, ha nekem magamnak kellene előre megterveznem minden magától értetődő intézkedést.

– Akkor bizony semmi sem sülné ki belőle – ismerte el Palmu túlságosan is készségesen, és Kokki ünnepélyesen bólintott egyet rá.

Recsegge újra megszólalt a rádió. Az ügyeletes hangja, ha lehetséges, még izgatottabb volt. Bizonyára fontos személynek érezte magát, amikor jelentette:

– A meggyilkolat másodszor is felismerték. Fredrik Nordberg, címe Merimies...

– Elég! – szóltam közbe. – Véleményem szerint ettől kezdve egyre másra érkeznek majd a bejelentések. Úgyhogy nem kell többé jelenteni nekem.

Palmu szúrósan rám nézett.

Dadogni kezdtem:

– De... de természetesen minden bejelentést fel kell jegyezni. És a bejelentők nevét és lakcímét is. Hogy fogalmat szerezzünk ismeretségi köréről. Ki tette különben az első bejelentést?

– A Rata utcai őrszobáról az ügyeletes felügyelő – jelentette a rádió, és szükségesnek tartotta megmagyarázni: – Ők egészen korán megkapják az esti lapot.

– A rendőrség talpon van – jegyeztem meg diadalittasan. – Újabb pont a mi javunkra.

– A második bejelentést egy villamoskalauz tette – folytatta készségesen a rádióügyeletes. – Üléséről valakinek a válla felett véletlenül belepillantott az esti lapba, és nyomban felismerte az öreget. A következő megállónál berohant a kávézóba, hogy telefonáljon.

– Melyik villamosjárat kalauza? – kérdezte csendesén Palmu.

Az ügyeletes elhallgatott, és hallatszott, amint ő is felteszi a kérdést.

– Nem kérdezték meg tőle – folytatta csendesebben. – De megvan a neve és lakcíme.

– Köszönöm, erre később is ráérünk – szakítottam hirtelen félbe.

– Ide figyeljete! – lelkendezett Kokki. – Erről a villamoskalauzról jut

eszembe, hogy ismertem egy légikisasszonyt...

– Hagyd abba! – torkoltam le. – Bár nem is sejtettem, hogy az ismerőseid közé egy légikisasszony is tartozik. Mit szól hozzá a feleséged?

Ez természetesen merő tréfa volt, de csodálkozásomra Kokki elvörösödött, lehajtotta a fejét, és cipője orrával zavartan rajzolgatni kezdett a gépkocsi padozatára.

– Mindannyiunknak megvan a magánélete – jegyezte meg bölcsen Palmu, és dorgálólag rám pillantott. – Ebbe nem szabad beleavatkozni.

De már be is fordultunk a Merimies utcába. A gépkocsi lassított, és a sofőr a hátszámokat figyelte. Aztán hirtelen bekanyarodott egy ódon kőház sötét kapualjába, és csak a fék csikorgása mentett meg bennünket a szűk, kövezett udvaron, hogy bele ne szaladjunk egy rozszant teherautóba. Valaki éppen költözködött. A bútorok egy része már fel volt rakva, a többi az udvaron állt.

Az orromat alaposan bevartam az első ülés támlájába. Palmu szitkozódott.

– Hogyan vezet maga? – kérdezte. – Annyira azért nem sietünk a mennybe!

A rendészet egyenruhás rendőre tisztelgett, amikor kikászálódunk a gépkocsiból.

– A riadóautó már elment – jelentette. – Máshol volt rá szükség. De sikerült rajtacsípni őket. Éppen szökni készültek. A holmi egy részét már fel is rakták.

– Kik? – kérdeztem csodálkozva.

– Természetesen a tettesek – válaszolta a rendőr. – Én nem tudom. Az egész banda. A gyilkosok. De a többiek bizonyára kereket oldottak. Csak a teherautó sofőrjét és egy lányt sikerült elcsípni. Bent van. Sír, mint a záporosó – tette hozzá zavartan.

– Miről beszél tulajdonképpen? – kérdeztem kóválygó fejjel, és most az egyszer Palmu is meglepettnek látszott.

– Nem volt elég, hogy meggyilkolták azt a védtelen öreget – magyarázta hangosan a rendőr. – Éppen a lakást igyekeztek kirámolni. Az ingóságokat, az asztalokat, a székeket meg mindent. A legnagyobb hidegvérrel. Amint láthatják is – mutatott a szomorú bútorhalmazra az udvaron.

– Én bizony nem is láttam még elvetemültebb disznókat – folytatta a rendőr, csaknem tisztelettel a hangjában. – A legnagyobb hidegvérrel itták a kávé, amikor az URH-sok rajtuk ütöttek.

– És mit mondtak? – kérdeztem gépiesen.

– A lány próbált valamit fecsegni, de rászóltak, hogy fogja be a száját – felelte a rendőr. – Hiszen az volt a parancs, hogy maga a parancsnok úr fogja vezetni a kihallgatást.

– Természetesen – válaszoltam, Palmura pillantva.

– Mindenesetre megbilincseltek őket – jelentette elégedetten a rendőr. – Ezzel be is fejeződött a fecsegés. A lány csak sír, olyan keservesen, hogy kijöttem az udvarra. Hiszen valakinek úgyis szemmel kell tartania a holmit. Aztán meg a parancsnok úr is úgy rendelkezett, hogy semmihez sem szabad hozzányúlni.

– Természetesen – ismételtem meg, és újra Palmura néztem. Tiszteletudóan.

Rádiónk ismét felbódult, félbeszakítva beszélgetésünket.

– Lamberg akar beszélni – jelentette az ügyeletes, majd helyesbített: – Lamberg felügyelő úr.

Lamberg hangja már izgatottan hallatszott is a rádióban.

– Megkerült az erszény! – kiáltotta. – Fredrik Nordberg pontosan úgy, ahogy jelentették. Véletlenül hallottam, hogy a parancsnok urat értesítették az azonosításról. Az egyik szemétkosárból került elő, a szemét alól, amikor a parkőr kiürítette.

– Hát maga nem... – kérdeztem remegő hangon. – Akarom mondani, a maga emberei még csak bele sem pillantottak a park szemétkosaraiba?

– Nem, persze hogy nem! – védekezett sértődötten Lamberg. – Hiszen a parancsnok úr mindig azt mondta, hogy pontosan a parancs szerint kell eljárni, és semmi mást ne csináljunk. Erre nem kaptunk parancsot. A parancs úgy szólt, hogy a *terepet* át kell fésülni. És a *terepet átfésültük* alaposan.

Palmu kivette szájából a pipát, és büntudatosnak látszott. Szótlanul az ég felé emeltem a két kezem.

– Legyen – szólaltam meg. – De azért, ugye, gondot fordít az ujjlenyomatokra, Lamberg?

– Úgy bizony, persze, ez világos! – bizonygatta Lamberg. – Senki sem nyúlt hozzá, ami előkerült a szemetes ujjai közül. Itt szorgoskodik az egész társaság. És természetesen *átfésüljük* a szemétkosár egész tartalmát.

Kokki nem tudta türtőztetni magát.

– Csomagolják be az egész szemetet.

– Az egész szemétkosarat, úgy, ahogy van – helyesbítettem. – És nézzék át a parkban a többi szemétkosarat, amíg azokat is ki nem ürítik. Köszönöm, Lamberg!

Palmu felé fordultam.

– Szóval te mindenféle parancsot osztogatsz az én nevemben? – szólaltam meg gúnyosan. – Hogyan feledkezhettél meg a szemétkosarokról? Sírni tudnék miattad.

– Hiszen magad beszélsz egyre csak terepről meg helyzetről – védekezett Palmu. – Ezért jött a nyelvemre az a *terep* szó. Bár eszembe sem jutott, hogy Lamberg *ennyire* szó szerint veszi majd.

– Ne pazaroljuk az időt – mondtam határozottan. – Menjünk befelé. Végre *nyomon* vagyunk!

NEGYEDIK FEJEDET

A lány, becsületére legyen mondva, azért mégsem jajveszékelt. Lehorgasztott fejjel ült, az ajkát harapdálva, és a könnyei potyogtak a kezére. Nagyon csinos lány volt. Aranyszőke. És nem is nagyon festette magát. És nem is viselt feszes nadrágot, amint előre elképzeltem.

Komor, régi lakás volt. Szoba-konyhás. A tapéta megfakult és elpiszkolódott látszott rajta, hol álltak előzőleg a bútorok. Az ablakból vigasztalan látványt nyújtott a sűrke udvar. A padlón ódon fekete utazókoffer, degeszre tömve. Becsomagolt és átkötött kartondobozok. Az asztal és két szék még benn maradt a konyhában. Az asztalon kávéskanna és három csésze, tejszín, cukor, és tányéron egy vajas zsemle.

Azt képzeltem, hogy a mai fiatalság tejszín nélkül issza a kávé. Túlságosan lusta, semhogy elmenne a tejsarnokba. És a vajas zsemle helyett pálinkásüveget vártam volna. De a jó pap is holtáig tanul, gondoltam magamban.

A felügyelő az egyik széken ült, a lánnyal szemben. Amikor beléptem, tisztelettudóan felállt. A másik két rendőr szabályszerűen a lépcsőházban állt az ajtó előtt; vigyázva, hogy szükségtelenül ne tapossák el a nyomokat, és visszatartsák a vénasszonysereget, amely fentről és lentől egyaránt kukucskált. Egyetlen férfit sem láttam a kíváncsiskodók sorában. Bizonyára már a szombati söröskorsó mellett ültek. Vagy csak jobbnak vélték, ha nem kerülnek a rendőrök szeme elé.

A falnak támaszkodva állt a teherautó sofőrje, nagydarab ember, meglepően tiszta, sárga kezeslábasban, a két keze bilincsbén. Pillantása, amelyet kényelmetlen helyzetéből rám vetett, olyan félelmetes volt, hogy egy lépést hátráltam.

– Ide figyeljen az úr, bárki legyen is! – kezdett mondókájába.

– Hallgasson már a szép szóra! – üvöltött rá a felügyelő. – Pofa be, amíg ki nem hallgatják!

Bocsánatkérően felém fordult, és magyarázkodni kezdett:

– Olyan keményfejű banda ez, hogy a szép szó nem hat rájuk. Szép kis ügy. Olvastam az esti lapot. A leghelyesebbnek tartottam, ha magam jövök.

– Az ördög vinné el, ebben a városban becsületes ember nem folytathatja úgy a mesterségét, hogy a rendőrök lépten-nyomon ne esnének a torkának – jelentette ki a gépkocsivezető mélységes meggyőződéssel. – Megvan a munkavállalási engedélyem meg a hivatásos gépkocsivezetői joga-

sítványom, meg a vizsgáztatási bizonylatom, meg egy akkora rakás más papírom, hogy akár a segg... – a lányra pillantott, és félbeszakította a csúf mondatot.

– Tehát volt már büntetve – használtam ki az alkalmat.

A tehergépkocsi sofőrje elkomorult.

– Egy büntetés túlterhelésért, és egy gyorsajtásért, és két figyelmeztetés tilosban várakozásért – mondta, és ismét felindult, úgyhogy a halántékán kidagadtak az erek. – De hogy a fenében rakodjon az ember ebben a városban, ha még egy percre sem állhat meg a járda mellett. Bezzeg amikor az urak flangálnak a Cadillac-kal, és ott állnak meg, ahol tetszik, a rendőrség még örködik is, nehogy a kölykök összekarcolják a karosszériát. Vigye el az ördög! – tette hozzá csöndesebben.

– No, no! – szakítottam félbe csillapítólag. Úgy éreztem, hogy a kihallgatás rosszul indul. Még egyszer a lányra pillantottam. Valóban csinos lány volt. És a lába is formás. A rendészet felügyelőjére fordítottam tekintetemet, mereven néztem. Ehhez értek, begyakoroltam. Otthon, a tükör előtt. Beretválkozás közben.

– Ejnye! – szólaltam meg. – Használja az eszét. Hiszen négy markos embere van. Nyomban vegye le a bilincset a kisasszonyról.

A felügyelő kelleetlenül, piszmogva kinyitotta a zárat, és zsebre vágta a bilincset. A lány a csuklóját dörgölte, és hálásan nézett rám. Szája szögletében egy kis gödröcske jelent meg, amikor könnyein keresztül mosolyogni próbált.

– A férfiről is – követelte Palmu felügyelő, és a pipaszárral a gépkocsivezetőre mutatott. – Ez az ember nem csinált semmit.

– Különben nem merné így járatni a száját – erősítette meg Kokki.

A főnöknek gyakran nehéz összeegyeztetni a kellő hivatali komolyságot a helyes és közvetlen munkatársi viszonytal. Azt akarom mondani, hogy Kokki jobban tette volna, ha hallgat. De mégsem állhattam oda, hogy a rendfenntartó közegek előtt legorombítsam a saját embereimet.

– De erőszakoskodni fog – habozott a felügyelő, aztán teljesítette a kapott parancsot. És a gépkocsivezető nem erőszakoskodott. Éppen ellenkezőleg, mintha megnyugodott volna, és bizalommal nézett rám.

– Mi lenne, ha... – habozni kezdtem. – Nem tudták meginni a kávéjukat. Mi lenne, ha folytatnák, és a legnagyobb békeességben beszélgetnének. A felügyelő úr lesz olyan jó, és becsukja az ajtót.

A rendészeti felügyelő becsapta a lakás ajtaját, és visszajött.

– Úgy értettem, hogy maga mögött csukja be az ajtót – mondtam. – Ügyeljen, nehogy valaki hozzányúljon az udvaron lévő holmikhöz. És – pillantottam magam körül valakivel küldjön be nekem is egy széket.

– De az ujjlenyomatok – kezdte a felügyelő.

– Húzzanak kesztyűt – biztatta Palmu. – És nekem is egy széket. Kokki állva maradhat.

A lány ránk nézett. Őszintén szólva, főként rám. Csodálattal. És ez egyáltalán nem volt kellemetlen. Tétovázva töltött a kávéból, először a gépkocsivezetőnek és aztán önmagának. A meglepően finom illatot érezve, hirtelen kegyetlenül megkívántam a kávé. Értelmes lány volt. Nyomban felfogta pillantásomat. Valamilyen furcsa módon szavak nélkül is megértés uralkodott köztünk.

– Rögtön főzök újra – ajánlotta fel készségesen. – Még nem csomagoltam be a csészéket. Azt gondoltam, hogy utoljára hagyom a mosogatást, és aztán a csészéket a kosárba rakom.

– Köszönöm válaszoltam. – Nagyon jólesne.

Úgy bizony, eszembe jutott, hogy éjfél előtt tisztáznom kell az ügyet. De volt egy határozatlan érzésem, hogy helyes nyomon járunk. Hiszen az erszény is előkerült.

Az egyik rendőr csengetett az ajtónál, és mindkét kezében egy-egy kopott széket cipelt be. Ráparancsoltam, hogy tegye le a székeket, ő pedig hátrálva távozott, hogy a lehető legtöbbet láthassa a szobából. Talán azon csodálkozott, hogy a lány a konyhai tűzhely mellett éppen megtöltötte a kávéskannát, és meggyújtotta alatta a gázt. De mindenesetre egy szót sem szólt.

Szorgoskodás közben a lány még egy-egy könnycseppet hullatott az őrlött kávéba. Ha kettesben lettünk volna, talán mellé lépek, és a vállára teszem a kezem, hogy megvigasztaljam. Vagy a derekára. De öten voltunk a szűk helyiségben. Lehetetlen volt. Bármennyire is szerettem volna.

A gépkocsivezető a kávé szürcsölgette, és a vajaszsemlére nézett. De szemlátozást megette már a neki szánt zsemlet, és nem volt képe elvenni a másikat is.

– Kié volt ez a harmadik csésze? – kérdezte Palmu, mintha mi sem történt volna. Hangja ártatlanul csengett. Nyomban éberré váltam.

– Ide kellett volna jönnie... – kezdett készségesen a lány a válaszbba, de aztán tétovázni kezdett, a megfelelő szót keresve – az egyik barátomnak. Azt ígérte, hogy eljön, és segít a költözködésnél, de azóta nem hallottam róla. Karlsson úr olyan kedves volt, hogy maga segített cipelni. És megígérte, hogy vár. Mindenképpen főztem volna kávé. A vajas zsemlet is megvette. Nem tudom megérteni, hol...

Itt félbeszakadt a mondat, és a lány lehorgasztotta a fejét.

– Olyan nyugtalan vagyok – suttopta. – És Fredrik bácsi meghalt, meggyilkolták. Nem tudom megérteni.

Kis híján ismét sírva fakadt, de szerencsére a kávéskannában felforrat a víz, takarékra kellett kapcsolni a gázt, kimérnie a kávé. Magában számolta az adagokat, és bájosan összezecsücsörítette a száját. Kokki figyelmesen követte a mozdulatait.

– Ne sajnálja – biztatta Kokki, amikor a lány be akarta fejezni az ada-

golást. – Két kanállal csészénként. Ez az én adagolásom.

A lány megdőbbsent.

– De Fredrik bácsi soha az életben... – szólalt meg, de aztán észbe kapott, megcsóválta a fejét, és még tett a vízbe a kávéból. – Ez pazarlás – jegyezte meg. – De nem bánom. Olyan jó kávéfőzők, amelyet csak tudok – tette hozzá, míg a kanállal kavargatta forrás közben.

– Ne túl sokáig – tanácsolta Kokki. – Nem szabad túl sokáig fornia. Aztán a melegítősapka alá, hogy kellő ideig ülepedjen. Különben zaccos lesz.

A lány szót fogadott. Palmu felügyelő a pipájával babrált.

– Honnan tudja, hogy a nagybátyját meggyilkolták? – kérdezte úgy melleleg.

– A rendőrök mondták – válaszolta készségesen a lány.

– Igen – bizonyította a gépkocsivezető, és szomorúan nézte a vajas zsemlet. – Berontottak, és azt üvöltötték, hogy pofa be, Nordberg urat meggyilkolták. És minket megbilincseltek, mintha *mi* lennénk a gyilkosok. Elment talán az eszük?

– *Mea culpa, mea culpa* – ismerte el Palmu olyan kiejtéssel, hogy Cicero bizonyára megfordult a sírjában.

– Azt elfelejtettem megparancsolni nekik, hogy tartsák a szájukat, amíg a parancsnok meg nem kezdi a kihallgatást. Vagyis amikor már sejtettem, hogy befut az azonosítási bejelentés, előre parancsot adtam, hogy haladéktalanul nézzék át a lakást, és őrizzék, nehogy... Szóval minden eshetőségre.

Palmu ismét a lány felé fordult.

– Tehát Fredrik Nordberg a maga nagybátyja volt? – kérdezte.

– Igen, apám testvére – válaszolta a lány. – Apám a fiatalabb.

– Tehát ebben az esetben a maga neve Nordberg kisasszony – következett leleményesen Palmu.

– Nem – tiltakozott a lány – hanem Pohjanvuori, Saara Maria. Apám finnesítette a nevét. Még azt sem akarta, hogy ugyanaz legyen a neve, mint a nagybátyámé. A bácsikám pogány kedvtelése miatt, ahogyan apám mondja.

– Pogány kedvtelése! – kiáltottam fel meglepetten, de Palmu észrevétlenül intett, hogy hallgassak el.

– És maga? – fordult a gépkocsivezetőhöz. – Ismerte maga is... izé... Nordberg urat?

– Soha az életben nem is láttam az öreget – tiltakozott határozottan a gépkocsivezető. – A kisasszony rendelt meg a költözködés végett. Mivel néha betérek oda a kávézóba, a kisasszony ismer, és tudja, hogy nálam olcsó a díjszabás.

A lány a karórájára pillantott, és zavarba jött.

– Van még időm – szólalt meg – de egyáltalán nem szeretnék elkésni a munkahelyemről. Délután négy órakor kezdődik a műszakom.

– Elviszem én a kisasszonyt, a fuvardíj fejében – nyugtatta meg a gép-

kocsivezető. – Mihelyt elvittük a holmit. Az a barátja csakugyan eljöhetett volna segíteni. Egy csomó idő elment már azzal, hogy vártunk rá.

Látva a lány boldogtalan arckifejezését, sietett hozzáfűzni:

– De ezt nem számítom fel, nem én! – mondta, majd reménykedve felénk pillantott. – Bár kellemesebb lenne, ha már költözködhetnénk. Kárba vész az idő.

Palmu rá sem hederített.

– Pohjanvuori kisasszony – kezdte udvariasan –, érkezésünkkor észrevettem, hogy már leszerelte az ajtóról a névtáblát. Látszanak a csavarok nyomai és az a rész, amelyen a festék sötétebb maradt. Voltak a nagybátyjának albérlői, vagy valamilyen külön mestersége?

A lány elpirult, és kerülte a tekintetünket.

– A bácsikámnak voltaképpen nem volt igazi mestersége – ismerte el tétovázva. – Ő... ő mindenfélével foglalkozott. A nagybátyám, a nagybátyám nagyon szorgalmas volt.

Kinyitotta a táskáját, és elővett egy régimódi névtáblát, amelyen a FREDRIK NORDBERG név díszelgett, és egy megsárgult régi kartondarabot, amelyre apróbetűs, kissé reszketeg kézírással ez volt írva: *Horoszkópok, filatélia, könyvelés*.

Mindannyian kíváncsian hajoltunk közelebb, hogy elolvassuk.

– Horoszkópok! – olvastam halkán, és bizonyos gondolat kezdett motoszkálni a fejemben. De nem tudtam szavakba önteni. Nem vágott az agyam.

Palmu fütttyentett egyet.

– A vak tyúk is talál olykor szemet – mondta sejtelmesen, és erősen a vállamra csapott. – Na, fiú, büszke vagyok rád!

Természetesen ismét azt hittem, hogy gúnyolódik, amiért olyan elképedve olvastam el a *horoszkópok* szót.

– A nagybátyja filatelistája is volt? – kérdeztem szaporán.

– Igen – erősítette meg a lány. – Ő maga ritkaságokat gyűjtött. Nem akart nagy gyűjteményt. Kevésbé értékes bélyegeket vásárolt, és eladogatta, így szerezte a vagyónát. A gyűjteménye abban a kofferban van. Még tegnap este összezsomagolt mindent.

– Tehát el kellett költözniük innen? – kérdezte Palmu.

– Nem nekünk – tiltakozott a lány, de megint furcsa módon tétovázni kezdett. – A *nagybátyámnak* kellett elköltöznie ma egy órákor. Tulajdonképpen az volt a szándéka, hogy később esetleg én is hozzá költözzem. De ez nem volt még egészen biztos. Csak azért jöttem, hogy segítsek neki a költözködésnél, és Ville is megígérte, hogy eljön, de...

Ismét elfogta a sírás.

– A bácsikám nagyon takarékos volt – folytatta, gyorsan témát változtatva. – Kis igényű. Néhány jelentéktelen vállalat könyvelését látta el. Január-

ban segített az embereknek adóbevallásuk elkészítésében. A nagybátyám egészen jól megélt, bár nem volt nagy jövedelme. Többre nem volt szüksége. Csak független akart lenni.

– És maga stoppolta a harisnyáit? – kérdezte Palmu barátságosan.

– Én – tétovázott a lány. – A nagybátyám otthona olyan volt számomra, mint valami menedékhely. A nagybátyám nagyon kedves volt hozzám. Meg is tettem érte mindent, amit csak tudtam. Mostam rá, és... és néha meg is főztem az ebédjét, hogy ne kelljen mindig étkezdében ennie.

Palmu felügyelő mélyen meghajolt.

– Pohjanvuori kisasszony – mondta őszinte tisztelettel –, maga egy eszményi lány.

– Úgy bizony – erősítettem meg én is, és a lány szemébe néztem. Nem egészen arra gondoltam, amire Palmu. A lány meg is értette a pillantásomból, és bájosan elpirult.

Kokkin úrrá lett a türelmetlenség.

– Talán kávéznánk – javasolta. – Eléggé leülepedett már a melegítősapka alatt. Nem hiszem, hogy van időnk flörtölni. Valamennyien benne vagyunk a pácban. Talán az egész koppenhágai utat is el kell halasztani.

Meglepetésemre a lány a szívéhez kapott, és csinos arca kékesre sápadt.

– Bocsánat, rosszul érzi magát? – kérdeztem ijedten, és felpattantam ültömből.

– Nem, nem! – szedte össze magát a lány, és újból töltögetni kezdett a csészékbe.

A tehergépkocsi vezetője nem kért több kávé, és udvariasan felfordította a csészéjét.

– De – szólalt meg a lány zavartan – nincs több sütemény. Azt... azt Villének szántam. Leszaladok a tejesarnokba, néhány perc, és hozok másikat – mondta, és már fogta is a kézitáskáját, hogy induljon.

– Ne, ne, majd én! – szólaltam meg szaporán, és kezdtem előkotorni a zsebemből a pénztárcámat, de Palmu haragosan oldalba lökött.

– Ne menjen, eszményi lány – mondta aztán. – Fölösleges megpróbálnia, hogy közben telefonáljon annak a Villének. Idejében előkerül. Addig nekünk még sok beszélgetnivalónk van. Menj te, Kokki. Hozz fánkot.

– Nekem linzert, ha van – tettem hozzá gépiesen.

Kokki követelően nyújtotta a kezét. Egy ötszázmarkást adtam neki. Éppen nem volt kisebb pénz nálam.

– Ezért az egészért? – kérdezte Kokki kellemesen meglepve.

– Rablól! – förmedt rá Palmu. – Aki megengedheti magának, hogy légi-kisasszonyokkal szórakozzék, és csészénként két kanál kávé használ, egyszer megvendégelhetne bennünket. Mert egy hozzám hasonló szegény öreg rendőr nem engedhet meg magának ilyesmit. Ide hallgass, főnök. Ez a Kokki valószínűleg kettős életet folytat. A biztonság kedvéért jó lesz szemmel tartanunk.

Kokki elment bevásárolni. De a lány nem mosolygott. Még most is sápadt volt, és riadtnak látszott. A tehergépkocsi vezetője idegeskedni kezdett.

– Hallják az urak – szólalt meg – én dolgozó állampolgár vagyok. Az autó potyára áll az udvaron, és a költözködést le kéne bonyolítani.

– Éppen kérdezni akartam – válaszolta Palmu –, hogy tegnap este is ugyanez a cipő volt a lábán?

Én is a cipőjére néztem. A legormótlanabb és legdurvább bakancs volt, amit valaha is láttam. A gépkocsivezető követte pillantásomat, és zavarba jött.

– Ez az én munkacipőm védekezett remegő hangon. – Nem jutok semmire, ha azon töprengek, hogy tiszta-e a munka, vagy sem. Mindenféle fuvar akad. És az este aludtam.

– Hiszek magának – mondta egyszerűen Palmu. – Ebben az esetben mehet is. Csak írja ide a noteszba a nevét meg a címét. A telefonszámát is, ha van.

– Van bizony! – erősítette meg a gépkocsivezető, és írni kezdett, de aztán zavarba jött. – És a költözködés? Azzal mi lesz?

– A költözködés egyelőre elmarad – válaszolta nyersen Palmu. – Igen, kisasszony, bosszantó, de, hm... a kényszerítő körülmények miatt az lesz a legjobb, ha a bútorokat visszahozzák a lakásba, és előző helyükre állítják. Szóval ugyanúgy, ahogy akkor álltak, amikor maga idejött. Vagy már egyébként is tologatták a bútorokat?

– Nem tudom – töprengett a lány, és megint furcsán tétovázni kezdett. – Az este segitettem a bácsikámnak a csomagolásnál, de az ágynemű természetesen maradt, és... és... ma már déltájban idejöttem, mert Fredrik bácsi kissé... izé... gyakorlatiatlan. De láttam az ágyról, hogy nem aludt itthon, és minden úgy volt, mint tegnap este, amikor nyolc óra körül elmentem innen. Vagy... igen, nem tudom megmondani – habozott a lány.

– Az az érzése, hogy valaki idegen járt itt? – segített Palmu.

– Nem... valóban nem tudom megmondani – erősködött a lány. – De természetesen nagyon megijedtem, hogy a bácsikám nem aludt itthon. Bár... olykor régebben is elmaradt egész éjszaka.

– A pogány kedvtelések – szaladt ki akaratlanul is a számon a célzás, de Palmu összeresztte.

A lány megharagudott.

– Fredrik bácsi a legjobb és legkedvesebb ember volt a világon. Nem volt ő olyasfajta ember. De rossz alvó volt, és azt hittem, talán a költözködés idegesítette, és ezért egész éjszaka kint járkált. De amikor egy óráig nem jött vissza, komolyan nyugtalanodni kezdtem. Az autót megrendeltem, és... igen, bizonyára a rakománnyal együtt saját elhatározásomból a Ruusunmarja utcába hajtattam volna.

– Haaga negyed – mondta kurtán Palmu, hogy engem hallgatásra bírjon.

– A bácsim néha olyan szórakozott volt, és annyira belemerült a gondo-

lataiba, hogy arra gondoltam, előrement az új lakásba, és ott vár rám meg a holmira. De...

A gépkocsivezető zavarában a sapkáját forgatta a kezében, és köhinetésével félbeszakította a lányt.

– Ja igen – kapott észbe a lány, és kinyitotta szerény kezításkáját. – Én kifizetem a bácsikám nevében a fuvardíjat, bár...

– Persze segíték visszahordania bútorokat, hogy legalább csináljak valamit a pénzért – ígérte meg félszegen a gépkocsivezető. – Az összesen... vagyis... sok lenne a kisasszony szerint hétszáz márka?

– Egyáltalán nem – bizonygatta a lány, és leszámolta az összeget a sofőrnek, aki megköszönte, és melegen megszorította a lány kezét. Nekünk persze nem nyújtott kezet. – Hát akkor kezdjem visszahordani a bútorokat? – kérdezte Palmutól.

– Ne, még ne! – tuszkolta kifelé Palmu. – A rendőrök majd behordják, ha itt az ideje. Meg is érdemlik, amiért bilincseket raktak magukra. De azért ne haragudjon rájuk. Valamennyien tévedhetünk.

A gépkocsivezető kopogó bakancsbal távozott. Hármásban maradtunk. Palmu nyilvánvalóan ezt is akarta. Ezért küldte el Kokkit is. Barátságosan odafordult a lányhoz:

– Kedves Pohjanvuori kisasszony, most csak hármásban vagyunk. Egy-más közt. Mondjon el mindent, ami a szívét nyomja. Maga derék lány. Higgyc el, mindig a legjobb tüstént mindent elmondani. Mert idővel úgyis minden kiderül. Talán Ville nyomja a szívét?

A lány lehorgasztotta a fejét, és a könnyei ismét potyogni kezdtek a kezére. Nem tudtam tovább türtöztetni magam. Felálltam, a zsebemből kivettem a zsebkendőmet – szerencsére tiszta volt és gyengéden törölgetni kezdtem a szemét. A zsebkendőre nem ragadt rá sem szempillafesték, sem púder. Igazán nem. Ez a lány friss és tiszta volt, mint... mint egy csipkebogó.

És nyomban besétált a kelepcébe. Természetesen.

– Olyan szörnyen nyugtalan vagyok Vi... Ville miatt – magyarázta. – Ville megígérte, hogy biztosan itt lesz, legkésőbb egy órára. És semmit sem hallottam felőle tegnap este óta. Megpróbáltam telefonálni a kávézóba, amikor lementem a tejszarnokba, hogy vajaz zsemleket vegyek, hátha üzenetet hagyott. Nappal nincs ott az a gonosz portás. És apám nem engedi meg, hogy Ville hozzánk telefonáljon, hanem nyomban lecsapja a kagylót, ha ő hív fel. Va... valóban újra telefonálni akartam a kávézóba. Ville bizonyára hagyott volna ott üzenetet, ha... ha...

– Tehát mi történt tegnap este? – kérdezte Palmu, és atyailag megpakolta a lány kezét.

– Hí... hiábavaló lenne eltitkolnom – zokogta a lány. – Hiszen már benne van a rendőrség könyveiben. Mert Villének rossz társasága van, és az a gonosz fickó, az vadember, és az a lány is szörnyű alak, és nem is értem, mit

evett rajtuk Ville, de mindig rajtuk lóg. És... és... én el is hiszem, hogy Ville... rendesebb fiú lenne, ha csakugyan volna saját motorbiciklijé, mint mindenki másnak.

– Talán hagyjuk egyelőre Villének ezeket a motorkerékpár gondjait – javasolta óvatosan Palmu. – Mi történt tegnap este?

– Hiszen mindenesetre megtudjuk a rendőri jelentésből – szóltam közbe. – Minden szokatlan...

Palmu egy kézmozdulattal elhallgattatott. A lány ránk emelte a tekintetét. Becsületes, kék szempár volt. Ajaj, milyen aranszőke haja volt ennek a lánynak!

– Este nyolc óra után innen egyenesen a kávézóba mentem – mesélte. – Nem voltam ugyan éjszakás, de megígértem, hogy bent leszek nyolctól tizenegyig, amikor a kávézónkat zárják, mivel egy... egy úr moziba hívta a kolléganőmet, utána meg táncolni, és... és... neki még haza kellett mennie átöltözni. Villének csak tizenegy órakor kellett volna elébem jönnie, hogy a sarkon várjon, mint mindig, de már tíz órakor mind a hárman berontottak, bár a portás *gyűlöli* őket. Villét is, bár Ville semmi rosszat sem tett neki. Ugyanis azokat... azokat a huligánokat kellemetlen vendégnek tartják a kávézóban, mert csak telefüstölik a helyiséget, összefaragják az asztalokat, összetörik a hamutartókat, megrongálják az ülőhelyeket, és... és... de Ville sohasem csinált ilyesmit, bár arról az Arskáról bizony bármit elhiszek.

Mélyen fölsóhajtott, és ránk nézett.

– Bocsánat, ha nem tudom jól elmondani – folytatta –, de történt, ami történt, borsot akartak törni a portás orra alá. Ez a vadbarom üveget vett elő a zsebéből, és töltött a poharakba. Egy üveg jaffát rendeltek három pohárral. Láttam, hogy töltött, de nyomban megértettem, hogy csak a portást akarják bosszantani. Ville nem iszik. Azt már nem tudom, hogy a haverja iszik-e, vagy sem. A portás, mint valami fenevad, tüstént rájuk vetette magát, a gallérjuknál fogva felemelte és az ajtón kidobta őket, meg sem hallgatva magyarázkodásukat. Ville inge elszakadt, és annak a lánynak a nadrágja is végigrepedt. Mind a hárman megütötték magukat, amikor a portás hanyatt-homlok lelökte őket a lépcsőn, ki az utcára. Nem valami kellemes ember. Az a barom az öklét rázta, és azt kiabálta, hogy ezért még bosszút állnak, és bizonyára Ville is dühös volt. Mégpedig okkal, mert semmi rosszat nem tett, csak rám pillantott, és vigyorgott. De az is igaz, hogy minden rendes ember eltűnik a kávézóból, ha huligánok fészkelik be magukat. Ezért fogadta fel a tulajdonosnő a portást, aki azelőtt bokszó volt. Valamikor bizonyára fejre esett, mert nem egészen normális.

– Térjünk a tárgyra – biztatta Palmu.

A lány kínjában a kezét tördelte.

– Igen, aztán kis idő múlva motorbiciklik pufogása és lárma hallatszott az utcán a kávézó előtt. Legalább tucatnyi fickó gyűlt össze, és nem is tudom,

honnan kerültek elő annyian olyan rövid idő alatt. A tulajdonos nő megijedt, de a portás fellelkesült, kirohant az utcára, és az elsőt azonnal állon vágta. Ebből verekedés támadt, és... és valaki meglökte Villét, vagy a tolongás a nagy kirakatunknak nyomta. Úgyhogy az üveg darabokra tört. Szerencsére Ville nem sebesült meg. A tulajdonos nő telefonált a riadóautóért. A portás azt állította, hogy a fiúk részegek voltak. De Ville esküdözött, hogy tiszta víz volt, csak heccet akartak csinálni. Annak a vadbaromnak meg a lánynak sikerült kereket oldania, de a riadóautóval annyit vittek el közülük, ahányan csak befértek a kocsiba, köztük Villét is. Gondolják, hogy Villének meg kell fizetnie a kirakatüveget? Legalább tizenötezerbe kerül egy ilyen üveg.

– A tanúktól függ, meg attól, hogy bíróság elé kerül-e az ügy, vagy pedig kiegyeznek – magyaráztam. – A legjobb békésen kiegyezni. Valamennyien összeadhatják a pénzt. És meg kellene hallgatni, hogyan mondja el ezt a históriát a portás.

– De az az ember nem beszámítható – heveskedett a lány. – Nem is akarok többé abban a kávézóban maradni, amíg az a portás ott van. Két hétig maradok, ha a tulajdonos nő megköveteli, de tovább egy napot sem. Az a portás egyszer a konyha mellett a falhoz akart szorítani, és... és... szégyentelen ember. Ville ezért is haragszik rá. Attól félek, hogy egyszer még megkéselik, hiszen az egyik fiúnak eltörte az állát.

– Hohó! – csodálkoztam. – Túlzott önvédelem. Bár... ha csak pusztá ököllet tette. De a hatásköre nem terjed ki az utcára. Volt a fiúk kezében valami ütőszerszám?

– Azt hiszem, gumibottal hadonásztak – mondta kelletlenül a lány. – Bár én nem láttam pontosan mindent.

– *Gumibottal* – ismételt meg, és úgy éreztem, mintha hirtelen jégdarabot nyeltem volna le. Eszembe jutott a professzor és az öregember magatehetetlen teste a sima asztalon. A finom kávé hirtelen elvesztette ízét a számban. Azt hiszem, más szemmel kezdtem nézni a lányra, mint eddig.

– Mi... mi történt? – kérdezte ijedten a lány, és a kezét a szája elé kapta. Palmu megszorította a karomat, de már későn. A lány megriadt, és éber lett.

– Ville nem volt hibás – mondta dacos arckifejezéssel. – Akár ügyvédet is fogadok. Vagy magam fizetem meg a tulajdonos nőnek a kirakatüveget.

– Vajon ki hadonászhatott azzal a gumibottal? – kérdezte Palmu, mintha mi sem történt volna.

De a lányban felébredt már az óvatosság, és feszesen összeszorította a kezét.

– Nem tudom – válaszolta határozottan. – Nem láttam. Tulajdonképpen semmit sem láttam.

– Kivéve azt, hogy Ville semmi rosszat sem tett – egészítette ki Palmu, és furcsa szemmel méregette a lányt.

A lány nem tudta elviselni a tekintetét. Miután elég hosszú idő telt el, Palmu csalóka nyájassággal megszólalt:

– Nem lenne mégis jobb egy füst alatt elmondani mindent, Saara kisasszony? Könnyítene a helyzetén. Maga derék lány. Ismerjen be mindent. Hiszen van szemem.

A lány felpattant ültéből, két kezét a mellére szorítva. A szeme tágra meredt.

– Hát csakugyan meglátszik? – kérdezte a rémülettől remegő hangon.

Palmu félrenyelt, és köhögni kezdett. Megítélésem szerint csak vaktában próbálkozott, sejtve, hogy a lány még titkol valamit.

– Izé... – pillantott rám Palmu. – Ne szégyenkezzen ezelőtt a hóly... akarom mondani, a főnök előtt. Tapasztalt ember, ha nem is látszik annak. Mi mindent tudunk.

A szegény lány lehorgasztotta a fejét, és suttogva megszólalt:

– Igaza van, izé... úr.

– Palmu felügyelő – segítette ki készségesen Palmu.

– Igen, felügyelő úr – folytatta a lány –, jól sejtette. Ezért fogott el a sírás, amikor derék lánynak nevezett. Én... én ro... rossz lány vagyok – mondta, majd felemelte a tekintetét, és tőle telhetően igyekezett összeszedni magát. – De ennek sem Ville az oka. Nekem kellett volna okosabbnak lennem.

– Bocsánat, gyermekem – szólalt meg Palmu, és zavartan a pipáját kezdte tömködni, anélkül, hogy a lányra nézett volna. – Nem vetek én követ senkire, nem én, de szerintem mégis egy kicsit azért Ville is hibás a dologban. Ketten kellene hozzá. Így mondták nekem.

– Mi... mihez? – dadogtam az elképedéstől rekedt hangon. Szerintem Palmu jobban tájékoztathatott volna engem a dolgok állásáról. Talán a lány is belekeveredett az utcai verekedésbe és a kirakat betörésébe?

– Pohjanvuori kisasszony terhes – jegyezte meg nyersen Palmu. – Hát, te tökfilkó, te nem vetted észre? Mióta, maga szegény gyerek? Hiszen az egészen természetes dolog. Nincs rajta mit szégyelleni.

– Har... harmadik hónapja – ismerte el a lány, és nem mert ránk nézni.

– Azok a júliusi éjszakák, azok a helsinki éjszakák! – emlékezett bánatosan Palmu. – Nem, gyermekem, nem vádoló vagyok én magám. Még Villét sem vádoló.

– De nekem okosabbnak kellett volna lennem – zokogta lehajtott fejjel a lány, majd hosszabb idő múlva ránk pillantott, és sziklaszilárd meggyőződéssel hozzátette: – Apám *megöl*.

– Nono! – igyekezett megnyugtatni Palmu. – Ha minden lánygyereket megölnének, amikor megesik a baj, akkor az emberiség nagyon gyorsan kihalna Higgyen az öreg rendőrnek, maga aranyos kislány. A legjobb családban is...

– Nem ismeri az apámat – állította csökönyösen a lány.

Szerencsére Kokki éppen ekkor kezdte nyomogatni a csengő gombját. Ajtót nyitottam neki. Jókora papírzacskót lóbált a kezében.

– Elszaladtam a Laivuri utcába a Primula cukrászdába – mesélte kifulladásra. – Van fánk, csöröge, és két mazsolás kuglóf a főnöknek. Tessék!

Gépiesen átvettem tőle a zacskót, és kezdtem a tálcára rakosgatni a süteményeket. A magányos vajás zsemle árván gömbölyödött közöttük. Balsejtelmek kezdtek gyötörni. Kokkit megtévesztette az arckifejezésem.

– Három márka visszajár, főnök – ismerte el, és a zsebéből előkötötte a pénzt. – Én akkurátus ember vagyok, nem úgy, mint Lamberg – tette hozzá álszentén. Ha pénzről van szó, legyen pontos az elszámolás.

A lány kivette kezemből a papírzacskót, és maga kezdte rendezgetni a tálcát.

Hálásan megettem mind a két mazsolás kuglófot. Palmu két fánkot evett. A többit megette Kokki. A lány csak tartózkodóan rázta a fejét, amikor egymással versengve kínálgattuk. Nagyon jól megértettem, hogy egy falat sem menne le a torkán. Kokki is megértette, és végül megette a vajás zsemlet is, nehogy megszáradva kárba vesszen.

– Ja igen, főnök! – szólalt meg Kokki, miközben a lány a kávé utoljárt csorgatta ki a kannából.

– A rádió olyan bömbölve hívja a főnököt, hogy az udvaron reszketnek a zsaruk. Mondtam, hogy a főnöknek éppen igen fontos elfoglaltsága van. Csak arról a razziáról, a Kaivot... Jaj! – üvöltött fel, amikor Palmu fájdalommal sípcsonton rúgta.

– Mi a fenéért nem mondtad mindjárt? – förmedtem rá, és már rohantam is az ajtó felé, de Palmu visszatartott.

– Mindennek eljön az ideje. Egyszerre csak egy dologgal foglalkozunk. – Hát igen, aranyos gyermekem – folytatta csendesén Palmu. – Ugye, jobban érzi már magát, hogy túlesett a nehezen. Minden rendeződik ezen az öreg földgolyón. Sohasem szabad kétségbeesni. Tehát úgy látta, hogy valaki idegen járt a házban a maga érkezése előtt.

– Ez inkább valamilyen megérezés volt – próbált emlékezni a lány. – Mintha valamit eltoltak volna a helyéről. Tegnap este nagyon kellett sietnem, és... és valóban nem tudom megmondani.

– Voltak a nagybátyjának ellenségei? – kérdezte Palmu.

– Fredrik bácsi a világ legaranyosabb és legjobb embere volt – erősítette ismét a lány. – Nem hiszem, hogy bárki...

Újra megszólalt az ajtócsengő. Hevesen. Kétszer egymás után. Ezúttal Palmu visszatartott bennünket, és maga ment ajtót nyitni. A hajtókájánál fogva idősebb, elhízott férfit taszigált befelé, aki kopott bársonygalléros, fekete kabátot viselt. Palmu csendesén becsukta mögötte az ajtót.

– Mit jelent ez? – kérdezte dühösen az úriember. – Mit akar? És miért állnak rendőrök az ajtó előtt?

– Hát nincs itthon az az átkozott csirkefogó? Mármint Nordberg. Kik önök?

– Talán kezdjük önnel – javasolta nyájasan Palmu. – Ki ön, és mi dolga Nordberg úrral?

– Maunu Kettunen vagyok, bizonyára hallottak már rólam – mutatkozott be az idegen, de mivel véletlenül nem hallottunk még róla, kissé zavarba jött. – Filatelista vagyok – magyarázta méltóságteljesen. – Azt hittem, önök is azok. De óvakodjanak Nordbergtől. Tegnap este olyan disznó módon becsapott, hogy... Elcseréltem vele egy téves nyomású Zeppelin, amelyre már évek óta áhítoztam, és cserébe kaptam tőle... – Itt elharapta a szót, mert felébredt benne a kereskedőösztön. – Különben, nem tartozik magukra, mit kaptam érte, de az egyik bélyeg, a legértékesebb, a közepén lyukas volt. Pontosabban szólva, nem egészen lyukas, de annyira átlátszó, hogy nem hibátlan. Egyetlen igazi gyűjtő sem tenne ilyet a gyűjteményébe, még ha fizetnének neki, akkor sem.

– A bácsikám bizonyára nem készakarva... – sietett megvédeni a lány de Palmu elhallgattatta.

– Mikor történt az a... hm... csereakció? – kérdezte.

– Tegnap este nem sokkal kilenc óra előtt – válaszolta a bélyegkereskedő. – Helyesebben éppen kapuzárás előtt. Addig ugyanis tétováztam. Nordberg úr már napközben megtette az ajánlatát, bejött az üzletbe, és megemlítette, hogy ma elköltözik. Megadta az új címét. Csak úgy viccből újra megmutattam neki azt a teljesen hibátlan téves nyomású Zeppelin. Értéke évről évre növekszik. De ő mondta is, hogy korlátozni akarja a gyűjteményét, és ettől kezdve csak igazi ritkaságokkal foglalkozik. Kapásból felsorolta nekem, milyen bélyegeket adna érte cserébe, és becsületesen meg kell mondanom, tisztelt uraim, hogy a számban összefutott a nyál. Hiszen ismerem én az ő gyűjteményét. Egyáltalán nem lebecsülendő. De sohasem gondoltam volna, hogy készakarva egy sérült bélyeget csempésszen a többi közé. Nem, nem, ezt nem hittem volna.

– És mikor távozott? – kérdezte Palmu.

– Talán legfeljebb egy negyedóraig időztem – erősítette Kettunen bélyegkereskedő. A költözködéssel volt elfoglalva, és semmi újdonságot nem tudott mutatni. Vagy ha volt is, nem akarta megmutatni nekem. Maga jött le velem, hogy kinyissa a kaput. Nagyon nehezen működik a zára.

– Mindig belülről kell kinyitni – szolt közbe a lány. – A házban mindenféle ember lakik. Ezért akart a bácsikám elköltözni innen, mihelyt alkalom kínálkozott rá. Bár... nem idegenkedett ettől a környéktől. Éppen ellenkezőleg. Mindenki szerette. Senki sem tett volna rosszat neki – emlékezett a lány, és a szája elé emelte a kezét. – Nem tudom megérteni – suttozta.

Palmu közbelépett, nehogy a lány túl sokat mondjon. Mereven nézte Maunu Kettunen bélyegkereskedő lábát. Ösztönösen én is odanéztam. És Kokki természetesen követte a példát. Csak a lány nem értette, mit nézünk.

– Önnek meglepően kicsi lába van, Kettunen úr – szólalt meg végre Palmu.

– És kezem is – ismerte el készségesen Kettunen filatelista, és jóleső érzéssel dörgölte kis kezét. Valóban meglepően fehér volt a keze, a cipője pedig finom bőrből készült. A cipőjével mindenesetre törődött. Minden embernek megvan a maga gyengéje. Így mondta Palmu.

– Tegnap este ugyanez a cipő volt a lábán? – kérdezte Palmu.

– Igen – ismerte el Kettunen úr.

– És nem vezett össze tegnap este valamiért Nordberg úrral? – faggatta tovább Palmu.

– Nem hát! Minek is veszekedtünk volna? Mindketten elégedettek voltunk a cserével – mondta, majd újra elkomorodva hozzátette: – Persze, nem tudhattam, hogy aljas módon kihasználja hiszékenységetem.

– Nos, volt annyira értékes az a bélyeg, hogy képes lett volna... hm... megölni Nordberg urat, miután észrevette, hogy becsapta őnt? – firtatta Palmu.

– A bácsikám bizonyára nem... — kezdte Saara Maria Pohjanvuori, de Kettunen bélyegkereskedő szörnyülködő arckifejezése elhallgattatta.

– Megölni – hátrált a falig Kettunen, mint valami megriadt állat. – Nem... nem... nem, még sohasem hallottam, hogy egyik filatelista meggyilkolta volna a másikat egy bélyeg miatt. Nem, nem! – tette hozzá, letörölte homlokáról a veritékcsoppeket, és visszanyerte önuralmát. – A könyvgyűjtők más szerzet. Azokról bármit el lehet hinni.

A gondolat nem hagyta nyugton.

– Rendőrök az ajtó előtt... – tapogatózott. – És önök? Önök voltaképpen kicsodák, ha egyszer nem bélyeggyűjtők?

– Palmu felügyelő vagyok – mutatkozott be Palmu. – Ő a főnök. Ez Kokki nyomozó. A gyilkossági csoporttól.

– A *gyilkossági csoporttól!* – a bélyegkereskedő arca krétafehérré vált, és a szívéhez kapott. – Azt akarja mondani, hogy... hogy Nordberg urat meg... meggyilkolták az én téves nyomású Zepelinem miatt? Nem, kérem, nem, ez lehetetlen! Mi filatelisták nem vagyunk olyanok!

– Nem, nem tartóztatjuk le őnt – nyugtatta meg Palmu. – Írja csak ide a nevét ebbe a jegyzetfüzetbe. A címét és a telefonszámát is, és aztán távozhat.

A bélyegkereskedő szaporán felírt mindent, és eltűnt az életükből.

Palmu felügyelő újra a tárgyira tért.

– Tehát a nagybátyjának nem voltak haragosai? – kérdezte a lánytól ugyanolyan nyájasan, mint korábban.

A szegény lány a kezét tördelve válaszolt:

Nem tudom, nem hiszem. Eszembe sem jutott ilyesmi. Nem. A bácsikám bizonyára tévedett azzal a bélyeggel.

No igen. Hagyjuk ezt a dolgot. Tehát magának vannak kulcsai ehhez a lakáshoz?

– Igen, – igen erősítette meg a lány, és kezításkájából előszedte a két kulcsot. – Hiszen mondtam, hogy ez a lakás menedékhely volt számomra. – Palmu fürkésző tekintetétől elpirult, és szemét a földre sütötte. – Fredrik bácsi megengedte, hogy Ville és én néha itt találkozzunk – ismerte el suttogó hangon.

– A kései órákban is – jegyezte meg Palmu. – Úgy látszik, a külső kapuhoz is volt kulcsa.

A lány felzokogott.

– E... ezért mondta Fredrik bácsi, hogy bizonyos értelemben mindennek ő az oka. Fredrik bácsi olyan kimondhatatlanul aranyos volt. Ezért vette az új lakást a Ruusunmarja utcában. Két szoba és konyha. Hogy ott velem lakhassam, ha apám elkerget otthonról. És Ville is... ha... – elhallgatott.

Palmu felügyelő nem gyötörte tovább.

– Kokki – adta ki a parancsot –, kimehetnél az udvarra, hogy a rádión érdeklődj Lambertgtől a kulcsok felől. Nekem azalatt ki kell mennem... zavartan köhintett.

A lány nyomban megértette.

– Az előszobában, jobbra az első ajtó – adta meg az útbaigazítást. – Bal kéz felől a villanykapcsoló.

Az előszoba küszöbén Kokki visszatartotta Palmut.

– A kulcsok felől? – kérdezte szánalmasan. – Miféle átkozott kulcsok felől?

– Arról, hogy ugyanabban a szemétkosárban megtalálták-e Nordberg úr kulcsait is az erszénnyel együtt – magyarázta türelmetlenül Palmu. – Hagyjatok, ki kell... Az az erős kávé az oka.

Nyomban úgy éreztem, hogy nekem is követnem keli Palmut. De Palmu hirtelen megtorpant, miután elfordította a kulcsot a W. C.-ajtó zárjában. Megmerevedett.

– Mi lelt? – ragadtam meg a karját, de haragosan eltolta a kezem.

– Én, én átkozott vén hülye! – motyogta magában, majd tekintetével felnyársalta Kokkit. Kokki mondta komolyan –, valami ösztönösen azt súgja nekem, hogy talán rászolgálsz az előléptetésre.

Kokki szégyenkezve lesütötte a szemét, és cipője orrával a linóleum szakadozott sarkát bökdöste.

– Miért? – kérdezte aztán tapintatosan.

– Azért, hogy csészénként két kanál kávé tétettel a vízbe – hangzott Palmu meglepő válasza, és mi elképedve meredtünk rá.

– Ez mindenesetre megmozgatta a vesémet – magyarázta bosszúsan Palmu nekünk, lassú észjárásúaknak.

– Különben talán eszembe sem jutott volna. Bocsásson meg az intim kérdésért fordult aztán Pohjanvuori kisasszonyhoz –, de már kényesebb dolgokról is beszélgettünk. Használta ma... hm... a W. C.-t?

Saara Pohjanvuori a legtermészetesebben fogadta a kérdést.

– Nem – rázta meg bájos fejét, úgyhogy aranyhaja lobogott –, nem volt miért. A fürdőszobában jártam, amikor feltörültem a padlót, hogy a költözökös után ne maradjon túlságosan sok piszok. Persze még nem tudtam rendesen kitakarítani, de...

– Köszönet érte, maga tünemény! – mondta Palmu határozottan gyöngéden.

Valamennyien a W. C.-ajtónál álltunk a sötét előszobában. Ebben az ódon kőházban nem a fürdőszobában volt a W. C., hanem külön. Ajtaján színes üveg volt. Én mindenestre hűledeztem, mert semmit sem értettem.

A lány hirtelen a szájához kapta a kezét.

– Most már emlékszem! – kiáltott fel. – Most már tudom, miért rémlett nekem úgy, mintha a szoba nem lett volna olyan, mint azelőtt. Fredrik bácsi távcsöve hiányzik.

Talán öt másodpercig mindannyian megnémulva álltunk. Először nem akartam hinni a fülemnek.

– A *távcső!* – üvöltöttem fel aztán. Indulás, de tüstént!

ÖTÖDIK FEJEZET

De egyelőre sehova sem mentünk. Palmu megragadta karomat, és olyan erősen megszorította, hogy még egy véraláfutást szereztem.

– Ne rohanj! – rivallt rám, amikor ki akartam tépni magam a keze közül.

– Ne rohanj, főnök – tette hozzá tisztelettudóan, észbe kapva, hogy a lány is jelen van.

– De nekem oda kell mennem, hogy kihallgassam azokat a Kaivotalo... – kezdtem ingerülten.

– Még egészen frissek a nyomok. Ráérsz W. C.-re menni a rendőrség épületében is.

De Kokki már éberré vált. Kölcsönös megértésre valló pillantásokat váltott Palmuval.

– Ugyan, ne rohanj – vetette oda ismét szórakozottan Palmu. – Lakat alatt maradnak a fiúk. Hadd puhuljanak ott. Csak jót tesz nekik.

A lány újra elsápadt. Egészen az ajkáig.

– Ville gyakran találkozik a cimboráival abban a kávézóban. Csak nem Ville...

– Aligha – vélte Palmu, aki másról töprengett.

– Palmu – kérleltem esdő hangon –, legalább engem engedj el. Te menj

csak nyugodtan a reterátra. Aztán gyere utánam.

De Palmu egyszerre olyan jókedvre derült, hogy elfogta a költőiesség.

– Néha még a macska is elszalasztja az egeret, ha túlságosan siet – jelentette ki szertartásosan. – Hát nem azt hajtogattam ezerszer, hogy ilyen ügyben soha *nem szabad* sietni?

Olyan óvatosan nyitotta ki a W. C. ajtaját, mintha valamilyen robbanótöltettől félt volna.

– Nézzük csak – és behajolt, hogy óvatosan villanyt gyűjtson, ugyanakkor a könyökével olyan pontosan szívgödrön talált, hogy csak úgy kapkodtam levegő után, amikor előtte akartam befurakodni a helyiségbe.

A W. C. gyöngye világítása még sivárabbá tette a kopott falakat. De máskülönben tisztaság volt. A padozatot linóleumdarab borította. Palmu ezt nézte mereven. Én is odanéztam, a lány is. Semmit sem láttunk.

– Világíts ide, Kokki – biztatta Palmu, de Kokki már kérdés nélkül is kinyitotta elsősegélytáskáját, és előkotort belőle egy újfajta lámpát, amelynek a neve nem is jutott eszembe abban a nagy felfordulásban. Óvatosan letérdelve az előszoba padlójára, oldalról erős fényel világította meg a linóleumdarabot. Két nagy, gumitalpú cipő nyoma rajzolódott a szemünk elé, részben fedve egymást.

Azaz az ismeretlen férfi először belépett, és aztán odébb tette a lábát. De a két legjobb lábnym világos és tiszta volt, mintha valamilyen kriminológiai tankönyvből vágták volna ki.

– Jól megtermett ember – jegyezte meg Kokki szakértelemmel. – Legalább száznyolcvan centiméter magas. Gumitalpú cipő, no, ezt a gyerek is látja. Gratulálok, felügyelő úr!

– De hátha maga Nordberg úr volt – ellenkeztem.

Kokki és Palmu egyaránt szánakozó pillantást vetett rám.

– Nekem megvan Nordberg úr cipőjének a fényképe – jegyezte meg Kokki.

– Ez hazugság – hördültem fel. – A cipők még mindig becsomagolva ott vannak az autóban.

– Itt a fejemben – egészítette ki Kokki, és mutatóujjával a homlokára bökött. – A méret nem stimmel. És a gumitalp sem.

– Kokki – rendelkezett parancsoló hangon Palmu –, te ezt az ajtót őrzöd. Főlősleges volna, hogy magad rontsd el a lábnymokat. Hadd jöjjenek a fényképeszek. És jusson eszedbe, hogy minden egyes részletet meg kell vizsgálni. A falakat, az ajtót, a mennyezetet is. Még ha kesztyűben volt is egyébként, egy férfinak általában le kell húznia a kesztyűjét, amikor kigombolja a nadrágját. Másképp nagyon bajos volna. Hát még amikor nagyon sürgős. És ennek a férfinak sürgős volt!

– No, nézd csak – szólaltam meg –, ezt *honnan* tudod?

– Talán próbáltad már kesztyűs kézzel kigombolni a nadrágod? –

dühöngött Palmu.

Szégyenkezve a lányra pillantottam.

– Ne feledd, hogy hölgyek is vannak jelen – figyelmeztettem, de Palmu rá sem hederített, és a lány sem törődött vele.

– Igen, Kokki – tért vissza a tárgyra Palmu –, te irányítsd a munkát, és ügyelj, nehogy bármi is veszendőbe menjen. Mi, a főnök meg én, másfelé megyünk, mert valóban sürgős a dolgunk. Ezalatt a rendőrök visszahordhatják, és előző helyükre rakhatják a bútorokat. Pohjanvuori kisasszony majd ügyel, hogy minden a helyére kerüljön. Visszajövünk, amilyen gyorsan csak lehet.

A lány ismét a karórájára pillantott.

– De nekem munkába kell mennem – panaszkodott.

– Kedves kisasszony – válaszolta barátságosan Palmu –, nem szeretnék kíméletlen lenni. Maga jó érzésű lány. De ezen a pillanaton mindenképpen át kell esnie.

Elővette a táskájába dugott esti lapot, és az újság címlapját a lány szeme elé tartotta, még mielőtt megakadályozhattam volna. Én mindenestre kitéptem volna azt a képet, amely a halott összezúzott arcát mutatta.

A lány nem tántorodott meg. Nézte a képeket. Elejétől végig elolvasta a cikket. Arca megkeményedett. Ajkát szorosan összeharapta.

– Értem – szólalt meg kemény hangon. – Csak most értem.

– Remélem, mindent meg akar tenni, hogy nagybátyja gyilkosa feleljen tetteért – mondta meggyőzően Palmu. – Ezért a munkája most nem számít. Inkább segítsen a rendőröknek, hogy minden a helyére kerüljön, ahol emlékezete szerint állt. Bízom magában. A kávézóba majd magam telefonálok, és közlöm a tulajdonosnővel, mi történt. Jobban elhiszi, ha én telefonálok.

– Vagy én – javasoltam.

– De... – kezdte ismét a lány.

– Igen, igen – nyugtatta meg Palmu. – Természetesen, persze, ha Ville telefonált és üzenetet hagyott, nyomban közlöm magával. Biztosan megkapja az üzenetet. Emiatt ne aggódjon.

Miután az újságban elolvasta a rémdrámát, a lány annyira elfásult, hogy nemigen fogta fel Palmu szavainak értelmét.

– Tehát ne távozzon innen – fejezte be Palmu. – Kokki nyomozó ezért is felel. Ha a rendőrök már behordták a bútorokat, senki sem jöhet be többé. Senki! Kivéve természetesen Villét, ha véletlenül még jelentkezik a helyszínen. Tartsák itt, amíg vissza nem térek.

Megnyugtatóan nyájas hangon beszélt. A lány átadta Palmunak a kávézó telefonszámát. Felkerekedtünk. Az ajtó előtt álló egyenruhás rendőrök fürgén tisztelegtek nekünk. Remek fiúk!

Palmu utasításokat adott nekik a bútorok visszaállítására, és egyetlen arcizmuk sem árulta el, hogy kelletlenül fogadták volna a parancsot.

– Ha valaki Nordberg urat keresi, vagy be akar menni a lakásba, írják fel

a nevét és a lakcímét – tanácsolta nyájasan Palmu. – És ha megjelenik egy Ville nevű csibész, feltehetőleg szakadt bőrzekében, engedjék be, és tartsák itt.

Miközben buzgón beszélt a rendőrökhöz, egész idő alatt a lépcsőn összesereglett szomszédasszonyokat figyelte.

– Bocsánat, asszonyok – szólította meg őket –, ki lakik maguk közül a földszinten?

Bizalmatlankodva jelentkezett az egyik borzas fiatal nő, kissé lompos, cigarettával kiégetett pongyolában.

– Én – szólalt meg komoran. – De semmit sem tudok.

Palmu odalépett hozzá, és a fülébe súgott valamit. Ritkán láttam még olyan elképedt kifejezést nő arcán. Én is éberré váltam.

– Jöjjön! – mondta egyszerűen a nő, és előrement lefelé a lépcsőn, hanyagul összefogva a pongyoláját. Harisnya nem volt rajta. A térdén jókora véraláfutást fedeztem fel.

Ugyanolyan zöld ajtó, mint az emeleten. A festék ugyanúgy lehámlott róla. Az ajtónyílásban enyhe káposztaszag csapott meg. És pálinkaszag. De ez nem tartozott rám. Amikor be akartam lépni, Palmu a könyökével visszataszított, és rám förmedt:

– Itt nincs szükség rád!

Tehát a lépcsőházban maradtam. A nők tátott szájjal bámultak. Halálos csend uralkodott. Egyáltalán nem volt kellemes érzés. Valahol hirtelen felerősítették a rádiót. Valamennyien összerezentünk. Elég hosszú idő telt el, amíg Palmu kilépett, és köszönetét mondott a nőnek. A nő szókített hajfürtjeit igazgatta, és szélesen mosolygott. Valóban mosolygott. Aztán becsukta az ajtót. Lementünk a lépcsőn. Az asszonynép tisztelettudóan félrehúzódott.

– Nos – kérdeztem keserűen Palmutól –, ráharapott?

– Hogyan? – kérdezte Palmu. – Vagy úgy! – kapcsolt. – Csak a W. C.-ben voltam. Hiszen mondtam, hogy sürgős. Az a kávé volt az oka.

Meg tudtam volna ütni. Az volt a legkínosabb, hogy miután említette, engem is újra elővett a szükség. A kávé csakugyan erős volt. És két üveg ásványvíz meg egy üveg alkoholmentes sör. De összeszorítottam a fogam, és türtem szenvedésemet. Rendőrségi embernek hozzá kell szoknia.

Miután beszálltunk a gépkocsiba, Palmu becsukta az ablakot, és parancsot adott a gépkocsivezetőnek: Hívja Lamberget!

– És indítson, vissza a rendőrségre! – vezényeltem a magam részéről, összeszorítva a fogam.

Újra recsegnyi kezdett a rádió. Aztán jelentkezett az ügyeletes. Hagytam Palmut beszélni. Lamberget átkutatta a szemétkosár tartalmát. Az erszényen kívül előkerült egy zsebkendő, egy megkezdett csomag Nortti cigaretta, egy gyufásdoboz, egy villamos hetijegy, amelyen két utazás még érvényes volt, egy kopott szemüvegtok, benne a szemüveg. De a kulcsok nem kerültek elő.

– Befejezheti az átfésülést és a gereblyézést is – közölte végül Palmu. –

A parancsnok utasítása. A talált tárgyakat tegyék a főnök asztalára. Mégpedig azonnal. Végeztem.

– Tehát a kulcsok hiányoznak – jegyeztem meg, majd ismét összeszorítottam a fogam, és a szemem könnybe lábadt.

– Hadd hiányozzanak! – förmedt rám ridegen Palmu. – Olyan sok mindent kellene észben tartani töprengett magában fennhangon. Jelentkezik az öregség. Az ember szórakozott lesz. Na, mindegy. Mindig azzal a gondolattal vigasztalom magam, hogyha meg is feledkezem valamiről, az talán mégsem annyira fontos.

Befordultunk a Szófia utcába. Olyan gyorsan ugrottam ki az autóból, hogy el is felejtettem köszönetét mondani a gépkocsivezetőnek. Palmu megkönyörült rajtam, megmutatta, hol a földszinti W. C., ő maga pedig megvárt. Szerencsére senki sem mutatkozott a folyosón.

Mikor végre megkönnyebbülten visszatértem hozzá, egészen jóindulatúan dörmögött magában.

– Szemléltető oktatás – magyarázta. – Észrevettem, hogy nemigen értetted azt a W. C.-historiát. És nem akartam odaállni megmagyarázni Kokki füle hallatára. Hiszen azok közé a legegyszerűbb ismeretek közé tartozik, amelyeket egy rendőrségi embernek tudnia kell.

– Nem állítom, hogy feltétlenül éppen a gyilkos járt ott – folytatta –, de megvan a valószínűsége. Hiszen már a közönséges betörő is minden esetben olyan feszült idegállapotban van, hogy csaknem a nadrádjába csinál. Gyakran előfordul, hogy tócsát hagynak a sarokban. És nem is merő rosszindulatból vagy neveletlenségből. De akár hiszed, akár nem, ha te ütöttél volna agyon egy embert, és menekültél volna a tett színhelyéről, és az áldozat saját kulcsaival törtél volna be a lakásba, hogy ellopj valamit, akkor bizony te is hasmenést kaptál volna, és beestél volna a W. C.-re, nem törődve a lábnyomokkal vagy az ujjlenyomatokkal. Én voltam ostoba, amiért nyomban nem jutott eszembe, ez az egyetlen hely, ahová rögtön be kellett volna pillantanom, hiszen másutt bútorokat cipeltek, és a lány még a padlót is feltörölte.

– Ez igaz – mondtam alázatosan, annyira meg voltam könnyebbülve. – Olvastam róla. Csak pillanatnyilag nem jutott eszembe.

– Az ilyesmit nem elég olvasni, tapasztalni is kell, hogy az ember igazán megértse – oktatott Palmu. – Emlékszem, hogy egyszer gyermekkoromban...

De kénytelen volt félbeszakítani gyermekkori emlékeit, mert már az előszobánkban egyenesen rám rontott a felügyelő, aki a razzitát lefolytatta. Látszott, hogy már régen járkált fel s alá, mert még ahhoz sem volt türelme, hogy leüljön.

– Főnök – kiáltotta –, ez megbocsáthatatlan! Miért nem kereste az összeköttetést velem? Hiszen rádiós kocsijuk volt! Tizenhét dühöngő huligán van a zárkánkban, és tizenkét minicsaj, akik talán még a fiúknál is rosszabbak. Ezek... ezek szétvetik az egész házat. Hát nem hallja?

Csakugyan, mintha a vastag falakon keresztül a belső udvar felől valamilyen meghatározhatatlan zajt hallottam volna.

– Csak nem verette meg őket? – kérdeztem bizalmatlankodva. – Úgy hallatszik.

– Kedvem lett volna hozzá – ismerte el a felügyelő, és kemény tekintetű kék szeme felvillant. De ha egyszer a parancsnok úr megtiltotta. Bár próbálkozhatnánk a vízsugárral, hiszen ott a tűzoltó fecskendő.

– Inkább esti lapot adott volna nekik olvasni – szakította félbe Palmu. – Azt hiszem, attól elcsitultak volna.

– Ó, persze! – álmélkodott a felügyelő. – De valamennyien azt mondják, hogy semmi rosszat nem csináltak. Csakugyan, miért is nem adtam oda nekik az esti lapot, hogy elolvassák. Meg is teszem. A parancsnok úr személyesen hallgatja ki őket?

– Még nem tudom – válaszoltam a valóságnak megfelelően, és csak aztán kaptam észbe, és tettem hozzá magabiztosabban: – Térjünk a tárgyra. Tüstént ide azzal a távcsővel!

– A távcsővel? – nézett rám bárgyún a felügyelő.

– De... de hiszen a parancsnok úr nem mondta, hogy az is hozzuk ide. Csak a fickókat. Meg a lányokat.

A szörnyű igazság megvilágosodott előttem. Mindkét kezemmel megmarkoltam az íróasztalt, mert kóválygott a fejem.

– Azt állítja, azt akarja mondani, hogy csakugyan nem... – akadozott a hangom – hogy nem hozta el azt a távcsövet? Hiszen ez a lényeg!

– De hiszen a parancsnok úr nem rendelte el védekezett a felügyelő. – Hiszen állandóan azt hajtogatja, hogy a parancs parancs, és csak a parancsot kell...

Palmu türelmetlenül közbeavatkozott:

– Arra még ráérünk. Csak estefelé lesz rá szükség. Hogy a parancsnok úr szemügyre vehesse vele a csillagokat. És horoszkópokat készítsen. Hiszen tiszta az égbolt.

A felügyelő egy lépést hátrált, és rám meredt.

– Senki sem tudja, ki vitte oda. Ők csak játszottak vele. Valóban, semmit se csináltak. Még csak össze sem törték. És aztán ott van Karhunen! Karhunen szemmel tartja, ha valaki esetleg érte megy. Felírja a nevét és a lakcímét.

– Egyelőre maradjon ott – nyugodtam meg. – Talán valaki csakugyan érte megy. De állítson oda több embert. Civil ruhásokat. Nyomban csípjék el, ha valaki el akarja vinni a távcsövet. Ez nagyon fontos.

Palmu helyeslőleg bólintott.

– Hallotta, mit mondott a parancsnok úr? – kérdezte. – A parancsnok úr a saját szájával mondta. Ez csakugyan fontos.

– Tehát a távcsőhöz civil ruhás őrség, a letartóztatottnak pedig

olvasnivaló – ismételte meg a biztonság kedvéért a felügyelő, aki már lecsillapodott. Ezen a napon az idegek szemlátomást pattanásig feszültek az egész intézménynél. És ez nem is volt csoda. Az órára pillantottam. Csodálkozásomra csak háromnegyed négy volt. Fürgék voltunk. Csodálattal kezdtem adózni önmagamnak. A dolgozószobámba mentünk. Az asztalon halomba gyűltek a jelentések. Megálltam, és rájuk meredtem.

– Minden szokatlan, ami az elmúlt éjszaka a városban történt – emlékeztetett Palmu. – Az is, ami időközben történt. Amíg kávét ittunk. Hol is kezdjük?

Szerintem gonosz módon gúnyolódott.

– Kezdd el te! – förmedtem rá. – *Csinálj* valamit! Én vagyok a főnök. Te cselekszel, én viselem érte a felelősséget! Világos munkamegosztás, he?

Palmu kényelmesen leült, és a pipáját kezdte tömködni. Kelletlen pillantásokkal méregette a papírhalmot az asztalomon.

– Eh! – szólalt meg. – Először is előbányászod a jelentést arról a kávéházi zenebonáról, amelyről a lány mesélt, hogy legyen időm rágyújtani a pipámra.

Valamit tennem kellett. Úgy működtem, mint valami kotoréke, csak úgy szálltostak a papírlapok. Megtaláltam. Elolvastam. A neveket és minden egyebet. Ville Valkonen, tanuló, tizenhét éves. Nem akartam hinni a szememnek.

– A szentségit! – kiáltottam fel. – Ez a Ville csak tizenhét éves. Pohjanvuori kisasszony bizonyára idősebb. Nagyon furcsa!

– Talán Ville korán fejlett – vélekedett jóakarátúlag Palmu. – Előfordul az ilyesmi. Az utca magával ragadja. A város idő előtt megérleli az embert. Éretlen gyümölcsök. És sokan éretlen gyümölcsök is maradnak, ha idejében nem szedi őket ráncba valaki. Néha az is segít, ha a rendőrség megrázza őket. Hiszen vannak ifjúsági gondozóink. Mint az oroszok, úgy harcolnak a fenytés ellen. Mindig csak figyelmeztetések. És felfüggesztett büntetések. És így van ez rendjén. Éppen ma nem szabad erről megfeledkezni. Szegény Ville!

– Szegény lány – mondtam, én nem tudtam fékezni haragomat. – Ilyen tisztességes lány! És az a rongy fickó!

– Mit tudsz te róla? A lány ismeri. Meg kell, hogy legyen Villének a maga jó oldala is. Ja igen, telefonálni kellene abba a kávézóba, hogy a lány nem megy be dolgozni.

Palmu lustán a telefonkészülék felé fordult, vonalat kért, és tárcsázni kezdett. Ugyanakkor erélyesen kopogtak az ajtón, és egész csomó ember rontott be megrakodva, az élükön Lamberg, kezében a legértékesebb zsákmány.

– Pszt! – figyelmeztettem őket, Palmu pedig dühösen intett a kezével, miközben a telefonba beszélt.

– Vagy úgy, maga a tulajdonos beszél? A rendőrségtől telefonálok.

Palmu felügyelő vagyok. Jó napot, jó napot!

Lamberg a szemével és az arckifejezésével jelezte, hogy nagyon sietős a dolga.

– Tegyük az asztalra, a sarokba, bárhová – adtam ki a parancsot.

– Nem, nem a tegnapi este miatt – folytatta nyugodtan Palmu a telefonbeszélgetést. Igen, bosszantó, természetesen nagyon bosszantó. Igen, igen. Persze hogy megbüntetik – erősítette, s közben a jelentést olvasta, amelyet az asztalomon lévő kupac tetejére tettem. – Úgy fest a dolog, hogy az ön portása valószínűleg vád alá kerül súlyos testi sértés miatt.

A szoba túlsó felében is hallottam a telefonból a női hangot. Hangozva, gyorsan és sokat beszélt. Palmu távolabb tartotta a fülétől a kagylót. Miután végre szóhoz jutott, elismerte:

– Igen, igen, ez igaz. Felfordulást csinálnak, és mindent összetörnek, és... igen... igen. Úgy látszik, asszonyom, már olvasta az esti lapot. De azért mégsem *valamennyien* gyilkosok. Csak annyit akartam mondani, hogy Pohjanvuori kisasszony ma nem mehet munkába. Tanúként van rá szükségünk egy nagyon fontos ügyben.

Sóhajtván ismét távolabb tartotta a kagylót, és türelmesen hallgatott. Egymás után özönlöttek be Lamberg emberei, és sorjában a padlóra rakosgatták csomagjaikat. Végül is Palmu felfortyant.

– Mi a fene? – üvöltött fel. – Hát az egész Csillagvizsgáló dombot idehordjátok?

– De a parancsnok úr *megparancsolta* – sértődött meg Lamberg, bár úgy rémlett, mintha kárörvendő villanást fedeztem volna fel a szemében.

– Nem, nem, nem magára kiáltottam, kedves asszonyom – bizonygatta Palmu a telefonba. – Csak itt nagy a felfordulás, amint bizonyára sejti is. A maga ügyét is tárgyilagosan megvizsgálják. Bizonyára. A kártérítést meg minden egyebet. Igen Pohjanvuori kisasszony majd maga jelentkezik, hogy mikor mehet dolgozni. Különben nem hagyott a részére üzenetet Ville? És nem is telefonált? Nem! A viszonthallásra!

Lecsapta a kagylót, és törölgette homlokáról a verítéket.

– Nem értem, miért nem képes ez az asszony egyedül vezetni a kávézót – szólalt meg bosszúsan. – A beszédéről ítélve bizonyára elég erélyes hozzá. Még kidobó embernek is megfelelne. És főként azon csodálkozom, hogy a huligánok odajárnak, amikor a tulajdonosnőnek akkora szája van. De hiszen azok a szegény fickók alig mehetnek valahova.

– Hiszen ott vannak az ifjúsági kávézók meg az egyházközségi klubhelyiségek... – kezdtem.

De Palmu egy legyintéssel félbeszakította magyarázatomat. Sohasem hallgatja végig a másikat, pedig ő is épp eleget locsog.

– Lamberg felügyelő – szólalt meg Palmu –, szaporán tüntessék el ezt az egész szemetet. Nincs rá szükségem, a főnöknek sincs szüksége egyéb,

mint arra az erszényre meg arra, ami Nordberg úr holmijának tekinthető.

Lamberg arcán olyan baljós kifejezés jelent meg, hogy Palmu megenyhült.

– Ám legyen – járult hozzá nemeslelkűen. – Hagyják itt a szemétkosarat is. De vigyék el a többit.

– Hova? – kérdezte Lamberg rám pillantva. – Talán az irattárba?

– Akárhova – válaszolta Palmu. – Hiszen van nekünk szemétegető kemencénk!

Közbeléptem.

– Palmu felügyelő megint vaskos tréfákat enged meg magának – magyaráztam gyorsan. – Egyelőre őrizzenek csak meg minden olyan tárgyi bizonyítékot, amiről úgy vélik, hogy köze van az üggyhez. Bízom az ítélőképességében, Lamberg felügyelő. Magam most nem érek rá. De köszönöm magának és az embereinek a lelkiismeretes munkát.

Lamberg felügyelő az öléből a padló közepére tette a szemétkosarat.

– Ezt már megvizsgáltuk – bizonygatta. – Nincsenek rajta ujjlenyomatok.

Átnyújtotta a térképét, és kajánul kiteregette előttem. A szemétkosár helyét piros és kék körrel jelölte meg rajta. A biztonság kedvéért még egy nagy nyilat is rajzolt mellé. A park többi szemétkosaránál beérte csupán egy-egy piros körrel. Megállapítottam, hogy a szemétkosár egészen közel áll ahhoz a helyhez, ahol a lopott autó a fának ment. Elhajtottunk mellette, amikor felmentünk a Hajótöröttek szobrához.

– Köszönöm! – mondtam még egyszer.

– Az erszény és minden egyéb, ami az áldozat tulajdona lehetett, még a laborban van – magyarázta Lamberg. – Mindjárt meg kell érkezniük. – Idegesen az órájára pillantott. Már itt is kellene lenniük. Az ujjlenyomatoknak meg minden egyébként.

– Majd idekerül – mondtam higgadtan.

Lamberg parancsot adott az embereinek, és a szemétkosár ugyanolyan gyorsan tűntek el a szobából, ahogyan odakerültek. Lamberg is eltűnt. Rámeredtem a padló közepén álló szemétkosárra. Üres volt. Természetesen. Lamberg alapos ember volt.

Palmura meredve töprengtem. Ő a pipáját szívta.

– Elfelejtettem érdeklődni a huligán felől, akinek arcát felsebezték az üvegszilánkok – vettem fel szemérmesen.

– Aligha lesz köztük ilyesvalaki – vélekedett Palmu. – A felügyelő biztosan jelentette volna.

A papírlapokat forgattam.

– Az autólopási csoport, úgy látszik, jó ujjlenyomatokat kapott mondtam. Hármat is. A tulajdonos ujjlenyomatait kiszűrték. Bosszankodott, amiért olyan korán felébresztették. És még bosszúsabb lett, amikor meghallotta, hogy

az éjszaka a ház elől elvitték az autóját. Ő maga az este tizenegy óra tájban tért haza, és nem volt kedve a garázsba vinni.

Palmu nagy füstfelhőt fújt maga elé.

– Ville Valkonen – vélekedett. – Bizonyára kapcsolatba kellene lépni azzal a Villével.

Az asztalomon hirtelen megszólalt a telefon. Mint valami vészcsengő. Balsejtelem lett úrrá rajtam.

– Vedd fel! – kértem gyáván Palmut.

– Hiszen te vagy a főnök! Te felelsz... mindenért – mutatott Palmu parancsolóan a telefonra pipájának szárával. – Tehát felelj a cseppetésre.

Felvettem a kagylót. De nem Ville volt. A belügyminiszter. Akaratlanul is felálltam ültömből. A miniszter rosszkedvű volt. Csupán érdeklődött, hogyan halad az ügy. Gyors intézkedéseket, hatékony intézkedéseket követelt. Neki nem kezdhettem idézgetni, hogy néha még a macska is elszalasztja az egeret, ha...

– Az áldozatot azonosítottuk – jelentettem mereven. – A lakásán egy idegen lábnyomait találtuk. Átfésültük az egész Csillagvizsgáló dombot. Előkerültek azok a személyi tárgyak, amelyek az öregember zsebében voltak. Razziát tartottunk a Kaivotalo környékén. Megítélésem szerint helyes nyomon járunk, és a rendőrség valóban munkához látott, miniszter úr.

– Aprópó, ami azt a razziát illeti – szólalt meg a vonal másik végén csalóka nyájassággal a miniszter. – Egyáltalán nem akarok hivatali ügyeikbe avatkozni, de remélem, mindenesetre használják az *ítélőképességüket*. Seitkoski kormányfőtanácsos az imént telefonált, hogy a fiát őrizetbe vette a rendőrség. Hetedikes gimnazista. Bizonyára többen is lesznek ott ugyanabból az iskolából. Bizonyára érti, rendőrbíró úr, mit akarok mondani.

– Értem – válaszoltam még fagyosabban, mint az előbb. – Három ujjlenyomatunk van a lopott autóból. Biztosíthatom, hogy egészen nyomós okaim vannak...

– Persze, persze – sietett közbevágni a miniszter. – Csak nem sértődik meg, rendőrbíró úr? Csupán annyit szeretnék, ha siettetné a dolgot, hogy a fiú vacsorára hazaérjen. Jó lenne. Engem sem akart megbántani. Legalábbis egyelőre nem. De még kevésbé a kormányfőtanácsost.

Letettem a telefonkagylót. A homlokomról letöröltem a verítéket.

– Már megkezdődött a közbenjárás – szólaltam meg.

– Hogy nem áttallják! Nagy emberek! Ráadásul kormányfőtanácsos! Elmenni egészen a miniszterig!

– És te még uszítasz – fordultam haragosan Palmu felé, de szerencsére eszembe jutott a távcső. Az igazság *mellettem* szólt.

Ugyanakkor már telefonáltam is a razziázó felügyelőnek. Elégedetten beszámolt arról, hogy a lárma elcsendesült a zárakban. Kézről kézre járt az esti lap, és halálos csend uralkodott.

– Szedje elő egyenként a fiúkat – adtam ki a parancsot. Magam nem érek rá. Majd rövid töprengés után hozzátettem: Vagy előbb a lányokat. Csak udvariasan. Nézzen a szemükbe, hallgassa ki őket. Magának olyan a nézése. Persze hogy észreveszi, ki hazudik, vagy titkol el valamit.

– A lányok közül? – szörnyülködött a felügyelő. – Azokkal még az ördög sem lehet tisztában. A fiúknak pedig mindig nyomja valami a lelkiismeretét.

– Maga felel érte – követeltem könyörtelenül. – Csupán gyors kihallgatást. A lehető legrövidebben. Mit tudnak a csillagászati távcsőről? Láttak-e valami gyanúsat, mikor a Kaivotalo környékén kószáltak? Láttak-e egy fickót, akinek a képét üvegszilánkok vágják össze? Aztán a nevüket és a címüket, a szülők foglalkozását és így tovább. És tüstént ki velük! Egyenként! És ha valamelyik csakugyan gyanúsnak látszik, vegyen tőle ujjlenyomatokat, és hasonlítsák össze a karambolozó autóban találtakkal – folytattam. – Ez utóbbiak nincsenek meg a nyilvántartásban, amennyire a jelentésből megértettem. Vegye maga mellé az ujjlenyomatszakértőt, ha összehasonlításra kerül sor. És izé, ott a fiúk között van egy Seitkoski nevű meg néhány más középiskolás. Voltaképpen leelőször ezeket hallgathatná ki. Akarom mondani, semmi részrehajlás vagy... vagy más hasonló, de a szülők nyugtalanok. Meg kell érteni.

– Értem – bizonygatta a razziázó felügyelő, de nem nagyon tetszett a hanghordozása.

Miután a helyére tettem a telefonkagylót, Palmu fennhangon kezdett töprengeni:

– Tétélezzük fel, hogy a fiú, aki ellopta a távcsövet, a Kaivotalo udvarára vitte, mert kérkedni akart a cimborái előtt.

– Ellopta? Honnan? – kérdeztem.

– Hiszen magad is láttad az állványzat nyomait a Hajótöröttek szobra mellett magyarázta Palmu felügyelő olyan türelmesen, mint egy gyereknek. Az öreg Nordberg a csillagokat fürkészte. Asztrológus volt... Horoszkópokkal foglalkozott.

– Hát azt hiszed, hogy... – kérdeztem, és a hátam borsózott a hidegtől.

– Egyáltalán semmit sem hiszek, amíg a tények nem bizonyítják – fortyant fel Palmu felügyelő. – Nekem nincs fantáziám, mint neked. Szerencsére. De tétélezzük fel, hogy ugyanaz a fiú ott volt a karambolnál, ész nélkül menekült dombnak felfelé, és igen, elemelte a távcsövet.

– Hát lehet bármelyik fickó annyira elvetemült, hogy városszerte dicsekedjen a gyilkossággal? – kérdeztem hitetlenkedve.

– Nem – mondta határozottan Palmu felügyelő. – Ezért annyira furcsa ez a história. De tétélezd fel, hogy a fiú belekukkantott az esti lapba, merő kíváncsiságból, hogy van-e benne valami az éjszakai karambolról, és látja... igen... látja, hogy *minden* kiderült. Mit tesz?

– Megijed és elmenekül – feltételeztem. – Otthagyj a zsákmányát, és hanyatt-homlok rohan a legközelebbi lehetséges rejtékhelyre.

Hirtelen megszólalt a telefon.

– Itt a pályaudvar rendészeti ügyelete, jelentkezett egy vastag hang. – Az imént jelentette be a vécésnő, hogy a férfi W. C.-be bezárkózott egy fiú. Belülről bekapcsolta a zárat, úgyhogy nem lehetett kinyitni. Az asszony azt hitte, hogy a fiú észrevétlenül távozott, de aztán sírást hallott belülről.

– Sírást hallott belülről – ismételtem, és Palmu hevesen felkapta a fejét.

– Odamentem, hogy megnézzem – folytatta a telefonban a rendőr. – Dörömböltem az ajtón, de a fiú nem nyitotta ki. A lélegzetét is visszafojtotta. A lábát is felhúzta az ülőkére, hogy az ajtó alatti résen át ne lehessen látni. Fel kellett törnöm az ajtót. Nyurga, vékonydongájú fickó, a képe maszatos a sírástól, noha bőrzekéje van, meg minden.

– Hol a fiú? – kérdeztem lelkendezve, látva Palmu figyelmes arckifejezését.

A rendőr habozott.

– Hibát követtem el. Nem látszott elvetemült fiúnak. Azt gondoltam, fölösleges túlságosan keményen kezelni. A pályaudvar peronján kitépte magát a kezem közül, és az érkezési oldal vágányai felé futott. Éppen vonat érkezett, és... és... a fiú erőszakkal a vonat alá akarta vetni magát. Hadonászott és rugdalózott, kiabált és sírt, amikor valaki visszarántotta, úgyhogy elkaphattuk. Azt hiszem, felképeltem, hiszen magam is annyira megrémültem. Most itt van a pályaudvar fogdájában. Először is a parancsnok úrnak telefonáltam, mivel parancsot kaptunk...

– Helyesen járt el – dicsértem meg, és furcsa ünnepélyessé lett úrrá rajtam. Még csak nem is kellett Palmura néznie.

– Ugye, a fiút Ville Valkonennak hívják, tizenhét éves tanuló? – kérdeztem jól megjárt közömbösséggel.

A telefonból elképedt nyögés hallatszott.

– *Hogy* találta ki, parancsnok úr? – kérdezte tisztelettudóan a rendőr. – Ez már igen! Ezt elmondom a fiúknak. Nem hittem volna, hogy a parancsnok úr látnok.

Félbeszakítottam a fölösleges dicshimnuszokat.

– Hívja oda a legközelebbi riadókosit, és gyorsan küldje a fiút a hivatalomba – adtam ki a parancsot.

– Ne szirénázzanak! – tettem hozzá rövid megfontolás után. – És bilincs sem kell. De nehogy megugorják! Mondja meg a riadókosci legénységének, hogy ők felelnek érte.

– Világos! – válaszolta vastag hangon a rendőr. – Nagyszerű, parancsnok úr! Különben itt Laitinen, a rangidős ügyeletes beszél. Remélhetőleg a parancsnok úr nem felejt el a nevemet.

– Laitinen – ismételtem meg. – Vésd az eszedbe, Palmu – tettem hozzá,

és a helyére raktam a telefonkagylót.

– A fiú sírt a pályaudvari W. C.-ben, és aztán a vonat alá akart ugrani. Mintha tisztázódna az ügy.

– Hiszen mondtam már, ugyan mit tudsz te Villéről – oktatótt Palmu, aki természetesen irigykedett, hogy *én* tartóztattam le Ville Valkonent. – Ha a lány a harmadik hónapban lenne, magad pedig tizenhét éves és gimnazista... Ha véletlenül betörted volna egy kávézó kirakatát, és magadnak kellene megfizetned, és talán még az autó ellopásában is részt vettél, ott voltál, amikor a fának hajtották, sőt, még el is csended volna a távcsövet az öregtől, akit reggel meggyilkolva találtak a bozótban... Nem akarnál akkor te is a vonat elé ugrani?

– Talán igen – válaszoltam. – De nagyon szeretném látni Ville *cipőjét*.

Kopogtak az ajtón. A küldönc meghozta a laboratóriumból Fredrik Nordberg tárgyait, és a jelentést az ujjlenyomatokról. Először is kíváncsian előkotortam a pénztárcát. Szánalmasan kopott barna bőrtárca volt. Pénz nem volt benne, de az ujjlenyomatok lefényképezése után a belső rekeszbe visszadugtak egy vékony plasztiktokot.

Palmut elfogta a kíváncsiság, és felállt, hogy a vállam fölött leskelődjék.

– Itt van, ni! – szólalt meg. – A filatelista Kettunen bélyegkincse.

Csakugyan ott volt. A ritkaságok között is a legritkább, hibás nyomású finn bélyeg. Zeppelin Helsinkibe repülésének emlékére.

– De – szólaltam meg csodálkozva – ha elvitték az öreg pénzét, akkor a gyilkos miért nem vette magához ezt is? Ez valóban nagy érték.

– Nehéz eladni! – vélekedett Palmu.

Bosszúságomra ismét cipője sarkához verdeste kialudt pipáját, és hivatali szobám padlójára szórta a hamut. De azért később éppen ez a kellemetlen szokása mentette meg az életét.

– Bár – folytatta, nem törődve szemrehányó tekintetével – a gyilkos aligha jutott el eddig gondolatban. Csak egyszerűen a legközelebbi szemétkosárba szórta a holmikát.

Önhatalmúlag rendezgetni kezdte az asztalomon a tárgyakat. Gyűrött Nortti cigarettadoboz, benne öt cigaretta, zsebkendő és így tovább. Magam pedig siettem elolvasni a jelentést. Ujjlenyomatok, amelyek feltehetőleg a tulajdonostól származtak. A sorok közül szemrehányás csendült ki, és eszembe jutott, hogy Kokki még nem szerezte meg a nyilvántartás részére az áldozat ujjlenyomatait. De felpattantam ültömből a műanyag tok egyik oldalán hüvelykujj, a másik oldalán mutatóujj és középső ujj világos nyoma, tiszta, világosan kirajzolódó, friss, könnyen felismerhető idegen ujjlenyomatok, amint a csatolt felvételnél is látható volt.

– De hiszen ez a vártnál is jobban megy! – kiáltottam.

Palmu kikapta kezemből a jelentést, és elolvasta.

– *Túlságosan* jól – mondta bizalmatlankodva. – Nem, ilyesmi nem

fordul elő!

Az izgalomtól lázban égve vettem elő a fának ment autóról szóló jelentést és a hozzácsatolt ujjlenyomat felvételeket. Nagyító nélkül, minden megérőltetés nélkül megtaláltam közöttük ugyanannak a hüvelykujjnak a lenyomatát, mint a műanyag token.

– Palmu – szólaltam meg remegő hangon –, talán, talán mégis alkalmas vagyok főnöknek. Talán mégis valóság lesz a koppenhágai utazásból.

– Azért várd meg türelemmel Villét – figyelmeztetett Palmu nyilvánvaló irigységgel.

– Különgépet akarunk bérelni – mondtam tovább gépiesen, – de a gondolataim ujjongva bukfenceket hánytak, hiszen voltaképpen ez volt az első eset, amelyet egészen *egyedül* oldottam meg. Megértettem Palmu érzéseit, és nemeslelkűen megveregettem a hátát. – Öreg barátom vigasztaltam, hiszen nem vagy már mai gyerek, és néha jó, ha az ember frissen lát munkához, ahogyan én ma tettem. De nehogy azt hidd, hogy valaha is lebecsülném a tapasztalataidat. Sohasem felejttem el...

Kinyílt az ajtó. Ville lépett be két kifulladt rendőr között. A fiúk a riadó kocsiból futva jöttek fel a lépcsőn. Arcukon az izgalom pírja égett. Laitinen rendőr szemlátomást nem fukarkodott a szóval.

De amikor Villére tekintettem, elszállt a jókedvem. Nem látszott elvetemültnek. Cingár fiú, aki túl hirtelen nőtt. Száznyolcvan centi magasnak becsültem, és kopott cipőjére pillantottam. Gumitalpa volt. A méret valószínűleg megfelelt, bár nem rendelkeztem Kokki fényképezőgép-lencse emlékeztetőhöz. Az arca még maszatos volt a könnyektől. Összeszorított foggal, dacosan méregetett.

– Á! Jó napot, Ville – szólalt meg természetes hangon Palmu felügyelő, és kezet nyújtott a fiúnak, aki meglepődött, és tétovázva kezet szorított vele. – Nagyon vártuk már, mikor jelensz meg a helyszínen – csevegett kedélyesen Palmu. – Mi lenne, ha először is megmosnád az arcod?

– És a kezed – mondtam én. – Hogy világos ujjlenyomatokat lehessen venni.

A riadó kocsis legényei tisztelettudóan néztek rám.

– Nem én tettem! – kiáltott fel hirtelen a fiú. – Nem én öltem meg Fredrik bácsit! – Könyökével eltakarta az arcát, és jajgatásban tört ki. Kellemtelen látvány volt. A fiú idegei teljesen felmondták a szolgálatot. Az olcsó bőrkeze a nyakánál szakadt volt.

– Hiszen nem is vádol vele senki! – szólalt meg Palmu csodálkozva. – Legalábbis egyelőre még nem – tette hozzá óvatosan.

De ekkor én vettem a kezembe a gyeplőt. A fantáziám nekilendült. Mint ismeretes, néha megesis ez velem, amikor úgy érzem, hogy minden egyetlen pillanat alatt tisztázódní kezd előttem. Talán a két riadóautó legénységének csodáló pillantásai is felbátorítottak. Ha én egyszer *kapcsolok*, gyorsan

kapcsolok. Túlságosan gyorsan, ezt elismerem.

– Hiszen itt csak a karambolról van szó egyelőre – szólaltam meg. – Ne pazarold az időt, Ville. Kik voltak még veled? Azt már tudjuk, hogy hárman voltatok.

A fiú hirtelen felkapta a fejét. Dacosan előrebígyesztette az állát, bár az ajka remegett.

– Soha el nem árulom a haverjaimat – mondta sírós hangon. – Még ha kettéhasít, akkor sem!

– Senkit sem kell elárulnod – erősítgettem. – Kellemetlen história ez, és mindhármatoknak az lenne a legjobb, ha a haverjaid bátran és önként jelentkeznenek a rendőrségen. Az autólop... az autókölcsönzés egyáltalán nem olyan borzalmas bűncselekmény. Ilyesmi minden éjszaka megesik. És te csak tizenhét éves vagy...

– Holnapután már betöltöm a tizennyolcat... – büszkélkedett Ville, és az állát még dacosabban előrebígyesztette, miközben gonoszul villogtatta a szemét.

– Mérleg – jegyezte meg Palmu felügyelő, és nem tudtam megérteni, mit akar megmérni. Talán Villét? De a fiú megértette.

– Nincs a mérlegben semmi kivetnivaló! – fortyant fel. – A mérleg lehet kedvező csillagkép. Legalábbis Fredrik bácsi mindig ezt mondta...

– Elég volt! – ordítottam rá. – És te is, Palmu, nem átallod most ilyenekkel előhozakodni?

A fiú összerezett, Palmu pedig alázatosan kérlelőre fogta a dolgot:

– Bocsánat, főnök!

Ismét a hatalom és a siker részegítő érzése lett úrrá rajtam.

– Ville – szólaltam meg újra –, lehet, hogy derék fiú vagy, és a haverjaid is derék fickók, nem tudom. Jobb lesz, ha önként jelentkeznek. Ezt enyhítő körülménynek számítják be. Ebben az esetben rendkívül enyhítő körülménynek. Jogászként kezeshetem erről neked. Talán az egész históriát megússzátok egy kis ijedtséggel. Hipnotizálóan néztem rá, és a lelkiismeretem megnyugtatására hozzátettem: Mármint a karambolt.

Ezt egészen halkan mondtam.

– Nem tudom – válaszolta Ville, és ingadozni kezdett.

– Ott a telefon! – parancsoltam rá, és elléptem az asztal mellől, ujjammal parancsolólag a telefonkészülékre mutatva. – Hívd fel őket, és kérdezd meg. Itt senki sem leskelődik. A többiek elhagyhatják a szobát. Csak én maradok itt. Hogy ne próbálj kiugrani az ablakon. De abba a sarokba megyek, és hátat fordítok neked, amikor tárcsázol.

Ville körbejártatta réveteg tekintetét a szobán. Láttam, milyen lázasan igyekszik összeszedni zilált gondolatait. Diadalt éreztem. Hiszen még azt sem tudhattam előre, hogy a cimboráinak van-e telefonja. Csak úgy vaktában kockáztattam meg.

– Ha a haverod megtagadja, hogy önként jelentkeztek – folytattam még nagyobb meggyőző erővel – akkor nem jelentkezik. Nem kényszeríthetlek rá, hogy beköpd. Itt senkit sem presszionálunk. Persze, megvannak hozzá a magunk eszközei, hogy kiderítsük, ki volt, kik voltak. Csak több időbe telik.

– Hát... – bizalmatlankodott még most is Ville. – De a telefonközpontjukban feljegyzik a számot. Nem vagyok én olyan hülye, mint maga hiszi. Bár csak ilyen egyszerű krapek vagyok.

– Ville! – mondtam. – Ott van két telefonkészülék. Az egyik házi telefon, a másik közvetlen városi vonal. Próbáld meg magad! Gondolkozz, ugyan ki deríthetné ki a számot, ha a városi készüléken beszélsz, én pedig háttal állok, a szoba túlsó sarkában. Technikailag lehetetlen. Hiszen vagy te olyan jó fej, hogy ezt felfogd!

Ville a két rendőr közül kelleetlenül az asztalhoz lépett, kinyújtotta a kezét, bizalmatlankodva fölemelte a telefonkagylót, és meghallotta a központ jelentkezését. Aztán felkapta a másik készülék kagylóját, és a normális, megnyugtató bűgást hallotta. Tétovázva ránk tekintett. A kezemmel kiparancsoltam a szobából a rendőröket. És Palmut is. Magam a sarokba mentem, hogy hátat fordítsak Villének.

Gumitalpú cipőjében természetesen mögém lopakodhatott volna, hogy fejbe verjen. Vagy hogy hanyatt-homlok kiugorják a csukott ablakon, nyakában az ablakkerettel. A harmadik emeletről. De vállalni kellett a kockázatot. Elismerem, hogy a feszültségtől kivert a veríték. A szoba csendjében hallottam a készülék folyamatos bűgását. Aztán Ville nagyon lassan, nagyon tétován tárcsázta a számokat.

– Halló, itt Ville – súgta rekedten a telefonba, mint aki naivan azt hiszi, hogy hangjának visszafogása segíthet. – Otthon van Arska?... Ó, de azért talán még lábra tud állni?... Ó, de mégis tessék a telefonhoz hívni!

Hosszú szünet következett. Aztán Ville fellelkesült.

– Szia, Arska, szia! Itt Ville. Fáj nagyon?... Te, hallod? Én most befürödtem... Igen, a rendőrségről, a sittről... Nem, nem, Arska, nem vagyok én spicli! Én... én teljesen egyedül vagyok ebben a szobában, és ez közvetlen városi vonal. De azt hiszem, a legjobb lenne, ha idejőnnél... Nem, nem, ők úgy gondolják, hogy önként... No, kemény krapek vagyok én, hisz ismersz! És a haverjaimat soha... Te meg ne gurulj be mindjárt! Hát nem érted? Mi kiskorúak vagyunk, és itt olyan marhamód... olyan pokolian nagy esetről van szó, hogy az a karambol semmiség hozzá képest. Biztos olvastad az esti újságot... He? Kaija hozott egyet? Ott van?

Elhallgatott, és figyelmesen fülelt. Először bizonyára megijedt, aztán haragra gerjedt. Mikor végre szóhoz jutott, éles hangon belekiabált a telefonkagylóba:

– Ide figyelj, Arska! Te csak ne gorombíts le *engem*. Te csináltad, ha én engedtelek is a kormányhoz. Különben is csak kölcsönvett taliga volt, és

reggelre visszavittük volna. De neked körbe kellett hajtanod, hogy felvágj Kaija előtt... Igen, igen, az ördögbe is, pontosan egyformák vagytok mind a ketten. Te csak ne üvöltözz velem, Arska!

Ismét hallgatott.

– Nem, nem, egy szót sem szólok, még ha vernek is, akkor sem – erősítette. – De ezek megmondták, hogy megvannak a maguk kunsztjai. Nem sokáig kapálózhatsz, úgymint elkaphatnak. Legalább egyszer higgy nekem! Ez egy olyan fej, ez a parancsnok. Az én nevem is már előre tudta, amikor elkaptak... Nem, nem, nem ütnek. Legalábbis eddig még nem... No, ha nem, akkor nem. Én mosom kezem. Szia, Arska!

Ville a helyére tette a kagylót, én pedig lassan feléje fordultam. Könyörögőn, bűnbánóan nézett rám.

– Nem akar ez önként idejönni – magyarázta. Mindent megpróbáltam, de ha nem, akkor nem. Ez egy ilyen keményfejű.

– Tudom – válaszoltam. – Ugye, ő püfölte tegnap este gumibottal a portást, amikor a kávézó kirakata betört?

Ville elismerő csodálkozással meredt rám, és már meg akart szólalni, de hirtelen összeszorította a száját.

– Nem mondom én semmit! – jelentette ki mogorván.

– De honnan tudja *ezt* is? – csodálkozott bámulattal. – Hiszen sikerült kerekelt oldania, és Kaija... a csajnak is. Csak én maradtam ott bűnbaknak. Már a kirakat miatt. De valaki készakarva meglökött.

– Tehát Arska olyan krapek, aki cserbenhagyja a haverját – jegyeztem meg, de Ville megmerevedett.

– Nekem maga ne fűzze az agyamat! – erősítette. – Egy szót sem szólok. Magam felelek azért, amit csináltam, de a haverjaimat nem köpöm be.

– Tehát a szokásos intézkedésekhez kell folyamodni – mondtam gondtalanul. De lehet a te haverod bármilyen kemény krapek, mégis egykettőre szárazra kerül, ha én egyszer utána vetem a hálomat. Aztán feleljen érte. Hiszen én csak az ő javát akartam!

Kinyitottam az ajtót, és intettem Palmunak meg a rendőröknek, hogy jöjjenek be.

– Vidd a fiút – mondtam dölyfösen Palmunak. – Mossa meg az arcát. De... öltözzék is át. Bizonyára érted. És ne feledkezz meg a cipőről!

– Értem, főnök – válaszolta Palmu, mélyen meghajolva. – Menjünk, Ville!

– A kihallgatás tíz perc múlva folytatódik – szóltam kimérten, és az órára pillantottam. Meglepetésemre mindössze 16 óra 48 perc volt. – Tüstént gyertek is vissza. Boldogulsz vele egymagad, vagy segítségre van szükséged?

– Persze, hogy boldogulunk, ugye, Ville? – bizonygatta atyailag Palmu.

A riadóköcsi legénységének intettem, hogy maradjanak. Miután Palmu távozott, utasításokat adtam nekik, és kezdtem gyorsan átlapozni a papírokat

az asztalomon.

Ismét megszólalt a telefon. A házi készülék. Bizakodva felkaptam a kagylót, és belekiabáltam:

– Itt a parancsnok!

Jámbor férfihang szólalt meg kenetteljesen a kagylóból:

– Az Úr békéje önre, rendőrbíró úr! Áldás munkájára!

– Köszönöm, köszönöm – válaszoltam gépiesen, és csak aztán gerjedtem haragra. – Ki beszél? – kérdeztem ingerülten.

– Egy a legparányabbak közül – magyarázta a hang. – Itt Pohjanvuori szabómester beszél. Éppen az előbb hozták meg az esti lapot, bár általában nem olvasok világi újságokat. Az egész élet merő bűn. De láttam, hogy szerencsétlen megboldogult fivéremet elérte megérdemelt végzete. Istentelen foglalatosságai...

– Már rég ráismertek – horkantam fel, és az asztalomon lévő névsorra pillantottam. – Eddig negyvenketten jelentették személyazonosságát. Úgyhogy amennyiben nincs más mondanivalója...

– Van mondanivalóm – sietett közölni a hang. – Az Istenre tartozó ügyben!

– Igen, igen – vágtam közbe. – Talán hagyjuk máskorra. Most éppen fontosabb dologgal foglalkozom.

– *Semmi* sem lehet ennél fontosabb – erősítette nyomatékosan a hang. – Az Úr bármikor magához szólíthat. Így történt megboldogult fivéremmel is. Így történhet önnel is, rendőrbíró úr.

– Természetesen, természetesen! – kezdtem türelmetlenkedni. – Miről van szó?

– Én vagyok az egyetlen törvényes örököse – tért a tárgyra, és vált e világivá a hang. – Halála után én maradtam egyedül életben a testvérek közül. Úgyhogy arra gondoltam, megkérdem a rendőrbíró úrtól, átvehetem-e a fivérem holmiját, és elkészíthetem-e a hagyatéki leltárt. Évek óta semmi közöm sem volt hozzá. Ő az ördögöt és a lélek sötét erőit szolgálta, én az Istent, de tudomásom szerint az övé volt a lakás, amelyben lakott. Kis nyájunknak égetően szüksége van tizedjére, hiszen kénytelenek voltunk különválni a főszervezettől a pásztorok gyűlölködése miatt.

– Ide hallgasson, Pohjanvuori úr – válaszoltam –, ez talán mégiscsak túlzás! Fivérének összetört teste még alig hült ki, de maga máris úgy siet, mint valami hullarabló!

– Az Isten birodalmának ügye *sürgős* – harsant fel a hang. – Közel vannak az utolsó napok. Csak nézzen körül, rendőrbíró úr! Háború, civakodás, Antikrisztusok. Még a hívők soraiban is! Aztán az elemek megolvadnak és...

Elfogyott a béketűrésem. Nem volt értelme a vitának.

– Kétségtelenül, kétségtelenül – ismertem el. – De a nyomozás még folyik, és egyetlen kívülállónak sincs joga, hogy hozzányúljon ahhoz, ami a

megboldogult után maradt. Nyomban értesítem, mihelyt sor kerülhet a hagyatéki leltárra. Legyen szíves a címét és a telefonszámát...

Pohjanvuori szabómester lelkendezve közölte a címét és a telefonszámát. Keresztényiesen megbocsátotta a gorombaságomat.

Türelmetlenül az órára néztem. A tíz perc éppen lejárt. Palmu visszatért Villével együtt. Ville kölcsönruhát kapott, amely lötyögött cingár termetőn. Tudtam, hogy a cipője és a ruhája már úton van a laboratóriumba. Lehet, hogy a nadrágszárán és az inge ujján vérnyomokat találunk. A cipőjén pedig bolyhokat az öreg Nordberg ruhájából. Mármint a könyörtelen rugdosás következtében.

Palmu csendben elém tette az ujjlenyomatokról készült felvételeket. Rajta voltak Ville mancsának világos nyomai. A hüvelykujj egyezett a fának ment autón talált nyomokkal és az öreg Nordberg tárcájában talált műanyag tok hüvelykujjlenyomatával is.

– Kellemetlen egy história, nagyon kellemetlen – szólaltam meg gépiesen, és az órára néztem.

És egészen jókor. Ugyanabban a pillanatban az előszobából dulakodás és egy lány visítása hallatszott. A riadókoszi rendőrei rontottak be a szobába, arcuk vöröslött a diadalmámortól és a haragtól. Az egyik a vállánál fogva vezetett be egy rossz arcú fickót, akinek a képe tele volt flastromdarabokkal. A másik az övénel fogva cipelt be egy rugdalózó, visító és karmoló lányt.

– Köszönöm – mondtam barátságosan a rádiós rendőröknek, és rá sem néztem Palmu arcára. – Jó napot, Arska! – köszöntem egészen nyugodtan. – És jó napot, Kaija tettem hozzá, barátságosan bólintva a „csajnak” is. – Isten hozott benneteket!

HATODIK FEJEZET

Arska megpróbálta kiszabadítani magát a rendőrök markából, hogy nekimenjen Villének. Ville rámeredt, nem akart hinni a szemének.

– Te ronda spicli! – üvöltött Arska. – Hát beköpted a haverodat?

– Dehogysis! – hebegett Ville.

– Fogd be a szád, Arska! – szóltam rá, még mielőtt a rendőrök hatékonyabb intézkedést foganatosítottak volna.

Arska különben is rosszul érezte magát, és nagyokat nyögve szorongatta az oldalát.

– Ville semmit sem vallott be – tettem hozzá, a rendőrök pedig bólogtattak, és Palmu is rábólintott, megerősítésül. – Ville mindvégig kemény

maradt. Semmit sem szedtünk ki belőle. Csak alkalmat akartam neked adni, hogy önként jelentkezhess. A saját jól felfogott érdekemben. De most már lejárt a türelmi idő. Nekünk rendőröknek megvannak a magunk eszközei.

– Úgy ám! – bizonygatta meggyőződéssel a másik rendőr. – Nem hittem volna, de a parancsnok úr egyenesen...

– Csend! – szoltam rá, de szelíden. Jólesett, hogy a házban ismét akad majd valami újabb mesélnivaló rólam. Palmura néztem. Őszintén szólva mogorvának látszott. A tanítvány ez egyszer túltett mesterén. Ez a dolgok rendje.

Arska hangot változtatott. Szívzaggatóan jajveszékelné kezdett, és az oldalát fogta.

– A fene egye meg, a beteg krapekot kiráncigálják az ágyból, és viszik se szó, se beszéd. Ha ebbe belehalok, a rendőrség lesz az oka.

– Ne félj, ebbe még nem halsz bele – válaszoltam nyersen. *

– Már éppen magára kapta a kabátját – jegyezte meg az egyik rendőr. Ha egy percet késünk, a madarak már kirepültek volna. A parancsnok úr igazán kitett magáért!

Ismét félbeszakítottam a fölösleges magasztalást!

– Térjünk a tárgyra – vettem oda.

– Csupán a kéglinkbe utaztunk volna Kaijával a hétvégére – panaszkodott Arska ártatlanul, szenvedő hangon.

– Igen, – én megígértem, hogy meggyógyítom Arskát – szolt közbe Kaija, mosatlan haja lelógott jumper vállára, s piszkos, feszes farmernadrágot viselt. Először legfeljebb tizenöt évesnek néztem. De miután rápillantottam a jumperre, helyesbítenem kellett becslésemet.

– A hekus úgy rontott rá Arskára, mint valami ordas – panaszkodott a lány éles hangon. – Ütötték, verték és rúgták...

– Ez aztán már mégiscsak hazugság! – méltatlankodott egyhangúlag mindkét rendőr. – A fickó maga dulakodott. A szülei közbe akartak lépni, de szót fogadtak, amikor rájuk szoltam. Azt mondtam, telefonáljanak a parancsnok úrnak, ha valami panaszuk van.

Abban a pillanatban megszólalt a telefon. De nem Arska anyja volt.

– Itt Tähtinen – jelentkezett szabályosan egyik kollégánk. – Palmu felügyelő utasított, hogy közvetlenül a parancsnok úrnak tegyek jelentést. A Vöröskereszt poliklinikáján tegnap éjszaka egy óra tájban egy fiatalember jelentkezett, az arcán üvegszilánkoktól származó sebekkel és két törött bordával. Az ügyeletes orvos összevarrta a vágásokat, és a bordáira szoros kötést rakott. A fickó azt mondta, hogy otthon megbotlott az üvegajtó előtt, és mivel nem volt részeg, elengedték. Utókezelés öt nap múlva. A neve...

– Aarne Kaski! – szakítottam félbe. – A címe Liisa utca 82/c. Köszönöm, már tudom.

Elképedt nyögést hallottam a telefonból, bár Tähtinen a legerősebb

idegzetű emberek közé tartozott.

– Sejtettem – mondta tisztelettudóan. Épületünkben a hírek futótűzként terjednek. – Hát csak jelentem, mert Palmu felügyelő kért rá – fejezte be bocsánatkérőleg Tähtinen.

Természetesen Palmu bízta meg ezzel Tähtinent, miközben Ville átöltözött. De nem néztem rá. Csak Arskát nyársaltam fel a tekintetemmel.

– Tehát Arska tegnap éjszaka otthon megbotlott, és nekiesett az üvegajtónak – szólaltam meg gúnyosan.

– Igen, és az orvos azt az utasítást adta, hogy öt napig maradjak ágyban – állította arcátlanul Arska.

Talán hazabotorkálva, míg a szülei aludtak, csakugyan készakarva összetört valamilyen üvegajtót. Lehet, hogy volt ennyire ravasz. De még annyi fáradságot sem vettem, hogy ezt tisztázzam.

– Megvan minden ujjlenyomatunk – mondtam. – Ville ujjlenyomatait már azonosítottuk a karambolozó autóból és... izé... az autóból. Itt vannak. Vegyünk rólad is ujjlenyomatokat, és hasonlítsuk össze, vagy talán önszándából teszel vallomást?

Arska megátalkodott arckifejezése furcsán vibrálni kezdett. A csajra pillantott, de Kaijától nem kaphatott segítséget.

– Hát igen – kezdte – ha egyszer Ville olyan nyomorult haver, hogy feladja önmagát, akkor miért ne vallanám be én is. De Ville vezetett.

– Igen, vezettem, de nem én hajtottam a fának – fortyant fel Ville. – Te magad vitted át erőszakkal a kormányt, én meg nem is sejtettem, hogy olyan ostoba és ügyetlen vezető vagy.

Palmu félbeszakította a kezdődő veszekedést.

– Mindenesetre vegyünk ujjlenyomatokat – követelte, és rám pillantott.

No, legyen meg mindenkinek a mulatsága, és már úgymint eléggé megaláztam Palmut. Ha fontoskodni akar, én nem bánom.

– Ebben az esetben a cipőjét és a ruháját is – csak ennyit követeltem. – Ugyanúgy, mint Villénél. De ráértünk volna erre később is.

Valójában szívesebben ütöttem volna a vasat, amíg meleg, de természetesen az is hasznosnak bizonyulhatott, hogy a „csajt” külön hallgatom ki, és nem Arska jelenlétében. A riadóautó rendőrei feszengtek már, mert riadóautó tekintetében nagy hiányban szenvedünk, főként szombati napon. Ezért a rendészetről két embert hívtam, és újukra bocsátottam a riadóautó embereit. Nem feledkeztem meg arról, hogy köszönetét mondjak nekik.

– És nyugodtan meghihatnak egy kávé, eléggé rászolgáltak – adtam engedélyt gondtalanul, hiszen semmi kifogásom sem volt az ellen, hogy a kávézóban megfelelően híre terjedjen a históriának.

A rendészettől való egyik rendőr segített Palmunak, hogy elvezesse Arskát, mert Arska ismét hevesen ellenkezett, törött bordái ellenére. Talán viszolygott a kézmosástól.

A másik rendőr az előszoba ajtaja mögé állt örködni. Nehogy valaki zavarjon engem. Nem féltem a „csajtól”...

És nem jól sejtettem? Miután a többiek távoztak, és csak Ville állt még most is elhülve a sarokban, a lány hangnemet változtatott, és besurrant mellém, az íróasztal mögé.

– Drága, aranyos biztos úr – hízelgett, és a mellét szorosan a váltamra nyomta. Érezhetően fölösleges holminak tartotta a melltartót.

De eltévesztette a címet.

– Én a parancsnok vagyok – mondtam nyersen, és olyan volt a tekintetem, hogy a lány tüstént meghátrált.

Hogy másfelé terelje a beszélgetést, pimasz gyerekszemét a szerencsétlen Villére fordította, csúnya fintort vágott, és odabökte:

– Ocsmány egy poloska ez a Ville. Rongy ember!

Aztán minden teketória nélkül felkapta az asztalról a megboldogult Nordberg dobozát, és a szerencsétlen öreg utolsó cigarettáiból sikerült egyet rúzzsal összekennie, mielőtt kikaphattam volna a szájából. Elismerem, nehezen tudtam megállni, hogy rá ne csapjak egyet. Annnyira csábított a kerek feneke. Mármost erre a célra. Bizonyára a lány is megsejtette, mert hátraugrott, és némi riadalom volt a hangjában, amikor megszólalt:

– Be ne gerjedjen itt, öreg!

Hanyagul egy székre vetette magát, és kinyújtotta a lábát. Miért ne? Feszés nadrágszár, lábszár és így tovább. Meglehetősen jó alakú lány. De engem nem izgatott.

– Van egy cigid, Ville? – kérdezte gondtalanul, de Ville csak a fejét rázta.

– Valószínűleg pénzed sincs, ugye? – firtattam barátságosan.

– Ha lenne, nem ülnék itt – próbálta Ville megemberelni magát. – Vonatra szálltam volna, és elvitorláztam volna akár Tornióig.

– A rendőrségnek hosszú ám a keze – mondtam. – Amint az előbb is észrevehetted. És gyors is. Nem jutottál volna messzire. Bizony, most *velem* van dolgod, és velem lehet játszani.

– Ezt el is hiszem már – ismerte el mogorván Ville. – Bár még most sem értem.

Gyorsan mindkettőjüket megkínáltam cigarettával, nehogy Ville a gondolataiba merüljön. Ville nagyokat szippantott. A lány nem szívta le a füstöt, és köhögni kezdett. No igen, elismerem, hogy véletlenül megint a jumperre pillantottam. Miért ne néztem volna? Kellő távolságról.

Talán meg kellene magyaráznom a rejtélyt, hogyan sikerült olyan hirtelen rátennem a kezem Arskára, amennyiben az olvasó esetleg csodálkozott rajta. Egyáltalán nem volt valami nagy kunszt. Egyszerű volt, mint egy pofon. Kokkinak olyan az emlékezete, mint egy fényképezőgépnak, és Palmunak is megvan a maga művészete. No de azért én sem maradok le mellettük. Hiszen

nekem zenei hallásom van és... No igen, csak azt akarom mondani, egészen egyszerű megtanulni, hogy az ember a kattogásokból megállapítsa behunytt szemmel, csupán a hallás segítségével a telefonszámot, amelyet éppen tárcsáznak. Tulajdonképpen egy vak kefeárustól tanultam meg a dolgot, de ez megint más lapra tartozik. Azt akarom mondani, hogy ezt a művészetet bárki elsajátíthatja, ha akarja. Ezért biztattam Villét, hogy telefonáljon. És miután elvezették, csak fel kellett emelnem a kagylót és a tudakozótól megkérdezni a nevet és a címet. És utasítást adnom a riadóautó legénységének. Ilyen egyszerű história volt. De szerintem kár lett volna hagyni, hogy Ville azon töprengjen, talán mégis az orránál fogva vezettem.

– Nos, Kaija – szólaltam meg bátorítólag – tehát te is ott voltál az autóban?

– Sóder, hekus úr! – válaszolta a lány szemtelenül fintorogva.

Arra gondoltam, hogy ráérő időmben én is megengedhetek magamnak egy keveset.

– Nézd csak meg ezt, kedvtelésből – biztattam, és egy csillogó fényképet adtam a kezébe.

Az öreg Nordberg véres arca volt rajta, úgy, ahogy az esti lap riportere lekapta, amint a hordágyon szállították. A lap képszolgálatja megnagyította, és eljuttatta hozzám. Anélkül, hogy bárki kérte volna. Majd megbánják még! Már amennyire rajtam múlik.

– No és?! – kérdezte a lány közönyösen. – Már láttam az esti újságban. Mi közöm hozzá?

Kivettem kezéből a fényképet, és megfordítva az asztalomra tettem. Jól számítottam. Az ujjai olyan izzadtak és piszkosak voltak, hogy voltaképpen többre nem is volt szükség. De a forma kedvéért mégis kihúztam íróasztalom fiókját, és teveször ecsettel port hintettem az ujjlenyomatra. Miután ráfűjtam, a lehető legtisztább ujjlenyomat volt előttem. Előszedtem az autóban talált ujjlenyomatokról készített felvételeket, és összehasonlítottam.

– Mégsem sóder, nagylány! – szólaltam meg vidáman. – Gyere, és nézd meg magad!

– Hekusfortély! – gúnyolódott, de azért volt benne annyi női kíváncsiság, hogy nyomban felpattant székéről, és odajött, hogy megnézze. Ville is követte. Bizonyára izgalmas volt számukra figyelemmel kíséreni a rendőrök munkáját. Odaadtam a lánynak a nagyítóüveget, hogy maga hasonlíthassa össze a két ujjlenyomatot.

Kénytelen volt hinni saját szemének. Ugyanazok az ujjlenyomatok voltak a karambolozó autóban és a fénykép hátsó oldalán is. A lány fitymálólág elbiggyesztette a száját.

– Kelepcébe csalt, inspektor úr – ismerte el. Ugyan melyik filmből tanulhatta? – Igen, hát én is velük voltam. És Arska vezetett. Ezt maga természetesen tudja. Keresztül akart hajtani a parkon, dombnak fel, de nekimentünk

egy fának, hogy csak úgy csattant. Semmi különösebb nem történt.

– Dombnak fel – ismételt meg csendesen. – Miért?

– Nohát mivel Ville akarta... – mondta a lány, de aztán észrevette Ville arckifejezését, és félbehapta a mondatot. – Hát ezt nem tudja? – kérdezte meglepetéssel.

– Legyen – szólalt meg Ville. – Nem érdemes többé tagadnom. Én akarom, mert Fredrik bácsi nekem ígérte a távcsövet. Késő volt már, mert... mert a miatt az istenverte kirakatüveg miatt előbb az őrszobára vittek. Mivel valaki meglökött. Pipa voltam miatta. Meg... meg minden miatt. Úgyhogy amikor Arska erőszakkal átvette a kormányt, azt mondtam neki, vezesse a gyepen át egyenesen fel a dombra. Gondoltam, egyszer körbekarikázzuk az autóval a Hajótörtek szobrát, hogy a bácsi is lássa, nem vagyok én egészen... olyan tehetetlen, mint hiszi. De a fának mentünk. És Arska még azzal dicsekszik, hogy állítólag százötvennel...

– Mentünk mi egyszer Arskával Porvooba százötvenes átlaggal – védte meg Kaija sértődötten a hősét.

– És aztán? – tértem vissza a tárgyra.

– Arska és Kaija kerekelt oldott – folytatta tárgyilagosan Ville. – Arskának szúrt az oldala, és vérzett a képe, mivel a szélvédő szilánkjai az arcába vágódtak. Arska sírva fakadt, mert ijedtében azt hitte, meghal. Úgyhogy hagytam, menjenek bekötöztetni Arskát.

Ville mogorván elhallgatott.

– És aztán? – kérdeztem izgatottan.

– Aztán mentem, és elhoztam a távcsövet – ismerte el egyszerűen Ville. – Ha már a bácsi egyszer nekem ígérte, és ott is hagyta. Valaki elemelhette volna – védekezett, de nem tudott többé a szemembe nézni. Nem is időztem tovább, mint egy fél órát.

A fantáziám működni kezdett. Úrrá lett rajtam a szánakozás. Züllött, gyenge alkatú, szerencsétlen fickó. A lány terhes, több mint tízezer márkás kirakatüveget kell megfizetnie, a lopott autó fának megy. Mérheterlen düh az egész étellel szemben. Amely aztán kirobbant. Talán Nordberg bácsi valamit még talált is mondani. Egyéb sem kellett. Csak egy kis szédület. Talán pillanatnyi szánom-bánom. Aztán újabb dühroham. Összezúzni az arcát, hogy olyan legyen, mint amilyen Arska képe volt. Iszonyú rúgások. Pontosan így, a fiú *beteg*, ismertem el magamban készségesen. Pszichózis hatása alatt áll.

– Hova tetted Nordberg bácsi pénzt? – kérdeztem, mintha mi sem történt volna. Az előbb azt állítottad, hogy nem volt pénzed a szökésre.

– De hiszen a bácsi pénztárcájában csak... – válaszolta a fiú, semmi rosszat sem sejtve, de ugyanakkor hevesen remegni kezdett.

Valami arra kényszerített, hogy felpattanjak az íróasztal mellől. Csakugyan képtelen voltam ülni maradni. A fiú bizonyára olvasott az arckifejezésemből.

– Nem, nem! – kiáltotta élesen. – Ez még előtte volt, előtte! Akkor, amikor a bácsi nekem ígérte a távcsövet. Megígérte, hogy nekem adja – folytatta a rekedtségtől suttogóvá vált hangon. – Egészen nekem, mert soha még semmim sem volt, ami csak az enyém lett volna.

A hosszú idegfeszültség, az aggodalom és a nyugtalanság végül megtette a maga hatását. A hosszú, cingár fiú két kezével a fejéhez kapott, a padlóra rogyott, mint valami lassított felvételen, és elájult, a padlónak ütve a fejét. Szánakoztam rajta, de ugyanakkor a diadal dübörgött bensőmben.

Abban a pillanatban Palmu lépett be, maga előtt tolvaj Arskát. Arska még most is nyakasként látszott, de ő is megrémült, amikor megpillantotta Villét élettelen kupacként a padlón. Mulatságos látvány volt, amint védelmet keresve Palmu felügyelő két karja közé hátrált, és kezét a feje elé tartva esdekelt:

– Ne, ne, engem ne üssön, parancsnok úr! Anélkül is vallok.

Palmu azért ismer engem annyira, hogy még csak nem is gyanúsított ilyesmivel. Különb, véleményem szerint, habozás nélkül lekent volna egyet nekem. Kitelik tőle ilyesmi, ha egyszer megsértik az alapelveit.

– Igen, Palmu – szólaltam meg, nem törődve Arskával –, nagy vonalakban tisztázódott a história. *Én* derítettem ki.

– Mit? A karambolt? – kérdezte Palmu közönyösen, mert nem kapcsolt.

– A *gyilkosságot!* – válaszoltam dühösen, és a padlóra rogyott fiúra mutattam. Ott a bűnös.

– A gyanúsított – javított ki gépiesen Palmu.

Megdermedtem. Szerény véleményem szerint Palmu legalább egy kicsit lelkendezhetett volna a sikerem láttán. Mégiscsak a tanítványa voltam. Bizonyos értelemben.

– Természetesen sok mindent tisztáznunk kell még – ismertem el fagyosan. – De az egész már csak formai kérdés. Voltaképpen a világos bizonyítékok együtt vannak már. Mint jogász állíthatom...

– Mint jogász kitörölheted... – kezdte Palmu, de aztán abbahagyta, mert eszébe jutott, hogy kiskorú fiatalok is vannak jelen. Letérdelt a padlóra Ville mellé, és gyengéden térdére emelte a fiú sápadt fejét. – Legalább segíts a fiún üvöltött rám. Hát nem látod, hogy gyerek még? Vízet!

Csak miután a haragtól remegő kézzel gyorsan egy pohár vizet adtam neki, kapott észbe, és tette hozzá tisztelettudóan:

– Főnök!

Ügyetlenül vizet fröcskölt Ville arcába, és aggodalmaskodva rázogatta a fiú vállát.

– Me... me... megölte – dadogta Arska, és sírva fakadt. – I... ilyesmit nem szabad csinálni! Ez... ez... törvényellenes! Fáj az oldalam! – jajgatott, és oltalmat keresve a lányhoz fordult, de Kaija érzései nem tanúskodtak gyengédségről, amint összeroskadt hősét nézte.

– Ne nyúlj hozzám, te barom! – robbant ki a lányból. – Arska, Arska, hát ilyen anyámasszony katonája vagy te? És én komolyan veled akartam menni víkendre.

– De amikor ezek ölnek! – próbált védekezni Arska sírós hangon. – Telefonálok apámnak, majd ügyvédet hoz! – fenyegetőzött.

– Arska – szólalt meg a lány meggyőző hangon – ha még egyetlenegyszer hozzám mersz nyúlni, akár csak az ujjad hegyével is, ha megpróbálsz felhívni, vagy akár csak velem szemben jössz az utcán, akkor én... akkor én nem is tudom, mit csinálok. – Az ő hangja is megtört, és szégyenében elsírta magát. – Még ha legalább a saját haverjaink közt lennénk, de hagyod, hogy a hekusok is lássák!

Ville Valkonen kezdett magához térni, és megpróbálta felemelni szomorú gyerekfejét. Palmu felügyelő a kócos haját simogatta.

– Én... én vallomást teszek. *Mindent* bevallok – suttogeta megtörtén a fiú. – Ne gyötörjenek többé.

Ismét elájult, és a feje Palmu térdéről a padlóra koccant.

– Néha... egészen könyörtelen vagy, főnök – rótt meg Palmu, és bevallom, nem éreztem magam valami kellemesen. A fiú szemlátomást sokkos állapotban van. Talán a karambolnál agyrázkódást is kapott. A vonat elé akarta vetni magát. Tiszta fejű ember nem tesz ilyesmit.

– Igen, igen csitígtattam. – Persze hogy pszichiátert kap, és megvizsgálják az elmeállapotát meg mindent. Majd a maga idején.

– Most mindenekelőtt alvásra, nyugalomra és ételre van szüksége – döntött Palmu. – Meg orvosra.

Zavarba jöttem.

– Nem engedhetem meg, hogy injekciót kapjon – védekeztem. – Még azt mondanák, hogy a rendőrség kábítószeret használ, és így csikar ki vallomást. Talán egy ápolónő is megteszi. És néhány aszpirin.

– Meg az ifjúsági gondozó, hiszen a fiú mindössze tizenhét éves – hangzott el Palmu szájából a gonosz célzás.

– Ha ezt a húzást megteszed, és ráereszted a fiúra azt a nőt... – fenyegetőztem, és elcsuklott a hangom.

– Vagy rám uszítod... – folytattam. – Magad is tudod, hogy ebben az esetben a fiú szabadlábra kerül, még mielőtt beesteledne. Akár gyilkosságról legyen szó, akár bármi másról. Az a nő olyan, mint egy nőstény oroszlán. Reméljük, hön reméljük, hogy hétfő előtt nem jut a fülébe ez az eset.

– Nyaralója van Lohjában – emlékeztetett Palmu. – És többek számára megkezdődött már a hétvége. Anélkül, hogy befejezték volna a munkájukat. De ha meghallgatja az esti híreket, attól a nőtől kitelik, hogy felszáll a Helsinkibe tartó első buszra. Én sem vágyom utána. Semmi bajom sincs vele, de olyan sokat *beszél*.

– Ide hallgass – támadt egy ötletem –, bízzuk a fiút Alpióra. Alpio tíz

gyermekből nevelt derék embert. Legalábbis csaknem derék embert. Alpio majd atyailag bánik vele. Tegyük a gyengélkedők cellájába. Alpio üljön mellé, és fogja a kezét. Tőlem akár a kezéből is etetheti.

– Rendben van – egyezett bele Palmu. – De ha a fiú továbbra is félrebeszél, akkor bele kell csípni a karjába.

– Hogyhogy félrebeszél? – kaptam fel dühösen a fejem. – Mi rossz van abban, ha a fiú őszinte vallomást akar tenni, hogy könnyítsen a lelkiismeretén? De tőlem előbb aludja ki magát. Nem vagyok én rossz ember.

Hordágyért küldtem, és kiadtam az utasításokat. Telefonáltam Alpiónak. Szerencsénkre éppen éjszakás volt. Szombaton. A gyerekei már elkerültek hazulról, a felesége meghalt, ő maga pedig nyugdíjba ment már. Úgyhogy az intézményünk valósággal az otthona volt. Kellemes, öreg fickó. Túlságosan is kellemes, amikor erélyes intézkedésekre volna szükség. Más szavakkal: lágy szívű.

Ville Valkonen éppen kezdett magához térni, amikor hordágyra tették. Megsimogattam a homlokát.

– Ne félj, fiú – mondtam. – Meglátod, minden tisztázódik még!

Jól vagy rosszul, gondoltam magamban, de ezt már nem akartam fennhangon mondani. Eközben Villét biztos helyre vitték.

Arskához fordultam.

– Voltaképpen – kezdtem mondókámat –, ha Kaija és te egyszer már együtt a Vörösskereszthez mentetek, akkor csakugyan elengedhetnélek titeket...

Palmu jelentőségteljesen köhintett, de a lány megelőzte. A szeme csak úgy villámlott.

– Nem megyek én sehová ezzel a barommal! – csattant fel. – Inkább zárják be!

– Arska ujjlenyomatait csupán a forma kedvéért átküldtem az autólöpási csoportnak – szólalt meg Palmu. – Azt akarom ezzel mondani, kell az együttműködés. Hiszen ezt hajtogatja a parancsnok úr is!

Nos, erre természetesen magamnak is rá kellett volna jönnöm, hiszen Kaija eldicsekedett a porvoi úttal, de azért az embernek mégsem juthat minden az eszébe. Bizonyára azt is észre kellett volna vennem, hogyan indult el Arska görnyedten és bicegve az ajtó felé, amely mellől ellépett a rendőr, hogy segítsen a hordágyat vinni. De nem jutott messzire. Egyenesen az autólöpási csoport vezetőjének a karjai közé futott, aki személyesen jött, Arska ujjlenyomatait lobogtatva a kezében. Bizonyára kíváncsi volt. Az eset híre hozzá is eljutott. Különben aligha vette volna a fáradságot, hogy szombat délután hivatali szobájában üldögéljen. Hétfő szokott a legforgalmasabb napjuk lenni. Túlságosan is forgalmas.

– Remek fogás, rendőrbíró úr! – kiáltotta már az ajtóból, és a nyakánál fogva megragadta Arskát. – Régen vágyódunk már ez után a csibész után.

Eddig nyolc lopás. Egy gázolás. Hány éves vagy, emberke?

– Tizenkilenc – makogta Arska.

– Köszönöm – válaszolta melegen az autólopási csoport vezetője – köszönöm, fiam! Ha *te* is megúszod felfüggesztett büntetéssel, akkor valahol sántít a törvényhozás.

Az arca elsötétült. Hevesen megrázta Arskát a nyakánál fogva.

– Tudod-e, te barom, hogy abból a kislányból egész életére nyomorék lett, mi?! – bömbölte.

Arska az oldalát próbálta szorongatni, és szívet tépően jajgatni kezdett.

– Telefonálok az apámnak – fenyegetőzött ismét, de ekkor már teljesen inába szállott a bátorsága.

– No, ez már a kettőtök dolga – jegyeztem meg. – Vidd, és rakd hűvösre. Én nem törődöm vele. Azt hiszem.

Tétovázva Kaijára pillantottam. De ez a lány nem lehetett benne a gyilkosságban. Nem úgy nézett ki.

Az autólopási csoport vezetője magával vitte Arskát.

– Ezt a kisasszonyt pedig hazaengedjük – siettem megszólalni. – Csak a nevedet és a címedet. És a telefonszámot... Kaija.

– Nem adom én meg a telefonszámomat minden szivarnak! – kacérkodott a lány. – De *magának*, inspektor úr!

– Te kis sza... – mintha Palmu motyogását hallottam volna, de talán csak hallucináltam.

A lány elment, és én valóban kezét fogtam vele. Valósággal megszorítottam izzadt és mocskos kis pracliját. Takaros kis feneke hívogatólag ringott, amint kilépett az ajtón. Többé nem támadt kedvem, hogy rápaskoljak. Volta-képpen kiegyeztem az egész világgal. A kezem dörzsöltem. Kellemes érzés, ha az ember azt tapasztalja, hogy a hírnéven kívül sex appealje is van.

Eszembe jutott Saara Pohjanvuori.

– Ide figyelj, Palmu! – mondtam rábeszélőleg. – Csakugyan feltétlenül szükséges, hogy veled menjek a Merimies utcába? Nem tudnátok ti ketten Kokkival elintézni, ami még hátravan? Szerintem én már teljesítettem a feladatomat.

Valójában már azon töprengtem, hogyan tervezzük meg az újságírók fogadását, az osztályvezető meg én. Az osztályvezető bizonyára már toronyíránt igyekezett Helsinkibe arról a tengeri szigetről.

– Megüzentem Saarának, hogy Ville biztos helyen van, egy kissé megrendült, de különben jól érzi magát – mondta Palmu. – Hiszen megígértük neki.

– Hogyhogy? – kérdeztem bambán.

– Ott a Merimies utcában, a földszinten lakó nőnek van telefonja, és amikor betértem hozzá, mindjárt elkértem a telefonszámát is – válaszolta nyíltan Palmu.

– De nehogy megkérdezd tőlem, *miért* van telefonja. A nő egy kissé dohogott – folytatta – de azért jól elintézte. Kokki is üdvözlétét küldi.

– Igaz is, Kokkival mi van? – kérdeztem türelmetlenül.

– A lány éppen sonkát és tojást sütött neki – tájékoztatott bánatosan Palmu.

– Hát az az ember egyáltalán sohasem kap enni otthon? – dühöngtem. – Feneketlen bendőjű fickó!

– Bocsánat, főnök! – mondta Palmu, és tünetőleg az órájára nézett. – Én egyáltalán nem panaszkodom, nem én, de számunkra már régen elmúlt az egészen egyszerű emberek ebédideje. A főnöknek persze egészen más étkezési ideje van, ezt jól tudom, a Kämpben vagy a Halásztanyán...

– Palmu! – szakítottam félbe ingerülten. – Magad tudod a legjobban, hogy a fizetésemből nem futja, hogy a Kämpben étkezzem, a Halásztanyáról nem is beszélve. És ha néha este bekapok egy falatot a Kórista Egylet étkezdéjében...

– A saját szememmel láttam a főnököt, amint a Kämpből jött ki – bizonygatta makacsul Palmu. – A fogait piszkálva. És böfögve.

– Én nem böfögök! – védekeztem elpirulva. – Ha néha reprezentációs céllal... Az én állásomban az embernek néha ott is kell mutatkoznia, ahol az urak ülnek... E... ez is kötelesség, bár te ezt nem érted.

– Most mindenesetre menjünk vissza együtt a Merimies utcába – döntött Palmu. – Csak nem hagyom, hogy elhamarkodottan lyukat beszélj mások hasába.

Így tehát együtt tértünk vissza a Merimies utcába. Nem vágytam én sem pihenésre, sem ételre. A siker megrészegeti az ember fejét, és jóllakatja a testét. A dolog rosszul indult, de amikor végre valóban munkához láttam, ment minden, mint a karikacsapás. Ezt nem is lehetett tagadni. És nem volt sietős a dolgom. Még csak este hét óra volt.

Az utcai lámpák égtek már. A Merimies utcában csödület volt. De Kokki és a rendőrségi fényképészek helyálltak. Az udvarra nyíló vasajtót bezárták, és a kapu előtt két rendőr őrködött, hogy senki illetéktelen be ne jusson a házba. A villanófények ismét felgyúltak, amikor kikászálódtunk a gépkocsinkból. Megállapítottam, hogy ezúttal Palmu megigazította szájában a pipáját, és nem tolakodott elém, hogy eltakarjon a képen. Önkéntelenül is szélesen elmosolyodtam. Később ez a kép a vasárnapi lapban még bárgyúbbnak látszott, mint az, amelyen nyitva maradt a szám.

– Főnök, főnök! – könyörgött a legidősebb újságíró.

Csak néhány belső felvételt!

– Annak is eljön majd az ideje – háritottam el udvariasan, és már éppen ártatlanul kérdezősködni akartam, honnan szerezték meg a címet, amikor magam is rájöttem, hogy ha hozzánk mintegy ötven bejelentés futott be az áldozat személyazonosságáról, akkor a sajtónál legalább kétszer annyian

jelentkeztek.

Kis híján elharaptam a nyelvem. Annyira fájt, hogy még a könnyem is kibuggyant.

Ily módon időt nyertem. Bizalmasan félrevontam a legidősebb riportert, és a fülébe súgtam:

– Ha akarja, adhatok magának egy tippet. De csak magának. Mivel régi barátok vagyunk. Sétáljon el a Kaivotalo környékére. Ott, a világitóudvarban megtalálja Karhunen rendőrt, aki egy távcsövet őriz. Fényképezze le. Kizárólagossági jogot biztosítok magának. Nem fogja megbánni. Aztán mondja meg Karhunennak, hogy a távcsövet vigye hivatali szobámba. Nem kell tovább őriznie.

– Távcső – ismételte meg elképedve, de kicserzett arca nyomban felragyogott. Rákacsintott a fényképészre, és mintha mi sem történt volna, el akart illanni a csoportosulásból. A fényképész is utat tört magának mögötte. Amikor beléptünk a kapun, láttam a többiek kétkedő és ellentétes érzelmeket tükröző arckifejezését. Szívesen maradtak volna, de az a kollégájuk szemlátomást valami tippet kapott. Egy emberként a nyomába eredtek. Az utcán csak a szokásos kíváncsiak csődülete maradt.

Az udvaron, a szürke kőfal szomorú ablakaiból kíváncsi arcok bukkantak elő. A lépcsőházban őrködő rendőr fürgén tisztelgett.

– Minden rendben van, parancsnok úr! – jelentette. – Magam hoztam még sonkát meg tojást.

Lesújtó pillantást vetettem Palmura. Büntudatosnak látszott. Amikor a harmadik emeletre értünk, sült sonka csodálatos illata csapta meg az orromat, és számban összefutott a nyál. Voltaképpen néhány sós hering, héjában főtt burgonyával, sovány táplálék egész napra egy megtermett férfinak.

Pohjanvuori kisasszony arca kipirult, és a szeme égett az izgalomtól, amint a konyhában a gázláng mellett szorgoskodott.

– Éppen a legjobbkor! – kiáltott fel. – Palmu felügyelő úr kitűnően számította ki az időt. Az asztal már terítve van. Parancsoljanak!

Eloltotta a gázlángot, s a siserdő serpenyővel a kezében előrement a kisszobába. Kipirult arcával, kis kötényben nagyon csinos volt. De eszembe jutott Ville, és fájni kezdtem. Csodálatos egy lány. És egy *ilyen* fickó! A szememben már egyáltalán nem volt olyan kellemes a gyilkossági csoport főnökének lenni, még ha csak helyettesként is.

Evés közben körülnéztem. A bútorok a helyükön voltak. Sőt még a kopott könyvek is visszakerültek a könyvespolcra. A bekeretezett régi rézkarokat is visszatették a falakra. Egy kulturált öregember lakása volt. Szegény, de független ember lakása. Így, berendezve takarosnak és otthonosnak hatott.

Miután szívből köszönetét mondtunk, Palmu ismét tömögetni kezdte a pipáját, és Kokkit kikergette az egyetlen kényelmes karosszékből. A rugók nyikorogtak, amikor beleült, de a karosszéken is takaros huzat volt. Bizonyára

a leány varrta. Meghatódtam. Felálltam, és a könyvespolcra pillantottam. Asztrológia, vaskos csillagászati évkönyv, belelapoztam, néhány bélyegkatalógus, történelem. Az öreg Nordberg szemlátomást nemcsak svédül, hanem németül és angolul is olvasott. Tiszteletem nőttön-nőtt. És ugyanakkor féktelen harag háborgott bennem az egyensúlyát veszített, elzüllött fickóval szemben. Ugyan miért sajnáltam volna a fiút? A lányt sajnáltam. És az öreg Nordberget.

Miután sikerült rágyújtania a pipájára, Palmu lusta mozdulattal összehajtott papírlapot vett elő a zsebéből, és a kezében kitergette. Kopott gumitalpú cipő piszkos nyoma volt rajta.

– Általában sohasem szoktam elébe vágni a nyomozásnak – állította Palmu – de ez igen érdekes eset, a főnök pedig kapkod. Mi a véleményed, Kokki?

– Ville lábnyoma? – kérdeztem gyanakodva.

A lány szerencsére kiment a konyhába, hogy kávéfőzőt nekünk.

Kokkinak csak rá kellett pillantania a papírra.

– Hibapont, felügyelő úr! A nagyság talán megfelelne, de ez egészen kopott cipő, a gumitalp mintáját alig lehet megkülönböztetni. Az ott viszont mutatott hüvelykujjával a vállá felett az előszoba irányába – egészen új cipő lenyomata. Legfeljebb egyszer-kétszer viselték, a talp mintája világosan kirajzolódik. Nem stimmel, felügyelő úr!

– Én is gyanítottam – válaszolta Palmu a legnagyobb elégedettséggel. – De ha egyszer a főnök ilyen hebehurgya! Voltak-e ujjlenyomatok, Kokki?

– Egész csomó! – magyarázta Kokki. – De csupán Nordberg úr ujjlenyomatai.

– Ville járt itt – szoltam közbe ingerülten. – Többször is. Késő estig itt maradt. Az ördög vigye el, a W. C.-ben meg kell találni az ujjlenyomatait!

– Lehet – válaszolta bágyadtan Kokki. – De ebben az esetben régi ujjlenyomatoknak kell lenniük. A fiú több napja nem járt itt. Volt egy kis összetűzése az öreggel. A lány mondta el. – Tapintatosan a konyha felé intett a fejével.

– Összetűzés! – ismételt meg élesen. – Persze hogy itt járt a fiú az éjjel. Elemelte az öreg kulcsait, és bekukkantott, hátha talál pénzt – vélekedtem vaktában.

Palmu és Kokki töprengve, hosszasan rám nézett. Már régen ismertem ezt a nézést. Jókedvem alábbszállt. Voltaképpen feszélyezve éreztem magam.

– A főnöknek megint működik a fantáziája – szólt meg végül Palmu, pipája fejével nyomatékosan csapkodva a tenyerét. – Abból van neki bőven! Túláságosan is sok. No meg énekhangja.

– Ne kezd megint az énekkarunkat csipkedni! – vett védelmébe Kokki. – Ez nem tartozik ide.

– Erszény, ujjlenyomatok, távcső – soroltam fel. – És talán én akartam a

vonat elé lökni a fickót? Maga akarta a vonat elé vetni magát. Ezenkívül beismert... *mindent!*

Túl későn vettem észre Palmu figyelmeztető kézmozdulatát. De a leány nem ejtette el a tálcát. A csészek ugyan baljós csörömpölésbe kezdtek, amikor a leány a tálcát az asztalra tette.

– Hát Ville a vonat elé akarta vetni magát? – kérdezte a leány kemény hangon, de inkább csodálkozott, semmint megijedt. – De hiszen semmi oka sem volt erre! Minden rendben volt már. Csaknem egészen rendben – helyesbített. – Eszem ágában sem volt, hogy házasságra kényszerítsem. Még a bácsikám sem követelt tőle ilyesmit. Ugyan mit vallhatott be Ville?

Mélyet sóhajtottam.

– *Mindent* – ismételt meg komoran.

– A fiú sokkos állapotban volt – sietett közbevágni Palmu. – Ville jóformán még gyerek.

A leány kissé elpirult.

– Ville korához képest nagyon is fejlett – jegyezte meg éllel. – És Villéből igazi férfi lesz, úgy bizony! Természetesen én már tizenkilenc éves vagyok, de Ville holnapután tölti be a tizennyolcat. Nehogy most rákezdjenek arra a nótára, hogy nekem kellett volna okosabbnak lennem, hiszen én vagyok az idősebb. Villéből férfi lesz még! Aztán meglátjuk majd. Végül a bácsikám is elhitte. Azért vette a Ruusunmarja utcában is azt az öröklakást, hogy... hogy Villének is legyen helye, ha...

– Milyen pénzből vette tulajdonképpen? – kérdezte Palmu tapintatlanul. – Nordberg úr nem látszott, vagyonosnak. Azért egy ilyen új lakás mégiscsak legalább hárommillióba kerül. Két szoba, konyha. Vagy talán a kedvezményes népi lakásépítési akció keretében vette?

– Nem, nem! – fogott a magyarázatba a leány. – Kétmillió hétszáz-ezerbe került. Egészen takarékosan építették, egyáltalán nem valami előkelő épület.

– Milyen pénzből vette? – tudakolta ismét Palmu. – Természetesen ezért a lakásért is kaphatott valamit itt az óvárosban... de...

– Hát nem mondtam még? – csodálkozott a leány. – Hiszen a bácsikám augusztusban megütötte a főnyereményt!

– A főnyeremény? – mind a hárman összerezzentünk.

– Akkor én is értem már – nyugodott meg Kokki. – Kissé csodálkoztam. Izé... általában én sem vágok elébe a nyomozásnak, de ha már itt jártak a fényképészek, és az íróasztalon felfedeztem egy zárt fiókot, hát izé... csak hogy siettessem az ügyet, bocsánat, főnök... véletlenül kinyitottam azt a fiókot.

Kokki élvezte kíváncsiságunkat.

– Hogy az esetleges ujjlenyomatokat megmentsük – nyújtotta tovább a szót. – De nem volt ott más ujjlenyomat, csak az öregé. Azt már ellenőriztem.

Egyáltalán nem akarom ezzel azt mondani, hogy netán nem is turkáltak a fiókban. Minden hegyén-hátán volt benne. De azt is figyelembe kell venni, hogy az íróasztalt egyszer már felrakták a teherautóra, aztán a rendőrök visszahozták a helyére. Csak természetes, hogy nagy rendetlenség támadt a fiókban.

– Én... én nem is tudtam – a lány elképedve a szájához emelte a kezét. Azt hittem, hogy a bácsikám fontos papírjai abban a fekete utazókofferben vannak. Utoljára akartam hagyni, hogy magam ügyeljek rá. Hogyan lehetett ennyire elővigyázatlan? Az íróasztal őrizetlenül állt az udvaron, a teherautón, egész idő alatt, amíg a gépkocsivezetővel kávéztunk, és a bácsikámra vártunk meg... meg Villére.

– A zárat akár egy csecsemő is kinyithatja – állapította meg Kokki, aki mély tisztelettel adózik a csecsemőknek.

– Ha tudtam volna, hogy a bácsikájának a papírjai után szaglászok...

– Nono! – csitított Palmu. – Szaglászni, ez csúnya szó, de valamennyien ezt csináljuk, mind a hárman. Ezért kapjuk a fizetést. Ez a munkánk. Valakinek a piszkos munkát is el kell végeznie. Bizonyára Kokki sem akart rosszat.

– Minden biztonságban, a helyén van! – bizonygatta sértődötten Kokki. – Nordberg úr betétkönyve, valamivel több mint egymilliós egyenleggel. És a takarékbetétkönyv a maga nevére, Pohjanvuori kisasszony, ötszázezer márkával.

De a lány nem látszott elégedettnek.

– Egemillió-ötszázezer – számolt az ujjain. – Ez nem stimmel. A bácsikám még csak kétmilliót tudott kifizetni a lakás árából. Az utolsó részletet, hétszázezret, hétfőn kellett volna kiegyenlítenie. Hát nincs a fiókban készpénz is?

Kokki szemlátomást bosszankodni kezdett.

– Van ott egy lepecsételt boríték mondta –, de valaki már feltépte, és nem volt ott sem pénz, sem ujjlenyomat, kivéve Nordberg úr saját ujjlenyomatait. De a végrendelet megvan.

– Végrendelet? – kérdezte álmétkodva a leány. – Nem is tudtam, hogy a bácsikám... – összeharapta az ajkát, és az arca töprengő, feltűnően furcsa kifejezést öltött.

– De azért tudta, hogy a bácsikája végrendelkezni akart a pénzéről? – kérdezte Palmu.

– Igen, rám akarta hagyni, erről tudtam – erősítette meg a leány. – A bácsikám többször is említette. Már a gyermek miatt is. De hiszen semmi oka sem volt a sietségre! Azt hittem, hogy egyszer majd a költözködés után...

– De a végrendelet létezik. A maga javára – szoltam közbe felvidulva, és Kokki energikusan bólintott, többször is. – Hála a teremtőnek! – fűztem hozzá megkönnyebbülten, és Pohjanvuori szabómester álszent hangja megszűnt visszhangzani a fülemben.

Saara Pohjanvuori kisasszony ennek ellenére elégedetlennek látszott. A tekintete Kokkiba ütközött. Nem, nem, egyáltalán nem vádlón, de hogy úgy mondjam, furcsállón szegezte rá szemét.

– Tessék csak figyelni – mondta, még egyre az ujjain számolva –, a bácsinak bizony még sok pénzének kell lennie, ha jól értem. Ki kellett volna fizetnie azt a hétszázézet, és a bankszámláról felmondás nélkül havonta csak kétszázézet lehet kivenni. Máskülönben külön illetéket vonnak le belőle, és a bácsikám nagyon takarékos volt. Nem, nem, egyáltalán nem volt fukar, de... Aztán meg volt neki régebről is megtakarított pénze. Valóban nem értem...

A lány az ajkát harapdálta, és Kokkit bámulta. Aztán a sarokban álló fekete utazókofferre pillantott.

– Nézzük meg még egyszer – javasolta.

Együtt mentünk megnézni, de nem volt abban semmi. Csupán az öregember ruhái és fehérenműje. És a bélyeggyűjtemény. Sem boríték, sem bármilyen papír.

– De a bácsikám a sorsjáték főnyereményét kapta, ötmilliót – számolt a leány. – Készpénzben kifizetett az öröklakásért kétmilliót. A betétkönyvekben egymillió-ötszázézer van. De ebben benne van a saját megtakarított pénze is. Tessék csak figyelni, ebben az esetben másfél millió hiányzik! Legalábbis az a hétszázézer, amelyet a bácsikámnak hétfőn kellett volna kifizetnie.

Újra Kokkira pillantott. Én is Kokkit néztem.

Te jó isten, szörnyülködtem magamban.

HETEDIK FEJEZET

A leány továbbra is sandán méregette Kokkit.

Az lassan a füléig elvörösödött, felállt, és mindkét zsebét kifordította. Egyetlen szó nélkül.

– Ide hallgasson, izé... Saara kisasszony! – keltem zavartan a beosztottam védelmére. – Rólunk, rendőrökről, mindenféle rosszat beszélnek. Legalábbis itt, a Punavuori környékén, és... és... a csibészek közt. De azért talán mégsem képzeli, hogy az *én* beosztottam kihasználná az alkalmat.

– Nagy a csábítás – jegyezte meg Palmu, és feddőleg Kokkira nézett, szemlátomást élvezve a helyzetet. – A világ kísértései és így tovább. Ide vezet, ha valaki csészénként két kanál kávé rak a vízbe. Ide vezet!

– Főnök, a megítélésem szerint az lesz a legjobb, ha először is tetőtől talpig megmottozzuk Kokkit. Talán a harisnyaszárába dugta.

– Palmu! – figyelmeztette Kokki. – A tréfának is van határa!

– Pontosan így van! – csatlakoztam Kokkihoz. – Kezdünk belefáradni izetlen tréfáidba, Palmu. Ez komoly dolog.

– Komoly dolog, úgy ám! – hagyta rá Palmu. – Tehát az augusztusi húzásból származik, Pohjanvuori kisasszony? Mármint a főnyeremény.

– Az augusztusi húzáson nyerte – erősítette meg a lány. – Egészen biztosan emlékszem rá, mert a Teremtő ajándékaként jött, alig néhány nappal azután, hogy be kellett vallanom a bácsikámnak, hogy... hogy terhes lettem folytatta elszántan. És senkim sem volt, csak Fredrik bácsi, akiben meg... megbízhattam. Még Villének sem mondtam el azonnal. A bácsikám olyan kimondhatatlanul aranyos és megértő volt. Egy szóval sem vádolt. Megígérte, hogy minden tőle telhetőt megtesz, bár csak kevés megtakarított pénze volt. De azt ígérte, hogy eladja a bélyeggyűjteményét, és... és mindenekelőtt arra kért, hogy ne aggódjam, hogy legyek vidám.

A lány szeméből ismét potyogni kezdtek a könnyek.

– E... ezért volt olyan csodálatos – magyarázta –, olyan égből pottyant szerencse, hogy a bácsikám alig három nappal később a sorsjátékon megnyerte a főnyereményt. Olyan volt, mint... mint a gondviselés ajándéka.

– Nem esett szó abortuszról? – kérdezte Palmu.

A leány arca lángba borult.

– Nem vagyok én *olyan* lány! – fortyant fel. – Majd elartom magam és a gyermekem, és... és akár még Villét is! Vagyis, ha... Ville is úgy akarja. Én nem kényszerítem. De Ville holnapután betölti a tizenhét évesét, és...

– No igen, no igen – nyugtatta meg Palmu. – Ezt hallottuk már. És Ville? Ő hogyan fogadta a hírt?

A beszélgetés szemlátomást kellemetlen volt a lánynak.

– Ville még olyan fiatal – mondta. – Bizony le volt sújtva. Először csakugyan arra gondolt, hol találhatna egy asszonyt, aki... Megígérte, hogy maga teremti elő a pénzt rá, még akkor is, ha lopnia kell. Ő... ő természetesen rám gondolt, a javamat akarta, hogy miatta ne rontsam el az életemet. Olyan gyerekes még.

– Még akkor is, ha lopnia kell – ismételt meg halkán, és mereven a padlót néztem. Nem tudtam a leányra nézni.

– Palmu – szólaltam meg mogorván –, itt lenne az ideje, hogy házkutatást tartsunk Ville otthonában. Talán ugyanakkor előkerül a vadonatúj cipő is – tettem hozzá reménykedve.

– De hiszen Villének nincs otthona! – vetette közbe a leány, aki még most sem értette meg, miről van szó, olyan szilárdan bízott Villéjében. – Árva. Tizenkét éves koráig gyermekotthonban volt. Aztán egy távoli rokona vette magához. Munkára fogta, és verte, mivel Ville nem bírta a munkát. Ennyire kapzsi és gonosz ember volt! Emiatt szakadt félbe Ville tanulása.

– Ville Valkonen tanuló – emlékeztette Palmu könyörtelenül. – Mit tanul? Talán bizony az életet?

A leány bosszúsan nézett rá.

– Az ősszel újra megpróbált bejutni a tanonciskolába – válaszolta –, de nem sikerült neki, mivel túl sok a jelentkező. Egyedül próbál tanulni. De ez nehéz, mivel helye sincs, ahol tanulhatna, és pénze sincs tankönyvekre. A bácsikám is megpróbálta, izé... tanítani, de Villének nincs nyelvérzéke, és a számtant sem képes annyira megtanulni, hogy horoszkópokat készíthessen. A bácsikám ugyanis azt mondta, hogy értelmes ember mindig meg tud élni, akár horoszkópkészítésből is. A bácsikám megfigyelte az életet.

– De Villéből sohasem lesz asztrológus – egészítette ki Palmu.

– Ville szereti a csillagokat – védte hevesen a leány.

– Gyakran elkísérte a bácsikámat a Csillagvizsgáló dombra. Ha nem voltak más nézők, akarom mondani, ügyfelek, a bácsikám szívesen oktatta őt. Csakhogy Ville nem értette meg pontosan. És én nem is szeretném, ha ilyesmivel próbálná megkeresni a kenyerét. Ez... ez szélhámosság volna. Persze Fredrik bácsi egészen más lapra tartozott. Ő valóban szívvel-lélelkel csinálta. Mindig azt mondta, hogy ez a világmindenség összehasonlíthatatlanul csodálatosabb, semmint sejtenénk, meg hogy az idő a negyedik dimenzió és... és... Nem értettem meg mindent belőle. De a bácsikám mindig azt mondta, hogy a csillagok megmutatják az utat, megjövendölik a jót és a rosszat, de nem szabják meg. A csillagok senkit sem kényszerítenek, ezt állította a bácsikám.

– Ügyfeleket említett – szóltam közbe. – Nem értem egészen. Hát a Csillagvizsgáló dombon ügyfelek keresték fel a bácsikáját? Ott rendeltek horoszkópokat?

A leány szánakozóan nézett rám.

– Hát még most sem érti? – kérdezte oktatólag. – A csillagvizsgáló távcső volt a bácsikám legértékesebb vagyontárgya. Kincs, mondta ő. Így hasznosította. Ezért mutogatta felhőtlen estéken az embereknek a csillagokat. Természetesen pénzért. Főként a holdat. Voltaképpen a csillagokban nincs is semmi látnivaló az átlagember számára. Legalábbis a bácsikám távcsövével nincs. De a holdon vannak völgyek és hegyek és...

A leány félreértette a tekintetemet.

– Nem kért sokat érte – védekezett. – Fejenként ötven márkát, és mindenki addig nézhette, amíg jólesett neki. A gyerekektől húsz márkát kért. De gyakran hagyta, hogy a gyerekek ingyen nézzenek a távcsőbe, ha nem volt pénzüik. Szívesen mesélt a gyerekeknek arról, hogy milyen megmagyarázhatatlanul szép ez a mi világunk. Hogy milyen szép – ismételte meg, és hangos sírásban tört ki. Szótlanul a zsebkendőmet nyújtottam neki.

– Maguk bizonyára azt gondolják most, hogy igazi bögőmasina vagyok, de még rágondolni is szörnyű, hogy a bácsikám mindig olyan aranyos és igénytelen és kevéssel beérő ember volt. Szerinte a világ szép, és az emberek jók, de éppen most, amikor minden megváltozott, és ő gondtalanul élhetett volna, hiszen még a gyerekek is előre örült, most, miután megnyerte a

főnyereményt, jön egy csibész, és agyonveri néhány százmárkásért. Ez olyan szörnyűség, hogy még most sem tudom teljes egészében felfogni. A bácsikám azt követelte tőlem, gondoljak mindig arra, bármi legyen is, mégiscsak szép az élet.

Teljesen kiborult.

– Tudta, hogy meg fog halni, talán hamarosan. Már nehezőre esett a nehéz távcsövet állványostul felcipelni a Csillagvizsgáló dombra. A lépcsőn meg kellett állnia, hogy kifújja magát. Talán ezért sietett a végrendelettel is. De mindig azt mondta, hogy nem szabad gyászolnom, ha meghal. Nem sejtette, hogy ilyen borzalmas módon végzi.

Palmu néha egészen tapintatlan tud lenni.

– Volt neki engedélye, a nagybátyjának? – kérdezte tárgyilagosan. – Mármint foglalkozási engedélye? Hogy pénzért mutogassa az embereknek a holdat és a csillagokat a Csillagvizsgáló dombon.

– Hát persze, hogy volt! – állította a leány. – A bácsikám nagyon kényes volt arra, hogy meg ne szegje az emberek törvényeit.

– De megélhet valaki ilyesmiből? – kérdeztem hitetlenkedve.

– A bácsikám szívesen csinálta – válaszolta egyszerűen a leány. – A bácsikám mindent szívesen csinált. A horoszkópokat is. Azt mondta, mindegyikből tanul.

– Igen, igen, mindenkinek megvannak a maga örömei – ismerte el megértően Palmu, és szigorúan Kokkíra pillantott. – De Ville otthoni körülményeinél hagytuk abba. Feltehetőleg azért mégsem lakott az utcán?

– Még most is ugyanott lakik – magyarázta a leány. – Annál a rokonánál. De ez sok huzakodással jár. Veszekszenek minden falatért, amelyet megesszik. Megengedték neki, hogy az előszoba sarkában a földön aludjék. De még villanyt sem gyűjthet, hogy olvassgasson. Ha keres valamit, nyomban lakbért követelnek tőle.

– Tehát Ville mégiscsak keres valamit! – mondta Palmu szinte lelken-dezve.

A leány újból elkomorult.

– Nem Ville a hibás – jelentette ki. – Nem tud viselkedni. Ugyan kitől tanult volna illemet? Szereztem neki nyárra egy helyet, kítűnő állást kapott az autószerveznél. Egy fürge fiú, aki tud udvarias lenni, tud mosolyogni és kalapot emelni, egészen szépen kereshet ilyen helyen. Mármint borraivalóban. A *munkát* Ville is el tudta végezni, hiszen szereti a gépkocsikat és a motorokat, meg minden ilyesmit, de még meghajolni sem tud. Sem mosolyogni. Csak vigyorog. De ez merő szégyenlősség, mivel nem tud viselkedni. Néhány hét múlva ki is dobták. És nem hallgat rám eléggé – merült a leány a saját gondolataiba, miközben én azon tűnődtem, hogy bizonyos dolgokban Ville nem volt sem szégyenlős, sem kényes. – Hiszen adtam én tanácsot neki, de ő inkább hisz a többi srácnak meg annak az Arskának. Még sapkát sem viselnek,

hogy senkit se kelljen megsüvegelniük. Ez derogál nekik. Látják, Ville egyáltalán nem huligán.

– Csakugyan nem? – kérdeztem hitetlenkedve.

– Ville hippí – magyarázta a leány. – És ez nagy különbség. A hippí szemében szégyenletes dolog meghajolni vagy egyáltalán tisztességesen viselkedni. Szeretik bosszantani az idősebb embereket.

– No és vegyük hozzá természetesen az autólopásokat – jegyeztem meg tárgyilagosan. – Ville, sajnós, de így van, részt vett a karambolozásban a Csillagvizsgáló domb tövében. A kisasszony látta a képet az esti újságban. Arska és Ville meg egy Kaija nevű lány. Sőt mi több. Ville vezetett. Nem, a karambolt nem ő csinálta, de egy darabon ő vezetett.

A leány nem is lepődött meg annyira, amennyire hittem volna.

– *Akkor* már értem, miért akart Ville a vonat elé ugrani! – kiáltott fel csaknem csodálattal. – Bizony Ville olyan végtelenül *becsületos fiú!*

Aztán így folytatta:

– Akár hiszik, akár nem, biztosan most először tett ilyesmit. Persze Arska törte fel a gépkocsi ajtaját, és kötötte össze a vezetékét, vagy mit tudom én, hogyan csinálják. De Ville eddig még sohasem vett részt ilyesmiben, bár bizonyára többször is lett volna kedve hozzá, hiszen a többiek dicsekedtek előtte. Ilyesmi miatt bizonyára csak nagyon ritkán vonnak valakit komolyan felelősségre. Ha nem vezet részegen, és vigyáz az autóra, és ugyanoda vissza is viszi, ahonnan elvitte. De én olyan sokszor kértem, hogy ne menjen velük. Bár bizonyos mértékig meg is értem – töprengett magában. – Az a tegnap esti veszekedés és a kirakatüveg betörése, meg az, hogy a rendőrségre vitték, persze mérhetetlenül felingerelte Villét. Mivel nem jött el a szokásos utca-sarokra, a kerületi őrszobára is elmentem, de a kihallgatás után elengedték. Természetesen Arska azzal a lánnyal kint várta, és addig heccelte, amíg velük nem ment. És valami jó kocsí volt?

– Mercedes Benz, egészen új – adtam meg a felvilágosítást, a márka iránti tisztelettel.

– Akkor már világos – mondta a leány. – Ville mindig nagyon szeretett volna legalább egyszer egy igazán finom autót vezetni. Ő bizonyára nem hajtott volna neki a fának. Nagyon rátermett és óvatos. Természetesen visszavitte volna az autót ugyanarra a helyre, ahol állt. Szegény Ville!

A leány hangja mély gyengédségről tanúskodott. Nos, talán inkább annak a remek új gépkocsinak a tulajdonosát kellett volna sajnálnia, aki reggel roncsként látta viszont a saját autóját. De a tárgyra kellett térnem. Az órámrá pillantottam, és idegeskedni kezdtem.

– Hogy hívják Ville nevelőapját, és mi a címe? – kérdeztem. – Késedelem nélkül nyomozókat küldünk ki, hogy nézzenek körül...

– Sose kapkodj, főnök! – figyelmeztetett Palmu. – Ha Ville elrejtett valamit valahova, akkor az a valami idejében elő is kerül. Nem szalad el

sehova. Előbb kukkantsunk bele abba a fiókba, amelyről olyan sokat beszélünk. Lássuk a tartalmát, ami Kokki után megmaradt.

A leány annyira megkönnyebbült, hogy már mosolyogni is tudott.

– Bocsásson meg, Kokki úr – kérlelte. – Természetesen nem gyanakodtam magára. Csak aggódtam a pénz miatt. Természetesen visszakapom, mihelyt elfogják a gyilkost.

Olyan bizalommal mondta, hogy kezdtem rosszul érezni magam. Villére gondoltam, a természet sajnálatos szeszélyére, az arcátlanságra, a butaságra, a kegyetlenségre, amit semmivel sem lehet mentegezni. Az öregemberre, aki csendesen pihent a sima asztalon. Inkább arra kellett volna oktatnia a leányt, hogy óvakodjék az élettől. A világ sok tekintetben nem egyéb átkozott szemétdombnál, és egyáltalán nem olyan gyönyörű, mint ahogyan az öreg Nordberg a leánynak magyarázta.

Az ördög vigye el az idealistákat, gondoltam. Jobb, ha az ember vastag bőrt növeszt magának. De a leány fiatal még, vizasztalódtam. Persze, hogy kibírja.

Kokki kihúzta és az íróasztalra rakta az egész fiókot, amelyet már szemügyre vett. Először is ott volt az öreg betétkönyve a Népbank fiók-pénztárától. Több éven át kisebb betéteket és kivételeket jegyeztek bele. Szeptember elején a megtakarítások egyenlege 123 635 márka volt. Egy egész élet megtakarításai. De szeptember 10-én egyszerre egymillió márkát fizettek be a bankszámlára. Tehát az öregnek volt türelme kivárni a kifizetési hónap utolsó napját, és nem szaladt azonnal a sorsjáték pénztárába, hogy felvegye nyereményét. Bankszámla, mert erről csak maga a számlatulajdonos vehet fel pénzt, másvalaki csupán az ő felhatalmazásával. Elővigyázatos öregember!

A másik még egészen új betétkönyv volt. Ezt az Északi Államok Egyesült Bankja állította ki. És takarékbetét-számla, amelyről bárki vehet fel pénzt a betétkönyv egyszerű felmutatásával. Saara Maria Pohjanvuori nevére kiállítva. Befizetés 500 000 márka. Bizony furcsa: csak szeptember 18-án fizették be. Az öreg egy ideig bizonyára töprengett, hogyan rendezzen el mindent a lehető legjobban. Örökösödési illeték meg más hasonló. Ártatlan óvatosság. De ebben az esetben miért az Északi Államok Egyesült Bankja? Talán biztosabbnak látta Nordberg, ha nincs minden tojás ugyanabban a kosárban.

Nagy sárga levélboríték. Rajta öregember reszkető kézírásával: Végrendelet. Vörös pecsétviasszal lepecsételve, monogramos pecsétnyomóval: F. N., Fredrik Nordberg. De a borítékot valaki egyetlen rántással és vigyázatlanul feltépte. A pecsét sértetlen maradt rajta. Mintha az öreg utolsó pillanatban, a költözködés előtt, még szeretett volna bizonyosságot szerezni valamiről. Vagy... talán a gyilkos.

Gyorsan elolvastam a végrendeletet. Szakszerű és jogilag érvényes volt, ha nem is nyújtották be a törvényszékre, ahogyan kellett volna, ha az ember

egészen biztos akar lenni a dolga felől.

Minden vagyonomat szeretett unokahúgomra, Saara Maria Pohjanvuorira hagyom, akinek teljes felhatalmazása és minden szabadsága megvan ahhoz, hogy ezt a vagyont birtokolja, és a saját belátása szerint használja fel, még akkor is, ha elhalálozásomkor nem töltötte be a huszonegy évet.

Tehát nem feledkezett meg bátyjának a kapzsiságáról. De lehetséges ilyesmi jogilag? Attól függ, hogyan értelmezzük. A gyám megtámadhatja. No de ez már későbbi gond. És a szöveg alatt egyszerre négy tanú.

Név, foglalkozás és lakcím. Mind a négyen a Merimies utcából. Ketten ugyanabból a házból. Az öreg Nordberg körültekintő ember volt.

És aztán még egy megsárgult társasházi lakásrészvény, amely feljogosította ennek a kis lakásnak a birtoklására. Lakbérkönyv. A társaságnak a bér rendszeresen befizetve, egyetlenegyszer sem késedelmesen. Vétellel a Ruusunmarja utcai lakásról, és csatolva a Népbank fiókpénztár átutalásának másolata. Kétmillió. Ennek meg ennek az építkezési vállalatnak. A bank pénztárában bizonyára tágra meredtek a szemek, amikor az öreg Nordberg ugyanazon a napon hárommilliót fizetett be. Szeptember 10-én. Vajon hogyan fizethették ki a sorsjáték főnyereményét? Valószínűleg készpénzben, ha az ügyfél úgy kívánta. Bizonyára sokan legalább egyszer életükben látni és érezni akarják, hogy egyszerre ilyen teméntelen pénz van a birtokukban. Egy asszonyról azt mesélték, hogy bevásárlószatyorral ment felvenni a főnyereményt.

Más papírok. Régi iskolai bizonyítványok. Tagdíjbefizetés nyugták. Sőt, az engedély, hogy fizetség ellenében távcsővel mutogathatja a csillagokat és a holdat azoknak, akik meg akarják nézni. De pénznek nyoma sem volt. Átlapoztam a papírokat. A fiók kiürült. Palmu a pipájából pöfékelve kísérté figyelemmel kutatásomat. Miután befejeztem, szórakozottan megjegyezte:

– Valami hiányzik, főnök!
– Persze, a pénz hiányzik! – fortyantam fel.
– A főnök, úgy látszik, sohasem vesz sorsjegyet – vélekedett Palmu.
– Nem bizony! – válaszoltam, és Kokki arca felragyogott, de én nem értettem. – Nem veszek nyereménysorsjegyet. Nincs szerencsém.

– Ugye, az állam ezekből a nagy nyereményekből azonnal levon harminc százalék adót? – kérdezte Palmu. – Várj csak, mindjárt kiszámítom. Hétmillióból kétmillió-egyszázezer lenne. Tehát négy millió-kilencszázezer maradna. Legyen kerek ötmillió, ha egyszer az öreg ötmillióról beszélt. De szerintem jelenleg hétmillió a főnyeremény.

– A pénz mindenesetre nincs meg – bosszankodtam Palmu fecsegése miatt. – Legyen egymillió-négy százezer vagy legalábbis hétszázezer készpénz-

ben, ahogyan Pohjanvuori kisasszony mondja, de ez a pénz nincs meg.

– Hiányzik az adólevonási bizonylat – magyarázta Palmu. – Szerintem az öreg Nordberg minden tekintetben igen alapos ember volt, és ilyen papírt aligha dobott volna el. Bizonyára megőrizte volna.

– Szerintem ez szörszálhasogatás – jegyeztem meg fagyosan. – Nem stimmel mindig minden apró részlet. Neked, Palmu, mint öreg rendőrnek, ezt jobban kellene tudnod. Talán még előkerül. Nekünk fontosabb feladatunk van. Pohjanvuori kisasszony, köszönjük a szívélyességét. Magamhoz veszem ezeket a papírokat. A mi páncélszekrényünkben lesznek a legbiztonságosabb helyen. Sajnos, el kell kérnem magától a lakáskulcsokat is. Egyelőre még maga sem tartózkodhat itt. Már úgy értem, hogy egyedül nem.

– De hiszen nem hagyhatom itt így a mosogatónivalót! – ellenkezett a leány.

– Én szívesen itt maradok a kisasszonnyal – javasolta gyorsan Kokki. – Közösen kirakjuk a holmikát, és mindent visszateszünk az előző helyére.

Pohjanvuori kisasszony nem látszott elragadtatottnak.

– Eltörölgetem az edényeket is – kapaszkodott Kokki az utolsó szalmaszáalba.

– Legyen! – bólított a leány, Palmu pedig a könyökével oldalba bökött, jelezve, hogy Kokki ötlete helyénvaló. Hiszen így mindent átnézhetett, anélkül, hogy magára vonta volna a lány figyelmét. Ilyesmihez nem volt szükség segítségre. És nekünk sem volt többé szükségünk rá. Így gondoltam.

Palmu lehajolt, hogy cipője sarkán kiverje a pipáját. A hamu a padlóra hullt. Észrevette a leány pillantását, és eszébe jutott, hogy bocsánatot kérjen.

– Csúf szokás – mondta. – Elismerem. Igyekszem nem megfélemleni róla, de öregedőben szórakozottá válik az ember. Izé, Pohjanvuori kisasszony, pusztán csak a forma kedvéért, mit csinált maga itt tegnap éjfél tájban? Vagyis hány órakor ért haza?

A leány összerezzent, és a tekintete ide-oda ugrált.

– Én... én... – kereste a szavakat – tulajdonképpen csak egy óra tájban értem haza. Apám nagyon haragudott is. De annyira aggódtam a kirakatüveg miatt. És Ville miatt. Miután az örszobán érdeklődtem, azon töprengtem, hol találhatnám meg. De egyetlen hely sem jutott az eszembe. Csak jártam és töprengtem. Mindenféléről. Néztam a város fényeit a Töölö-öböl partján. És... arra gondoltam, hogyan mondhatnám el az apámnak.

– Nem tudja még? – kérdeztem tapintatosan.

– Nem, persze hogy nem! – szörnyülködött a leány. – Megölne! Hiszen mondtam már. Vol... voltaképpen arra gondoltam, hogy idejövök éjszakára, és... és ma mindjárt el is költözöm a bácsimmal együtt a Ruusunmarja utcába. Véglegesen. Ide is jöttem. Egészen az udvarig. De a bácsikám ablaka sötét volt. Megegett rajta a szívem. A bácsikám rossz alvó volt, és láttam volna az éjszakai lámpa fényét, ha olvasott volna az ágyában. Arra gondoltam, hogy

szüksége van az alvásra, és nem akartam felébreszteni. Hiszen nem sejthettem semmit. Ezért visszafordultam, és hazamentem.

– Hány órakor történt ez? – kérdezte élesen Palmu.

– Nem tudom pontosan megmondani – felelte a leány. – Az órám összevissza jár. Megítélésem szerint egy óra felé lehetett. Az órám megállt, mire hazaértem. Általában este húzom fel, amikor lefekszem. Mire hazaértem, apám azt állította, hogy már hajnal van, de ő mindig túloz. Nagyon dühös volt, és azt kiabálta, hogy ut... utcalány lett belőlem.

– Nem látott véletlenül valakit járkálni az udvaron? – kérdezte Palmu.

– Nem – válaszolta először a leány, de aztán elgondolkodott. – Vagyis tulajdonképpen nem az *udvaron* volt ez, de éppen, amikor kívülről bedugtam a kulcsot a kapuzárba, ez mindig nehezen megy, bentről egy részeg ember jött nekem, aki bizonyára nem tudta belülről kinyitni a zárat. De dülöngélve mindjárt ment is tovább az utcán. Nem figyeltem rá. Megvolt a magam gondja. Csak akkor jutott eszembe, amikor a felügyelő úr megkérdezte.

– Az ismertetőjelei? – kérdezte Palmu.

– Nem tudom – állította a leány. – A kalap a szemébe volt húzva, és... fekete felöltőt viselt. Ott gyenge a világítás. Magas férfi, legalábbis tőlem magasabb. Egészen részeg volt. Nem álltam oda nézegetni. Ha az ember rájuk néz, könnyen erőszakoskodni kezdenek.

– Persze, értem – szólalt meg Palmu. – Tehát nem valami huligán volt. Sem csibész, sem hippi. Hiszen nagy a különbség közöttük, ahogyan a kisasszony megmagyarázta. Ezt bizonyára észrevette volna.

– Nem, nem – emlékezett a lány. – Idősebb férfi volt. Legalább negyvenévesnek mondanám.

Szavai hallatára összereztem, hiszen szerintem egy negyvenéves férfi azért mégsem hajlott korú.

– De nem ismerné fel, ha magával szembejönne -vélekedett Palmu.

– Bizonyára nem – vélte a leány.

– Tehát ennyi az egész – szólaltam meg türelmetlenül. – Szóval, nem tartozik az ügyszög. Ki kellene hallgatni a ház minden lakóját, hátha valaki látta véletlenül. Ez megerősítené a dolgot. Talán valamelyik asszony virrasztva várta haza a férjét, és kikukucskált az ablakon, amikor nyikorogni hallotta a kaput. Ilyesmi előfordul. De nem hagyánk ezt holnapra, Palmu?

– Hagyjuk későbbre – egyezett bele készségesen Palmu. – Különbösen ebben a házban szombat esténként nem sokan lehetnek otthon. Holnap reggel megfelelőbb lesz. A földszinten annak az asszonynak úgymint megígértem már, hogy benézek hozzá egy reggeli kávéra – vihogott Palmu, mintha valami jó viccet mondott volna.

Feddő pillantást vetettem rá.

– Menjünk – szólaltam meg. – Vizontlátásra, kisasszony!

De a lány megragadta a karomat.

– Kedves főnök úr! – kért esdekelve. – Palmu felügyelő úr elmondta, hogy letartóztatták Villét. Talán én is elmehetnék meglátogatni.

– Holnap majd visszatérünk a dologra – válaszoltam gyorsan. – Előbb telefonáljon nekem. Hagyja most Villét aludni tettem hozzá, és arra gondoltam, hogy jobb lesz, ha a leány előbb nyugodtan átnézi a reggeli lapokat, és még fontolóra veszi a dolgot. Nem óhajtottam magyarázkodásokba kezdeni.

– Ha elhagyjátok ezt a helyiséget, Kokki – adott még utasításokat Palmu –, engedjétek be melegedni az őrt álló rendőrt. Legyen itt éjszaka. Felesleges volna a csigalépcsőn dideregni.

Egyetértésről tanúskodó pillantásokat váltottak egymással. A homlokomra csaptam.

– Te jó ég! Az újságírók és a fényképészek! – jutott eszembe. – Erőszakkal fognak berontani ide. És meg sem akadályozhatom.

– Majd mi pózba állunk nekik a kisasszonnyal – ígérgette lelkesen Kokki.

Így aztán elmentünk. Utasítottam a rendőrt, hogy valakinek a lakásban kell maradnia éjszakára. Nem hittem ugyan, hogy bárki is betoppanna. Ville rács mögött volt. De a kulcsok még nem kerültek elő. Palmu feltétlenül szőtt volna, ha Ville zsebében megtalálták volna. A legjobb a bizonyosság. Aztán meg illik hozzám, hogy fontosnak érezzem magam.

Mihelyt kiléptünk a kapun, az újságírók és a fényképészek összeverődtek körülöttünk. De csak egy árva villanófény lobbant fel jöttünkre. Már takarékoskodtak a filmmel.

– Menjenek csak be, és fényképezzék le, amit akarnak – járultam hozzá készségesen. – Az ügy jó vágányra kezd terelődni. Megítélésem szerint később, az esti órákban, nyilatkozatot adhatok a sajtónak.

Örömben felüvöltöttek.

– Talán tizenegy óra körül – ígértem óvatosan. – Tehát jöjjenek este tizenegykor. Talán várniuk kell egy kicsit. Semmiről sem kezeskedem. De azért írhatnak valamit, még mielőtt a lapok a nyomdába kerülnek.

Még csak meg sem próbáltak alkudozni. Már ez az ígélet is éppen elég nagy csodálattal töltötte el őket. A főnök, ezúttal magára az osztályvezetőre gondolok, egyáltalán nem kényeztette el őket. De most az én kezemben volt a hatalom. Miért érném be kiskanállal, ha nagykanállal is meríthetek most egyszer életemben.

Csodálkozásomra még Palmu is elégedetten bólintott, amikor beültünk az autóba.

– Így aztán lerázzuk őket a nyakunkról – jegyezte meg.

De nem látszott rajta akkora elragadtatás, mint hittem. Éppen ellenkezőleg, gondolataiba mélyedt, elégedetlenül harapdálva az üres pipa szárát. Ez rossz jel volt. Szerinte nem egyezett valami úgy, ahogy kellett volna. De lehetett merő irigység is, gondoltam. Öregember s a többi.

Miközben ő a pipaszárán kérődzött, én is töprengeni kezdtem.

– Bizonyára pedzed, Palmu – szólaltam meg oktatólag –, hogy ez az egész beszélgetés csak megerősíti Ville bűnös voltát. A leány tudott a végrendeletéről. Bizonyára beszélt róla Villének is. Egy ilyen árva fiú szemében ez az összeg mérhetetlenül sok pénz volt. Ellenállhatatlan csábítás. Összeveszett a bácsival, így mondják. A különben is egyensúlyát veszített fickó éktelen haragra gerjedt. Nem bírt magával. Tudott a pénzről. A lánnyal együtt beköltözhet a Ruusunmarja utcába. Miért osztanák meg a lakást az öreggel? Az öreg tanácsokat próbál adni neki, oktatni akarja. Ezek nem szeretik az ilyesmit. A csibészek.

– Te pedig hiszel a szép szemeknek! – fortyant fel meglepetésemre Palmu. – Használd már a fantáziádat, ha egyszer akarod! Hol volt a leány? Maga ismerte el, hogy járt az udvaron. Volt egy tanú rá, az a részeg, ezért tartotta a legbiztosabbnak, ha nem hallgatja el. Gondold el magad, csinos leány, csodálatos egy leány! Hiszen csak az ő vallomásával rendelkezünk, hogy az öreg állítólag tudott a dologról. Ha Nordberg valóban tud róla, hogy az ő aranyos báránkjája gyereket csinál egy olyan senkiházzival, mint Ville, akkor a végrendelet talán egyenesen a kályhába repül, és az öreg megváltoztatja a terveit. Ezért kellett a biztonság kedvéért feltépni a borítékot, és ellenőrizni, megvan-e a végrendelet.

A szám tátva maradt.

– Még hogy ez a leány benne lett volna a cselszövésben! – ellenkeztem. – Lehetetlenség! Ilyen nagyot azért mégsem tévedhet az ember valakinek a megítélésében. Még én sem. De... – Keserű kétség kezdte rágni a szívemet. Palmunak azelőtt is igaza volt. A szép arc volt az én gyenge oldalam.

– Bárhogyan legyen is – kezdtem újra – Ville rács mögött van. És ott is marad. Amennyire rajtam múlik. Természetesen megvizsgálhatjuk, mi része volt ebben a lánynak, de ha valóban hidegvérű bűnöző, vagy épp cinkostárs lenne, akkor nehéz lesz döntő bizonyítékot találnunk ellene.

– Fantázia! – gurgulázott Palmuból a nevetés. – Ebből megint láthatod mi történik, ha szabadjára engeded a fantáziádat. Hát nem megmondtam már ezerszer is? Ejnye, ejnye!

Végigduzzogtam az utat. Miért akarta Palmu mindig elrontani az örömeimet, és hideg vizet önteni a nyakam közé? Egyetlen győzelmem pillanatában! Dél tájban még el sem mertem volna képzelni, hogy az este diadalt hoz majd számomra. Palmu valóban hálátlan öreg kos!

Hivatali szobámba értünk. Ott ült Karhunen hátratett kézzel és őrizve a sárgaréztől csillogó távcsövet, állványzatostul. Az újságírók átadták az üzenetet.

Örvendezve csapta össze a bokáját, és tisztelgett.

– Itt van ez a pokoli masina! – fogott lelkesen a magyarázatba, mintha nekem nem lett volna szemem. – Engem meg lefényképeztek. Majd meglátjuk,

beteszik-e a lapba.

– Köszönöm, Karhunen – mondtam nehéz szívvel. – Befejezheti az őrszolgálatot.

De Karhunennak még esze ágában sem volt befejezni.

– Finom szerszám – folytatta. – Nézze csak, parancsnok úr, ezzel a csavarral lehet tekergetni, ezzel ni, hogy a szem és a távolság megfeleljen. Ezzel a csavarral lehet emelni a csövet. Ezzel meg forgatni. Úgy ismertette a távcsövet, mintha el akarta volna adni nekem.

– Köszönöm, köszönöm! Értem hát, hogyne érteném – válaszoltam türelmetlenül. – Távozzat, Karhunen.

De Palmu érdeklődött. Mint aki engem akar bosszantani. Újra elmagyaráztatta Karhunennal, és maga forgatta a csavarokat. Végül Karhunen távozott.

– Ja igen, főnök! – jutott eszébe az ajtóban. – Szakadatlanul csöngött a telefon. Riasztócsengő meg sürgős telefon, meg ilyesmi. Az osztályvezető úr nem tud eljönni a szigetről, mert meghibásodott a motorcsónakja. És evezős csónakkal nem mer útra kelni a sötétben a szárazföld felé, olyan erős szél fúj. Gyorsmotorost követelt a kikötői rendőrségtől, de azok nem indultak el érte. Nem tehetik, mivel szombat este van. És mindennek riadókész állapotban kell lennie, hátha a főnök úrnak szüksége lesz rájuk. Úgy értem, hogy magának, főnök úr. A parancsnok úr rendelkezett így. Úgyhogy ott ül a nyaralóban, és káromkodik. Csak a rádió esti híreiből értesült az esetről, mivel besötétedésig vadkacsázott. Serétes puskával, mondta, amikor megkérdeztem. Néha én is elmegeyek nyulászni.

Félbeszakítottam Karhunen vadászemlékeit. Bizonyára unatkozott várokozás közben, és ettől lett ennyire bőbeszédű.

– Üdvözlét küldi, és meghagyta, hogy *nyomban* telefonálni kell neki – jutott még eszébe Karhunennak, mielőtt becsuktam mögötte az ajtót.

De nem jutottam addig, hogy telefonáljak. Az asztalomon egy nekem címzett levél hevert, amelyen nem volt postabélyeg, csupáncsak ez a szó: *Sürgős!* Pirossal kétszer aláhúzva. A boríték a vezető napilap szerkesztőségétől érkezett. Feltéptem.

Nyomdafestékszágú levonat volt benne. Meg egy cédula a külpolitikai rovat vezetőjétől, egykori iskolatársamtól.

Öreg cimborá! – írta. – *Ez ugyan szabályellenes, de véletlenül a szedőterembe mentem, és elemeltem egy friss levonatot, hogy idejében felköthesd magad. Aztán az égben találkozunk. Testvéred, Heikki.*

Tátva maradt a szám, amikor olvasni kezdtem. Hiszek a nyomtatott szónak. Ez volt a másnapi lap vezércikke. A címe: VIRÁGZIK A TEHETETLENSÉG. Nagybetűkkel.

Megszoktuk már az érzéktelen bánásmódot a rendőrség részéről – így kezdődött a cikk. – A baráti együttműködés hiánya és a nyomtatott szó jelentőségének lebecsülése a bűnügyi rendőrség működésének két jellemző vonása. Legyen! A sajtó már megszokta. Hasonlóképpen azt a hanyagságot is, amelyet a rendfenntartó közegek tanúsítanak a belvárosban elhatalmasodó rakoncátlanság iránt. Sétáljon át valaki a sötétben a régi templom parkján, ha mer! Tessék rászólni az utcasarkon ácsorgó huligáncsoportra, hogy engedjen utat. Vagy talán jobb, ha mégsem próbálja meg. Veszélynek teszi ki az életét. Ez most bebizonyosodott. Egy tiszteletre méltó öregembert hidegvérrel meggyilkoltak, kiraboltak és összeroncsoltak a város kellőt közepén. A Csillagvizsgáló dombon. És ez még nem is minden! Meggyőző bizonyítékaink vannak arról, hogy a rendőrség el kívánja tussolni az egész borzalmas ügyet, és a kórbonctani intézetben a feledés homályát borítani a magányos öregember holttestére. Tudjuk, hogy a rendőrség még annyi fáradságot sem vett, hogy átvizsgálja a tett színhelyét, egyetlen fényképet sem készítettek róla, nem is beszélve a tárgyi bizonyítékok felkutatásáról. Esti lapunk véletlenül oda tévedt szerkesztőjének kizárólagos érdeme, hogy a rendőrség egyáltalán beavatkozott.

Vajon mit tett a rendőrség? Lezárta a Csillagvizsgáló dombot, hogy meggátolja a fotoriportereket munkájuk végzésében. Bőgő szirénákkal száguldoztak a razziaautók, az úgynevezett „Fekete marcsák”, a városon végig. Üvöltözve és káromkodva, gumibotjukkal hadonászva rontottak a rendőrök az egyetemistákra és a középiskolásokra, amint szokott sétahelyükön jártak, és erőszakkal őrizetbe vettek néhány tucat serdülő ifjút és leányt, akiknek semmi közük sem volt a bűncselekményhez. Kénytelenek voltak tüstént szabadon bocsátani és hazaengedni őket. A rendőrség, ismerve saját tehetetlenségét, hatalmát akarta fitogtatni. De Finnország nem rendőrállam. Még nem! De mi lesz, ha így folytatódhat? Caveant consules!

Tudomásunkra jutott, hogy a bűnügyi rendőrség osztályvezetője éppen szabadságon van. Ez megengedhető. De ítélőképességére furcsa fényt vet, hogy helyettese egy tapasztalatlan rendőrbíró, akinek alkalmatlanságára botrányos módon derült fény!

Minden elsötétült a szemem előtt. Az utolsó sorokat már el sem tudtam olvasni. A cikk szerzője azt fejtegette, hogy ezzel mindenki torkig van. Valóban. A fejemet követelték. A vezető lap vasárnapi számának vezércikkében. A hátamat kiverte a veríték. Elnémulva nyújtottam át a kefelevonatot Palmunak. Palmu nyugodtan elolvasta a cikket, sőt, néhányszor még hangosan fel is nevetett.

– Még szerencse, hogy demokratikus országban élünk – szólalt meg vigasztalóan. – Szólásszabadság van. Illetlenség, hogy a rendőrség egyszerűen bekasztalizza valamelyik kormányfőtanácsos fiát és cimboráit. Ezt jegyezd

meg. De különben jó tanulság ez arra is, hogy a rendőrnek nem szabad fennhangon szitkozódnia, ha valamelyik huligán hasba rúgja, vagy egy minicsaj véresre karmolja a képét. A rendőr ne káromkodjon! Legalábbis hivatali feladatának teljesítése közben és nyilvános helyen ne. Ezt már ezerszer próbáltam megértetni.

– De – szólaltam meg tehetetlenül – ez szörnyű! Vége a pályámnak, ha ez megjelenik a lapban.

Ellenállhatatlan erő kényszerített, hogy megnézzem, megvan-e még Ville.

– Menjünk – mondtam. – Ville az egyetlen mentsváram. Ő vallott. Mindent beismert. Nézzük meg, csak nem halt meg közben. A végén még majd azt állítják, hogy gumibottal agyonütöttem egy szegény ártatlan fiút.

Palmu nem ellenkezett. Mentünk. Végighaladtunk a bűncselekmények és szertefoszlott remények visszhangzó folyosóján, a vasalt ajtók előtt. Kenőszappan és terpentinszag áradt a levegőben. A folyosó végében egy árva villanykörte fénysugara szűrődött ki egy félig nyitva hagyott ajtó mögül. Alpio számostyón ült az ajtó mellett, fejét a falnak támasztva. A feje és a két keze ernyedten lógott alá.

Egy pillanatig azt hittem, hogy Ville fejbe verte és megszökött. De egyszerre tisztán hallottam Alpio megnyugtató horkolását. Oly erővel löktem meg a vállát, hogy a padlóra bukott.

– Nono, főnök! – figyelmeztetett Palmu. – Alpio öregember.

Igazat szólva, én is nyomban megbántam, megpillantva Alpio jóakarátú, szakállas szentekre emlékeztető ábrázatát.

– Pszt! – figyelmeztetett, majd feltápáskodott, és ujját a szája elé tette. – A fiú alszik.

– Hogyan hagyhatta nyitva az ajtót? – méltatlankodtam olyan halkán, ahogy csak tudtam, és óvatosan bekukucskáltam. Megkönnyebbültem. Ville megvult, és nyitott szájjal, békésen aludt. Egy hajfűrt veritékes homlokára tapadt. A takarosan megvetett ágy mellett számostyón egy fél karéj vajas kenyér és egy üres tejesüveg állt. Alpio újsággal letakarta a lámpaernyőt, hogy a fény ne bántsa a fiú szemét.

– Ville nem tud zárt ajtó mögött aludni – magyarázta gyengéden Alpio. – Még sohasem volt fogdában. A nadrágszíját meg a cipőfüzőjét elvettem, nehogy valami ostobaság jusson az eszébe. Itt maradok én akár egész éjszaka, ha kell. Alighanem elszundítottam egy kicsit.

– A fiú gyilkos! – förmedtem rá hevesen. – Hát nem érti, Alpio? Megölnéti magát, agyoncsaphatja, mint egy legyet. Hát nem olvasta az esti újságot?

Figyelmesen néztem Villét. Álomtól elernyedtt arca gyámoltalannak látszott. A szája bambán tátva, nedves alsó ajka lebiggyedt. Álla gyenge akaratról tanúskodott. Nyilvánvalóan született pszichopata gondoltam. Mintha egyenesen egy pszichiátriai tankönyvből vették volna.

De az öreg Alpio megneheztelt, és meggyőződéssel mondta:

– Ha ez a szegény fiú gyilkos, főnök úr, akkor megeszem a kalap... akarom mondani, nem olyan ez. Csak árva, és a világ megtiporta, gyermekkorától kezdve. De a szíve mélyén jóra való, hiszen ez egyszer nekem, főnök úr!

– Nem – erősítette meg Palmu is –, ez az arc nem vall gyilkosra. De természetesen minden pontosan úgy van, ahogyan a főnök akarja.

Egy rövid pillanatra ismét forogni kezdett a fejében minden. Aztán visszanyertem önuralmam. Az öreg Alpio minden emberről csak jót tételezett fel. Kész volt az ingét is odaadni a legelvetemültebb bűnözőnek. Fredrik Nordberg csak jót gondolt minden emberről. És hol fekszik most? A kórbontani intézetben. Összezúzott arccal, összetört bordákkal.

– Zárja be az ajtót, Alpio – szólaltam meg. – Maga szunyókálhat a zsámolyon, ha akar, de zárja be az ajtót. Ez parancs! Meghallja maga, ha a fiú felébred.

– Ugyan hova mehetne innen? – csodálkozott Alpio. – De ha a főnök úr úgy akarja!

Magában motyogva becsukta az ajtót, és a lehető legóvatosabban fordította el a kulcsot a zárban, nehogy a nyikorgás felriassza a védencét. Megenyhültem.

– Rendeljen neki ételt az étkezdéből, ha enni akar – mondtam. – Adjon neki olvasnivalót, ha kér. Beszélgessenek. Ügyeljen rá, hogy a fiú nyugodt maradjon. Hiszen maga ért hozzá.

Furcsa, de még egyetlen bűnöző sem bántotta Alpiót, még egy ujjal sem nyúltak hozzá. Éppen ellenkezőleg, abbahagyták a rendbontást, mihelyt megpillantották szakállas ábrázatát. Még szitkozódásra sem vetemedtek. No igen, voltaképpen ez nem is tartozik ide.

Jöttek értem. A parancsnok hívatott, aki soron kívül bejött a kapitányságra. Mintha mi sem történt volna, úgy ült ragyogóan kivilágított hivatali szobájában. Tisztelettudóan üdvözöltem. Palmu bizalmasan biccentett a fejével. A rendőrpáncsnok kutatóan nézett rám.

Miután egy ideig rakosgatta a papírlapokat az asztal egyik feléről a másikra, megszólalt:

– Csak úgy melleleg, bizonyos helyről célzást tettem nekem, bizalmasan, hogy az egyik, jelentős napilapban kellemetlen vezércikk jelenik meg holnap a rendőrség munkamódszereiről. Biztos felöle, rendőrbíró úr, hogy semmit sem hanyagolt el?

– Embert számítás szerint nem – válaszoltam mereven. – Persze, én is csak ember vagyok. Tapasztalatlan jogász – tettem hozzá, és a hangom szükségtelenül elvékonyodott. – De eddig bíztak bennem. Az osztályvezető úr vadászni ment. *Én felelek* mindenért. A legjobb tudásom szerint.

Palmura pillantottam, aki csak a pipájával babrált.

– Gyakorlatilag nézve az ügyet már ki is bogoztuk – folytattam átható hangon. Bizonyos kihallgatások, természetesen, hátravannak még. Bizonyos házkutatások, nyomozás, de megítélésem szerint ez már csak merő formáság. Mindent senki sem képes kinyomozni egyetlen délután. De ha a rendőrparancsnok úr úgy kívánja, természetesen szívesen átadom az ügyet másvalakinek. Most, hogy a bűnös már rács mögött van.

Palmu a torkát köszörülte.

– A gyanúsított – javítottam ki gépiesen, anélkül, hogy hátrapillantottam volna. – Alaposan gyanúsított. Biztos vagyok a dolog felől. Világos nyomok és a fiú saját vallomása.

Palmu ismét a torkát köszörülte. Bosszantó módon. Szerintem ok nélkül.

– Semmiféle kényszert nem gyakoroltam a fiúra – állítottam. – Éppen ellenkezőleg, nyomban mehetett aludni a cellába, enni kapott, és javában alszik. Alpio viseli gondját. Nincs vele sok baj, nem makrancoskodik. Öngyilkosságot kísérelt meg, a vonat elé akarta vetni magát, de megakadályozták benne.

A rendőrparancsnok mosolygott. A tekintete megenyhült.

– Csak meg akartam bizonyosodni a dolgról – mondta barátságosan. – Ne aggódjék, rendőrbíró úr. Bizonyára tudja, hogy az osztály vezetője még most is a szigeten üldögél, és sír a véres vadkacsatetemek közepette. Nekem is telefonált már, és panaszkodott, hogy maga nem lépett vele kapcsolatba. Nem értem ugyan, hogy onnan hogyan lehetne a segítségére, de talán magának is az lesz a legjobb, ha telefonál neki, és megnyugtátja.

A rendőrparancsnok szórakozottan dobolt ujjaival az asztalon.

– Nem akar velem tartani, parancsnok úr? – javasoltam készségesen. – Nyilatkoznom kell a sajtónak. Huszonhárom órákor. Különben nem nyugszanak meg.

– Köszönöm, köszönöm, fiam! – válaszolta a rendőrparancsnok. – De nem érek rá. Kártyapartink van a klubban. Ott megtalálnak, ha valami baj van. Én magam telefonálok a kormányzó úrnak meg a belügyminiszter úrnak, úgyhogy emiatt nem kell nyugtalanzkodnia. Valamit nekem is kell tennem a kenyerméért.

Tévedtem volna, vagy csakugyan sejtelmes mosoly bujkált a hangjában? Nem tudom. Valóban nem tudom.

Ösztönösen Palmura pillantottam, mivel csakugyan nem tudtam, gúnyolódik-e velem a rendőrparancsnok, vagy pedig komolyan beszél. De Palmu arkifejezése ugyanolyan kifürkészhetetlen volt, mint a parancsnoké.

Mindenesetre felállt az asztal mögül, és hozzánk lépett, atyailag vállamra és Palmu vállára tette kezét, és előttem engedte ki Palmut a szobából. A kegyes jóindulat verőfényében fűrödtünk. Mindketten. Palmu is. Bár volta-képpen nem értettem, miért. A rendőrparancsnok talán csak bátorítani akarta az öregembert.

Mindegy. Visszatérve hivatali szobámba, a hangulatom elromlott. Még bőven volt időm. Szégyenkezve jutott eszembe, hogy a nagy sietségben az asztalon felejtettem az öreg Nordberg betétkönyveit és papírjait. Bárki elemelhette volna onnan. Hiszen az előszobában öt ember is ödöngött, parancsra várva, köztük Tähtinen is. Arckifejezésük éber volt, és felpattantak ültükből, amikor beléptem.

Rájuk sem pillantottam. Egyenesen a szobámba mentem, nyomomban Palmuval.

– Zárd be ezeket a dolgokat a pánccs szekrénybe – mondtam fáradtan. – Rakd el a többi papírt is. Most már egyik sem számít. Telefonálok az osztályvezetőnek, és aztán megpróbálok valamit kotlani az újságíróknak. Le is írom. A biztonság kedvéért. Nehogy lyukat beszéljek a hasukba, ahogy te mondtad.

A hangom keserű volt. A gyomrom táján hideget éreztem. Fáradt voltam, és untam mindent. Miért? Éppen a legnagyobb győzelmem pillanatában. Amikor rám ragyogott a felettesek jóindulata.

Palmu barátságosan szemügyre vett, a pipáját tapogatva.

– Tedd ezt, főnök – mondta bátorítólag. – Izé, bizonyára nincs kifogásod ellene, ha én időközben útnak indítom a lassú gépezetet, már csak annyira, hogy egy-két lyukat befoltozhassunk. Noha csak formáság, de azért ez is feladat.

– Persze, persze – helyeseltem szórakozottan, gondolatban már a nyilatkozatomat szövegezve. – Csináld, amit a legjobbnak tartasz. Hiszen bízom én benned! Az ilyesmiben tapasztaltabb vagy nálam. Nyomozás Ville otthonában és így tovább. Értem. Hadd menjen!

Tehát telefonáltam az osztályvezetőnek. A rendőrségi vonalon. Röviden beszámoltam a történekről meg arról, hogy az ügyben már a befejezéshez közeledünk. Teljesen megnyugodott. Végül is úgy vélte, hogy fölösleges lenne félbeszakítania a vadkacsavadászatot. Az ég derűs volt, és elült a szél.

– Derék fiú vagy – ismerte el végül. – Már majd kibújtam a bőroimból idegességemben. Ha nem tudtam volna, hogy Palmu is ott van melletted... No, rendben van!

Persze, befejezésül még belém kellett lőnie ezt a nyilat, mielőtt letette volna a kagylót. Előhúztam írógépet, és fogaimat összeszorítva írni kezdtem. Ömlött belőlem a szöveg. Új oldalt kezdtem. Aztán az ütem lelassult. Az a hidegség állandósult ott a gyomrom mélyén. Talán megfáztam volna? Izgatottan próbálgattam a torkomat, és néhány skálahangot énekeltem. A hangszálaim szerencsére rendben voltak. Hogy a hangom néhányszor elcsuklott, csupán az idegesség jele volt.

Fecnikre téptem a gépelt oldalakat, és a papírkosárba dobtam. Töprengve üldögéltem. Aztán egy rövid nyilatkozatot írtam. Villére gondoltam. És arra a leányra is, aki hozzá tartozott. A szoba közepén álló csillagvizsgáló távcsövet nézegettem. Meg az üres szemétkosarat. Most könnyedén ment az

írás. Tömören.

Az ajtó mögül lábdobogás és hangok hallatszottak Tizenegy óra előtt öt perccel Palmu halkan kopogott, és tapintatosan belépett.

– No, nézd csak milyen csoda! – szólalt meg, meglepetten felvonta a szemöldökét. – Hát nem működött a főnök költői vénája? Azt hittem, legalább tíz gépelt oldal lesz...

Egyetlen gépelt oldal volt előttem, és még azt sem írtam tele. Természetesen odaadhattam volna Palmunak, hogy nézze át. Sejtettem is, hogy ezért jött be. De magamnál tartottam a papírt.

– Engedd be őket – mondtam.

Zajongva betódultak az újságírók, és a fényképezők kamerájukat emelték. Ellobbant néhány villanófény. Lefényképezték a szemétkosarat. Íróasztalom mögött ültem. Lassan teljesen elcsendesedtek. Már nem zajongtak. Bizonyára észrevették komoly arckifejezésemet. Villére gondoltam közben.

Közvetlenül papírról olvastam fel a szöveget. Monoton hangon. Hogy feljegyezhessek. Nyomatékosan fejeztem be:

– A rendőrség felfogása szerint tehát szó sincs valamilyen fiatalos bandáról. A gyanúsított, úgy látszik, határeset, lehetséges, hogy pszichopata. Kiskorúsága miatt a nevét nem hozzuk nyilvánosságra. A tárgyalásra is zárt ajtók mögött kerül sor.

– Ennyi az egész! – fejeztem be. – Nincs több mondanivalóm. Ha további részleteket akarnak megtudni, hétfőn visszatér szabadságáról az osztályvezető úr. Forduljanak hozzá.

Csalódott felkiáltások töltötték meg a szobát. Palmura néztem. Pipájával a szájában furcsán meredt rám. Szinte úgy mondhatnám, tisztelettudóan, ha nem Palmuról lett volna szó. Aztán ismét az újságírókra pillantottam. Elhallgattak. Meg kellett érteniük, hogy egy éretlen fiú egész jövője forog kockán. És az öregsenki sem tudott többé segíteni. Megkezdte nagy vándorlását. Gondolatban szerencsés utat kívántam neki.

Miután észrevették, hogy belőlem nem szedhetnek ki többet, az újságírók szedelőzködni kezdtek. Siettek a szerkesztőségekbe. Az egyik zavartan engedélyt kért, hogy telefonomat használhassa. Azt mondtam, telefonáljon máshonnan. Bizonyára jelenteni akarta, hogy jobb lesz kidobni a vezércikket, és valami mást tenni a helyére. Így is volt – vasárnap reggel a vezető újság vezércikke a rétek csatornázásával foglalkozott.

Az előszoba kiürült. Kettesben maradtunk Palmuval. A bűncselekmények és a szertefoszlott álmok terpentinszagát még most is az orromban éreztem.

– No igen – szólaltam meg, amikor nyomasztóvá vált a hallgatás. – Te persze sietsz a kocsmába. Szombat este és így tovább. Még jókor odaérsz záróra előtt. Ne szaladj annyira!

– Főnök! – mondta Palmu, és a hangjában szemernyi gúny sem volt. –

Kezdel megemberesedni. Nem is hittem volna!

Töprengő arkifejezéssel méregette a csillagvizsgáló távcsövet.

– Megmondják a csillagok – énekelte borzalmasan hamisan, a dallam után tapogatózva. – Ugye, van egy ilyen sláger? A rádióban hallottam.

– Talán te is velünk akarsz jönni Koppenhágába? – kérdeztem keserűen. Késő, kedves barátom! Nincs neked hangod.

– Mit keresnek én Koppenhágában? Én, az öregember! – tiltakozott szórakozottan Palmu. – Csak gondolkodtam. A világmindenség határtalanságáról. És ma este a kocsmába sem sietek, főnök – tette hozzá, majd tétovázni kezdett, és cipőjének orrával a padlót kapargatta, csaknem úgy, mint Kokki szokta. Tágra meredt szemmel néztem rá.

– Arra gondoltam, mi lenne, ha a hónunk alá csapnánk ezt a távcsövet, főnök – javasolta Palmu. – Felmennénk a Csillagvizsgáló dombra. Hogy nézzük a csillagokat. Hiszen derűs az ég!

NYOLCADIK FEJEZET

Palmura meredtem. Úgy láttam, komolyan beszél. Vagy talán mégis ugratni akart?

– Legalább kérjünk egy kocsit – válaszoltam gyanakodva. – Én ugyan el nem indulok egy ilyen számmal a hónom alatt a városon keresztül.

– Én is vihetem – ígérte Palmu. – Nekem nagyon jól áll. A vállamra veszem. Mögötted megyek, hogy főnökömre ne hozzak szégyent. Próbáljuk ki. Ha egyszer egy olyan idős ember, mint Nordberg, akinek gyenge volt a szíve meg mindene, fel tudta cipelni minden este, akkor talán én is elbírom. Ha a térdem gyötri is a reuma.

Összecsuksukta az állványt, és dacosan a vállára emelte.

– Add ide! – parancsoltam rá.

A csillagvizsgáló távcső állványostul meglepően súlyos volt. A Szófia utcáról a Vásártéren át a déli partra mentünk. Az Esplanadi csendes volt, bár szombat este volt. A Havis-Amanda környéken sem akadtunk csoportosuló huligánokra. Egyetlen bórzekés sem tévedt utunkba, noha a mozik esti előadása már befejeződött. A motorkerékpárok nem robogtak végig a déli parton. Minden csendes és kihalt volt. Amikor elhagytuk az utcai lámpák kékes fényét, a tiszta égen megpillantottuk a csillagokat. Hosszú idő telt el azóta, hogy utoljára a csillagos égre pillantottam.

A dombra menet ziháltam.

Palmu vigasztalt:

– Az öreg Nordberg nem cipelte végig az egész úton. A Laivuri utca megállójától a katolikus templomig villamoson ment. Arról a vonalról jelentkezett az a villamoskalauz. Gyakran beszélgettek. Finom öregúr, – mondta. – Noha kopottas külsejű. Horoszkópot is csinált neki. Ingyen. Csak úgy szórakozásból. Mégpedig egészen találó horoszkópot. A szerencsés napokkal meg minden egyébbel.

Lassan lépkedtünk felfelé. A szemétkosár helye üresen állt. A fák árnyékában sötét volt. Egyetlenegy esti járókelővel sem találkoztunk.

– Csak nem akarod azt mondani, hogy komolyan hiszel az asztrológiában felnőtt ember létedre? – gúnyolódtam.

– Több dolgok vannak földön és égen... – kezdte Palmu ünnepélyesen Hamletet idézni.

– Ha most aztán kísértetekre kezdesz utalni, akkor én visszafordulok – fenyegetőztem.

A Hajótöröttek szobránál, a mellett a bozót mellett, még most is két őr állt. Kényelmesen tisztelegtek. Mármint Palmunak. Engem nem ismertek fel. Rossz volt a világitás, a kalapomat pedig haragosan a szemembe húztam.

– Történt valami különös? – kérdezte barátságosan Palmu.

– Fázunk – válaszolta őszintén az egyik rendőr. – Kezd hűvösre fordulni az idő. Lehet, hogy fagyni fog. Nincs, izé, a felügyelő úrnál véletlenül cigaretta? Olyan gyorsan váltották az őrséget, hogy elfelejtettem venni.

– Én csak pipázom – magyarázta bocsánatkérőleg Palmu. – De a főnök-nél bizonyára lesz. Bár ő csak filtereset szív.

A két rendőr csak ekkor kapott észbe, s gyorsan tisztelegtek.

Talán nyomozónak hittek eddig?

Nem vettem a fáradságot, hogy megmagyarázzam nekik, őrségben nem való dohányozni. Hiszen az egész Csillagvizsgáló dombon egyetlen ember sem látszott. A nézők eltűntek a sötétség leszállta után. Bizonyára attól féltek, hogy a bokrok közt galerik lopakodnak, gumibottal a foguk között. A rendőröknek adtam az egész doboz cigarettámat.

Hálásan segédkeztek Palmunak, hogy a csillagászati távcsövet felállítsa korábbi helyére a Hajótöröttek szobra előtt. Palmu csavargatni kezdte a kerekeket, és a távcső lassan felfelé fordult.

– Kár, hogy nem látszik a hold – panaszkodott Palmu, miután egy ideig célpontokat keresett az égbolton.

– Engedj csak engem is – kértem, és belenéztem a csőbe.

Egyáltalán nem volt valami ragyogó távcső. A csillagok parányi pontoknak látszottak.

– Bárcsak csővégre kaphatnánk egy bolygót – elégedetlenkedett Palmu. – De nem értem rá, hogy csillagterképet kerítsek. Az októberi csillagos ég térképét valószínűleg a holnap lapokban közlik, mivel holnap lesz elseje.

– Fizetési nap – szólalt meg bánatosan az egyik rendőr, és a karját

csapkodta, hogy melegedjék. De jó lenne egy korty ital! Egészen meg vagyok dermedve. Én is belekukucskálhatok?

Talán tévedés volt cigarettát adni nekik. Úgy kezeltek, mint a testvéruket. Észrevéve pillantásomat, a rendőr összerezsent, és gyorsan tiltakozni kezdett:

– Persze nem iszom én, főnök úr! Amikor őrségben vagyok. De egy csésze forró kávé nagyon kapóra jönne.

A távcsővel a csillagot kémelte, csalódottan vonogatta a vállát, és átengedte a távcsövet a társának.

– Menjenek nyugodtan kávé inni – adta meg készségesen az engedélyt Palmu. – Ha nem maradnak el egész éjszaka. A főnök úr meg én örökösünk addig.

– Menjenek csak! – adtam én is engedélyt, és az órára pillantottam. – Húsz percet kapnak. Fussanak, az melegít.

Ez olyan Palmu-féle goromba tréfa lett volna. De azok ketten egymást csapkodva hangos nevetésben törtek ki, és futva indultak lefelé a dombról, a föld csak úgy rengett bele.

– Micsoda emberek! – csóváltam meg a fejem.

Palmu csak a távcsövet forgatta, és a csillagokat vette célba.

– A Merkúr lenne az? – kérdezősködött. – Vagy talán a Mars? Vörös csillag.

Én is belenéztem a távcsőbe, de csendben maradtam. Nem vagyok jártas a csillagászatban. Az égbolt nagyon messze van. A csillagok is nagyon messze vannak. A csillagok is fáznak. Alighanem fagyni kezdett.

– Ettől bizony nem leszünk okosabbak! – vélekedett végül is Palmu, és a távcsövet a városra irányította.

– Jaj, főnök, gyere csak, és nézd meg, milyen szépen ragyog az idegenforgalmi kivilágításban a Nagytemplom keresztje!

A Nagytemplom valóban ünnepi kivilágításban pompázott. Nagy és hatalmas volt a távcsövön át nézve. A térről nézve nem is hittem volna, hogy ilyen nagy.

– Ave crux, spes unica – szólaltam meg ösztönösen. Nem gúnyból. Egyáltalán nem, hanem egészen komolyan.

– Mit dadogsz? – kérdezte Palmu gyanakodva.

– Hát csakugyan nem érted? – bosszankodtam. – Pedig tanulsz latinul. Egymagadban. Esti szórakozásból.

– Dehogyan tanulok! Csak néhány közmondást – védekezett szerényen Palmu. – Én már csak ilyen vagyok. Autodidakta öreg rendőr. Mit is jelent, amit mondtál?

– Üdv neked, kereszt, a világ egyetlen reménye – fordítottam szabadon. – Az első keresztények üdvözlése volt, amikor az arénában az oroslánok elé léptek. Strindberg ugyanezt a mondatot tétette a saját keresztjére.

– August Strindberg? – kérdezte hitetlenkedve Palmu – Talán a saját szemeddel láttad, főnök?

– Csak olvastam valahol – ismertem el keserűen. – Mert én olyan könnyen hiszek a nyomtatott szónak.

Palmu a távcsövet a Katajanokka házsorai felé irányította, és hirtelen vihogni kezdett magában, lázasan integetve a másik kezével, hogy nézzem meg én is.

– Itt aztán látsz valamit, főnök! – biztatott. – Gyere gyorsan, hiszen te fiatalabb vagy. Mit nekem, öregembernek!

Belenéztem a távcsőbe. Egy magas épületben, a legfelső emeleten, ragyogó fényben éppen egy fiatal nő bújt a hálóingébe. Véletlenül nem húzta össze a függönyt. Ha egyáltalán voltak függönyök. De nem is kellett függöny, hiszen szemben nem voltak házak, amelyekből leskelődhettek volna.

Olyan hirtelen kaptam el a szemem a távcsőről, hogy majdnem hanyatt estem.

– Fúj, Palmu! – szidtam meg. – Nem hittem volna felőled!

– Bocsánat, főnök! – kérelt Palmu. – Nem gondoltam, hogy még ennyire szűzies. Ez is valami! Láttam én már lányokat úszni. Fürdőruha nélkül.

Olyan tisztán megmaradt bennem a látvány, hogy éreztem, elpirulok. Egészen jó kiállítású nő volt. Keskeny derék, formás lábszár, és nagy anyajegy az oldalán, éppen a csípője fölött.

Erővel ismét felfelé fordítottam a távcsövet, bár ő meg akart akadályozni ebben.

– Nézzük inkább a csillagokat! – mondtam fagyosan. – Hiszen azért jöttünk.

– Megmondják a csillagok – dúdolta Palmu. – Megmondják a csillagok. Hát nem jól sejtettem?

– Ne károgj!— förmedtem rá, befogva a fülem, – így van! – és eldúdoltam neki helyesen a dallamot, és néhány sort a sláger szövegéből. Hiszen a rádióban épp eleget játszották.

– Neked csakugyan szép hangod van – adózott csodálattal Palmu. , Szerintem bármilyen színpadon megállnád a helyed. Már mint slágerekkel. Főlősleges lebecsülni a slágereket. A szívem olvadozik tőle. Nem is szégyellem bevallani neked. Kezdd el még egyszer!

– Szirup! – hártottam el, de ismét belekezdtem a slágerbe, hogy a kedvére tegyek. Magasabb hangon. Nincs nekem kellemetlen hangom, elhihetik. És egy teremtett lélek sem látszott sehol.

– Remek! – dicsért Palmu, szerintem egészen őszintén. Egyszeriben nem fáztam már, és barátságot éreztem iránta. Azért mégiscsak jó kettes fogat vagyunk mi ketten. A nehéz és megerőltető munkában. Nem szabad haragudnom, ha Palmu néha-néha belém mar.

Tehát a csillagokat nézegettük. De Palmu érdeklődése szertefoszlott, és én is fázni kezdtem.

Örömmel láttam, hogy a két rendőr fürge léptekkel és felfrissülve tér vissza.

– Ez aztán gyorsan ment! – csodálkozott Palmu. – Az éjszakai kávéházig és vissza.

– Nem mentünk mi addig – válaszolta őszintén az idősebb rendőr. – Betértünk a Hotel Palace-ba.

– A Hotel Palace-ba? – ismételt meg elképedve. – Elment az eszük? A maguk fizetéséből?

– Ott jó kávé van – állította higgadtan a rendőr. – Persze nem az étterem felől mentünk mi. Ez a cimborám ismer egy kedves mosogatólányt a grill konyhájából. És ők szívesen töltenek egy-egy csészével a mieinknek. Az uraknak főzött kávéból. Nem nézik le a hekust. Sőt, éppen ellenkezőleg!

– Kérem, főnök úr – szólott közbe a másik rendőr. – Egy érdekes históriát hallottam. Ismerem az éjszakai portást, és betértem hozzá egy kézszorításra. Hiszen sohasem lehet tudni, mikor adódik elő valami. Nos, elmondta nekem, hogy reggel valamilyen kisasszony ment be hozzá a kutyájával. Egészen elegánsan volt öltözve. Befelé igyekezett a szállodába, szobát akart. Csúnyán meg volt rémülve. Az éjszakai portás először bolondnak vélte. Csak később derült ki, hogy ő talált rá a tetemre. Éppen erre a tetemre. A portás nyomban riasztotta a rádiós rendőröket. Annak a kisasszonynak a képe volt benne az esti újságban. A kutyával együtt.

– Peltonen kisasszony – szólalt meg gépiesen Palmu. – Skót terrier. Bizony őt is hamarosan elő kell keríteni. A rádiós rendőrök emlékeztek a nevére, bár nem volt hajlandó megmondani a lakcímét.

– Igen, igen, persze! – helyeseltem lustán. – Hiszen őt is ki kell hallgatni. De ez merő formáság.

Kérdőleg tekintettem Palmura.

– Nem mennénk haza aludni? – javasoltam, majd a rendőrökre pillantva tétovázni kezdtem. – Maguk is hazamehetnek – tettem hozzá. – De előbb ügyelniük kell arra, hogy a kocsmák bezárása után ne settenkedjenek ide ittas emberek társasjátékot játszani a bozótban. Mondjuk, kettőig itt maradnak. Nem kell egész éjszaka itt ácsorogniuk.

Buzgón hálálkodtak. Egyáltalán nem valami szórakoztató dolog fölöslegesen vacogni és toporogni, mikor otthon várja az embert a meleg ágy. Nemeslelkűnek éreztem magam. Mások is eszembe jutottak, nemcsak önmagam.

– És ez? – mutatott Palmu ellenszenvesen a súlyos csillagászati távcsőre.

– A rendőrök magukkal vihetik, amikor elmennek – indítványoztam. – Úgyis jelentkezniük kell. Mondják meg, hogy tegyék vissza akár az én

szobámba.

Lementünk hát a Csillagvizsgáló domb másik oldalán, és én taxit kerítettem. Hazavittem volna Palmut, nem lett volna nagy kerülő, de ő azt mondta, hogy még ellenőrzést kell tartania valamelyik kiskocsmában, és haza kell küldenie a fiúkat, úgyhogy letettem az Esplanadin, a Szófia utca sarkánál. Azt motyogta, hogy valamelyik riadóközi majd felszedi és hazaszállítja. Hiszen már kocsmába is mentek érte a fiúk. De én szemet hunytam. Nem illet tudnom a riadórendőrség szolgálati szabályzatának súlyos megszegéséről.

– Aludj jól, főnök! – búcsúzott végül Palmu, ritkán tapasztalható melegséggel. – Rászolgáltál az alvásra. A mai nap megerőltető volt számodra. Gyűjts erőt. Szükséged lesz még rá!

Ez nagy elismerés volt. Ahhoz képest, hogy Palmu szájából hangzott el. Miután egyedül maradtam, az álomtól már a taxiban elnehezedett a szemem. Általában nem virrasztok én ilyen sokáig, ha nem muszáj. Csak a munka kedvéért! Vagy ha az énekkar dolgairól tanácskozunk. Hiszen nappal, hivatali időben nem lehet. Eszembe jutott az előző este. A koppenhágai utazásból valóság lesz. Mégis.

Levetkőztem, lefeküdtem, eloltottam a lámpát, fülemre húztam a takarót, és elaludtam, mint a bunda. Egészséges ember vagyok. És már elmúlt egy óra.

És valóban nem is értem, mitől ébredhettem fel már öt óra tájban. Hirtelen egészen éber lettem. Arra sem emlékszem, hogy valamilyen rossz álmot láttam volna.

Kényelmes ágyam, jó lakásom van, a polcokon könyvek, a jogtudományon és a kriminalisztikán kívül igazi könyvek is. De magányosnak éreztem magam, amint nyitott szemmel feküdtem reggel öt óra körül az ágyban. A hideg szobában, mert a központi fűtés nem működött még.

Bosszúsan rágyújtottam. Éhgyomorra. Hajnali öt óra a legrosszabb napszak. Ismét eszembe jutott első és egyelőre egyetlen házasságom, bár egyáltalán nem szívesen gondolok rá. Másként, másként van most minden, juttatta eszembe a kalapáló gondolat a verssort. Zátonyra futott. Szerencsére gyorsan. Nem lett volna szabad egy rendőrnek az opera balettkarából házasodnia.

Rendszertelen a munkaidő, és az ember maga még tapasztalatlan. A pálya és megint a pálya, feleségem örökké ezt hajtogatta. Nekem is megvolt a pályám. A munkán kívül a jogtudományi kar utolsó vizsgáival birkóztam. És ő nem is folytatta a balettet, miután megkapta azt a szőrmekereskedőt. Nem haragszom rá. Végül is egyetértésben váltunk el. Ő mindent magára vállalt. Nem kért tartásdíjat. Hiszen a saját szememmel láttam mindent. Hosszú ideig olyan voltam, mint a rongy. Szerencsére nem voltak gyermekeink. Hiszen még hátravoltak az utolsó vizsgáim.

Csak miután idáig értem gondolataimban, döböntem rá, hogy a reggeli

újságra várva virrasztottam. Volt okom rá, hogy várjam. Nem bántott engem különben semmi más. Régen elfeledtem már az egészet, eltemettem magamban. Remekül kielégített a pályám. Meg az énekkar. Másra nem vágytam.

Fél hat tájban halk koppanás hallatszott az előszobából. Az áldott újsághordó néni. Nekem csak a vezető napilap jár. A többit hivatali szobámban lapozom át. Főlősleges volna más újságokat is megrendelnem.

Egészen nyugodtan kikászálódtam az ágyból, a főző-fülkébe mentem, és nagy csésze kávéfőztem magamnak. Minek idegeskedni, gondoltam. Csak miután a csésze kávéfőztem az éjjeliszekrényre tettem, mentem az előszobába az újságért, és kinyitottam. A friss nyomdafesték szaga kellemesen csiklandozta az orrom.

Teljes oldal! És nem takarékoskodtak a címekkel. És az én képem. Felnagyítva. A helsinki bűnügyi rendőrség gyilkossági csoportjának h. parancsnoka. Még a rendőrbíró címről sem feledkeztek meg. Mintha hájjal kengettek volna, bár természetesen éppen az a kép volt, amelyen tátva maradt a szám. Nem tudtak ellenállni a kísértésnek. Meg is értettem. Hiszen teljesen váratlanul ki kellett dobniuk azt a vezércikket.

Nem emlegettek többé részeg csavargót. A Kaivotalo környékén tartott razziáról is szereztek fényképet. Ügyesek voltak. Egyetlen rossz szót sem írtak az egészről. A kép maga beszélt. Egy igazi huligán mintapéldány birkózott rajta rugdalózva, a fogát vicsorgatva egy izmos rendőr ölelésében. Karhunen képe is belekerült a lapba a csillagászati távcsővel együtt. Hasonlóképpen Kokki is és Saara Pohjanvuori kisasszony, az áldozat unokahúga.

Nem beszéltek többé bünszövetkezetről. Nem szidalmazták a fiatal-ságot. Csupán egy beteges egyén borzalmas tette az egész. Szerencsétlen leány! Szegény Saara! Bizonyára ő is virrasztott, és várta a reggeli újságot.

A többi hírt el sem olvastam. Csak a vezércikkre pillantottam. Csatornázás! Önkéntelenül is szélesen elmosolyodtam, kinyújtózkodtam a takaró alatt, és kezem a fejem alá raktam. Érdemes volt élni. Mégiscsak érdemes volt élni. Mindentől függetlenül. Ameddig itt élni lehet.

A kávé még ki sem hűlt. Lehajtottam, és üres gyomromat üdvözítő érzés töltötte el. A cigaretta is ízlett. Az oldalamba fordultam, és folytatni akartam az alvást. Hogy igazán nagyot aludjak. Vasárnap reggel.

De szememre nem tért vissza az álom. Nem vágytam én a többi újságra. De ha egyszer nem tudtam aludni! Hat óra előtt tíz perccel felkeltem, megberetváltottam és zuhanyoztam. Inget váltottam, és a sötét ruhámat vettem fel. Fekete selyemnyakkendőt választottam, amelyre egészen apró, piros négylevelű lóherét hímeztek. Remélem, szerencsét hoz nekem. Ideje is lenne!

Hat óra után tíz perccel már az utcán voltam. Az első októberi reggel sápadt derengésében. Még a nap sem kelt fel. És az újságárusok sem voltak még a helyükön, hát persze hogy nem, ilyen korán. Vasárnap reggel. De azért

ragyogóan éreztem magam. Éltem, lélegeztem, szaporán mozgott a lábam, és az énekhangomban sem volt hiba.

Nem tudom, mi bújt belém, de azon vettem észre magam, hogy egy taxiállomáson állok, és a kocsi üvegén kopogok, hogy felébresszem a szunyókáló sofőrt.

– A Csillagvizs... – kezdtem, de aztán szégyenkezve gyorsan helyesbítettem: – Mindegy, hajtson a Kasarmi utca és a Csillagvizsgáló utca sarkára. Nem emlékszem a házszámra.

A vezető nem volt beszédes kedvében. Az egész város teljesen kihaltnak látszott. Derengett a reggel. Csak egy öreg újságkihordó tolta újságkötegeit egy gyerek kocsi a nyirkos gyalogjárón.

De az ég kiderült, és kékleni kezdett, mire fizettem és kiszálltam a taxiból. Szapora léptekkel elindultam az utcán, és felkapaszkodtam a Csillagvizsgáló dombra a homokkal borított sétányon. A lábam alatt ropogott a homok. A pázsit tele volt sárgult levelekkel. Kis fekete kutya szaladgált féktelen örömmel a gyepszőnyegen. Szabadon. Póráz nélkül. Talán megszökött? Ez volt az első gondolatom. Csak aztán kapcsoltam.

Mindig szerettem a kutyákat. Nekünk is volt egy tacsuk. Bár túl kellett adni rajta, amikor minden zátonyra futott. Egyedül nem tarthatok kutyát. Túlságosan magára lenne hagyatva. A kutya nem szereti az ilyesmit. És egy tacsuk mégsem ülhet az ember lábánál az íróasztal mögött, miközben gyilkossági ügyeket intéz. Ez nem megy. Bár, ha elég híres lennék. Miért ne?

Nem sóvárgok én az után, ami elmúlt. Kedvelem a nagyobb kutyákat is. A rendőrkutyákat. A csavargók rémei, de van nekünk olyan lágy szívű farkaskutya is, hogy saját gondozójának is belekap a kezébe, ha felemeli a gumibotot. Természetesen szuka.

Halkan füttyentettem. A kis skót terrier álmélkodva megállt, és éberen hegyezte a fülét. Nagyon takaros kutya volt. És szépen trimmelt. Ez ugyan látszott az esti lapban közölt képen is. A kutya éppen hozzám akart futni, hogy üdvözljön, amikor az útkanyarban feltűnt az a hölgy, akit szintén felismertem a képről. Összerezcent, és félelmében megdermedt, ahogy váratlanul megpillantott. A melléhez szorította retiküljét, és sipító hangon hívni kezdte a kutyát:

– Hú, Hú Cimbor!

A kutya nyomban odaszaladt hozzá, védelmezőleg megállt előtte, felborzolt szőrrel rám meredt, és bizonyára morgott is. Előkelően kalapot emeltem, és köszöntöttem :

– Azt hiszem, Peltonen kisasszonyhoz van szerencsém. Jó reggelt!

Lehajolt, hogy a póráz a kutya nyakörvére kapcsolja, és csak aztán javított ki szégyenlősen:

– Pelkonen. Jó reggelt!

– Ne féljen, kérem – biztattam. – Nem akarok én semmi rosszat. A

bűnügyi rendőrség nyomozó csoportjának a főnöke vagyok.

Megmondtam a nevem, és bizonyára említettem rendőrbírói címemet is. Pelkonen kisasszony kihúzta magát, lábujjhegyre állt, előrebiggyesztette az állát.

– Nem is sejtettem – jegyezte meg csípősen –, hogy magának a bűnügyi rendőrség főnökének kell felkerekednie, ha egy magányos nő egy pillanatra el merészeli engedni a kutyáját, hogy szabadon futkározzék a nyilvános parkban. Ide hallgasson, rendőrbíró úr, azért ez már talán mégiscsak túlzás!

Fölösleges folytatnom. A félreértés tisztázódott. Hú Cimbora készségesen elfogadott barátjának, és szabadon engedték, hogy futkározzék a parkban, miközben mi egymás mellett sétáltunk, és élénken beszélgettünk. A nap felkelt, és az októberi égbolt olyan kéken ragyogott, ahogyan csak szép vasárnapon tud Helsinkiben. Pelkonen kisasszony annyira megkönnyebbült, hogy minden teketória nélkül elmondott mindent. Beszélt arról az úriemberről is, akinek kalapján, a szalag mellett, apró piros toll volt, bár, szerintem, esze ágában sem volt említést tenni róla, hiszen az az úr ki akart maradni az egész ügyből.

– Hát csakugyan igaz, rendőrbíró úr? – kérdezte végül ragyogó szemmel. – Hát csakugyan hivatkozhatom önre, ha a parkőr kiabálni kezd velem?

– Természetesen! – erősítettem meg. – Erre a beszélgetésre tessék hivatkozni. Hívjanak fel bármikor telefonon. Valószínűleg nem fognak telefonálni.

– És napközben is? – kérdezte hitetlenkedve Pelkonen kisasszony. – Ha nincs nagyon sok ember a parkban?

– Bármikor – válaszoltam. – Hú Cimbora rendes és engedelmes kutya. Persze hogy szabadon szaladgálhat a parkban. Ő is megfizeti az adóját. És ilyenkor ősszel már a parkőrök sem olyan szigorúak.

Hú Cimbora a nevét hallotta, és sietett megnyalni a kezem. Pelkonen kisasszony teljesen elérzékenyült:

– Kedves rendőrbíró úr – szólalt meg tétovázva – ez ugyan nem illik, de hiszen velünk van Hú Cimbora is. Nagyon szívesen főznék önnek egy csésze reggeli kávé, ha már egész éjjel dolgoznia kellett a miatt a szörnyű gyilkosság miatt. Akadt otthon néhány vajás kifli meg keksz is.

Hálásan elfogadtam a meghívását. Hirtelen nagyon megéheztem. Néhány tükörtojás és egy szelet sült sonka elég sovány vacsora egy meglett férfinak.

Pelkonen kisasszony egyenesen megszépült, amint kis egyszobás lakásában sürgölődve kávé főzött nekünk. A lakásból szép kilátás nyílt a Csillagvizsgáló dombra. Minden rendes és takaros volt, ugyanolyan tiszta és gondozott, mint ő maga. Miután jobban megismerkedtünk, elárulta, hogy jókora örökséghez jutott, miután majdnem harminc évig gürcölt sovány bérű biztosítási tisztviselőnként.

Azt akarom mondani, hogy nagyon összebarátkoztunk Pelkonen kisasszonnyal. Ő más lapot járatott, és a fejünket összedugva együtt olvastuk el az ügynek ezt a változatát. Ebben a lapban nem foglalt el teljes oldalt, nem voltak benne olyan jó képek sem. A vezércikk egészen tárgyilagosan foglalkozott a fiatalkori bűnözés felszámolásával. De a nagyközönség rovata! Pelkonen kisasszonynak jutott eszébe, hogy megkeresse, magam meg is feledkeztem róla. Az én szemem is tágra meredt. *Öreg tanító, Magányos hivatalnoknő, és Jövőnkért aggódó* buzgón követelte a halálbüntetés bevezetését. *Négy nővér* hevesen szót emelt a deres mellett. Nyilván botozták őket gyermekkorukban, és szemlátomást megkedvelték. *Hét gyermek anyja* egészen spontán módon azt követelte, hogy minden erőszakoskodó férfit habozás nélkül ki kell herélni. Nem kellett pszichoanalízis hozzá, hogy megértsem: az illető haragszik hitese férjére.

Miután eddig jutottam, tapintatosan átengedtem az újságot Pelkonen kisasszonynak, és lehajoltam, hogy megvakarjam Hú Cimborá füle tövét. Pelkonen kisasszony félreértette az újságot, és megkérdezte:

– Hát csakugyan megölhetik azt a szegény árva fiút?

Véletlenül említést tettem neki Villéről és Ville gyermekkoráról. Lehet, hogy elkottyantottam magam, de Pelkonen kisasszony egyáltalán nem fecsegő. Erre nyomban rájöttem, mihelyt megismerkedtem vele. Ezenkívül az újságban szóvá tették, hogy a fiú a pályaudvaron meg akart szökni a rendőr keze közül, és a vonat elé próbálta vetni magát. A szökési kísérletet meghiúsította a rendőr és Holger Miettinen villanszerelő gyors közbelépése. Miettinen villanszerelő nyilván a lap előfizetője volt. Tehát innen szivárgott ki ez az értesülés. Laitinen rendőr aligha fecsegett.

– Ne féljen, Pelkonen kisasszony! – nyugtattam meg. – A fiú elme-állapotát egykettőre megvizsgálják. Az elmebeteg-gondozó intézetben sokkal jobb dolga lesz, mint ebben a könyörtelen világban. Sokan éppenséggel szeretnek ott lenni. Komolyan, magam is láttam!

Becsületesen be kell vallanom, hogy mindkét vajas kiflin és graham kétszersültön kívül megettem Pelkonen kisasszony keksz készletének a felét. Az egész doboz felét, úgy értem. De ő csak örült ennek. Az arca csinosan kipirult, és a szeme ragyogott, amikor elbúcsúztunk egymástól. Többször is hangoztatta, hogy bármikor szívesen lát, ha kedvem támad vele együtt sétáltatni Hú Cimborát, és inni utána egy csésze kávé. Még arra is célzott, hogy egészen jól tud főzni.

Úgyhogy csak fél tíz táján robotgattam be hivatali szobámba, dagadó mellkassal, friss séta után, anélkül, hogy útközben megvásároltam volna az újságokat. Benn vártak. Az íróasztalomon vagy az ügyeletesszobában.

Palmu összerezte a meglepetéstől, és gyorsan felállt. Rajtacsíptem ugyanis, hogy kényelmesen üldögél az íróasztalom mögött, mint valami főnök, és az irattári dossziékat lapozgatja. Ezekből egy egész halomnyi állt előtte.

Nem, újságot egyetlenegy sem láttam. Hirtelen fájni kezdtem. Egészen nyilvánvaló volt, hogy valahol rosszul áll a szénánk.

De Palmu csak kedélyesen üdvözölt:

– Jó reggelt, főnök! Kellemes volt az éjszakai nyugalom, ugye? Hiába, a jó lelkiismeret a legjobb párna.

– Köszönöm – válaszoltam harapósan, amikor azért mégis félrehúzódtam, és átengedte a saját székemet, hogy leüljek. – Mi baj? Talán valami nem tisztázódott még?

A szoba sarkában rongyos lemezkarton koffert láttam. Palmu követte a tekintetemet.

– Ville holmija – magyarázta. – Tähtinen hozta el. Benne van Ville minden ingósága. Nem is várják többé vissza. Szégyent hozott rájuk és így tovább. Csirkefogó, gazember, még a betevő falatját sem keresi meg, hiszen ismered a nótát!

– Hiszen állami ellátásra kerül Ville – vigasztaltam. – No és megkerült a megfelelő cipő?

– Ville egyetlen pár cipője az, ami a lábán volt – világosított fel szárazon Palmu. A bűnügyi laboratóriumban még késő éjszaka is dolgoztak. Pusztán ügybuzgalomból. Amikor ekkora ügyről van szó.

– És a cipő orrához bolyhok tapadtak az öreg Nordberg ruhájából – egészítettem ki bizakodva.

– Nem tapadt ahhoz egy pihe sem – zúzta szét Palmu a reményeimet. – Még Arska cipőjén sem találtak semmit. Úgyhogy, amennyiben továbbra is rács mögött akarod tartani a fiút, talán okosabb lett volna egyáltalán el sem küldeni a cipőjét a laboratóriumba. Azoknak ott olyan mikroszkópjaik és egyéb műszereik vannak, hogy...

Nem fejezte be a mondatot, csak nyugodtan üldögélt, és undorító pipáját kezdte tömögetni.

– Mi... mit akarsz tulajdonképpen mondani, Palmu? – kérdeztem elerőtlenedve. – Hát kötözni való bolondok vagytok?

– Tegnap, főnök, remekül jártál el – válaszolta nyugodtan Palmu. – Az orránál fogva vezetted az egész sajtót, és legalább most az egyszer nagyszerű nyugalmat teremtettél a munkánkhoz. Még a kutya sem ugat utánunk. Szükség is van erre, mert ez valóban nehéz eset.

Felpattantam ültömből. Elállt a lélegzetem.

– Részeg vagy? – kérdeztem tapintatlanul. – Ittál már korán reggel! Ide hallgass, ez azért még tőled is túlzás, Palmu!

Palmu csak rágyújtott a pipájára. Miután a pipa már megfelelően füstölgött, lassan megszólalt:

– Csakugyan komolyan beszélsz, főnök? Már csaknem azt hittem, hogy készakarva vezetted félre a sajtót. Mert bizony most kezdünk csak hozzá, hogy felkutassuk az *igazi* gyilkost. Legalább egyszer úgy látunk munkához, hogy

senki sem zavar bennünket.

KILENCEDIK FEJEZET

A székemre rogytam. Tátva maradt a szám. Palmu komolyan beszélt. Nem tréfálgozott. És nem volt részeg sem.

Sajnálkozólag nézett rám.

– Hát komolyan nem vetted észre, hogy Ville nem lehetett a gyilkos? – kérdezte Palmu. – Hiszen csak egyetlen telefonhívásra volt szükség, hogy a te kártyavárad összeomoljon.

– Hová telefonáltál? – kérdeztem dermedten.

– Még csak nem is magamnak kellett telefonálnom – számolt be Palmu. – Tähtinent bíztam meg. Mármint a sorsjegyiroda vezetőjének a lakására.

– No és aztán? – kérdeztem, még most sem értve semmit.

– A sorshúzás augusztusi főnyereménye Rivaniemi-be került – válaszolta Palmu, mintha mi sem történt volna. – Az öreg Nordberg egyáltalán nem nyert semmilyen főnyereményt. És a pénzből sem vezett el. Egészen más dologról van itt szó.

– De az öreg Nordberg *kapott* pénzt! – ellenkeztem. – A lány mondta. Hiszen magam is láttam, a saját szememmel a betétkönyveket. Ott van mind a kettő a páncélszekrényben, ahova tegnap este dugtad.

– Igen, az öreg Nordberg kapott pénzt – nyugtatott meg Palmu. – Valahonnan. De honnan? Mert kénytelen volt a leánynak kitalálni azt a főnyeremény magyarázatot. Három nappal azután, hogy a lány bevallotta neki, hogy terhes. Gyors cselekvés, nemde? Hirtelen és váratlanul meggazdagodott. Bár csupán a lány tanúvallomásával rendelkezünk az időpontot illetően, vagyis hogy mikor mondta el az öregnek. De azért én nem gyanakszom a leányra.

Az eszem lázadozni kezdett.

– De Ville beismerte! – ellenkeztem makacsul. – *Mindent* beismert. Hát nem emlékszel?

– Nem ismert be semmiféle gyilkosságot. Azt hiszem, csaknem pontosan tudom, mi az, amit beismert. Hiszen olyan lelkiismeretes fiú. Mindent mellre szív. De menjünk, és kérdezzük meg magától Villétől. Hiszen ezzel tisztázódik a dolog.

Az öreg Alpio nagyon aggódott, és kérlelőn nézett rám. Nyilván látta már az újságokat. Ville semmi rosszat sem sejtett. A tiszta cellában Alpióval dámajátékot játszott. Boldogan mosolyogva emelte föl a fejét, és nézett ránk az ágy széléről.

– Jó napot kívánok! Jön-e hamarosan Saara? – kérdezte reménykedve, és csak akkor jutott eszébe, hogy felálljon, amikor Alpio tapintatosan oldalba bökte. Szegény fiú nem kapott megfelelő nevelést otthon.

De megfésülte a haját, az alsó ajka sem fityegett már le, és az arca sem volt olyan kellemetlen, miután kialudta magát, és Alpio jóvoltából megszabadult legsúlyosabb gondjaitól. Alpio átengedte nekem a zsámolyát. Palmu az ágy szélére ült a fiú mellé, a pipájából pöfökelve. Gépiesen cigarettával kínálta meg a fiút. Bár Villének természetesen egyáltalán nem lett volna szabad dohányoznia, olyan ijesztően sovány és hirtelen nőtt fickó volt. De barátságos akartam lenni. Továbbra is. Mindentől függetlenül.

Alpio tapintatosan kiment a folyosóra. A fiú szemébe néztem. A tekintete tiszta volt, egyáltalán nem tért ki előlem.

– A dámajáték Alpio kedvenc játéka – szólalt meg Palmu, pipaszárával a táblára és a bábukra mutatva. – Bizonyára megrakott.

– Engem ugyan nem! – állította büszkén Ville.

– A gyermekotthonban volt dámajátékunk... – Elkomorult, és nem folytatta.

– Csakugyan – álmélkodott Palmu. – Alpiót egyikünk sem veri meg a dámajátékban! Nem is vagy te olyan buta fiú, ha csakugyan megverted Alpiót.

Ville ismét derűsen mosolygott. Már egy apró dicséret jót tett a gátlásainak.

– Ne félj Ville – folytatta Palmu –, de tulajdonképpen mit akartál tegnap még beismerni? Mármint a karambolon kívül. Bár nem is te vezetted az autót. Azért Arska fog felelni. A főnök nem akart tegnap többet kérdezni tőled. Hiszen olyan gyenge lábon álltál. És a főnök finom ember.

Ville elhitte neki, és tisztelettudóan nézett rám. De azért önkéntelenül megdörzsölte a kezét. Bizonyára kiverte a veríték.

– Hát csak azt, hogy összetörtem a telefonfülke berendezését. Mérgemben letéptem a kagylót, és összeszaggattam a telefonkönyvet. De nagyon dühbe gurultam emelkedett fel újra a hangja. Amikor a fának mentünk, megütöttem magam, de nyomban eszembe jutott, hogy hazatelefonálok Saarának, és tőle kérek tanácsot. Ha Saara megparancsolta volna, magam mentem volna egyenesen a rendőrségre, és önként feladom magam. Még Arskával sem törődtem volna, ha Saara úgy akarja. Arra gondoltam, úgyis börtönbe kerülök. A miatt a kávéházi ablaküveg miatt. Bár nem egészen én voltam az oka. Valaki meglökött. Alpio biztos úr azt mondta az éjszaka, hogy bizonyára megúszom figyelmeztetéssel, hiszen csak tizenhét éves vagyok. Bár holnap töltöm be a tizennyolcat. Mondta is Alpio, hogy ez aztán a mázli!

A fiú nevetni kezdett. Palmu kihasználta az alkalmat, hogy megkérdezze:

– Miért haragudtál meg annyira arra a telefonra?

– Csak egy érmém volt – könnyített magán buzgón Ville. – Saara apja

vette fel a kagylót, és mihelyt meghallotta a hangomat, dühös lett. Megtiltotta, hogy telefonáljak. Nyomban kiabálni kezdett velem, és azzal fenyegetett, hogy agyonver, ha még egyszer odatulakozom Saara társaságába. Persze nem félek én Saara apjától. Csak próbáljon megverni! Azért fogott el a mérég, mert nem volt hajlandó Saarát a telefonhoz hívni, hanem lecsapta a kagylót, nekem meg nem volt több érmém. Akkor borultam ki, letéptem a kagylót, és az öklömmel vertem a készüléket, biztosan össze is tört. Alpio biztos úr is azt mondja, enyhítő körülmény, hogy az agyamra tolult a vér. Alpio úr azt is említette, hogy itt hisznek az embernek, ha igazat beszél, és őszintén elmond mindent. És nem is verik az embert, ahogy a krapekok állítják. Tiszta hazugság. Mint Arska mendemondái is. Hiszen még autót sem tud vezetni!

Ville korábbi bálványai szemlátomást összeomlottak, és Alpio emelkedett a helyükre.

– Tehát a gyilkosságról semmit sem tudsz? – kérdezte még Palmu.

– Még akkor sem, ha itt vágják el a nyakamat – ütött a fiú a torkára a tenyere élével. – Fredrik bácsi volt az egyetlen ember, aki igazán kedves volt hozzám. Természetesen Saarán kívül. Eszem ágában sem volt neki bosszúságot okozni, de... még azért sem haragudott nagyon rám. Volt köztünk egy kis összezördülés, és néhány napig nehezteltem rá, mert nekem sem volt nagyon könnyű. De este találkoztam vele ott, a Csillagvizsgáló dombon, és tisztáztuk a dolgokat, és a bácsi nekem ígérte azt a csillagászati távcsövet. Egészen nekem.

Reménykedve nézett ránk. Palmu arc kifejezése kifürkészhetetlen volt. Csak bólintott a fiúnak, hogy folytassa. Ville lelkesedése alábbhagyott.

– Hát nem hisznek nekem? – kérdezte vádlón. – Nem volt egy árva garasom sem, hogy a kávézóban várhassam meg Saarát, és különben is rossz volt a lelkiismeretem a bácsi miatt. Ezért sétáltam fel a Csillagvizsgáló dombra, mivel sejtettem, hogy a költözködés előtt még egyszer utoljára nézni akarja a csillagokat. Az ég ugyan beborult, de a bácsi ott volt.

– Hány óra tájban? – kérdezte Palmu.

– Nincs órám – mondta magától értetődőleg Ville. – Talán tíz óra felé lehetett. De Fredrik bácsi ott volt a szokott helyén. Remélte, hogy még kiderül az ég. Éjjel tizenkettőig akart ott maradni. Hiszen tudják, hogy a Ruusunmarja utcától nagyon messzire van a Csillagvizsgáló domb. A bácsi elmondta, hogy nagyon kifulladt. A keze is reszketett, és olyan nitro... nitro... ízű tablettákat szopogatott, amelyeket a nyelve alá tett. Attól félt, hogy szívrohamot kap. Ezért mondta, hogy ő a maga részéről most már befejezte a távcső cipelését, és megígérte, hogy nekem adja, és az enyém lesz, ha érte jövök valamivel éjfél után, mert ő már nem bírja hazavinni.

Ville az orrán át lélegzetet vett, és lesütötte a tekintetét.

– A bácsi adott nekem néhány százast, és azt mondta, vegyek fagyit – folytatta. – Többet is adott volna, de véletlenül nem volt több a tárcájában.

Ugyanakkor megmutatta nekem azt a Zeppelin-bélyeget, egy téves nyomását, ha tudják, mi az. Állatian érdekes ez a bélyeg, és a bácsi nagyon büszke volt rá. Aznap este jutott hozzá. Valamilyen Kettunennel cserélt. Mondta is a bácsi, hogy ettől kezdve minden jól fog menni, és hogy a csillagok csupa jót mutat-89nak neki.

Ville sírni kezdett. Érzékeny fiú. Úgy tettünk, mintha nem vettük volna észre. Miután zsebkendőjébe fújta az orrát, Ville folytatta:

– Tulajdonképpen meg akartam várni Saarát a kávézóban, hogy együtt menjünk fel a Csillagvizsgáló dombra azért a távcsőért, bár az apja mindig dühöng, ha Saara későn kerül haza. De most már ez sem számít, hiszen Saara elköltözhet a Ruusunmafja utcába. Talán így is odaköltözhet, hogy a bácsi meghalt. A bácsi elmesélte, hogy a végrendeletében mindent Saarárak hagyott. Ugye, a végrendelet olyan papír, amely az ember végső akaratát közli, és tanúk írják alá a nevüket?

– Nagy vonalakban igen – erősítettem meg, mivel szemlátomást jogász tanácsára vágyott.

– Én is úgy gondoltam – könnyebbült meg Ville, de nyomban ismét elkomorult. Azok a csillagok valóban semmit sem tudtak. Csak ezután kezdődött minden rossz. Belebotlottam Arskába, és Arska kitalálta, hogy bosszantsuk fel azt az átkozott ajtónállót. Vízet engedett egy palackba, a palackot a zsebébe tette, és én is benne voltam a heccben, hiszen az az ember Saarát csipkedte, és én semmit sem tehettem, mert azelőtt boksoló volt. Aztán betört az az ablak, és engem a sirtre vittek. De nem tartottak ott sokáig, csak a nevemet meg a címemet írták fel, és... és a felügyelő úr nagyon barátságos volt. Még csak nem is kiabált. De bizony az agyamra tolt a vér, amikor arra gondoltam, hogy meg kell fizetnem azt az ablaktáblát, legalább tizenötezer márkát. Arska idejében kereket oldott Kaijával együtt, de mint jó haver, a sitt előtt várt rám, amikor kiengedtek. Arska azt mondta: „Ville, gyere egyszer te is velünk taligázni, vagy talán a születésednél fogva ijedős vagy, he?” Arska már kinézett egy vadonatúj Mercit. Remek taliga volt, még a motor zúgása is alig hallatszott. A tulajdonos véletlenül egy kicsit nyitva hagyta az ablaküveget, úgyhogy Arskának pofonegyszerű volt kinyitni az ajtót. Aztán tudják már, mi történt.

– Tehát elhoztad a csillagászati távcsövet a Hajótöröttek szobra mellől? – kérdeztem. – És csakugyan nem találkoztál Fredrik bácsival?

– Nem! – állította Ville. – Én is csodálkoztam egy kicsit, hogy csak a távcső volt ott, és a bácsi nem, de arra gondoltam, ott hagyta nekem, hiszen tudta, hogy biztosan eljövök érte, ő maga pedig nem tudta már hazavinni. Már jóval elmúlt éjfél.

– És miért vitted ezt a távcsövet a Kaivotalo környékére? – csodálkozott Palmu.

– Állatian büszke voltam rá – vallotta be őszintén Ville. – Hiszen még

soha semmim sem volt, ami igazán az enyém lett volna. Még saját ruhám sem. Csak másoktól levetett ócska rongyok. Arra gondoltam, hadd lássák a srácok. És útba is esett, mert Saarához kellett mennem, hogy segítsek a költözködésnél. De megálltam, hogy belepillantsak az esti lapba, épp akkor érkezett az újságárushoz. Kíváncsi voltam, mit írtak a karambolról. Akkor elhagyott az erőm. Eszembe sem jutott többé az egész távcső. Annyira megijedtem.

Nem is volt sokkal több mondanivalója. Idegesen én is rágyújtottam egy cigarettára, Palmu pedig a pipájából pöfékelt. Mondani akartam valamit, de Palmu megelőzött.

– Ne félj, Ville – figyelmeztette még egyszer. – De amint magad is jól megérted, Fredrik bácsi meggyilkolása nehéz eset. A főnök azt eszelte ki, mert nagyon csavaros eszű ember ám ez a mi főnökünk, hogy maradj itt nálunk, izé... vendégségben néhány napig. Ismét rendbe jössz, és Alpio a gondodat viseli. Saara mindennap meglátogat, és akár a riadórendőrség kocsijait is gondozhatod az udvaron.

Ville arcán lelkes öröm csillant fel. Palmu folytatta, mintha mi sem történt volna, de nem nézett rám:

– Bizony, Fredrik bácsi gyilkosa veszedelmes és ravasz ember. Most biztonságban érzi magát, mert tudja, hogy te, izé... gyanúsítottként rács mögött vagy, és vádat emelnek ellened.

– De hiszen én nem... – vált megint bizalmatlanná Ville.

– Persze hogy nem! – erősítette meg Palmu. – De a főnök azt látja a legjobbnak, hogy az újságban így írjanak az esetről. Nem említik a nevedet, és a képed sem kerül a lapokba, mert kiskorú vagy, de... a saját nyugalmad érdekében az lenne a legjobb, ha egyelőre egyáltalán nem olvasnál újságokat. Majd valamikor később, amikor mindenén túl leszünk már.

A magam részéről én is kitaláltam egyet s mást.

– Ville, holnap születésnapjaidat kapsz ígértem meg. Ha ez a poko... átkozott história tisztázódik, önkéntesként bevonulhatsz katonának. Ott mindenfélét lehet tanulni. Ide figyelj, én elintézem, hogy bekerülj egy gépkocsizó zászlóaljba. Helsinkiben maradhatsz, és olyan gyakran találkozhatsz Saarával, amennyire csak a szolgálat megengedi. Ha leszerelsz, bizonyára megkapod a hivatásos gépkocsivezetői jogosítványt.

Ville ragyogó szemmel meredt a jövőbe, de aztán megint elkomorult, és tétovázni kezdett:

– Nem lehet oda bejutni, olyan sok a jelentkező.

– Az önkénteseknek elsőbbségük van. Én vagy... vagy az osztályvezető úr bizonyára ismeri a gépkocsizó zászlóalj parancsnokát. Biztos, hogy segít, ha mi javasolunk téged, és ha te a magad részéről segítesz nekünk.

Ville hosszasan töprengett. Feszülten figyeltem az arcát.

– Csak azt nem értem – szólalt meg végül durcásan –, miért ne jelenhetne meg a képem az újságokban! Legalább végre egyszer mindenki látná,

milyen keménykötésű krapek vagyok.

Futó cipősarkok kopogását hallottam a folyosóról. Abban a pillanatban a nőstény oroszlán tépte fel a cella ajtaját, és dühös pillantást vetve rám és Palmura, berontott a cellába. Akarom mondani, hogy a fiatalkorúak gondozónője érkezett meg. Megleپödött, amikor látta, milyen nagy egyetértésben ülünk és beszélgetünk, de nyomban visszanyerte lélekjelenlétét, és haragtól remegő hangon vádolni kezdett bennünket:

– A gyengélkedők cellájában, hát nem sejtettem? Természetesen agyongyötörték a fiút, hogy vallomásra bírják. Sovány is, meg olyan sápadt, mint a fal – mondta, azután megsimogatta Ville fejét, és megveregette az arcát. – Minden tisztázódik majd – állította. – Ha bántottak, csak mondd el nekem őszintén. Akkor végre panaszt emelhetek a rendőrbíró úr ellen, hogy egy gyereket bántanak.

Ville annyira megleپödött, hogy egy szó sem jött ki a száján. Ugyanakkor könnyű léptek nesze hallatszott, és Alpio vezetésével Saara Pohjanvuori lépett be óvatosan. Ha a nap fénye még nem tűzött volna be a cellába, akkor most a leány ragyogó mosolya hozta volna be magával. Én már semmit sem értettem. De a leány mosolya tüstént eloszlott, ahogy engem megpillantott.

– Ville egyáltalán nem pszichopata! – szólalt meg ingerülten.

– De bizony az! – állt védelmezőleg Ville elé az anyaoroslán. – Bizony, Ville pszichopata. Majd olyan papírokat szerzünk, hogy...

Hirtelen elfáradtam, és felálltam.

– Menjünk – mondtam Palmunak. – Bizonyára lesz más elfoglaltságunk is.

Úgyhogy otthagytuk őket, hadd tisztázzák nyugodtan Ville elmeállapotát és örökölt hajlamait. Alpio is csatlakozott hozzájuk, anélkül; hogy engedélyt kért volna tőlem. A bánat és a szertefoszlott álmok folyosója. Mármost ezúttal az én számomra.

– No lám, a leányt azért mégsem dúlta fel az ügy komolyabban – szóltam meg, amikor visszatértünk hivatali szobámba, és Palmu kényelmesen elhelyezkedett. A lapok nagyon csúnyán írnak a fiúról.

– Hát nem figyelmeztette előre Kokki? – tétélezte fel Palmu csendesen. – Ja igen, főnök! Kokki az egyik cimborájával minden hónapban vesz két sorsjegyet. Egyszer talán már nyertek is vagy tízezer márkát. Ő ugyanis emlékezett, hogy az augusztusi főnyereményt Rovaniemiben nyerte valaki.

Csendben maradtam.

– Alig hunytam le a szemem – panaszkodott Palmu. – De mit nekem, öregembernek, az álom! Aludjanak csak a fiatalabbak, akiknek szükségük van rá. Éjszaka feltúrtuk az egész irattárt, reggel pedig az egész társasággal elmentünk kávézni ahhoz a kellemes asszonyhoz, oda a Merimies utcába. Dühösek is voltak néhányan, hogy vasárnap reggel a legmélyebb álmukból ébresztettük fel őket, de megítélésem szerint sikerült kihallgatnunk minden szivart. Azon a

szombatira virradó éjszakán nem volt az udvaron semmiféle mozgolódás, mármint a szokásostól eltérő. Legalábbis senki sem emlékezett ilyesmire. Pohjanvuori kisasszony az egyetlen, aki látta azt az ittas férfit. Amelyik nem tudta a kapu zárát belülről kinyitni, bár volt kulcsa hozzá. Csakugyan akadozik a zár. Magam is kipróbáltam.

Most jut eszembe, hogy szólnom kell közben néhány szót a stílus kérdéséről, ha értik, mire gondolok. Először arra gondoltam, hogy a Villével folytatott teljes beszélgetést tolvajnyelven írom le, hiszen ez a divat manapság. De magam is szörnyülködtem, amikor megpróbáltam. Úgyhogy tanácsot kértem egy írótól, akit véletlenül ismerek, mert neki volt egyszer... no, igen. Idősebb író, úgy értem. Nem, nem, nem Waltari volt. Ő akadémikus, és ezért szörszálhasogató ezekben a stíluskérdésekben. A nyelvhelyességben meg minden ilyesmiben. Nem fordultam én a fiatalabbakhoz sem. Azt akarom mondani, hogy itt van ez a Pentti Saarikoski, de ő szerintem kissé túllő a célon. Ismerem én őt is. De jobb lesz, ha nem emlegetem, mert még a bíróság elé idéztem. Hiszen ezek a fiatalok olyan kényesek a becsületükre.

Mindenesetre az az idősebb író savanyú arcot vágott, amikor ezeket a kérdéseket szóba hoztam. Azt válaszolta, hogy csak tömjem tele a könyvet tolvajnyelvvél, és szitkozódjam pokolian, akkor legalább azt hiszik, hogy szépirodalmi regényt írtam. De én hangoztattam, hogy még csak meg sem próbálkozom ilyesmivel, eszem ágában sincs. Így aztán fontolóra vette a dolgot, és úgy vélekedett, a legjobb lesz, ha természetesen írok, azaz bizonyos mértékig mégis finnül, hogy az idősebb emberek is megértsék, és ne bosszankodjanak ok nélkül. Hiszen mégiscsak ők azok, akik vásárolják és meg is fizetik a könyveket. Nem pedig a fiatalok. Azoknak nincs pénzük könyvekre. Akarom mondani, így magyarázta az az író, nem pedig én.

Azt is mondta még, hogy itt-ott, csak úgy természetszerűleg, mintegy utalásként, használhatom írás közben a mindennapi köznyelvet is. Az átlagos civilizált ember, mint például a jogtudományok egy kandidátusa által beszélt nyelvet. De túlzás nélkül, figyelmeztetett. És mivel én magam nem káromkodom túlságosan cifrán anyám szappannal mosta a számat, nem sok szitkot szórtam el ebben a szövegben, csak néhányat, csupán tessék-lássék, hogy megmutassam, én is tudnék káromkodni, ha akarnék.

De nem tudom, érdeklie az olvasót ez a stílushistória, úgyhogy térjünk vissza a tárgyra.

– Tehát a Merimies utcában semmi eredmény sem volt – ismerte el Palmu. – Kivéve természetesen a finom kávé. De azért ott nem tettek bele két kanállal csészénként. Nem keres olyan jól az az asszony, bár beszédes meg minden. De azért mégis sikerült nyomra találni. Mármint az irattár révén.

Palmu zavarba jött, és harapdálni kezdte pipájának a szárát.

– Valójában nem maradt más hátra, mint egyetlenegy tisztázatlan részlet vallotta be. – A fiúk még tegnap a telefonkönyv és a címnyilvántartó alapján

minden Peltonen nevű személyt megkerestek, de a skót terrier nem került elő. Akadt egy bernáthegyi meg egy szetter, azt sem tudom, hogyan tarthatnak ilyen kutyát a városban, hiszen csak sínylődik szegény, de az a Peltonen kisasszony, aki a hullát megtalálta, eltűnt, mint tű a szénaboglyában. Esetleg emlékszik valamire, egy lényegtelen részletre, amely akkor eszébe sem jutott, de amely segítségünkre lehetne. Már úgy értem, olyan részletre, amelyet ő még látott, mielőtt a bozótot letiporták volna.

– *Én* már kihallgattam – válaszoltam csendesesen, és ez egyszer Palmu is annyira elképedt, hogy szájából kiesett a pipa. Miközben ő a pipáját kereste a padlón, hangomat visszafojtva folytattam:

– *Én* is reggeli kávéra vágytam, meg két vajjas kiflire és kekszre. Közben mellesleg kihallgattam a legapróbb részletekig. De semmire sem emlékszik, ami segítségünkre lehetne, kivéve... Igen, mellesleg szólva Peltonen a neve, és nem Peltonen. A rádiós rendőrök rosszul emlékeztek. Vagy nem jól hallották. Mindegy! A fiúk gyorsabban megtalálták volna, ha a helsinki Kutya-barátok Köréhez fordultak volna.

– Éppen azt csinálják – ismerte el Palmu. De vasárnap reggel bajos. Várj, mindjárt szólok nekik, hogy ne zavarjanak senkit, ha egyszer maga a főnök elintézte a dolgot.

Gyorsan távozott. Mégiscsak szereztem én is egy jelentéktelen pontot az egyenlőtlen küzdelemben. Miután Palmu visszatért, részletesen elmondtam neki mindent. Arról az úriemberről hallva, akinek a kalapja mellett kis piros toll volt, fellelkesült:

– Lehet, hogy semmit sem jelent, de... nem akart belekeveredni. Noha mi finnek ilyenek vagyunk.

Felfrissültem. A fantáziám ismét élénken működésbe lépett.

– A gyilkos visszatér a tett színhelyére kezdtem óvatosan. Érthetetlen eset, de olyan számtalan sok példa bizonyítja, hogy...

Palmu legyintett, és az arca eltorzult, mintha savanyú almába harapott volna.

– Te meg a fantáziád! – sóhajtott fel. – De majd csak megtaláljuk azt a piros tollas urat tanúnak, hiszen megvan a pontos személyleírása s a többi. Ne aggódj miatta!

De ez aztán mégse ment olyan könnyen, mint hitte. Éppen ellenkezőleg, a piros tollas úriember lett az eset legnagyobb rejtélye, bár még fölösleges erre rátérnem.

Palmu kidüllesztette a mellét, és gúnyolódni kezdett:

– No, akkor használd a fantáziádat! Miért gyilkolták meg Nordberg urat?

– Ne beszéljünk rólam – háritottam el gyorsan. – Mondd el inkább a magad eszmefuttatását.

– Voltaképpen – kezdte elégedetten Palmu – az elején, szerintem, min-

den egy egészen mindennapi homoszexuális históriára utalt. Magányos agglegény, még az arcát is összezúzták. Ezeknek megvan a saját bandájuk, és gyakran zsarolni kezdik áldozataikat. Mert áldozatok. Már mint a homoszexuálisok. Semmit sem tehetnek róla...

– De *az* öreg Nordberget senki sem zsarolta – ellenkeztem. – Éppen ellenkezőleg. *Ő* kapott pénzt. És nem is volt homoszexuális, bizonyára nem. Csak egy csendes filozófus. Az élet külső szemlélője.

– Az élet szemlélője, ahogy te mondd – hagyta rá Palmu. – Igen, pénzt kapott, hirtelen és sokat. Ezért gondolatban megfordítottam az esetet, és az jutott eszembe, talán maga az öreg Nordberg volt zsaroló.

– Nem, semmi esetre sem! – utasítottam vissza. – Egy ilyen kis igényű, békés öregember? Minden, amit tudunk róla, tiltakozik egy ilyen esztelen feltevés ellen.

– Pontosan így van – válaszolta Palmu. – Végső soron mit is tudunk felőle? Csak amit Pohjanvuori kisasszony mesélt róla. No, nem egészen, mert a ház többi lakója nagyjából ugyanezen a véleményen van. Vén, különcködő bolond volt talán, de jó ember. Bizonyára a légynek sem ártott volna. Sohasem avatkozott mások ügyeibe.

– Hát akkor hogyan, miért és kit zsarolt volna meg? – tértem vissza az ügyre.

– Talán egészen véletlenül *látott* valami váratlan dolgot – vélekedett Palmu, és fejét oldalvást hajtva rám meredt. – Megmondják a csillagok. Hát nem emlékszel, mit énekeltünk együtt tegnap este?

Nem énekeltünk mi *együtt*, de nem akartam részletkérdésekbe bocsátkozni.

– Megmondják a csillagok ismétlem meg. Azt akarod mondani, hogy látott az égen valami... valami különöset?

– Talán repülő csészealj – vágta rá megvetőleg Palmu. – Pontosan azt. Kérdezd meg Karhunen-től. Karhunen tudja. Népszerű tudományos regényeket olvas. Egészen aprólékosan el tudja magyarázni, hogyan száll ki a csészealjból egy sisakos apró emberke, és veri fejbe az öreg Nordberget, amikor a csillagászati távcsöve túlságosan tolakodóvá vált.

– De – kérdeztem csüggedten – akkor mit láthatott az öreg Nordberg? Mi lehetett, amiért pénzt kapott, hogy hallgasson róla?

– Uramisten, fiam! – sopánkodott Palmu. – Hiszen ezért vittelek tegnap este a Csillagvizsgáló dombra, hogy a saját szemeddel lásd. Hogy magad is rájössz. Magad említetted, hogy a lány csípőjén anyajegyvet láttál, mielőtt belebújt volna a hálóingébe.

– De senki sem fizet azért milliókat, bármennyire meztelen legyen is, vagy akármi más – bosszankodtam.

– És azonkívül a csillagászati távcsövel nem lehet belelátni az ágyba, ha ilyesmire gondolsz. – Habozni kezdtem. – Természetesen valamilyen valóper-

ben lehetne jelentősége ismertem el kelleetlenül, és emlékeim tuskéje beleszúrt a szívembe. De egy ilyen bizonyítékért milliókat senki sem...

– Nem válóperre gondolok én – förmedt rám fitymálólág Palmu, és idegesen szívta üres pipáját. – De mit szólnál egy *gyilkossághoz*? A szemtanú vallomásához? Ez volna számunkra az aratás!

– Gyilkossághoz? – ismételt meg elképedve. – De az öreg Nordberget már meggyilkolták. Mit akarsz ezzel?

– A gyilkosság újabb gyilkosságot követel – jelentette ki ünnepélyesen Palmu. – A gyilkosság maga után vonja a következő gyilkosságot.

– Igen, igen siettem helyeselni. De csakugyan azt hiszed, hogy az öreg Nordberg véletlenül a saját szemével látta...

– Nem hiszem, hanem *tudom!* – mondta Palmu, és öklével a dosszié-halmazra csapott. – Félre minden hiedelemmel. Itt minden világos. Nem nyomtatott szó ugyan, de azért írógéppel letisztázott kihallgatási jegyzőkönyv.

Visszatartotta a kezem, amikor gépiesen a dossziéhoz akartam nyúlni.

– Itt van egy halomban mindaz, ami az idén a Katajanokka környékén, sőt, a biztonság kedvéért még az is, ami a Déli Kaivo Parkban történt. Még a csempészésről sem feledkeztem meg – folytatta Palmu.

– A Katajanokka partvidéke is és így tovább. Vagy valamilyen éjszakai gázolás. Semmi olyan komoly esetet nem találtam, amellyel érdemes lett volna próbálkozni. De itt van egy furcsa dolog. A Katajanokkáról. Április 18-ára virradóra, hajnali fél három tájban, estély volt Vadenblick őrnagy lakásán, a Rinne utcában, a hatodik emeleten. A multság közepette a felesége kiugrott az ablakon. Nyilvánvaló öngyilkosság, bizonyították.

– Annyira nyilvánvalónak látszott, hogy a kihallgatás merő formság volt. Hiszen tanúk voltak s a többi.

– Vadenblick – ráncoltam össze a homlokom, hogy emlékezetembe idézzem az ismerősnek csengő nevet.

– Gazdagok?

– Pokolian gazdagok – erősítette meg Palmu. – Az asszony a megboldogult Melkonen bányafőtanácsos leánya volt. Akkor áprilisban én véletlenül, izé, néhány napig náthás voltam, de ez sem változtatott volna a dolgon. Az eset a napnál világosabbnak látszott.

– Az osztályvezető maga olvasta át a jegyzőkönyvet – emlékeztem álmélkodva. – Azt mondta, fölösleges tovább zaklatni ilyen embereket. Igen, most már emlékszem. Nem volt abban az ügyben semmi tisztázatlan.

– Az a hatodik emelet nagyon jól látszik onnan a Csillagvizsgáló dombról – magyarázta Palmu.

Kinyitottam a dossziét, és figyelmesen átolvastam a kihallgatási jegyzőkönyvet a szomorú halálesetről. Nyilvánvaló öngyilkosság, ehhez nem fért a legcsekélyebb kétség sem. Tähtinen és Valsta együtt nyomozott az ügyben, tapintatosan, de lelkiismeretesen. Nem volt a jegyzőkönyvben semmilyen

észrevétel. A legkisebb hézag sem.

Maire Vadenblick asszony ivott. Mindenki tudta ezt Helsinkiben, még ha a jegyzőkönyvben erről nem is történt határozott említés. Az őrnagy viszont mértékletes volt. Többnyire vidéken élt, a birtokát vezette. Az asszony mostohahúga, Annikka Melkonen kisasszony, jelen volt az estélyen. Ott is lakott náluk. Igyekezett gondját viselni a nővérének. Csak három év különbség volt közöttük. A megboldogult Melkonen fiatalon özvegyen maradt, és hamarosan újra megházasodott. Agyonhajszolta magát, és ötvenhat éves korában szívszélhűdésben meghalt. Igazgató-betegség. De a gyárak megmaradtak. És a milliók. Aarne Melkonen, a fia jelenleg a részvénytársaság igazgatója. Maire Vadenblick a maga részéről nem sokat törődött a vagyonnal. Kétszer elvált, ez volt a harmadik házassága. Gyermekei nem voltak. Még negyvenéves sem volt, amikor kiugrott az ablakon.

Egészen világos ügy. Az orvos, egy közmegebecsülésnek örvendő belgyógyász, finom úriember, azt vallotta, hogy Vadenblickné asszony már évek óta túlzásba vitte az altató használatát. Az alkoholon kívül! Veszedelmes keverék! Egyszer már túl sok altatót vett be, de eszméletlenül megtalálták az ágyában, és idejében kórházba szállították. Egy másik esetben az égő cigarettát az ágyába ejtette, és halálra égett volna, ha idejében meg nem érzik a füstszagot. Teljesen ráunt az életére. A túl sok pénz rossz játszótárs.

Akkor, áprilisban egész csomó embert hozott a Halásztanyáról az estélyre. Az őrnagy otthon volt, felébredt, és csatlakozott a társasághoz, hogy lecsillapítsa a feleségét. Az asszony dührohamot kapott, szidalmazta a férjét, ráparancsolt, hogy csomagolja össze a holmiját, és nyomban tűnjön el a házból. Az őrnagy valóban torkig volt már vele, és csakugyan össze is csomagolt. A többiek a konyhába mentek, hogy kiürítsék a hűtőszekrényt. Az asszony annyira kijózanodott, hogy utánaézett, komolyan gondolta-e a férje a távozását. Mostohahúga követte. Az őrnagy világosan kijelentette, hogy az ő részéről most igazán vége mindennek. Nem bírja tovább. A szalon ablaka nyitva volt, hogy kiszellőztessék a dohányfüstöt. Még mielőtt a mostohahúga és az őrnagy megakadályozhatta volna, az asszony kivetette magát az ablakon. Egyetlen éles sikoly, mire a konyhából mindenki berohant a szobába, és a ház néhány lakója is felébredt. Világos eset. A mentők már nem tudtak segíteni.

Az őrnagy becsületesen elismerte, hogy uralkodnia kellett volna magán, és a következő napra halasztania távozását, hogy az asszony kialhassa ittaságát. De mindenki ismerte Vadenblickné asszony nyelvét. Az őrnagy végleg megelégedte a másnapi sírásokat és bocsánatkéréseket. Az asszony több ízben fenyegetőzött, hogy öngyilkos lesz. A házvezetőnő is tanúsította.

A hagyatéki eljárás normális volt. Nem volt kétoldali végrendelet, sem házassági szerződés. Egyáltalán semmi sem volt homályos vagy vitás. Két szemtanú. Egész sereg más tanú. Talán ittasak voltak, de mégsem annyira, hogy kétségbe lehetett volna vonni a szavahihetőségüket.

Kétszer is elolvastam a jegyzőkönyvet.

– Hogyan akarod ezt gyilkossággá átgúrni? – kérdeztem, ez egyszer én is szánakozóan.

Palmu felügyelő buzgón szívogatta üres pipáját.

– Éppen azért, mert túlságosan is szembetűnő öngyilkosság válaszolta. Gyanúsán szembetűnő. Ezenkívül az eset után néhány nappal telihold volt. Az öreg Nordberg ilyenkor bizonyára sokáig időzött a Csillagvizsgáló dombon. Azon az éjszakán még hideg sem volt. Április végi enyhe tavaszi éjszaka. Már tisztáztam. Véletlenül a Katajanokka kivilágított ablakaira fordíthatta a figyelmét, és távozása előtt pusztán emberi kíváncsiságból odairányította a távcsövét. Talán gyakrabban is megfigyelte az életet mint külső szemlélő. Honnan tudnánk?

– Kevés olyan ember akad, aki csak úgy a mellényzsebéből néhány milliót kifizeset – folytatta Palmu. – Kézpénzben! De Vadenblick őrnagy megtehetné. És Annikka Melkonen is. A fivérével együtt fele-fele arányban örökölt. Bár Annikkának természetesen már eleve ugyanakkora örökrésze volt, mint Mairének. Mármint Melkonen bányafőtanácsos vagyónából.

– Csak időtöltésből utána néztem a dolognak – mondta tovább a magáét Palmu. – Van egy ismerősöm, aki olykor-olykor a Börze-klubban üldögel.

– Ne hazudj! – szoltam közbe ösztönösen.

– Nono, fiam! – figyelmeztetett Palmu. – Nem tudsz te minden ismerősömről. Mindenkinek megvannak a maga sötét útjai. Ő mesélte el, hogy hárman voltak testvérek. Aarne, a bátyjuk, a gyáratat irányítja. Állítólag rátermett férfi. A gyáratat kibővítette és továbbfejlesztette. Konjunktúraidőszak és így tovább. A szociális ellátottságban sincs semmi kivetnivaló. Üzemi lakónegyedek, parkok, sportkörök... és... és... természetesen énekkarok is. A megboldogult Melkonen kezében volt a részvények kilencven százaléka. A lányok az igazgató tanács tagjai voltak, és a busás osztalékokon kívül fejedelmi fizetést is húztak. A részvények jelenlegi értéke legalább egymilliárd. Oszd el háromfelé. Maradt Melkonen után egyéb vagyon is: hajók, földbirtokok s más efféle apró limlom.

– Úgyhogy Maire után is volt mit felosztani Annikka és az őrnagy között – egészítette ki Palmu.

– Az őrnagy feddhetetlen – füzte tovább a szót. – Már a téli háborúban kitüntette magát. A második háború kitörésekor járt kadétiskolába. A háború befejezése után továbbszolgált. Saját kérésére vált meg a hadseregtől az ötvenes évek elején, hogy az üzleti életbe vesse bele magát. Egész sor kitüntetése van. Első házassága nem sikerült. Olyan hadi házasság volt. De ebből maradt egy fiú, aki jelenleg tizenkét éves. Az őrnagnál van. Maire aligha volt példás mostohaanya.

– Maire Vadenblicket senki sem gyászolta – ismertem el. – Maga rontotta el a saját életét. Ez a vége, ha valaki gyermekkorától kezdve mindent

megkap, amit akar, és negyvenévesen rádöbben, hogy ez egyáltalán nem mulattató. Az őrnagynak nőügyekben balszerencséje volt.

– Komoly férfi, földbirtokos – jegyezte meg Palmu. – A fia állandóan vidéken lakik, Tammissaariban kezdte az elemi iskolát. Mindennap autóval hozzák és viszik. Az autóbusz nem felel meg, hiszen van mit aprítaniuk a tejbe. Tudniillik azóta, hogy Maire meghalt. Mert az őrnagynak semmi vagyona sem volt. Csak a rozszant udvarház. A pénzt vette feleségül. Nem Mairét.

– Nono! – figyelmeztettem a magam részéről. – És Annikka?

– Egészen más fából van faragva – válaszolta Palmu. – Nem érintkezik férfiakkal, és a férfiakat szesszel sem pótolja. Rút kis kacsa Mairéhez képest. Mairéről azt mondják, hogy pompás nő volt. Úgyhogy az őrnagyot nem kell megróni azért, hogy ráadásul az asszonyt is elviselte.

Palmu töprengve forgatta a pipája fejét a két tenyere között.

– Mairének volt annak idején egy lánya – jutott eszébe. – A börzei cimborám erre is emlékezett. Kényszer házasság tizennyolc éves fejjel. Már-mint Maire részéről. A bányafőtanácsos dühöngött, de persze a Német templomban megtartották az esküvőt. Néhány év múlva bekövetkezett a válás, de Maire megtarthatta a lányát, Sinikkát. Állítólag néhány milliót kellett fizetnie. Sinikkából kis vadóc lett. Bizonyára az anyjára ütött. Tizenhét éves korában vízbe fúlt, amikor a nyaralójuk közelében a vitorlása felborult a viharban.

– Az őrnagy és Maire csak abban az időben kezdett együtt járni – mondta Palmu nyomatékosan. – Az őrnagy is a vitorlásra volt. Nem sikerült kimentenie a leányt. A vihar után haldokolva találtak rá egy sziklapadon. Attól kezdve mélyült el az ismeretségük. A gyásztól megtört anya és így tovább. Ilyen lelkiállapotban a nő annyira elgyengül, hogy egy férfi biztonságos vállára hajtja a fejét – folytatta Palmu, majd rám pillantva hozzátette: – Így mondják. Én honnan tudjam?

Sokáig töprengtem. A gyomrom mélyén hideget éreztem. Bár benne volt az a két vajas kifli meg a sok keksz. Az ilyen ügyekben egyáltalán nem vagyok én bátor ember. Még csak meg sem próbálom, hogy tettessem magam. Legyen azé a dicsőség, aki megérdemli. Akarom mondani, készakarva nem nyúlok darázsfészekbe, ha elkerülhetem.

– Palmu – szólaltam meg végül komolyan – biztos vagy a dolgod felől? Talán csak halvány gyanú az egész. De ez nem elég. Teljesen tisztázott ügyről van szó. Nem bányászhatod elő újra. Hiszen fontos emberekről van szó. Úgy értem, hogy feldühíted őket.

– A gyilkosság második gyilkosságot követel – emlékeztetett Palmu. – Nekünk kell gondoskodnunk arról, hogy a gyilkos mindig lakat alá kerüljön.

– Holnap reggel az osztályvezető visszatér hétvégi kirándulásáról – kérleltem. – Kérdezzük meg azért először tőle.

– Mi vagyunk a csoport – emlékeztetett Palmu. Akarom mondani, te

vagy a csoport. A főnök. Én sem piszkálom fel készakarva, bottal a darázs-fészket, ha nem muszáj. Ezért egyelőre maradjunk bölcsen csendben, és kezdjük el a nyomozást a saját szakállunkra. Ha már olyan előrelátóan rács mögé juttattad Villét, hogy még az osztályvezető sem vehet észre semmit.

– Talán csak hisz a nyomtatott szónak. Olvassa el az újságból.

– Add össze a dolgokat – biztatott Palmu –, egy meg egy az kettő. Honnan kapta az öreg Nordberg a milliókat? Akkor éjjel huszonnégy órakor a Csillagvizsgáló dombon kellett lennie, hogy megkapja az utolsó részletet. Miért kérte volna különben Villét, hogy éjfél *után* jöjjön? A professzor is éjfélről beszélt.

– De miért a fölösleges gyilkosság? – ellenkeztem. – Ha egyszer az öreg Nordberg megígérte, hogy tartja a száját. Pénzért. Mit jelent néhány millió egy ilyen gazdag embernek?

– Az ártatlan öreg Nordberg is bizonyára így gondolta – válaszolta Palmu. – Hiszen a leány beismerte, hogy terhes. Nem hiszem, hogy máskülönben az öregnek valaha is támadt volna ilyen gondolata.

Egy kis szünet után folytatta:

– Addig nem is avatkozott a dologba. Csak kívülálló volt. Az élet szemlélője. Miért ment volna ok nélkül a jég hátára. De honnan tudhatta ezt az, aki fizetett? A zsarolás lélektanilag furcsa história. Pontosan olyan, mint a konyak. Magad is a legjobban tudod, hogy fél liter éppen elég, de aztán mégiscsak odamegy az ember az íróasztal fiókjához, hogy előszedje a másik félliteres üveget is. Talán az öreg Nordberg is így járt. Elegendő volt a második kísérlet. A gyilkos tudta vagy feltételezte, hogy soha az életben nem lesz többé nyugta, hanem évről évre fizethet. Lehet, hogy az öreg Nordberg békésen odaköltözött volna a Ruusunmarja utcába, és megpróbálta volna elfelejteni az egész esetet. Ötmillióról beszélt a leánynak. Talán ennyivel be is érte volna. De a gyermek nő, Ville talán ostobaságokat követ el. Mindig, mindig ott ólálkodott volna a kísértés, amíg az öregben pislákol az élet. A gyilkos tudta ezt.

– Komoly ember – gondolkodtam fennhangon. – A háborúban kitüntette magát.

– Egy nő is lehetett – töprengett Palmu. – Az öreg Nordberg gyenge testalkatú volt. És a szíve is rendetlenkedett. Nem kellett az elintézéséhez olyan mérhetetlenül nagy erő. Düh, bosszúvágy. Az arcát is összezúzta, a tetemet rugdosta. Egy hajadon nő féktelensége, vagy hogy is mondják manapság. Nem tudom.

Palmu elkapta a pillantásomat.

– Csupán arra akartam rámutatni, hogy kettő a gyanúsítottak száma. Mind a ketten szemtanúk. Az őrnagy és a mostohatestvér. Mások nem voltak a szobában, amikor Vadenblickné kiugrott az ablakon. A többiek a konyhában voltak. Nem lehet csak úgy egyszerre elsőnek az őrnagyot gyanúsítani. Ez nem illik.

– De soha az életben nem leszünk képesek bebizonyítani – kezdtem, aztán elhatározásra jutottam. – Mivel kezdjük? – kérdeztem. Röviden. Tárgyilagosan.

– A pénzzel – vélekedett Palmu. – Valamelyik bankból vették fel a pénzt. Ekkora összeget egyszerre. Legalábbis a bankfiókban, ahol az öreg Nordbergnek volt a folyószámlája, bizonyára csodálkoztak, és feljegyezték a bankjegyek számát. Vékonyka szalmaszál ez. Mázli is kell hozzá, hogy ezen az úton bármit is tisztázhassunk. Ezenkívül ma vasárnap van. Keressék először a fiúk a piros tollas úriembert, akkor nem lopják semmittevással a napot. Te meg én a szarvánál fogjuk meg a bikát. Meglátogatjuk Vadenblick őrnagyot. Hátha véletlenül a városban van. De legalább a házvezetőnő otthon lesz.

Nagyon megijedtem.

– Hiszen mondhatjuk például azt, hogy... – kezdtem.

– Hogy vasárnapi sétánk során éppen arra jártunk, és betértünk, hogy részvétünket nyilvánítsuk egészítette ki gúnyosan Palmu. Kissé megkésve, persze. Eh, találj ki valamit! A szokás szerint átnéztük az irattárban a kiselejtezendő papírokat, és ezért mellesleg még felülvizsgáljuk az ügyet, hogy minden stimmel-e. Hiszen te jogász vagy!

– De hiszen mi sohasem semmisítünk meg semmit! – akadékoskodtam.

– Az őrnagy ezt nem tudhatja – vetette ellen Palmu. – Éppen ellenkezőleg. Ez olyan kellemes hír lehet számára, hogy örömet fogad bennünket, és kielégíti hivatalos tudásszomjunkt.

Hangtalanul kinyílt az ajtó. Kokki dugta be szégyenlősen a fejét. Kopogtatás nélkül. Ilyen kellemetlen szokása van. Azt mondja, azért, hogy ne zavarjon, ha véletlenül ügyfél van nálam. Miután kettesben látott Palmuval, bátran bejött, és becsukta maga mögött az ajtót.

– Idehallgass, Palmu szólalt meg ártatlanul –, motyogtál valamit Vadenblickné dossziéjáról. Hát mellesleg megnéztem az előjáróság előszobájában a házassági kihirdetések tábláját. Csak úgy vasárnapi szórakozásból.

Csodálkozásomra elpirult, és lehajtotta a fejét.

– Mármint a polgári házasságok kihirdetéseit magyarázta. Nem érdekel különben, de az a légikisasszony azzal fenyegetőzött, eh, hogy hozzámegy egy pilótához, aki hátat fordított az egyháznak. Ezért csak úgy szórakozásból megnéztem, csakugyan olyan bolond-e az a lány.

– És mi van Vadenblickkel? – szakította félbe türelmetlenül Palmu.

– Csak azt akarom mondani, hogy valami Vadenblick őrnagy és Melkonen kisasszony házasság-kihirdetését láttam mesélte Kokki. No csak azért, mert te Vadenblickről lármáztál. Akár holnap is odaléphetnek a polgármester elé.

– Melkonen kisasszony! – kiáltottam fel. – Annikka Melkonen?

– Igen, Annikka – bólintott Kokki. – És Gustaf Erik Vadenblick őrnagy.

– Ez aztán a gyorsaság! – adózott csodálattal Palmu, és elégedetten tömögteni kezdte a pipáját. – A gyilkos munkához lát!

TIZEDIK FEJEZET

Kokki félrehajtotta a fejét, és a cipője orrával a padlót kapargatta.

– Ha azt a cipőt akarjátok megkeresni – szólalt meg lehangoltan – akkor semmi hasznatok sem lesz belőle. Egészen közönséges cipő, csaknem használatlan, gumitalpú, semmiféle jellegzetes, egyéni koptatás nincs rajta. Megkérdeztem a cipőboltban. Ebből a fajtából több millió párt adnak el.

Kokki túlzott. A cipőgyárak ugyan szemlátomást jól boldogulnak a mi országunkban, de azért mégsem adnak el *több millió* azonos típusú cipőt.

– Pihék az öreg Nordberg ruhájából, esetleg vérnyomok, a Csillagvizsgáló domb talajának maradványai, ha ugyan egyáltalán megtaláljuk a cipőt – szólaltam meg bosszúsan. – Elmaradtál a kortól, Kokki. A bűnügyi rendőrség laboratóriumában akár egy évvel később is tisztázni tudják, ha most a padlóra köpsz. Manapság olyan a felszerelésük.

Kokki arcizmai mozogni kezdtek, és észrevettem, hogy nyálat gyűjt a szájában. Sikerült megakadályoznom:

– Ne, ne! Azért mégse kísérletezz az én szobámban. Palmu éppen elég rendetlenséget csinál maga körül. Nézz oda, a karosszék köré.

Palmu összerezzent, és igyekezett a szék alá rejteni a pipából kiszórt hamut. Szemlátomást több pipát szívott el a szobámban. Mintha otthon lett volna. Természetesen azt hitte, hogy délelőtt nemigen dugom be az orrom.

– Kokki – szólaltam meg komoly töprengés után –, nyitva tudod tartani a szemed. Köszönöm. Persze egyébként is kiderítettük volna, de... De legalább ez egyszer tartsd csukva a szád. Egy szót se senkinek! Palmuval új nyomra bukkantunk. Sokkal komolyabb eset ez, semmint én... meg Palmu az elején gondoltuk volna.

– Kokki – parancsolt rá éppolyan komolyan Palmu – ha véletlenül ugyanolyan jó barátaid vannak a bankokban, mint a cipőboltokban és a légikisasszonyok között, akkor próbálj telefonálni. Használhatod a főnök közvetlen vonalát. Próbáld kipuhatolni Vadenblick őrnagy pénzügyeit. És ellenőrizni Annikka Melkonen kisasszony bankszámláit. Természetesen banktitok, de ha csak úgy barátilag tisztázhatnád...

Kokki felderült.

– Meglesz! – ígérte készségesen. – Ha én ilyenkor, vasárnap délelőtt telefonálok, egyszeribe nagyon megrémülnek. Azt hiszik majd, hogy valami-

ilyen óriási sikkasztás nyomára bukkantunk. Már megkönnyebbülésükben is beszélnek, ha biztosítom őket afelől, hogy egyetlen pénztáros kisasszonyt sem csíptünk rajta, amint bankjegyekötegeket húzott le az étterem W.C.-jében.

– Ejnye, Kokki! – figyelmeztettem.

– Időközben a főnök meg én reggeli sétát teszünk – magyarázta Palmu.
– Maradj itt, ki tudja, a főnök talán még kirándulásra invitál bennünket, tekintve, hogy ilyen szép idő van.

Palmu felsóhajtott, amikor rápillantott a fekete gépkocsikra, amelyek, a vasárnap reggel békéjét árasztva magukból, indulásra készen várahoztak, de aztán hősiesen elindult mellettem gyalog. Sütött a nap, ragyogott a tenger, a sirályok elégedetlenül vijjogtak, mivel a vásártér üres volt. Elhaladtunk az elnöki palota mellett, majd a csatornán átívelő hídon a Katajanokka városrész felé vettük utunkat.

Az Enso-Gutzeit tröszt új palotája ott csillogott előttünk. Szép ez az épület, mint az ördög. De Palmu nem állt meg, hogy megcsodálja az építőművészet e remekét. Megfeledezve reuma gyötörte térdéről, dombnak felfelé a Rinne utcába vezetett. A verőfényes park őszi színekben ragyogott.

A modern házat nézegettük. A hatodik emelet szédítő magasságban volt. Mindketten ösztönösen a gyalogjáróra pillantottunk, amelyen véget ért Maire Vadenblick asszony zűrzavaros élete. De semmit sem láttunk. Ennek ellenére a hátgerincemen végigszaladt a hideg, mintha szakadék széléről a mélybe néztem volna. No lám, a fantázia! Palmut nem zavarta.

– Biztos nyaktörés, és semmi kockázat – töprengett Palmu. – Ha onnan valaki a fejére esik, nincs ideje panaszt emelni.

Felsőhajtottam, amikor beléptünk a bronzdíszes kapun. Pompás épület. Százezer márka egy négyzetméter, gondoltam magamban. Egyáltalán nem lelkesedtem azért, hogy megzavarjam egy ilyen előkelő ház vasárnapi nyugalomát. Hiszen csak egyszerű rendőr vagyok.

A fizetési kategóriát nem akarom megemlíteni, mert a címem mégiscsak rendőrbíró.

A felvonó hangtalanul suhant felfelé. Névtábla: *Gustaf Vadenblick*. Nagy és drága névtábla. Palmu a hüvelykujjával megnyomta a csengőgombot. Semmi sem történt. Miután egy ideig alázatosan várahoztunk, ismét csengetett. Megint várahoztunk.

– Senki sincs itthon – kockáztattam meg, akaratom ellenére is megkönnyebbülve.

Ugyanakkor csörögni kezdett a biztonsági lánc, és hirtelen feltárult az ajtó. Kékes hajú nő nyitotta ki haragosan az ajtót.

– Nem veszünk keféket – fortyant fel, Palmura pillantva. Szeme zavaros volt, arcát vörös foltok csúfították el. – Van már televíziónk – mondta megökökenten.

Látszott, hogy mély álomból ébredt, és sebtében kapta magára köntösét.

– Itthon van Vadenblick őrnagy úr? – kérdezte Palmu, kidüllesztve a mellét. – A bűnügyi rendőrségtől vagyunk, Palmu felügyelő.

A nő összeresztette, és becsapta volna az ajtót, ha Palmunak nem sikerült volna az ajtónyílásba tenni a lábát.

– Egyszerű formáság az egész – sietett megnyugtatni a nőt.

– Nincs itthon az őrnagy úr – válaszolta bosszúsán.

– És a nagyságos asszony sincs itthon.

– A nagyságos asszony! – kiáltottam fel, és a nő zavaros szemével rám meredt.

– Melkonen kisasszony – helyesbített. – Még nem egészen nagyságos asszony, de már csaknem az.

Hirtelen elmosolyodott, és váratlanul szélesre tárta az ajtót.

– Befelé, boys! – biztatott. – Itt huzat van. Én voltam Amerikában. Egy milliomoscsaládnál. Volt nekik testőrük meg minden. Jöjjenek be, és igyanak egy kortyot.

Bementünk. Nem a konyhába vezetett bennünket. Egyenesen a szalonba. Kinyitotta a szivarosdobozt, és kissé támolyogva megkínált. Csak ekkor vettem észre, hogy a nő tökrészeg. Vasárnap reggel.

– Bizonyára maga a házvezetőnő – jelentette ki udvariasan Palmu. – Mistress Lyyli Hartola, ha jól emlékszem. Hehe! – nevetett fel, és a kék hajjú nő készségesen vele vihogott.

– Úgy bizony, Lyyli a nevem! – bökte tréfásan oldalba Palmu. – De foglaljanak helyet. Érezzék otthon magukat. Az uraság vidéken van. Szeretik a sherryt? Én szeretem.

Arcának piros foltjait nézve el is hittem neki.

– A gyomrom – panaszkodott Palmu. – De, izé, semmi kifogásom sincs egy pohárka konyak ellen.

– Hivatali munka közben! – szörnyülködtem.

– Ne bolondozz, fiú! – heveskedett Palmu. – Szép vasárnap délelőtt. A saját szabad időnk. És merő formáság az egész.

Lyyli Hartola fél üveg sherryt hozott be a konyhából, a saját poharával együtt. Aztán a bársekreányhoz ment, és a poharak csörömpöltek, amikor neki-esett a szekrénynek.

– Lássuk ezt, a legelőkelőbb vendégek palackját jegyezte meg vendég-szeretően, és a konyakos üveget az asztalra rakta két szörnyen nagy vermutos-pohár kíséretében.

– Ne, ne! – kiáltottam fel elképedve, amikor egy hanyag mozdulattal félig töltötte a poharakat.

Félreértette szándékomat.

– Nem veszi észre az őrnagy úr – mondta anyáskodva. – Az őrnagy úr nem ívós. Azonkívül meg úgyis hamarosan itt hagyom ezt a házat. Hogy Annikából nagyságos asszony lesz. Vele nem bírom ki. Mairét más fából

faragták. Ő nem kérdezősködött, és nem is szaglászott. Lyyli azt iszik, amit akar, mondogatta. Nem firtatták a háztartás dolgát sem. Minden hónapra kiadták a konyhapénzt. Annak elégnek kellett lennie. Mindennek a legjobbnak kellett lennie de ha maradt a pénzből, megtarthattam magamnak. Nem hagyom én, hogy egy Annikka Melkonen a fejemre nőjön. Van nekem a bankban saját pénzem. Maire is adott, mivel nem akarta, hogy az őrnagy úr mindenről tudjon.

Kacsintott egyet, engem is oldalba bökött, és biztatott:

– De mit törődünk a múlttal! Igyunk! Csirió! Jó konyak ez. Hát nem?

– Neked nem kell innod, ha nem akarsz – vigasztalt Palmu.

Összekocintotta a poharát a házvezetőnő sherrys poharával, és oldalvást hajtva a fejét csodálattal hallgatta, hogy a nagy talpas pohár milyen szépen csendült. Még arról is megfeledkezett, hogy belekóstoljon a poharába.

– Mikor lesz az esküvő? – kérdezte Palmu, mintha mi sem történt volna.

– Mindjárt a kihirdetés után – vetette oda fitymálólag Hartola asszony. – Se lakodalmom, se semmi. Egyenesen nászútra mennek. Külföldre, ph! Mintha újdonság lenne számukra. A fejemet teszem rá, hogy Annikka kisbabát vár. Különbem miért lett volna egyszerre ennyire sürgős? Nem érdemes Lyyli orrára koppintani, nem bizony! Lyyli sokat tud, ha nem beszél is róla.

– Nem, Lyyli hallgatag lány – hízelgőt Palmu. – Az ilyesmit nagyon tisztelem. Minden szót harapófogóval kell kihúzni belőle. De a mi dolgunk nem ilyen veszélyes természetű. Csupán az irattárban selejtezzük a papírokat, és mivel hallottuk, hogy esküvői harangok szólnak, arra gondoltunk, kidobunk minden szemetet, azaz mindent, ami Vadenblickné halálával kapcsolatos, mintegy nászajándékkul az ifjú párnak. Ezért vagyunk itt, ha már reggeli sétánkon véletlenül erre jártunk.

Csodálkozásomra a házvezetőnő vidámsága szertefoszlott. Egymás után Palmura meg rám pillantott, mintha szeretett volna mondani valamit, de habozott.

– Mit törődöm vele! – döntött végül. – Fenékgig, fiúk!

Palmu ivott egy kortyot, és magasztalni kezdte:

– Kiváló konyak! Jaj, hogy az az Annikka annyi hűséges szolgálati év után képes volt felmondani magának!

– Kapok nyugdíjat – dicsekedett a házvezetőnő. – Nem is sejtik, milyen sokat. Hogy gondját viseltem a szegény Mairének. Volt mit túrnöm, az őrnagy úr tudja a legjobban. És aztán nem vonulok én még nyugalomba! Nem, fiúk, Lyyli messze van még az öregségtől. A jövő csütörtökön Lyyli Dél-Amerikába vitorlázik. Az őrnagy úr szerzett helyet nekem. Meglátom azt a vidéket, ahol a kókuszdió terem.

Palmura pillantottam, de csak a konyakospoharat forgatta a két tenyere között, mintha másutt járt volna az esze.

– Igen, igen, pálmák és napsütés – motyogta. – Igen, másoknak sikerül.

Mi meg itt maradunk az őszi sárban, hogy ellássuk hivatalunkat. A hivatalról beszélve, a főn... ez a fickó itt azt sütötte ki, hogy abban a jegyzőkönyvben nem tisztázták eléggé azt a két korábbi öngyilkossági kísérletet...

– Egy szart! – vágott közbe szégyenkezés nélkül Lyyli. – Még hogy öngyilkossági kísérletek! Az ittas ember felelőtlensége. Részeg fejjel ejtette azt a cigarettát az ágyba. Senki sem olyan esztelen, hogy készakarva halálra akarja égetni magát. És az altatók! Szent ég, ha maguk valaha is szednének ilyesmit, akkor tudnák, hogy az alkoholista marokszám tömi magába, megfedkezük róla, hogy már bevette, és újra meg újra beveszi. Ha felébred, még egyet. Attól is elkábul, ha az őrnagy már kulcsra zárta a szekrényt. Mármint az italszekrényt. Nem, nem, pusztán Annikka és az őrnagy fecsegése, hogy Maire már korábban is megkísérelte volna. Szerette annyira az italt az a lány, hogy idő előtt sohasem akart volna megválni tőle.

A házvezetőnő meggyőzően csóválta a fejét, és ismét megtöltötte sherryospoharát. Nem finomkodott. A sherryt vizespohárból itta, és azzal sem törődött, ha a palackból véletlenül az asztal nemesfa burkolatára csöppent az ital.

– Hát akkor miért ugrott ki az ablakon? – kérdezte ártatlanul Palmu.

– Ezen csodálkoztam én is – ismerte el készségesen a házvezetőnő. – Talán csak meg akarta ijeszteni Annikkát, és megcsúszott a lába. Az ittas emberrel minden megeshet. Higgyék el, ha Lyyli mondja. Lyyli látott már egyet és mást. Ezért tanultam meg, hogy csak így óvatosan kortyolgassak, néha-néha szabadnapokon, enyhe italokat. Lyyli sohasem issza magát részegre.

A sherry az ölébe loccsant, amikor fölemelte a poharát, de nem is vette észre.

– Hát, persze hogy nem! – sietett közbeszólni Palmu. – De az emberek néha olyan kicsinyesek. Mármint a bős absztinensek. Szóval Lyyli véleménye szerint inkább baleset volt, mint öngyilkosság?

– No, hajszálpontosan így volt! – erősítette meg Lyyli lelkendezve. – Nem értem, miért akarták öngyilkosságnak feltüntetni. Melkonének részére is kellemesebb lett volna a baleset. Bár egy ittas embernél sohasem lehet tudni. Én nem láttam a saját szememmel, és nem állhattam oda megcáfolni. Hiszen Annikka látta. És persze az őrnagy úr is. Nem sikerült elkapnia a szoknyája szegélyét. Lehet, hogy Maire ez egyszer komolyan megharagudott, mivel az őrnagy úr összecsomagolta a bőröndjét, és Annikka azzal fenyegetőzött, hogy vele megy. Maire mindig keresztül akarta vinni a maga akaratát. Ebben csökönys volt. Egyszer a húsbárdal törte fel a bárszekrény ajtaját, mert az őrnagy úr kulcsra zárta.

– Hol volt akkor? – kérdezte Palmu. – Amikor a baleset történt – tette hozzá sietve.

– A konyhában. Szendvicseket csináltam. Álomból ébresztettek fel,

amikor a nagyságos asszony a kocsmából vendégekkel jött haza. Az őrnagy úr dühöngött, de a vendégek szeme láttára mégsem fektethette erőszakkal ágyba a nagyságos asszonyt. Nekem azt parancsolta, hogy szolgáljak fel sört és szendvicseket, hogy kijózanodjanak, és az egész bandát a konyhába küldte.

– De dühös volt Maire is – emlékezett vissza a házvezetőnő, és szórakozottan félig itta a vizespoharat. – Ordított és szitkozódott, és toporzékolt. Valószínűleg megtudhatott valamit Annikkáról és az őrnagy úrról. Ezért akarta elkergetni az őrnagy urat. Azt kiabálta, hogy ezúttal a válás nem fog eret vágni a milliókon, ha nincs is házassági szerződés.

– Vajon mit akarhatott mondani ezzel? – kérdeztem a jogász kíváncsiságával.

– Alighanem azt hitte, hogy a válást majd az őrnagy úr hibájából mondják ki – vélekedett a házvezetőnő. – De azért Maire mégsem haragudott Annikkára, hanem csak azt kiabálta, hogy menj utána, még nem ismered ezt az embert, de egyszer majd a te szemed is kinyílik. Mondhatott valamit Sinikkáról is, de az őrnagy éppen akkor tessékelté ki a konyhába a vendégeket. Engem is.

– Sinikkáról? – kérdezte Palmu irányítólag.

– Maire lányáról magyarázta a házvezetőnő. Aki vízbe fült. Hogy nem magától fült a vízbe, ha igaz, amit Maire kiabált.

– Mit kiabált? – kérdezte Palmu, és udvariasan előrehajolt, hogy megtöltse a házvezetőnő poharát.

Lyyli hálásan mosolygott.

– Nem értem, miért száradt ki ennyire a torkom mondta. Nem tudom, miféle sherry ez. Merő lötyty. Ha én is ihatnék a konyakból.

– Rögtön, rögtön – válaszolta Palmu, és szakértő szemmel vizsgálgatta Lyyli állapotát. – Hát ilyen szomorú vége lett annak a Sinikkának?

– Maire azt kiabálta, hogy az őrnagy úr állítólag megbecstelenítette Sinikkát is – folytatta a házvezetőnő. – Bár én nem tételezek fel ilyesmit az őrnagy úrról. Persze az őrnagy úrnak voltak viszonyai. Egy ilyen remek férfinak! De azért bizonyára mégsem kislányokkal. Maire talán csak rá akart ijeszteni Annikkára, mivel féltékeny volt. Én így gondolom. Azt kiabálta, sohasem tűri el, hogy az a pokoli hím... bocsánat, uraim... a leánya után a hűgát is leteperje.

Lyyli Hartola furcsán imbolyogni kezdett a székén, és a szeme egy pillanatra becsukódott. Felriadva visszatért a valóságba.

– Bocsánat szólalt meg, – és a konyakos üveg felé nyújtotta a kezét –, elfelejtettem tölteni.

– Köszönöm, köszönöm – jelentette ki Palmu, de elhúzta a poharát a konyakos palack közeléből. – Én csak egy öregember vagyok, és nem bírom úgy, mint Lyyli, egy ilyen stramm nő. Különben, hol van most az őrnagy úr és a nagyságos asszony... azaz még kisasszony?

– Természetesen Linnanmäkiben – válaszolta becsmérlően Lyyli. – Hiszen jobbára ott tölti az idejét az őrnagy úr. Mivel a fia is ott van. Helyes fiú, olyan, mint egy herceg. De az őrnagy úr nem tarthatta itt, amíg Maire élt. Maire meg is ütötte, amikor az őrnagy úr nem látta. Színjőzanul. Többször is közbe kellett lépnem, amikor Maire megpofozta a fiút. De Linnanmäkiben a fiú jól érzi magát.

– Tammisaari közelében – jegyezte meg Palmu.

A házvezetőnő arccal hirtelen az asztalra bukott, és kékesre festett haja a szemébe hullt. A lehető legméltóságteljesebben igyekezett kihúzni magát, és körülnézett.

– Lyyli rosszul érzi magát – panaszkodott. Az embert az álmából ébresztik fel, és csörömpölnek a csengővel. – Feddőleg nézett rám. – Ide hallgasanak, maguk zsaruk! – fenyegetőzött, és mutatójával tétován felénk mutatott. Maguk négyen! Miféle átkozott mérget raktak a poharamba? Bizony, Lyyli tudja. Lyylit nem lehet átejteni.

A feje hátrahanyatlott, és Lyyli horkolni kezdett. Palmu gyengéden föléje hajolt.

– Lyyli visszabújik az ágyba – mondta. – A tollasbálba megy. Egy kis reggeli szundi olyan kellemes!

Átölelte Lyylit, és talpra állította. A segítségére siettem. Egyesült erővel a személyzeti szobába vezettük Lyylit, aki reggeli köntösében az ágyra esett.

– Pfuj! – szólalt meg Palmu, és nem intettem le, amikor a szalonba visszatérve nyomban felhajtott egy korty konyakot. Szüksége volt rá.

– Ne hidd, hogy Lyyli csak összevissza beszél jegyezte meg aztán. – Persze az ittas ember túloz, és benne még harag is fortyog. De azért nagy vonalakban mégiscsak igazat beszélt. Vajon mi lenne, ha telefonon idehívnanék Kokkit, és házkutatást tartanánk, ha már ilyen kitűnő alkalom kínálkozik?

Habozva körülnéztem a nagy, fényűző lakásban. Elfogott a félsz.

– Vád alá helyeznek bennünket – válaszoltam. – Mindkettőnket. Hiszen a legcsekélyebb bizonyítékunk sincs.

– A cipő – csábított Palmu. – Vagy gondold el, ha megtalálnánk az öreg Nordberg kulcsait! Ilyesmi *előfordulhat*. Neked meg különben is pokoli mázlid volt ebben a történetben. Mint például Lyyli is. Mint valami ajándék.

Az alkalom valóban túlságosan csábító volt. Legyen, döntöttem. De miközben Palmu a telefont kereste, titokban én is ittam egy korty konyakot. Bátorításra volt szükségem.

Kokki három perc alatt megérkezett a táskájával. Szemrehányóan megcsóválta a fejét, amikor a szalon asztalán meglátta a palackokat meg a poharakat.

– Napközben én nem merek – szólalt meg. – Azt hittem, valóban munkáról van szó. És még a főnök is! – tette hozzá, és feddő pillantást vetett rám.

Haragosan ráförmedtem, hogy pontosan munkáról van szó. Saját kezű-

leg raktam vissza a palackokat a bárszekrénybe, és kulcsra zártam az ajtót.

Az őrnagy hálósobájában kezdtek. Nem mentem velük. Csak útjukban lettem volna. Keserű tapasztalatokból tudtam. Az ablakhoz mentem. Lenéztem. A családi életre gondoltam, amelyről Lyyli hátborzongató képet rajzolt. Még a legelőkelőbb családokban is, gondoltam. Néha éppen a legelőkelőbb családokban.

A fürdőszobába mentem, és kinyitottam a kisszekrényt. Jól ismerem az altatókat. Olvastam róluk. És volt idő, amikor magam is szedtem. A válás után. De a gyógyszeres szekrénykében nem volt altató.

Annikka Melkonen éjjeliszekrény-fiókjában viszont volt. Nem nagyon erős fajták, de mégis altatók. Szemléatomást még ugyanabban a szobában aludt, mint azelőtt. Mielőtt a mostohanővére meghalt volna. Furcsa egy családi együttes. Maire hálósobájához még hozzá sem nyúltak. Érzékeket ingerlő szoba. A ruhák is még be voltak akasztva a mennyezetig érő ruhásszekrénybe. A cipők sorba állítva. Minden pár túsarkú. A holmijaiból következtetve Maire nem látszott nagy természetbarátnak.

Óvatosan kinyitottam az ajtót, bekukucsáltam a szobákba. Kísérteties volt az üres lakás. Ha a személyzeti szobából nem hallatszott volna ki a megnyugtató, egyenletes horkolás, borsódzott volna a hátam.

Az őrnagynak igazi dolgozósobája volt. A könyvespolcokon leszármasztan, hadtörténet, mezőgazdaság. Leültem a nemes fából készült íróasztal mellé, és kezdtem kihuzigálni a fiókokat. Meglepően kevés papír. Az őrnagy szemléatomást rendszerető ember volt. Nem akadt ott sem csekk-könyv, sem értékpapírok. Persze ezeket a bankszéfekben helyezte el. Vagy a jogtanácsosánál. Nem, semmit sem találtam, ami ingerelte volna a fantáziámat. Túlságosan keveset aludtam. A korty konyaktól kezdtem elálmosodni. A szemem erővel le akart csukódni. A karosszék meglepően kényelmes volt. Fáradt fejem hátrahajtottam a karosszék támlájára.

Üvegcsöröpölésre ébredtem. Palmu lábujjhegyen állt a szalonban, a bárszekrény mellett. Az ajtó nyitva volt.

– Csak kipróbáltam, milyen könnyen lehet a szekrényhez jutni, anélkül, hogy bárki meghallaná – védekezett gyorsan Palmu. – Jót szundítottál, főnök! Már fél egy van.

Kokki az íróasztal mellett ült, és a fiókokat vizsgálta át.

– Nincs ott semmi – mondtam bosszúsan. Fáj a fejem. – Már átnéztem. Találtak valamit?

– A cipők nagysága megfelel – válaszolta Kokki. – De ez önmagában semmit sem jelent. Az őrnagy különben spártai jellem. Sportember. Horgászik és vadászik.

– És maga vezeti a traktort – vágtam közbe haragosan. – Hiszen nekem is van szemem!

A dolgozószoza falán fényképek voltak. Lazacfogás. Medvevadászon

a zsákmánnyal. Az őrnagy a traktor ülésén. Öntudatosan mosolygó férfi. És remek férfi. Ezt nem lehetett tagadni. Igazi férfi. Hím. A fényképről mosolygó estélyi ruhás Vadenblickné nem volt hozzáillő feleség.

– Semmit sem találtunk, az égvilágon semmit – vallotta be Palmu. – Gyanús. Az őrnagy és Annikka egyaránt túlzott alaposággal tüntették el a nyomaikat. Átlagos ember nem ügyel ilyen kínos pontossággal arra, hogy semmilyen személyes vonatkozású dolga ne maradjon szem előtt.

– Többnyire a birtokon lagnak – mondtam. – Ott Linnanmäkiben. Ez talán csak reprezentációs lakásuk volt, Lyyli gondjaira bízva. Idejártak átöltözni, és néha talán vendégeket hívtak. Ha ilyesmire egyáltalán sor került azóta, hogy Maire meghalt.

A személyzeti szobából félelmetes robaj hallatszott. Lyyli elővigyázatlanul forgolódott ágyában, és a padlóra esett. Mind a hárman összerezgettünk. De Lyyli zavartalanul aludt tovább. Palmu barátilag párnát gyömöszölt a feje alá. Még erre sem ébredt fel. Ilyen csekélység nem zavarta. Hiszen Amerikát is megjárta már.

Kokkit mégis elfogta a félsz.

– Nem volna ideje már lelépni? – javasolta szemérmesen.

– Igen, a főnök még egy kirándulást is ígért nekünk – állította arcátlanul Palmu, és szórakozottan töltött magának a konyakos üvegből. Igaz, csak néhány cseppet... – Megkóstolom ezt a másik márkát – védekezett. – Nehogy csak a főnök ujjlenyomatai maradjanak itt.

Kinyitottam a szám, de Palmu megelőzött.

– Igyál te is, főnök. Csak annyit, hogy ne fájjon a fejed az autóban. Vagy talán először ebédre akarsz meghívni bennünket? De nem érünk rá. Néhány órás autóút áll előttünk, és legalábbis én még a sötétség leszállta előtt szeretnék visszatérni a vadonból. Nem merek ott maradni a sötétben, mikor bármelyik bokor mögött felbukkanhat a gyilkos.

Palmu megcsontosodott helsinki lakos. Még a nyári szabadságát is a városban tölti, ha nem megy valamelyik fürdőhelyre a térdét borogatni. Vagy a fejét.

– Tulajdonképpen hova készülünk? – kérdeztem gyanakodva.

– Természetesen Linnanmäkibe – csodálkozott Palmu. – Hát nem magad mondtad, hogy szeretnél találkozni az őrnaggyal! És Annikkával is. Az ifjú pár boldogságának a tetőpontján.

– Nem lehet – válaszoltam. – Nem vihetjük el kirándulásra a rendőrség gépkocsiját.

– Hiszen teljes felhatalmazásod van – vetette ellen sandán Palmu. – Ha jól emlékszem, a parancsnok úr még nem vont vissza. Tegnap a kormányzó úr akár katonaságot is ígért neked segítségül. Egy autót talán még kölcsönvehetsz.

Palmu természetesen keresztülvitte az akaratát. Sőt, még telefonált is,

hogy a gépkocsi jöjjön értünk, a ház elé. Úgyhogy óvatosan becsuktuk magunk mögött az ajtót, és elhagytuk a házat.

Csodálatos ős volt. Az út mentén sárgán ragyogtak az erdők. Ösztönösen megkönnyebbült az ember szíve, hiszen sütött a nap, és nyolcvannal robogtunk. Az egyenruhás rendőr a kormány mellett nem volt hajlandó gyorsabban hajtani, bár Palmu biztatta. Azért mégsem volt annyira sietős a dolgunk. Tammisaariban megálltunk, és sebtében megittunk egy csésze kávé. Tammisaarin túl eltért az út, úgyhogy óvatosabban kellett vezetni. Zordabbá vált a táj. Itt-ott elővillant a tenger. Aztán útjelző tábla: *Slottsbacken Linnanmäki*. A hangulatom ismét alábbszállt. Nagyon lassan haladtunk, miközben Palmu éberem körülnézett. Ez jó is volt, mert éppen a kanyarban a vezető hirtelen fékezni kényszerült. Egy kisfiú szaladt át az úton a szárnyával verdeső varjú nyomában. A gépkocsi megállt.

A legszebb fiú volt, akit valaha is láttam. Talán tizenkét éves lehetett. A kezében flóbertpuska, a fején zöld tiroli kalap, piros tollal. A lábán fényes csizma.

De nem viselkedett igazi vadász módjára. Szenvedélytől kipirult arccal elcsípte a varjút, és nagy hozzáértéssel eltörte másik szárnyát is, hogy csak úgy recssent. A varjú kétségbeesetten káromgott. A fiú a földre dobta, és érdeklődéssel figyelte, hogyan igyekszik menekülni, maga után vonszolva két szárnyát.

– Állatkínzás – szólalt meg utálkozva az egyenruhás sofőr. – Megérdemelne egy jó verést.

Kiszálltunk az autóból. A fiú a legkevésbé sem törődött velünk. Amikor a varjú megállt, közelebb lépett hozzá, fölemelte a flóbertpuskát, célba vette, és közvetlen közelből átlőtte a csőrét. A varjú nem dőglött meg. Engem elfogott a hányinger.

– Legalább öld meg, mégpedig tüstént! – parancsoltam rá.

A varjú kábultan vergődött a földön. Az őszi avarra vér csöpögött.

A fiú fölényesen végigmért. Szép szemében gonosz fény villant fel.

– Go to hell! – parancsolt ránk.

– Mit mond? – kérdezte Palmu, aki szintén tágra meredt szemmel nézte.

– Takarodjanak a pokolba, pokolfattyak! – fordította a szót finre a fiú.

– Takarodjanak a földünkről, vagy lövök!

– Hatóság akadályozása – szólalt meg a gépkocsivezető, de Palmu ez egyszer fürge volt. Megfeledkezve fájós térdéről, átugrotta az árkot, kirántotta a flóbert-puskát a fiú kezéből, és csattanósan képen törölte. A flóbertpuskát az én kezembe adta.

– Lőj te, főnök – kérlelt. – Én nem tudok.

A varjú tollazata még most is remegett. Löttem. A fiú az arcát fogta. Hirtelen olyan csúnya káromkodásba kezdett, hogy resteltem megismételni, és futva az erdőbe vetette magát:

– Apa! – kiabálta futtában. – Apa!

– Ha ez a fiú Vadenblick-fajta – szólalt meg Palmu meggyőződéssel hangjában –, akkor, az ördög vigye el, kezdem megérteni Mairét. Bántalmazta a kisfiút. Igen! Kegyetlen mostoha és így tovább.

A flóbertpuskát az erdőbe hajtottam.

– Folytassuk utunkat – mondtam. Már nem féltem. – Az állatkinzás olyasmi, amit nem tudok elviselni. Nem vagyok én érzelgős. Ám tegyenek rosszat egymásnak az emberek. Hiszen emberek. De legalábbis beszélni tudnak. Az állatok nem tudnak beszélni.

Néhány száz méterrel odébb egy öreg parkba hajtottunk be. Tölgyfák. A kúria főépülete nem volt túlságosan nagy. Kétszintes homlokzatán körülbelül húsz ablak. Új cseréptető. Az udvar pázsitját bársonyfinomságúra nyírták. A krizantémok és a dáliák még virágoztak. Éjszaka még nem fagyott.

Amikor a gépkocsi megállt, és az egyenruhás sofőr kiszállt belőle, hogy kinyissa előttünk a kaput, a kúria bejárati ajtaja is kinyílt, és maga Vadenblick őrnagy jött velünk szembe. Nem lehetett tévedni a kilétét illetően. Ugyanolyan fényes csizma, mint a fiának, tweed zakó, barnára sült és edzett, férfias arc. A szemében kemény fény. Igazi földbirtokos, aki a szabad levegőn él. Katonatiszt.

– Isten hozta! – köszöntött bennünket, és melegen mosolyogva a kezét nyújtotta. – Még nem vártam magukat.

Annyira meglepődtem, hogy megroggyant a térdem. De Palmu rá sem hederített, csak kezét szorított vele, és így válaszolt:

– Eljöttünk, mert ráértünk.

– Akkor menjünk is mindjárt – javasolta Vadenblick őrnagy. – Csak kabátot és kalapot veszek.

Visszatért a házba, nyitva hagyva a külső ajtót. Palmura meredtem, és nem akartam hinni a szememnek. Minden túlságosan könnyen ment.

– Hát azt hiszed, hogy... – dadogtam – hogy csakugyan mindjárt velünk is akar jönni?

Kokki is elképedve csóválta a fejét.

– Ugyan ki tud eligazodni ezeken az urakon? – vélekedett. – Nemesi vér, bizonyára. Nem lehet tagadni. Lelkiismeret-furdalások és így tovább.

Ha valaha is láttam férfit, akinek nincsenek lelkiismeret-furdalásai, akkor Vadenblick őrnagy ezek közé tartozott. Már jött is vissza kalappal a fején és finom zöld szarvasbőr kabátban.

– Hoztak magukkal kézbilincset? – kérdezte.

Amikor észrevette meglepett pillantásunkat, türelmetlenül hozzátette:

– Veszedelmes az öreg. Hiszen mondtam már a telefonban. Traktorral döntötte fel az útzáró akadályokat. Azt mondja, hogy mivel az apja meg a nagyapja is azt az utat használta, akkor ő is használja, még ha bíróság elé megyünk is.

Éberré válva, félbeszakította mondókáját, és ránk nézett.

– Vagy talán nem a miatt az úthistória miatt jöttetek? Az az öreg sátán még pénzért sem hajlandó visszaadni a földet, pedig az az én földem. A földosztásnál erőszakkal hasították le azt a darabot. Hiszen meg tudom én keseríteni úgy az életét, hogy eladja a földet, és még meg is köszöni, hogy megvettem. Vagy talán az ő pártját fogják? – firtatta gyanakodva az őrnagy, amikor mi bölcsen hallgattunk, hiszen egyebet nem tehattünk.

Éppen jókor futott oda a fiú.

– Apa! – kiabált már messziről, és a szeme könnyes volt a haragtól. – Az az öreg megütött – mutatott az ujjával Palmura. – Öld meg!

Vadenblick őrnagy élesen Palmura tekintett.

– Miről van szó tulajdonképpen? – kérdezte nyersen.

– A fiát feljelentjük állatkinzásért – válaszolta szigorúan Palmu. – És hatósági erők feltartóztatásáért. És azért, mert közúton töltött fegyverrel fenyegetőzött. Feltéve, ha... De úgy vesszük, mintha meg sem történt volna, ha alaposan megrakja a fiút, hogy tudja, miért kapta.

– Mit csináltál, Erik? – kérdezte Vadenblick őrnagy, és hideg tekintetét a fiára szegezte.

A fiú került a tekintetét.

– Csak egy varjút lőttem, egy szemétmadarat – magyarázta. – Nem döglött meg azonnal. Ráparancsoltam ezekre, hogy menjenek a pokolba. A mi földünkről. Te is így szoktad parancsolni, apa.

– Ha állatokat kínoz, az erdőben csináld, és ne mások láttára – oktatta az őrnagy a fiát. A puskádat is elvesztetted.

– Ott van az erdőben. Szaladj és keresd meg – mondtam röviden.

A fiú először az apjára nézett, aztán ránk, és távozott. De az arca semmi jót nem ígért.

– A fiú verést kap – fejezte be Vadenblick őrnagy. – Van valami egyéb is? – kérdezte, és nem látszott nagyon vendégszeretőnek.

Palmu benne hagyott a csávéban.

– Látogatásunk Vadenblickné öngyilkosságával kapcsolatos szólaltam meg lassan. Helsinkiből jöttünk, a bűnügyi rendőrségtől.

Az őrnagy arcán egyetlen izom sem rándult meg. Legfeljebb udvarias érdeklődést tanúsított.

– Az őrnagy úr nem volt otthon Helsinkiben – folytattam reménytelenül. – Mivel különben is errefelé volt dolgunk, arra gondoltunk, hogy egy füst alatt ide is betérünk. Csupán azért, hogy közöljük, az eset okmányait ki kell selejtezni. Akarom mondani, az irattárosunk követeli, hogy minden felesleges papírt semmisítsünk meg. Mivel nincs helye. Tekintve, hogy nem épül fel az új rendőrségi épület. Nem férnek el.

Palmu arckifejezése egyre elégedettebbé vált, miközben én ostobán dadogtam. Sőt, még a kezét is összedörzsölte.

– Hideg van itt kint ácsorogni. Azt hittük, hogy az őrnagy urat Helsin-
kiben találjuk, mivel, előző este ott látták.

– Akkor volt az igazgató tanácsunk ülése – jegyezte meg Vadenblick
őrnagy. Különbén már csak ritkán járok a városban. Melkonen kisasszonnyal
tegnap reggel tértünk vissza. Sokáig tartott az ülés.

– Ő is az igazgató tanács tagja? – csodálkozott ártatlanul Palmu.

– Így van. Melkonen kisasszony kezében jelenleg a társaság részvényei-
nek harminchat és fél százaléká van, éppen annyi, mint a bátyjának. Az enyém
a részvények tizenöt százaléká. De miért tartoznak magukra a mi személyi
ügyeink?

A legszívesebben a pokolba küldött volna bennünket, de mégis eszébe
jutott a házigazda kötelessége. Talán a nemesi vér szava és így tovább.
Legalábbis egy árnyalattal udvariasabban folytatta:

– De azért tessék, fáradjanak be, ha egyszer dolguk van.

Katonásan megfordult, és előttünk ment, nyitva hagyva a kaput.

– Annikka! – kiáltott fel a hallból az emeletre. – Gyere le! Vendégek
jöttek. Rendőrök.

Az emeletről mintha riadt kiáltást hallottam volna. Már kibújtunk a
felöltönből, és körülnézni is volt időnk, amikor a ház leendő asszonya, talán
maga módján a jelenlegi is, remegő térdel belépett. Arca elszürkült a féle-
lemtől, és a tekintete ide-oda ugrált.

– Mi bajod? – kérdezte haragosan az őrnagy. – Hát nem tudsz ember
módjára viselkedni? Gyere, és üdvözzöl a vendégeket. Itt vannak az urak...
Hm, az imént nem értettem a nevüket.

Gyorsan bemutatam Palmut és Kokkit, és magam is bemutatkoztam.
Nem feledkeztem meg rendőrbírói címemről sem.

– Csakugyan, bocsásson meg, Melkonen kisasszony, a zavarásért –
kezdtem a lehető legbarátságosabban. Remegő iszonya ugyanolyan émelyítő
érzést keltett bennem, mint a megkínzott varjú látványa.

Az őrnagy frissen előrement, és a szalonon át, az ősök képei előtt az
úriszobába vezetett bennünket. Kopott bőrfotelek, zöld posztós kártyaasztal,
szarvasagancsok és bekeretezett oklevelek. A falon csillogó fegyvergyűjte-
mény. Mint valamikor régen. Melkonen kisasszony a szék peremére ült, és
igyekezett kihúzni magát.

– Mi az ördög bánt, Annikka? – szólt rá ismét az őrnagy. – Talán ideges
vagy? Hiszen nincs ok semmi idegeskedésre. Csupán Maire haláláról van szó.

Mintha a megkönnyebbülés villanását láttam volna Melkonen kisas-
szony megkínzott arcán. Talán csak képzelődtem. Ami a külsejét illeti, hát
igen, nem nagyon szívesen pillantgattam rá. Kiálló arccsontok, kiugró metsző-
fogak. Férfiember nem jött tűzbe a külsejétől. A termetétől sem.

Tehát két nappal ezelőtt éjfélkor mindketten a Melkonen-részvény-
társaság igazgató tanácsának az ülésén voltak? – kérdezte ártatlanul Palmu.

– A Kämpnél, a különteremben, semleges területen. Pontosan – egészítette ki az őrnagy, majd felfortyant. – Mi köze ennek az egészhez? Maire haláláról természetesen kész vagyok bármilyen szükséges felvilágosítást megadni a rendőrségnek, bár szerintem még tavasszal éppen eleget handabandáztak azzal a szemét históriával! Vagy talán Melkonen mérnök úr emelt volna panaszt? – Hirtelen elhallgatott, és vádló pillantást vetett Melkonen kisasszonyra. – Ha arról az igazgató tanácsi ülésről van szó, akkor az orránál fogva vezettem, ez világos – folytatta tárgyilagosan. – Nem is tagadom. Menjünk bíróság elé, ha azt képzeli, hogy ezzel javít a helyzeten. De neki az lesz a legjobb, ha nem feledkezik meg arról, hogy Annikka és én közösen rendelkezünk a részvények többségével. Nem ül ő olyan szilárdan az igazgatói székben, ahogyan hiszi!

– Nem taszíthatod félre Aarnét szólt közbe rekedten Melkonen kisasszony. – Apám sohasem túrt volna el ilyesmit.

– Az Isten szerelmére! – fakadt ki Vadenblick őrnagy. – Nincs másról szó, mint az igazgató tanácsi tagságáról. Hiszen már Maire is megpróbálkozott ezzel. Az igazgatósági hely engem illet. Növeljék eggyel a tagok számát, ha azok a többiek annyira nélkülözhetetlenek. Az ördögbe is, a bátyádurad kezd túlságosan öntudatosan viselkedni. Ezenkívül jól tudod, hogy pénzre van szükségem. Nem érdemes hitelekbe visszaváltanom a földeket, amelyeket az állam elrabolt tőlem. A földművelés nem bír ki ilyen kamatterheket. Hidat is kell építeni. Meg a Sasfészek.

– Persze, persze! – próbálta megnyugtatni Melkonen kisasszony. – Aarne csak azt tette szóvá, hogy jártál a gyárban, és a dolgozók megharagudtak.

– Hát úriember nem mondhatja meg többé ebben az országban, hogy mit akar? – kérdezte gúnyolódva Vadenblick őrnagy. – Pokolbéli szemét népség, lusta semmirekellők, és közben fejedelmi béreket húznak. Az ember fejére nőnek. Az ördög vigye el, csak lenne hatalmam, akkor nem kakaskodnának!

– Valamennyien szakmunkások, akiket apám nevelt fel – heveskedett Melkonen kisasszony.

– Tehát mindez tegnapelőtt éjfélkor történt emlékeztetett Palmu. Hány óraker távozott a Kämpből, Vadenblick őrnagy úr?

Az őrnagy elvörösödött haragjában, és veszedelmes kifejezés jelent meg a szemében. De fékezte magát, és az órájára pillantott.

– Te hány óraker mentél el, Annikka? – kérdezte. – Nem emlékszel véletlenül?

– Nem tudom válaszolta Melkonen kisasszony. Az idegeim felmondták a szolgálatot, amikor ti ve... veszekedni kezdtetek.

– No igen – az őrnagy figyelmesen az órájára nézett. Drága óra volt. Szép óra. – Nem maradtam én ott végig. Talán már tizenkettő előtt otthagytam őket. Legalábbis rendeltek még, tehát a felszolgálási idő nem ért véget.

Aggódtam Annikka miatt, mivel úgy elvesztette az önuralmát. Egy ilyen semmiség miatt. Egymaga a férfiak között. Azt hittem, hogy dühében a saját lakására ment, úgyszólván utánamentem, és sokáig csengettem. A lakásban is jártam. Hiszen van hozzá kulcsom. De Annikka szépen hazament. Már az ágyban volt, amikor hazaértem, ugye?

– Gépkocsival ment? – kérdezte Palmu, és az őrnagy élesen ránézett.

– Ha szeszt iszom, sohasem vezetek – válaszolta. – Nem, ílyesmin engem nem csípnek rajta. Különösebben nem kedvelem a szeszt. A családkban ezt Maire, a feleségem művelte, amint bizonyára maguk is tudják. Tehát gyalog mentem. Ha ittam néhány kortyot, mindig járok egyet, hogy kiszellőztessem a fejem. Ez a szokásom. Ezenkívül azon az estén ingerült voltam. Okkal.

– Én is nagyon bosszankodtam – szót közbe remegő hangon Melkonen kisasszony. – Apám mindig azt mondta, hogy a vagyon egyáltalán nem kiváltság, hanem szó... szociális kötelezettség, súlyos kötelezettség. Arne nem feledkezik meg erről. Nekünk van nyugdíjpénztárunk és saját lakásépítési akciónk.

– Dőreség! – szakította félbe az őrnagy. – Kemény kéz kellene nekik, semmi más. Hiszen már munkástanácsaik és mindenféle pok... bizalmijuk van. De mi az ördögöt reszketsz, Annikka? Talán fáj valamid? Még most is az a veszekedés idegesít ott a Kämpben?

– Talán meg... megfáztam – válaszolta Melkonen kisasszony, és a fejét fogta. – Aznap este. Annyira meg voltam döbbenve. E... egészen éjjel egy óráig járkáltam. Éppen az ágyba kerültem, amikor megjöttél.

– Ha megfáztál, bújj az ágyba, és vegyél be aszpirint! – förmedt rá az őrnagy. – Nincs itt szükség rád!

Melkonen kisasszony holtápadtan felállt, és remegő térddel a széknek támaszkodott.

– Bo... bocsánat – szólalt meg kérlelő hangon –, csakugyan mennem kell. Lá... lázam van.

Elhagyta a szobát, és nem is próbáltuk visszatartani. Szomorú arcáról olyan büntudat áradt, hogy... Igen, az a varjú törött szárnyal ugrándozott, és vér piroslott szürke pihéin. Melkonen kisasszony valamilyen furcsa módon emlékeztetett rá. Még a ruhája is sötétszürke volt.

– Pokolian elhagyja magát – morgott maga elé az őrnagy. – Semmire sem lehet menni a nőekkel. A féltestvére pórázon vezeti, mint valami ölebet. Meglett ember!... Nos, elégedettek az urak?

Palmu elengedte a kérdést a füle mellett.

– Helsinkiben kerestük az őrnagy urat – magyarázta el ismét méltóságáteljesen. – Találkoztunk a házvezetőnővel.

Az őrnagy éberré vált, és az álla hirtelen előreugrott.

– No és aztán? – kérdezte.

– Hartola asszonynak szemlátomást az a véleménye, hogy az ön felesége halála egyáltalán nem volt öngyilkosság – mondta Palmu a padlóra nézve és a pipájával babrálva.

Vadenblick őrnagy modora tüstént megváltozott. Mosolyogni kezdett. Zord, dermedt volt ugyan ez a mosoly, de mégis mosoly volt. Ő is előszedte zsebéből a pipáját, és egy bádogdobozban a legfinomabb angol pipadohányt.

– Nem tudom, ízlene-e? – kérdezte udvariasan, és felállt, hogy oda-nyújtsa Palmunak a dohányos dobozt. – Vagy talán szívesebben gyújt rá egy szivarra?

Megnyomta a falon lévő csengőgombot. Kinyitotta a szivarosdobozt, és megkínálta Palmut, Kokkit és engem. Ebben a sorrendben. Riadt külsejű szobalány jelent meg az ajtóban, és pukedlizett. Fekete ruha, fehér kötény, söt, fehér fodor a fején. Mint a régi időkben.

– Teát! – adta ki az őrnagy a parancsot.

A leány ismét pukedlizett, és tüstént távozott. Vadenblick őrnagy visszatért a tárgyra.

– Szóval Hartola asszony, ugye? – szólalt meg, gúnyosan nyújtva a szót. – Bizonyára csodálkoznak, hogy ilyen sokáig megtűrtem ezt a részeg perszónát. De gondját viselte Mairének a rossz napokban. Voltaképpen bizonyos büntudatot érek Hartola asszony miatt. Maire szoktatta az ivásra. Mindig rátukmálta az italt. Amikor az Egyesült Államokból hazatért, Hartola asszony még nem jutott ideig. Bizonyára észrevették, hogy teljesen alkoholista. Szerencsére sikerült új állást szereznem neki, úgyhogy szépszerével megszabadulok tőle.

– Dél-Amerikában – jegyezte meg Palmu.

– A levegőváltás jót tesz majd neki jegyezte meg – határozottan az őrnagy. – Meg a hosszú hajóút. No és mit fecsegett az öregasszony?

– Csak célzott rá, hogy Vadenblickné asszony halála egyáltalán nem volt öngyilkosság – válaszolt Palmu hosszan elnyújtva a szavakat. – Hanem baleset.

Káprázott volna a szemem, vagy az őrnagy csakugyan szemlátomást megkönnyebbült volna?

– Nem volt az baleset. Hiszen világosan tisztázódott a kihallgatások során. Dühében tette. Hogy nekem kellemetlenségeket okozzon. Mint egy csitri, aki dacból mindenre képes. Nem, Maire sohasem érett felnőtté. Még azt sem tudta megérteni, mit jelent vidéken élni. Az ősi birtokon!

Az őrnagy megtömte a pipáját és rágyújtott, és a pipa szárával maga körül mutatott, nemcsak a falakra és az emléktárgyakra, a fegyvertárra és a szarvasagancsokra, hanem a szinte felmérhetetlen földekre, zúgó erdőkre, a soha vissza nem térő hűbéri viszonyokra, ha értik, mire gondolok. A sokat szenvedett, de önmagán uralkodni képes férfi hangján folytatta:

– Ez az egész semmit sem jelentett neki. Nem tudott itt megmaradni, bár

az orvos állította, hogy a vidéki környezet és az egyszerű élet jót tenne neki. Szívesebben vonult be olykor-olykor néhány hétre a kórházba, idegeit kezelteni. Az idegeit – jött tűzbe az őrnagy. – Másnaposság volt, és mit ért az ilyen kezelés? Morfium meg altatók, a pokolba is! Bocsánat, hogy szitkozódok – mondta keserűen. – A háborúban megtanulja az ember. De pokol volt azzal az asszonnal az életem. Ez az apai kúria volt az egyetlen menedékhelyem. Nekem meg a fiamnak. Lett volna mit csinálnom Helsinkiben is, de inkább itt maradtam, semmint hogy betársuljak a részegeskedéseibe. És a vendégei!

– Hartola asszony említette, hogy az őrnagy úr olykor, hm, bántalmazta Vadenblickné asszonyt – jegyezte meg szelíden Palmu.

Az őrnagy őszinte csodálkozással nézett Palmura.

– De hiszen Maire a feleségem volt! – jelentette ki. – Házastársak voltunk.

Ugyan mit lehetett erre válaszolni? Még Palmunak is torkán akadt a szó. De az őrnagy folytatta, szánakozó pillantást vetve ránk:

– Ezenkívül olyan nő volt, aki maga kívánta a verést. Maguk nem ismerték. Fenyítésre vágyott. Talán azt hiszik, különben hozzám jött volna feleségül? Azt gondolta, hogy így megmenekül. De az alkohol féktelenné tette. Bizony, józan fejjel alázatos volt, könyörgött bocsánatért... De... nem bírtam tovább.

A vállát vonogatta. A maga részéről befejezte a históriát. Elmondta a mondanivalóját. Fürgén felállt.

– A teára egy ideig várni kell – jegyezte meg. – Pirítóst készítenek. Angol módra. Szeretem az ilyesmit. Mit szólnának egy kis sétához? Szívesen megmutatom a birtokot. És szeretnék egy pillantást vetni a Sasfészekre is. Még mielőtt besötétedne. Hogy a cement kötött-e már, vagy sem. Tegnap ugyanis leraktuk az alapkövet. Az alapkő alá befalaztam a család nemesi papírjait. Ünnepi szertartással. Ezért siettem annyira vissza a városból.

Csakugyan, mintha kicserélték volna. Igazi érdeklődés, igazi udvariaság tükröződött arckifejezéséből. Várúr volt, mi pedig a vendégei. És természetesen nem ellenkezhettünk.

Úgyhogy gyalog elindultunk. Az őrnagy megmutatta a tehén- és a lóistállót, persze csak kívülről. Minden új, frissen épített és első osztályú volt, még a silótornyok és a trágyagödrök is. Két kézzel szórta a pénzt. Aztán a nemrég kivájt kocsiuton felkapaszkodtunk a part menti sziklára. Az őrnagy öröme csevegett:

– Csak tudnák, mibe kerül a mezőgazdaság, ha az ember mindent kifogástalanul rendbe akar hozni! A gazdasági épületek, a levezető árkok, a gépek. És nincs az a pénz, amiért tisztességes munkaerőt lehetne kapni. Mindezt megcsonkítva, államilag kifosztva örököltém. Az erdőket annyira kiritkították, hogy vágási tilalom alá estek. Még a kéményeket is jelzalog terhelte, ahogy mondani szokták. Most, mihelyt alkalmam kínálkozik rá, újabb

földeket veszek. Akár hiszik, akár nem, valamikor ez a birtok akkora volt, mint egy egyházközség. De a parasztok nem akarják a földjüket eladni. A fölükre húzzák a prémes sapkájukat, és zúgolódjak. De nekem megvannak a magam eszközei.

Egyáltalán nem fulladt ki a kapaszkodástól. Palmu zihált, meg-megállt, hogy kifújja magát, és a térdét fogta. Az őrnagy lenéző pillantásokkal méregette. A kaptatóról előtűnt a végtelen tenger. Vörösös fényben ereszkedett alá a nap. Fenn a sziklák között erős szél fűjt. A tenger tarajos hullámai haragosan csapkodták a meredek sziklafalakat.

Az őrnagy elérékenyülten mutatta a legmagasabb ponton a Sasfészek alapjait. A betont nemrég öntötték bele, a deszkaszaluzás még a helyén volt.

– Először faragatlan gránitra gondoltam – magyarázta bánatosan. – Mint a Suomenlinna vár falai. De túlságosan sokba került volna. Így hát csak fából épül. A sziklához erősítik, nehogy a viharok magukkal ragadják. De az alapkö alá befalazták a papírokat. És nézzék ezt! De óvatosan. Az ösvény csúszós.

Mély sziklarepedésbe vezetett bennünket, amelyből meredek ösvény és néhány ódon kő lépcsőfok vitt vagy tízméternyire lefelé egy sziklanyelvre. Lent, a szédítő mélyben, a morajló hullámok szétporlottak a kőgörgetegeken. A szél csaknem elvitte a kalapomat. Palmu nem mert a sziklaperemig jönni, hanem szélvédett helyen maradt, mindkét kezével a szakadék falának támaszkodva.

– Ez Annikka kedvenc helye – magyarázta az őrnagy. – Az ördögbe, néha még én is szédülök, de Annikka *szereti* ezt a helyet. Természetesen ide korlát kerül. Védőrács. A sziklába süllyesztve. Nagy szikladarabokból asztal és ülőhelyek. Az őseim innen lestek a nyílt tengeren közlekedő hajókra. A sziklafal elrejtette őket, és a hasadékokban menedékre találtak. Őszintén szólva, part menti rablók voltak. De ki-ki a kora szerint. Sokan közülük a finn svéd hajóhadnál szolgáltak. Mások meg kalózkodtak. Más idők jártak akkor, mint ma. Sokkal szebb idők voltak. Akkor a férfi férfi volt, a fegyelem fegyelem. Senkin sem könyörültek. A tenger sem könyörül senkin.

Álmodozva nézte a tengert.

– Ma élni nem más, mint állandó gyötrelem – folytatta. – Puhányok és anyámasszony katonái között. Még a hadseregben is. Ha tudnák. De azért az erő még ma is erő. És az idők még megváltozhatnak. Hogy az úr újra úr legyen!

Felfelé kapaszkodva elindultunk a visszafelé vezető úton. Vadenblick őrnagy természetesen legelől, ahogyan egy úrhoz illik. Kokki kihasználta az alkalmat, hogy a fülembe súgja:

– Hallod, főnök! Bolond ez az ember?

– Nem tudom – vallottam be őszintén.

– Ha nem – mondta határozottan Kokki –, akkor erős kísértés fog el, hogy a választásokon a Népi Demokratikus Unióra szavazzak.

Szótlanul tértünk vissza az udvarházba. Az úriszoba kártyaasztalát szépen megterítették közben. Kínai porcelánban tea, pirítós és gyümölcsíz. Kellemes illat terjengett. Az őrnagy bocsánatot kért.

– Csak egy pillanatra – szólalt meg, és felment az emeletre.

Palmu becsukta az ajtót.

– Főnök – kérelt –, légy szíves, tartóztasd le az asszonyt, azaz Melkonen kisasszonyt. Tüstént. Mindjárt a tea után. Magunkkal visszük kihallgatni. Higgy ez egyszer nekem! Nagyon kérek.

– Megzavarodtál? – heveskedtem. – Hiszen a legcsekélyebb bizonyítékunk sincs. Az őrnagy eget-földet megmozgatna.

Kokki a fal tövében állt, tisztelettudóan nézegetve az őrnagy fegyvergyűjteményét. Nem csupán régi fegyverek voltak ott. A legtöbb használható állapotban volt. Szarvasölő fegyver. Belga sörétes puska, a legfinomabb gyártmányú. Egész puskasorok. Kokki a legnagyobb fegyverre mutatott.

– Ez talán elefántölő puska? – kérdezte. – Csak a csupasz koponyák hiányoznak a falakról. A homlokukon a golyó ütötte lyuk és a dátum. És a padlóról a tigrisbőr. Ez az őrnagy bizony gyalog menne tigrisre vadászni bármelyik dzsungelben!

Beszéd közben az ajtó felé lopakodott.

– Ezenkívül, főnök – folytatta – Annikka Melkonen péntek délután egyszerre másfél millió márkát vett fel a csekszámlájáról. Készpénzben. Egyáltalán nem szokása.

– Három és fél meg másfél az öt – számolt Palmu. – Ötmillió! Így egyezett meg az öreg Nordberggel. Legalábbis az öreg erről az összegről beszélt a lánynak.

– Azért mégsem tehetem meg – kezdtem.

De Kokki hangtalanul az ajtóhoz ugrott, és hirtelen kitárta. Az őrnagy fia feljajdult, és a fejét fogta, mivel az ajtó képen törülte. Ugyanakkor nagy léptekkel jött vissza az őrnagy. Az arca lángba borult.

– Hát már megint az ajtó mögött kémkedsz, Erik! – üvöltötte, és ráhúzott a fiúra. – Akármilyen legyen, ha ma este nem raklak meg. Nem viselkedhetsz úgy, mint egy taknyos kölyök! Ráadásul a vendégek szeme láttára.

A fiú arca vörösölt a dühtől. Sötét szemében a fájdalom könnyei ragyogtak, és úgy összeharapta a fogát, hogy csikorgott. De nem felelt.

– Menj a szobádba – indította útnak az őrnagy a vállánál fogva, de már szelídebb hangon. – Majd beszélék a fejeddel, ha a vendégek elmentek. Neked tanulnod kell, Erik!

A fiú távozott. Az őrnagy bejött, és tölteni kezdte a teát. Még csak nem is kért bocsánatot a történetért. Elsőnek maga vett cukrot, és töltött a tejszínből csészéjébe. Magától értetődően. Ittuk a teát. A falat nem akadt a torkunkon. A pirítós ízlett. A vaj szépen olvadt a tetején. Az őrnagy úriemberként csevegett. A fogolyadarakról és a vizslákról.

– Tizenhatodikán kezdődik a szarvasvadászat mesélte. Jöjjenek el, ha van kedvük hozzá. Jót tesz a szaglászás ellensúlyozására. Ha az ember szarvast ejt el, akkor tudja, hogy lőtt valamit. Hallatszik a lövedék becsapódása. Olyan érzés ez, amit aligha tapasztaltak még... Ja igen! – kapott észbe. – Akkor külföldön leszünk. A Kanári-szigeteken. De valószínűleg elhalasztom az utazást. Mit keresnék ott? Most, amikor javában épül a Sasfészek, és Annikka megfázott. Holnap adnak össze bennünket a polgármesteri hivatalban, ha véletlenül nem tudnák még.

– Holnap! – rezzentem össze.

– Tulajdonképpen csak jövő szombaton akartuk – magyarázta gondtalanul az őrnagy. – Néhány rokon, és egy kis vendégeskedés. De ugyan minek halogatni? Nem törődöm én Annikka rokonaival. Nem én, a kámpbeli veszedés után! Ezért határoztunk úgy, hogy holnap. Nem is utazunk sehová. Itt maradunk. Ritka szép az ősz. Úgyhogy legyen szerencsénk a szarvasvadászaton, uraim, ha kedvük van hozzá.

Ez végszó volt. Felállt, jelezve, hogy a látogatás befejeződött. Palmu oldalba bökött, de nem vagyok én olyan bolond, hogy odaálltam volna letartóztatni Annikka Melkonent. Bármennyire büntudatosnak látszott is. Van nekem azért magamhoz való eszem. A saját megítélésem szerint.

Bizony később megbántam. Alaposan! Szót kellett volna fogadnom Palmunak. De nem tudom, hogy ez megváltoztathatta volna-e az események folyását. Három napig őrizetben tarthattam volna kihallgatás céljából. De a letartóztatáshoz nem volt elegendő ok. Hiszen azért mégiscsak jogász vagyok.

Alkonyodni kezdett. A kúria mögött vöröslött az ég. A levegő lehült. Közönyös hallgatásba burkolózva visszaindultunk a városba. Palmu. még csak nem is tett nekem szemrehányást. Csak a pipáját harapdálta.

– Ha nem, akkor nem! – döntött végül is. – Ahogyan a főnök akarja. Van azért egy pluszunk.

– Micsoda? – kérdeztem kíváncsian.

– A gyilkos bizonyára megnyugodott, bármi történjék is – magyarázta Palmu. – Mivel látta a te képedet, főnök. Sikerült ostobának tettetned magad. És e tekintetben nem is kellett erölködnöd.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Úgyhogy aztán Annikka Melkonen kisasszonyt és Gustaf Erik Vadenblick őrnagyot a következő napon összeadták. A polgármester előtt. A városházáról egyenesen egy ügyvédi irodához hajtottak. Korántsem házassági

szerződést kötöttek. Nem. Éppen ellenkezőleg, kölcsönös végrendeletet csináltak. Úgyhogy Lyyli bizonyára tévedett. Az új feleség valószínűleg nem volt olyan kicsinyes. Az ő alakjával nem is lehetett.

Este az ügy tiszteletére konyakozni hívtam meg Palmut. És egy régi cimborámat a tiszti iskolából. Persze csak finn konyakot fizettem. A különteremben, hogy senki se zavarjon. Ugyanis meg akartam interjúolni a barátomat. Hiszen barátok maradtunk, bár ő kissé lenézett engem, mivel frontszolgálatos tiszt volt, én meg annak idején a tábori rendőrséghez kerültem.

A cimborám Vadenblick őrnagy alárendeltjeként szolgált. Nem fogyott ki a történetekből. Érzéseiben keveredett egymással az ösztönös tisztelet és az őszinte ellenszenv.

– Keménygallért viselt a fronton is – mesélte viszolyogva. – Mindig frissen volt borotválva. Még amikor rohamoztunk is. A csizmája ragyogott. De ha parancs jött, akkor áttörtünk. És tartottuk az állásokat, ha úgy szólt a parancs. Az ilyesmiben az őrnagy férfi volt a talpán. Kemény ember. És nem kímélte magát. Ő is elviselte azt, amit a többieknek el kellett viselniük.

– Az élvonalban? – bátorkodott megkérdezni Palmu.

A cimborám lekicsinylő pillantást vetett Palmura.

– Vadenblick őrnagy aktív tiszt volt – oktatta ki. – Az ilyet, ha meg lehetett akadályozni, nem engedték a tűzbe, lévén pótolhatatlanul nagy darab arany Finnország szegény hadseregének. De az őrnagy férfíúi bátorságában semmi fogyatékoság sem volt. Kijött a bunkerből, és előráncigálta a zúgolódókat, ha rossz lett a levegő, és a gyengék megpróbálták visszafordítani.

A múltba meredt, és siettem újabb konyakot rendelni, mert a keze kezdte aggasztóan rakosgatni az asztalterítón a kést meg a villát, a mustáros-üveget meg a sótartót. Ha még egy pillanatig késlekedem, bizonyára elkezdte volna magyarázni a Tojásalmot meg az Ökörfart, a mocsarat, meg mit tudom én, mit, amerre a mi vonalaink húzódtak. Bőkezű rendelésem megakadályozta ebben, úgyhogy újabb kérdést tehettem fel neki:

– Miért vezényelték hátra Vadenblicket? A kiképző központba?

– A túlságosan nagy embervesztés miatt – válaszolta mogorván a barátom. – Hiszen ismerted a marsallt. Őreg napjaiban kezdett érzélgős lenni. Mikkeliiben minden este látni akarta a veszteséglistákat, elolvasta minden elesett nevét. Nem bírta azokat a tiszteket, akik ok nélkül küldték halálba az embereket. Vadenblick állandó tevékenységet követelt, és minden ok nélkül járőröket küldött, ha egyebet nem tudott kitalálni. Amennyiben naponta legalább egy ember nem adta ki a párját, Vadenblick elégedetlen volt. Az ő dicsőségén esett csorba. Így lett kegyvesztett a marsallnál. A marsall személyesen intézkedett, hogy vonják hátra. Nem is került vissza a frontra, csak a végső csatározások idején. Akkor különben is mentek az emberek, az őrnagy-nak sem kellett erőlködni. De értesz is te ehhez, te francos katonarendőr.

– Ne feledd el, hogy ki fizeti a konyakot – figyelmeztettem.

– A kiképző központban az őrnagy ismét otthon érezte magát – folytatta a barátom. – Úgy rohamoztatta ott a fickókat, hogy mindenki hálát adott az égnek, amikor végre kikerült a frontra. Állítólag még esti imájuk is az volt, hogy: „Jóságos Teremtő, óvj meg az őrnagy haragjától, és engedj minket a háborúba, mihelyt jónak látod.” Ez persze nem mehetett tovább béke idején. Az ötvenes évek elején kidobták.

– A saját kérésére vált meg a hadseregtől – emlékeztem.

– Bújj a... – biztatott a cimborám. – Halálra futtatta az egyik tisztjelöltet. Előbb éjszakai gyakorlatra és menetelésre vezényelte ki az embereket. Ő maga édesen aludt, aztán reggel üvöltött. A tisztjelölt bátorkodott motyogni valamit az emberek fáradtságáról. Az őrnagy a rohampályára küldte. Hiszen tudod, csöveken kell keresztülbújni meg gerendaépítményeken átmászni, meg fára felkapaszkodni és így tovább. Az emberek távolabbról nézhették, és Vadenblick őrnagy könnyedén futott elől minden teher nélkül. Példát mutatott. Nem követelt, úgymond, többet a beosztottjától, mint önmagától. A fiú végül kimerülten összeesett, és a betegszobába vitték. Ott is halt meg. Az orvos tette meg a feljelentést, nem a fiúk. A fiúk állítólag csak az éleslövészetre vártak, megegyeztek egymás közt, hogy akkor az őrnagnak befellegzik. Egy eltévedt golyó... Az őrnagy jobbnak tartotta elbocsátását kérni, mielőtt haditörvényszék elé állítják. Bár semmiféle büntetést sem kapott. Hiszen maga futott elől, és ugyanazt csinálta, mint a tisztjelölt. Pedig ő idősebb is volt. Egyébként, mellesleg a feleségét is agyonrúgta a vonatlépcsőn, amikor elutazott a helyőrségből.

– Ne hazudj! – szóltam közbe.

– Nem én! – esküdözött a cimborám. – Csak egy kissé túlzok. Hiszen mindent tudok róla, mert figyelemmel kísértem Vadenblick őrnagy katonai pályafutását.

– Nekem a fronton néhányszor már ki volt biztosítva a pisztolyom, de a cimboráim visszatartottak. Mindenesetre valamilyen ápolónőcskét kellett feleségül vennie. A leány szülei kényszerítették. Rangon aluli házasság és így tovább. Az első gyermekük meghalt. Talán egy év múlva megszületett a második gyermek. Amikor távozott a helyőrségből, az őrnagy magával vitte kétéves fiát. A feleségét lerúgta a vonatlépcsőről. Nem, nem abba halt bele a felesége. Csak fél évvel később. Amikor a válóper folyt. A szíve szakadt meg, ahogyan mondják. Nem bírta ki Vadenblick őrnagyot. Az őrnagy olyan, mint a lószérum. Még egy erős férfinak is sok. De jelenleg úgy hírlík, hogy dicsőségének tetőpontján van. Pénzeszsák meg földesúr. Idejében le kellene puffantani.

– Nono! – figyelmeztette Palmu. – A fiatalabb nemzedék mindig heveskedik. Ilyesmit nem szabad csinálni. Még akkor sem, ha az embernek viszket a tenyere, hogy megtegye. Emiatt börtön jár.

– Űlnék én börtönben is miatta – erősítgette a cimborám, a konyaktól

lelkesítve. – Volt nekem a háborúban néhány jó cimborám. Ott fekszenek Hietaniemiben fekete gránitlap alatt. A marsall mögött. Ok nélkül. Pusztán az őrnagy úr átkozott háborús örülsége miatt. Merő tapasztalatlanságból. Az okosabbak az erdőbe mentek, tüzet raktak a kondér alá, és cikóriakávéét főztek. Aztán visszatértek, és az őrnagy kedvére való jelentést csináltak.

Csakugyan mesélni kezdett, és Palmu meg én mindenesetre meggyőződhattünk, hogy Vadenblick őrnagy a háború alatt nem finnyáskodott. Fejenként három konyak nem volt túlságosan nagy ár azért, hogy minden tekintetben tisztázzuk jellembeli adottságait.

– És te még arra akartál rábírn, hogy tartóztassam le Melkonen kisaszszonyt – mondtam vádlón Palmunak hazafelé menet. – Hiszen az az ember valóságos gyilkos.

– Hogyne, hogyne! – helyeselt Palmu. – Született gyilkos. Talán ilyen is van. Könyvekben bizonyára olvastál ilyenekről. De ilyen nők is vannak. No nézd csak, az ember megizzad a sétától, bár már október van. Éppen ott a megfelelő taxistand.

Így hát kénytelen voltam a saját zsebemre taxin hazavinni. Nincs is több mondanivalóm erről az estéről. Másnap délután két órakor az esti lap hátsó oldalán olvastam, hogy Annikka Vadenblick asszony aznap reggel meghalt, lezuhant egy meredek szikláról a kúria közelében, és azonnal életét veszítette. Ilyen rövid volt a nászútja. Megrendítő baleset, írták az újságban. Úgy bizony. Engem is megrázott. Kölcsönös végrendelet meg minden. Úgyhogy ettől kezdve Vadenblick őrnagy rendelkezett többek közt a Melkonen-részvénytársaság ügyeiben is, a részvénytöbbségre támaszkodva.

Palmu nem hibáztatott. Csak tapintatosan még egy példányt hozott az esti lapból, a hátsó oldalával felfelé fordítva az asztalomra tette, és vastag mutatóujjával rámutatott.

– Kegyetlen ember ez az őrnagy – mondta feddőleg. – Tulajdonképpen miféle felsőbbrendű embernek képzele magát! Előre a gyilkosság színhelyére vezetett bennünket. Csaknem kézen fogva vitt oda, hogy megmutassa.

– Veszedelmesen csúszós hely volt az – próbáltam ellenkezni, meggyőződésemm ellenére. Annikka kedvenc helye. Természetesen reggel mindjárt mentek megnézni a Sasfészket. Mialatt az őrnagy gyors ütemre serkentette a munkásokat, a fiatalasszony, bár már nem egészen fiatal, ment, hogy megnézzék a tengert kedvenc helyéről.

– Bizonyára senki sem látta. Sem a tengerről, sem a szárazföldről – egészítette ki Palmu. – Hiszen emlékszel a hasadékra, amely a sziklanyelvre vezet. Az építőmunkások legfeljebb annyit tanúsíthatnak, hogy az őrnagy lement oda az asszony mögött. De hol van ez a döntő bizonyítéktól?

– És még csak nem is tartozik ránk – panaszkodtam. – A helyi előljáró hatáskörébe tartozik. Legfeljebb a megyei bűnügyi nyomozókra. Már amennyire az előljáró ki meri hívatni őket. Senkinek sincs kedve magára

haragítani az őrnagyot. Mi nem avatkozhatunk közbe.

Az osztályvezető hazatért a vadászatról. A saját szemével akarta látni Villét.

– Szentelen egy pofa! – vélekedett. – De hogyan meritek hagyni, hogy ilyen szabadon járkáljon? Alpio kivitte az udvarra, hogy fényesítse az új gépkocsijainkat. Kereket oldhat a fickó.

– Munkaterápia – válaszoltam gépiesen. – Kiskorú. A nőstény oroszlán talpon van.

Az osztályvezető megértéssel bólintott.

– No, ez a te dolgod, rendőrbíró úr – ismerte el. – Remekül lefolytatott vizsgálat. Csak tartsátok melegen a vasat, hogy meglegyenek a döntő bizonyítékok. Nem elegendő a pusztá beismerés.

– Igen, igyekszünk – feleltem, és felkerekedtem, hogy Villének születésnapjait vegyem. A Fazer-boltban. Hiszen megígértem! Alpio bicskát ajándékozott neki. A nőstény oroszlán, akár hiszik, akár nem, beretvakészletet. Ville állítólag már azt is megígérte neki, hogy leszokik a dohányzásról.

Nem tudom, mit adott Villének születésnapjára ajándékba Saara Pohjanvuori. Nem érdeklődtem meg. Kettesben duruzsoltak órák hosszat a cellában. Aztán Saara elment megvenni a két jeggyűrűt. Hiszen Ville nem mehetett. És pénze sem volt. Saara bizonyára dachból tette. Kiskorú is eljegyezheti magát. Akár a szülők beleegyezése nélkül. Úgyhogy a születésnapon kívül az intézménynél eljegyzést is ültek. Vidám nap. Egyeseknek.

Aarne Melkonen vezérigazgató habozás nélkül fogadott engem és Palmut. Egy pillanatig sem kellett várnunk, noha a szobában tíz méter széles ablak, paliszanderfa és a falon Matisse-kép volt, ott, a Melkonen-részvénytársaság központi irodájában. Jól működő cég. A rendőröket is emberszámba veszik.

Annikka féltestvére nagyon gondterheltnek látszott, amikor belekezdünk az eszmecserebe.

– Többször is óva intettem Annikkát attól az embertől – mondta. – Szemérmetlen karrierista, lelkiismeretlen szerencsevadász. És még azt sem képes felfogni, hogy a nagyiparban elmúltak már a régi idők. Apám tegeződött az idősebb munkásokkal, a gyerekek keresztapja volt és így tovább. Erőnek erejével elment a téli háborúba is az embereivel együtt, bár itt nagyobb szükség lett volna rá. Igen, a miénk a felelősség, a súlyos felelősség.

– Az önöké? – emelte fel Palmu furcsállóan a szemöldökét. – Ha jól értettem, ettől kezdve Vadenblick őrnagy úr fogja irányítani az ügyeket. Ő, amikor akarja, kiteheti önt az utcára. Ezt is a tőke termeli ki.

– Nem megy az olyan gyorsan – vetette ellen élesen Melkonen. – Természetesen megtámadom a végrendeletet. Időt nyerünk. Nem mintha a végrendeletben bármi peresíthető volna. Hozzáértő ügyvéd készítette, és így utólag Annikkát még gyengeelméjűnek sem lehet nyilvánítani. Bár elég

gyengeelméjűség volt, hogy hozzáment ahhoz az emberhez. Őrült ember. Félelmetes.

Palmu kihasználta az alkalmat, feltétlen hallgatási fogadalmat kért, és röviden beszámolt a gyanúnkról. De Aarne Melkonen berzenkedni kezdett ellene.

– Tehát azt akarja mondani, hogy Vadenblick őrnagy és Annikka egyesült erővel kidobta Mairét az ablakon? Hogy ketten meggyilkolták? – kérdezte a vezérigazgató, nem akarva hinni a fülének. – Nem, ezt azért mégsem! Annikka a féltestvérem volt. Nem, ez képtelenség!

– Palmu felügyelő túlságosan ridegen mondja el a tényeket – vágtam közbe. – Nincs szükség sok képzelőerőre ahhoz, hogy az ember belássa, természetesen az őrnagy tette. Hiszen ő volt azon a ponton, hogy mindent elveszítsen. Vadenblickné, vagyis Maire Vadenblick asszony kizavarta a közös lakásból, és még azt is tudtára adta, hogy a válóperben ráhúzza a vizeslepedőt. Az őrnagy a gyors tettek embere, ezt észrevettük. Semmitől sem riad vissza, ahogyan az igazgató úr az imént mondta. Kilökte a feleségét az ablakon. Annikka, akarom mondani, Annikka Vadenblick asszony látta ezt. Akkor talán már elvakult volt. Talán már akkor is volt köztük valami. Honnan tudnánk? Talán még gyűlölte is a féltestvérét.

– Nem, nem, Annikka nem gyűlölte Mairét – vágott sietve a szavába a féltestvér, de szemlátomást elgondolkodott, és a homlokát dörgölte. A felelősség súlya alatt megroppant, kimerült ember ő, aki még alig volt túl a negyven éven, de már előtte állt először a gyomorfekély, aztán meg a trombózis. Remélhetőleg vannak gyermekei, akik folytatják majd az ősök által megkezdett utat, gondoltam magamban kissé keserűen. Nem törődöm én a paliszanderfával, de az a Matisse-kép! Megkívánja az ember, ha egy kicsit is ért a művészethez.

– De ha alaposan visszagondolok – folytatta Melkonen vezérigazgató –, Maire és Annikka között nem volt valami nagy összhang. Annikka Maire kérésére költözött oda. Az őrnagy gyakran volt távol, vidéken, és Maire félt egyedül. Szüksége volt legalább egyvalakire, aki engedelmeskedik neki, aki nek parancsolgathat. Nem volt könnyű Mairével együtt élni. Bizonyára nem. Annikka gyakran hazaköltözött a saját lakásába, és egy-két hétig duzzogott. De mindig visszatért, hogy oltalmazza Mairét. Maire tudott elbűvölő lenni, ha akart. Bár engem nem tudott az ujjá köré csavarni. Rám is haragudott, amikor egymás után többször figyelmeztettem, hogy váljon el, amíg nem késő. Kerüljön bármibe. Sinikka esete is...

Gondolataiba mélyedt.

– Sinikka esete – ismételtem meg izgatottan.

– Azt akarom mondani, Maire volt apánk kedvence – állapította meg Aarne Melkonen keserűen. – Sohasem kapott verést. Én kaptam. Többször is. Nadrágszíjjal. Amikor még kisfiú voltam. Te jóságos ég, ha Maire kellő

időben kellő porció verést kapott volna, nem következett volna be Sinikka esete. Efelől meg vagyok győződve. Az ördögbe is, olykor azt hiszem, hogy Maire a tudtán kívül *irigykedett* rám, amikor apám engem vert meg és nem őt. De Maire Sinikkát sem szedte ráncba soha.

Nem kívántam én gyermeknevelési problémákról beszélni.

– Sinikka baleset következtében halt meg – utaltam rá, bár Palmu dühösen intett, hogy maradjak csendben.

Melkonen ügyvezető igazgató félreértette Palmu mozdulatát.

– Bocsánat – szólalt meg. – Parancsoljanak.

Kihúzta íróasztalának egyik szélső fiókját, és előszedte feltehetőleg legfinomabb vendégváró szivarjait.

Ő maga a fejét rázta. Az orvos megtiltotta. Természetesen. A gyomor-fekély már kifejlődőben volt.

– Igen, Sinikka baleset következtében halt meg – emlékezett vissza. Szerencsétlenség vitorlázás közben. A saját hibájából, talán ez is volt a legjobb. Talán ugyanolyan lett volna, mint Maire, sőt attól tartok, még Mairénél is rosszabb. – Összerezcent, és gyorsan helyesbített. – Vagyis Mairének gyengék voltak az idegei, és túlságosan rávetette magát az alkoholra. Bizonyára tudják ezt. Semmit sem tehetett ellene. Állítom, hogy Maire... Hogyan is magyarázhatnám meg a legjobban?... Igen. Világos pillanataiban csakugyan minden tőle telhetőt megtett. De idegrendszerében rejtett a hiba. Elpusztította magát.

– Bocsánat – szólalt meg Palmu – de komoly okunk van gyanakodni, hogy Vadenblick őrnagy pusztította el Mairét. Annikka véletlenül látta az esetet. S Vadenblick őrnagy eltette láb alól az egyetlen szemtanút. Mihelyt figyelmeztetést kapott. Hiba volt, hogy meglátogattuk. Őszintén megbántam. Rosszul számítottam. Az őrnagy semmit sem akart a véletlenre bízni. Az ön húgának az idegei már kis híján felmondták a szolgálatot. Ez látszott rajta.

– Tudják bizonyítani? – kérdezte izgatottan Melkonen vezérigazgató. – Elegendő ok lehet ez a házastársak közötti végrendelet érvénytelenítésére?

Kénytelen voltam megrázni a fejemet. Mint jogász.

– De mindent elkövetünk, hogy Vadenblick őrnagyra rábizonyítsuk a gyilkosságot – válaszoltam. – A legkisebb kétség sincs bennem afelől, hogy az ön mostohahúgát, új feleségét is letaszította a meredélyről. Akárcsak Mairét a hatodik emeletről. Ezenkívül komoly gyanú él bennünk, hogy egy bizonyos Nordberg nevű öreg távcsövön át látta, amint az őrnagy kidobta Mairét az ablakon. Az őrnagy megölte Nordberget, amikor ez zsarolni kezdte. Sőt Annikka... – azt akartam mondani, hogy a maga részéről Annikka is másfél milliót akart fizetni az öreg Nordbergnek, de Palmu olyan fájdalmasan sípcsonton rúgott, hogy kénytelen voltam nyögve lehajolni és a lábszáramhoz kapni.

– Mi történt? – kérdezte részvétellel Melkonen vezérigazgató.

– Ó, csupán valami új sugallata támadt a főnöknek – magyarázta hidegvérrel Palmu. – Ez a szokása. A főnök azt akarja mondani, hogy az ön segítségére van szükségünk ahhoz, hogy bizonyítékokat gyűjthessünk a gyilkos ellen.

– Szörnyű botrány lesz belőle – habozott Aarne Melkonen. – Vadenblick azért mégiscsak a társaság főrézvényese. Bár... éppen ezért! Isten bizony, segíték, ha tudok. De nem értem, hogyan segíthetnék ebben az ügyben.

– Önnek van befolyása – magyarázta Palmu, és egyenesen Melkonen vezérigazgató szemébe nézett. – Mi csak rendőrök vagyunk, akik hitvány fizetés ellenében próbáljuk képességeinkhez mérten ellátni nehéz hivatalunkat. Ha mi fordulunk a bankokhoz és a jogtanácsosokhoz, csak kifogásokkal traktálnak bennünket. Formailag még ahhoz sincs jogunk, hogy nyomozást folytassunk az ön mostohahúga halálának színhelyén. De ha ön ajánl bennünket, ha ön jár közben, hogy adjanak meg nekünk minden szükséges segítséget, például a bankokban...

– Meglesz! – ígérte meg melegen Melkonen vezérigazgató. – Ha azt az embert gyilkosság miatt rács mögé juttatják, akkor elveszti örökösödési jogát, legalábbis Maire vagyonára. Akkor nem rendelkezik a részvények többségével. A legjobb esetben a végrendeletet is érvényteleníthetjük. Ide figyeljenek, ha csakugyan tisztázzák ezt a borzasztó históriát, fizetek én akár...

Palmu figyelmeztetően köhintett. Aarne Melkonen zavarba jött. Tapintatosan helyesbített:

– Akarom mondani, szívesen adományozok akár... akár a rendőrségi árvapénztár javára is, ha van maguknak ilyesmijük.

Éppen ekkor végre korszakalkotó ötletem támadt.

– Az énekkarnak! – kiáltottam fel. – Van egy férfikórusunk. Fizetné ön a kórus koppenhágai vendégszereplésének a költségeit? Nincs mindenkinek pénze...

– Semmiség – legyintett Melkonen vezérigazgató. – Hány ember akar utazni?

Voltaképpen nem gondoltunk mi többre, mint a legjobb esetben is negyvennégy főre.

– Negyvenhatan – javasoltam bátran, noha a szívem hevesen dobogott.

– Akár százan is! – ígérte Aarne Melkonen. – Kezet rá! Aznap megkapják a csekket, amikor Vadenblick őrnagy rács mögé kerül.

– Az utazási költségek, az ott-tartózkodás és minden egyéb? – kérdeztem, nem akarva hinni a fülemnek.

– Minden! – tett széles mozdulatot a kezével, és ebben a pillanatban még Matisse színei is elhalványodtak ragyogó jókedvemhez képest.

Miközben a nemes fából készült liften lementünk a földszintre, megragadtam Palmu zakóját, megráztam, és fenyegetőzni kezdtem:

– Ha most sem tisztázod ezt az esetet, Palmu, akkor sohasem bocsátok

meg neked. Képzeld csak el. Száz ember! Mindenki, akinek csak valamirevaló hangja van. Egész Koppenhága megremeg bele, ha mi teli torokból rázendítünk, hogy sosem omolhat porba ez az ország.

– Ne a liftben! – szeppent meg Palmu. – Néhány ember Koppenhágába – mondta fitymálólág. – És te nem átallasz ilyen semmisség miatt így örvendezni! Hát csakugyan nem fogod fel, miről van itt szó? Kedvező esetben Melkonen minden részvényt megszerez. Vagyis kilencven százalékot. Uramisten, ezért akár új rendőrségi épületet is lehetne ajándékozni a városnak.

Persze Palmu túlzott. De nem is olyan nagyon. Fontolóra vettem a dolgot.

– Nem – vettem ellen –, azért mégsem. Megfeledkezel az örökösödési adóról. Az progresszív. Mégpedig oldalági örökség. Nem is sejted, milyen szörnyen magasra emelkedik ilyen esetekben. Így szocializálnak bennünket. Lassan és csendben. Úgyhogy egy butább ember észre sem veszi.

A felvonó ajtaja magától kinyílt.

– Menjünk! – vetette oda Palmu.

Tehát visszatértünk a rendőrségre. Valójában sokkal jobban éreztem magam, amikor ismét a saját szerény szobámban ültem íróasztalom mögött. Hiszen a falakat azért egész szépen kifestették. És a székek sem rogytak össze alattunk. Bár nem volt Matisse-kép a falon. Csupán Helsinkit térképe.

Tehát belemélyedtünk a munkába. Már mint Palmu meg a fiúk. Én mindenért viseltem a felelősséget. Szerveztem. Palmu utasításai szerint. A láthatatlan befolyás minden ajtót megnyitott előttünk. Nem is hittem volna. A rendőrparancsnok is csodálkozott, de csak dűnnyögött, amikor hallotta, hogy hozzánk hasonló emberek otthonosan forgolódnak... No, nem is árurom el, hol. A kívülállók közül valaki mindig elfecsegi.

Először is természetesen siettünk Linnanmäkibe. De ott hiába erőlködünk. A kőművesek még a sikoltást sem hallották. Az őrnagy egy ideig dirigált nekik, aztán csodálkozni kezdett, hol késlekedhet a fiatalasszony. Lent pillantotta meg a tetemet, amint a hullámok dobálták ide-oda a kőgörgötegen. A saját élete kockáztatásával ereszkedett le a meredek sziklán, és szedte fel felesége holttestét. Csónakkal mentek értük. A kőművesek is szomorkodtak. A fejüket csóválva mutatták a helyet, ahol az őrnagy leereszkedett. Férfi a talpán az őrnagy, még ha úgy üvöltözik is, mint az ördög. Ők még pénzért sem mertek volna ott leereszkedni.

És a sziklanyelven semmi nyomot sem találtunk. Még kevésbé a tetemen. Semmi olyan jelet vagy zúzódást, amely nem származhatott volna attól, hogy a kőgörgötegre zuhant, és a hullámok dobálgatták. Az őrnagy férfiasan viselte a csapást.

– Számtalanszor figyelmeztettem – panaszkodott. – De a nők önfejük. Annikka különösen az volt. Hiába mondtam, nem fogadott szót.

Kívülről szemlélve csakugyan nem volt szerencséje házassági ügyek-

ben. De tény, hogy nem erőszakkal cipelte feleségét a sziklanyelvre vezető szűk lépcsőre. Ezt a kőművesek tanúsíthatták. Önként ment oda az asszony. Emelt fővel.

Emelt fővel beszélt az őrnagy is. Kezét oltalmazólag fia vállára téve búcsúzott el tőlünk a kúriája előtt. Az átkozott kölyök még csúf fintort is vágott ránk. Nem tehattunk egyebet, mint hogy legmélyebb részvétünket nyilvánítsuk.

Csütörtökön Lyyli Hartolát is elkísértük a hajóállomásra. A házvezetőnőt, ha emlékeznek rá. Józan volt, figyelemre méltóan hallgatag, és görbe szemmel nézett ránk. Úgy látszott, már nem is emlékezett semmire. De annyit sikerült tisztáznunk, hogy Vadenblick őrnagy még csak nem is volt otthon, amikor asszonya kis híján holtra égette magát a cigarettával az ágyában. Az őrnagy vidéken volt akkor. Egész biztosan. Ő, Lyyli érezte meg a füstszagot, mivel nem tudott elaludni. Az asszonya olyan nyomorult állapotban volt, hogy az orvosnak nyugtató injekciót kellett beadnia.

A híres belgyógyász nem fontoskodott. Készségesen kiszolgáltatta páciensét, és habozás nélkül válaszolt a kérdésekre. Természetesen ezt is Melkonen vezérigazgatónak köszönhetjük.

– Igaz – ismerte el. – Vadenblicknének olykor skopo-morfint kellett adni a több napos ivás után. Semmi más nem hat ilyen esetben. Egy ilyen injekció még egy ökröt is elkábít, ha megfelelő adagot kap belőle. Bár én nem vittem túlzásba. A beteget először el kell altatni, és csak azután lehet hozzálátni a tulajdonképpeni kezeléshez. Ebben az esetben is éjszaka ébresztettek fel. Ő maga hívott fel, és sírt a telefonban. Nem mentem volna el, ha nem éppen Vadenblicknéről van szó. Előkelő nő volt a maga módján. Mellette ültem, és vártam az injekció hatását. Sohasem hagytam ott addig, amíg meg nem győződtem róla, hogy elaludt. És minden cigarettáját gondosan átvittem a másik szobába. Sko-pomorfin injekció után a legbiztosabb nem rágyújtani. Bizonyára mégis ébren volt, és félig öntudatlanul a másik szobából hozott cigarettát. A többiek aludtak. Egyszer régebben, távozásom után felkelt, és a bárszekrényhez támolgott. Utólag maga ismerte be.

Az orvos megigazította a szemüvegét, és keményen ránk nézett.

– Vadenblickné asszony előkelő nő volt – ismételte meg. – Nem szabad elítélni. Talán így volt a legjobb. De ha az őrnagy vette volna a fáradságot, hogy az öngyilkosság éjszakáján telefonáljon értem, biztosíthatom önöket, semmi hasonló nem történt volna. Adtam volna neki egy injekciót, fogtam volna a kezét, és végighallgattam volna részeg fecsegését. Hiszen mást végighallgatva az ember mindenféléről gondolkodhat. Ilyenkor általában valamilyen sakkfeladványra gondolok. Mindenkinek meg kell, hogy legyen a maga hobbyja. Mármost a munkaterületén kívül. Vadenblicknének nem volt. Ez ölte meg. A társasági élet és az alkohol volt az ő munkaterülete. És nem volt kikapcsolódást nyújtó hobbyja.

– Nem tud mindenki sakkozni – töprengett csendesen Palmu.

– Nem, és a nők egyáltalán nem valók sakkozónak – ismerte el az orvos. – Mindenesetre Vadenblick őrnagy lélektanilag merőben helytelen magatartást tanúsított a felesége iránt. Kékre verte a szemét, erőszakkal kényszerítette az ágyba, bezárta az ajtókat, eldugta a palackokat. Egyetlen alko... pardon, dipszomániást sem lehet ilyen módszerekkel az ivásról leszoktatni. Betegség ez. Néha öröklődő betegség. Melkonen bányafőtanácsos...

Köhintett, és kezét a szája elé emelte.

– No igen, ez talán nem tartozik az ügyhöz, de Melkonen vezérigazgató úr azt mondta, hogy teljesen őszinte lehetek önökhöz. A bányafőtanácsos maga is eltűnt olykor-olykor néhány napra. Kiengedte a gőzt, ahogyan ő maga mondta. Igyekezett a hét végén kikapcsolódni, és úgy, hogy ne zavarja a munkát. És soha nem is meséltek róla semmilyen botrányos dolgot. Gyapjúzokban lefeküdt az ágyba, valamelyik első osztályú szállodában, és egymás után négy palack konyakot nyelt le. Ez volt az adagja. Persze utána fájt a feje, de megkönnyebbült. Mérhetetlen felelősség volt rajta, és a gyerekeitől kevés örömet kapott. A második házassága is... No, azért *erről* mégis fölösleges beszélni. Nem tartozik ide. Gonosz nő volt Annikka anyja. Egészen más fából faragták, mint Maire és Aarne anyját, aki előkelő asszony volt.

– Tehát az ön megítélése szerint Annikka konok természetű volt – avatkoztam a beszélgetésbe. – Anyai részről terhelt, ezt akarja mondani a doktor úr. Örökölt konokság, nemde?

Az orvos a fejét rázta.

– Ne essünk túlzásba – intett. – A konokság relatív-fogalom. Mairéhez képest Annikkát talán konoknak lehet tartani, de Vadenblick őrnagyhoz képest viszont olyan volt, mint a viasz. A született hajlam általában olyan, mint az alapkö, hogy úgy mondjam, de erre az ember maga építi fel a saját építményét.

– Az *alapkő!* – állt fel csendesen Palmu, és úgy meredt maga elé, mintha roham jött volna rá. – Doktor úr, ad... adjon nekem valamilyen szíverősítő tablettát. Rögtön!

– Palmu felügyelő kimerült – mondtam aggódva. – Túl keveset alszik, és rendszertelenül étkezik. Nekünk, rendőröknek, ez az átkunk.

Az orvosnak már a kezében is volt a tableta, a kancsóból vizet töltött egy pohárba, és szakértő szemmel figyelte Palmu arcát.

– Nem komoly dolog – állapította meg, – kitapintva Palmu pulzusát. Én magam is ugyanezeket a tablettákat szedem. Meghallgatom a felügyelő úr szívverését, ha úgy kívánja. Természetesen a Melkonen-részvénytársaság számlájára.

De Palmu nem vágyott gyengéd gondozásra.

– Már el is múlt – fortyant fel bosszúsan, és kirántotta csuklóját az orvos kezéből. – Túlságosan sokáig alkalmatlankodtunk. A betegek sorban állnak a várószobában.

Köszönetét mondtunk, és távoztunk. A hét elmúlt, és minden vonalon eredménytelenül próbálkoztunk. Plusz-mínusz nulla. Ha kezdetben szerencsénk volt, most viszont véget ért a „mázlink”. Bármilyen irányban tapogatóztunk is, valósággal falba ütköztünk.

Azt kiderítettük, hogy Vadenblick őrnagy kölcsönt vett fel a részvényekre. Sok pénzt. Birtokának a rendbe hozására. Szeptember 9-én három és fél millióval növelte a kölcsönt. Készpénzben vette fel az összeget. De ez nem volt annyira szokatlan. Korábban megvette már a földet a kúria körül, és a falusi gazdák szívesebben látták a bankókat az asztalon, mielőtt a szövetkezeti pénztárba vitték volna. Vagy a takarékpénztárba. És a bankokban nem jegyezték fel a bankjegyek számát, csak rendkívüli esetben. Állítólag nem érnek rá. A pénztárosoknak más dolguk van. Merő mellébeszélés az ilyesmi.

Úgyhogy amikor az öreg Nordberg a Ruusunmarja utcai öröklakásért kétmilliót fizetett be, hogy utalják át az építkezési vállalat számlájára, és ugyanakkor egymilliót tett be a saját bankszámlájára, valamit motyogva a sorsjegynyereményről, a fiókpénztárban egyáltalán nem hegyezték a fülüket. Csak gratuláltak, hiszen az öreg Nordberg kellemes ember volt, mindig barátságos, és jóakarátú. Egyszer horoszkópot is csinált a pénztárosnőnek. Fenyegető veszedelemre figyelmeztette, úgyhogy az asszony nyomban telefonált a központi hivatalba, amikor bemutattak neki egy rendkívül magas összegre kiállított csekket, amely el volt látva egy fűrésztelep bélyegzőjével, ellenőrző aláírásaival és minden egyébbel. A férfinak, aki a csekket bemutatta, sikerült kerekét oldania, de a hamisítás kiderült. Tehát eszükbe sem jutott feljegyezni az öreg Nordberg által befizetett bankjegyeknek a számát.

A piros tollas urat olyan buzgón kerestük, hogy már a sajtóhoz is leereszkedtünk, és a lapokban biztattuk, hogy jelentkezzen. Nevezetesen abban az esetben, ha véletlenül látott valamit, mielőtt még a színhelyet összetaposták volna. De nem jelentkezett.

– Ez az – filozofált Palmu. – Az egyenes és hidegvérű gyilkos a legveszedelmesebb. Minél több gyilkosságot tervez, annál biztosabban kerül rendőr-kézre. A tapasztalat ezt bizonyítja. Hiszen te is olvastad. Mármost a detektív-regényekben. – És mit tudunk Annikkáról? – folytatta Palmu. Az idegei felmondják a szolgálatot. Egy keménykötésű lánynak! És ha mégis Annikka tette? Az öreg Nordberg először a derék őrnagytól csikart ki három és fél milliót, és aztán fordult Annikkához, amikor az őrnagyból már nem lehetett többet kisajtolni. S ha az őrnagy szemtanú volt, és Annikkát védelmezte? Annikka először fizetni akart, a pénzt is felvette, hogy kéznél legyen, de aztán más belátásra jutott. Agyonverte az öregot. És nem vetted észre, hogy a lába is szokatlanul nagy?

– De hiszen a napnál is világosabb, hogy az őrnagy... – kezdtem.

– Világos, világos – vágott közbe Palmu. – Bizonyítsd be, itt a bökkenő!

– Nem azért ülök én itt – gerjedtem haragra én is. – Ez a te dolgod.

Keríts bizonyítékot akár a kövek közül is, én felelek érte. Hát nem fogod fel, Palmu, hogy az énekkar gyűlésén már céloztam rá, hogy talán finanszírozzák nekünk az egész koppenhágai utazást?

– Mindig lyukat kell beszélned mások hasába? – bosszankodott Palmu.

– Amit mondtam, megmondtam – válaszoltam. – De értsd meg végre, hogy... hogy azok meglincselnek engem, ha ez a história füstbe megy. Száz ember, nem tudod felfogni?

Palmu sokáig töprengett, a pipájával babrálva.

– Akár a kövek közül is, így mondtad? – kérdezte végül. – Csakugyan felelősséget vállalsz érte? Ilyesmiért is?

– Bármiért vállalom a felelősséget – ígértem meg készségesen. – Száz ember áll mögöttem, az egész kórus. És az osztályvezető. És Melkonen vezérigazgató. Elég lesz?

De Palmu nem folytatta a témát. Csak a nyomozást folytatta. Hol itt, hol ott. És mindenütt falba ütközött. Átfésülték az egész Merimies utcát. Mindenkét kihallgattak, aki azon az éjszakán véletlenül betért a házba vagy elment előtte. Mindössze annyi derült ki, hogy a lakosok azt hitték, az öreg Nordberg tért haza éjjel úgy negyed egy tájban. A függönyökön át teljes világítás szűrődött ki a lakásából csaknem egy óráig. De a függönyökön keresztül nem tudták megállapítani, ki járkált a lakásban.

Mindenből arra lehetett következtetni, hogy Pohjanvuori kisasszony volt az egyetlen, aki belebotlott a gyilkosba. Újra kihallgattuk, és Palmu megkérdezte tőle, hogy megítélése szerint az a részegséget színlelő ember lehetett-e áruhás nő. Ilyesmi eszébe sem jutott eddig a leánynak, de olyan homályosan emlékezett a dologra, hogy tétovázni kezdett, és a végén ezt se tartotta lehetetlennek. És képtelen volt ráismerni. Amikor Vadenblick őrnagy a városban járt, mert bizony egész idő alatt szem előtt tartottuk, Palmu megmutatta az őrnagyot a leánynak, de Saara csak a fejét rázta. Talán őt látta, de egyáltalán nem mert megesküdni rá.

Sivár hét volt. Villét is elfogta az unalom, és fagatózni kezdett, mikor szabadul ki. Hiszen még a fényképe sem került az újságokba.

Palmu csak fecsegett a gyilkos hidegvérúségéről és a közvetlen cselekvés előnyeiről.

– Hát akkor lássunk hozzá mi is a közvetlen cselekvéshez – javasoltam.

– Hiszen éppen ezt főztük ki Kokkival a legnagyobb csendben – válaszolta Palmu. – Köszönöm, hogy a főnök végre megérti, hogy semmi más nem segít. A főnök tehát vállalja a felelősséget. Mindenért.

– Tartóztassuk le – mondtam bosszúvággyal. – Használjunk akár gumi-botot is. Most az egyszer.

Palmu a fejét rázta.

– Nem lehet ezt az embert olyan könnyen megtörni – válaszolta meggyőződéssel. A háborút is megúsza. Csak a képedbe nevetne. És a bíróságnál

is kinevetnének. Nem! Kokkinak és nekem sokkal határozottabb tervünk van.

– Micsoda? – hajoltam előre izgatottan az asztal fölött.

– Menjünk és robbantsuk fel az egész kúriát, mert csak így lehet célhoz érni – felelte Palmu minden kertelés nélkül. – Kokki már szerzett is trotylt. Menjünk hát! És a főnök viseli a felelősséget.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Persze hogy nem hittem Palmunak. Meg voltam győződve, csak valami vaskos tréfa jár az eszében, engem próbál elképeszteni. Szürke és nyirkos októberi reggel volt. Cseppekben hullt a köd hivatali szobám ablakára. Miután Palmu elment, hogy gépkocsit szerezzen, lehajoltam – magam is szégyenkezve –, és kihúztam íróasztalom legalsó fiókját. Ellenőriztem, hogy a pisztoly töltve van-e, majd csőre töltöttem, elzártam a biztosítékot, és a kabátom belső zsebébe csúsztattam a fegyvert. Jókora szerszám volt, hosszú csövű és pontosan belőtt. Nem fér a hátsó zsebbe.

De amikor beszálltam a gépkocsiba, hirtelen lehervadt rólam a mosoly. Az első ülésen már ott ült robbantási szakértőnk, nagy csomagokkal. Hát csakugyan komolyan gondolja Palmu?... Mégsem vállalhattam magamra a felelősséget azért, hogy felrobbantsuk a kúriát őrnagyostul, bármennyire megérdemelte volna is az őrnagy.

Miközben keresztülröbögünk a városon, nyugtalan pillantásokat vettem Palmura. Arckifejezése közönyös és zárkózott volt, mint általában. Öregember volt, aki éjjel-nappal hajszolta magát, állandóan ezzel az átkozott üggyel foglalkozott, és talán titokban, amikor én nem láttam, időnként még ivott is. Felém fordult, mintha olvasott volna a gondolataimban, és a képeembe lehelt. Nem, csak undorító dohányától bűzlött. A szesz szagának még a nyomát sem éreztem rajta.

– Mi dudorodik ki a belső zsebedből? – kérdezte gúnyolódva, ugyanis éppen kigomboltam a felöltömet, mert az autóban valóságos hőség volt, és engem kivert a veríték, amikor megpillantottam a robbanótölteteket.

– Minden eshetőségre magamhoz vettem a pisztolyomat – ismertem el fagyosan.

Palmu fitymáló hangot hallatott.

– Ugyan minek? Talán bizony céllövő a főnök? A polc tele serlegekkel és így tovább – jegyezte meg gúnyosan. – Rendben van, de ügyelj, nehogy az őrnagy markába nyomd!

Őnök bizonyára emlékeznek rá, hogy egyszer ostobaságomban csaku-

gyan a saját pisztolyomat adtam a gyilkos kezébe, és cserébe golyót kaptam a vállamba. Meg is maradt a nyoma. De akkor még fiatal voltam. És tapasztalatlan. Akkor még nem edzett meg kellőképpen az idő és Palmu.

És később egyáltalán nem gúnyolódott azon, hogy magamhoz vettem azt a pisztolyt. Éppen ellenkezőleg. Ki tudja, különben mi történt volna. Előrelátás volt ez a részemről. Felismerés. Így utólag rá gondolva. Ha egyébként egészen ostoba vagyok is.

Palmu, hogy még jobban gyötörjön, rácsapott a gépkocsivezető vállára.

– Ne olyan gyorsan! – tiltakozott. – Még árokba megyünk. Felrobbanhat az egész szakramentum.

– Nem robban ez! – állította a robbantási szakértő, és hanyag mozdulattal belerúgott a lábánál heverő csomagokba, mire én felpattantam ültömből. – A gyutacsok külön vannak a zsebemben. Ha nem bolygatják a gyutacsokat, akkor nem lesz itt semmi baj.

A köd miatt rosszak voltak a látási viszonyok. Szerintem csak másztunk előre. Őszintén szólva, annyira feszültek voltak az idegeim, hogy rárivalltam Kokkira, amikor megint arról a légikisasszonyról kezdett fecsegni.

– Ők mindenfélét látnak itt a repülőtéren – mesélte. – Mint például azon a reggelen, amikor az öreg Nordberget meggyilkolták. Az utolsó pillanatban rontott be a repülőterre egy szivar, akinek régi horgászkalap volt a fején, és a kalap mellett...

– Horgok és műlegyek – torkolltam le. – Sejttem. Ne fecsegi. Máson töröm a fejem.

Kokki megsértődött, Palmu pedig szemrehányó pillantást vetett rám. Természetesen tüstént megbántam, de valóban képtelen lettem volna tovább hallgatni Kokki fecsegését. Úgyhogy nyomasztó csendben ültünk a gépkocsiban, miközben az autó lassan mászott előre a nedves úton. Még egy kávéra sem tértünk be Tammissaariban, noha a gépkocsivezető reménykedve fékezni próbált a kávézó előtt. Nem kívántam a kávé.

Csak a kúria előtt állt meg a gépkocsi. Ezúttal a várúr nem sietett elénk a lépcsőn, bár láttuk az ablakfüggöny libbenését. Bizonyára kegyvesztettek lettünk. Miután egy ideig hiába zörgettünk a főkapunál, Kokkinak kellett a konyhalépcső felé kerülnie. Onnan aztán mégis előjött a szolgálólány, hogy beengedjen bennünket a főkapun. Az őrnagytól bizony kitélt volna, hogy a konyhában fogadjon bennünket, ha éppen ilyen hangulatban van.

A lány az úriszobába vezetett, és bejelentett bennünket az őrnagynak. Az őrnagy az asztal mellett szorgoskodott, a puskáit tisztogatva, és még annyi fáradságot sem vett, hogy felálljon érkezésünkkor, nemhogy kezet nyújtott volna.

– A szarvasvadászat csak tizenhatodikán kezdődik – szólalt meg gúnyosan. — És az urak nem viselik a szükséges piros sapkát sem. Minek köszönhetem a szerencsét? Bocsássák meg, de a kezem olajos. Mindig magam tisztó-

gatom a fegyvereimet. Senki más nem nyúlhat hozzájuk.

Ezúttal nem rendelt teát nekünk. De ugyanúgy leültünk, mint az előbbi alkalommal, a kényelmes bőrfotelekbe. A csend nyomasztó volt. Miután egy ideig hiába várt kínálásra, Palmu, anélkül, hogy engedélyt kért volna, megtönte a pipáját, és gondosan rágyújtott. Ez mentette meg az életét.

Amikor a pipa jól szelelt már, Palmu néhány szippantás után rosszálló pillantást vetett rám. De én bölcsen tovább hallgattam.

– Kissé kellemetlen história ez, Vadenblick őrnagy úr – fogott bele végül Palmu. – Bizonyára olvasta az újságban, hogy egy bizonyos Fredrik Nordberg nevű csillagászt szeptember utolsó éjszakáján meggyilkoltak a Csillagvizsgáló dombon. Öregember, vadállatias gyilkosság.

Az őrnagy szemrebbenés nélkül nézett rá.

– Valami fiatalokból álló galeri, huligánok – válaszolta, mintha igyekezett volna visszaemlékezni rá, de felállt, nagy léptekkel az ajtóhoz ment, és megjegyezte: – Azért becsukom az ajtót.

Fegyverolajtól mocskos ujjaival nem törődve, becsukta az ajtót, sőt, a kulcsot is ráfordította. Észrevettem Palmun a hirtelen feszültséget. Pipájából nagyobbakat pöfékelt, mint általában.

Miután az őrnagy visszatért az asztal mellé, Palmu egészen új, szigorú hangon szólt rá Kokkira:

– Nyisd csak ki azt a táskát, Kokki! Hadd lássuk a tárgyi bizonyítékokat!

Rajtam is feszültség lett úrrá, és előrehajoltam. A cipőnyomokat már ismertem a fényképről, de csodálkozásomra a táskából Kokki elővette az öreg Nordberg csillagászati évkönyvét is, amely évenként és naponként feltünteti a bolygók állását. Magam pusztán kíváncsiságból belelapoztam, de semmilyen bejegyzést sem találtam benne.

– Nem huligánok voltak – szólalt meg élesen Palmu. – Jól megtermett férfi kutatta át az öreg Nordberg lakását mindjárt a gyilkosság után. Itt vannak cipőjének a nyomai a vécépadlóról.

Az őrnagy közönyösen nézegette a cipőnyomokról készült fényképnagyítást, fölemelte a lábát, és összehasonlította.

– No lám, pontosan ugyanaz a méret – csodálkozott hidegvérűen.

– De talán ezt is meg tudja magyarázni, Vadenblick őrnagy úr. Ez elkerülte a gyilkos figyelmét – nyitotta ki Palmu az évkönyvet az őrnagy előtt.

Képtelen voltam fékezni kíváncsiságomat. Az őrnagy mögé kellett lépnem, hogy a válla fölött belekukucskáljak a könyvbe. Csakugyan, ceruzával, halványan, de az öregember ismert, reszkető kézírásával szeptember 9-e mellé ez volt bejegyezve: „Vadenblick őrn. 3 500 000 márka”. És szeptember utolsó előtti napjánál a másik bejegyzés: „Vdblick 1 500 000 márka, 24 óra”.

Szemrehányóan néztem Palmura és Kokkira. Arckifejezésük kifürkészhetetlen volt. Természetesen az első szempillantásra meg mertem volna esküd-

ni, hogy az öreg Nordberg saját keze írása volt. De én nem vagyok írászakértő. És az is biztos, hogy nem láttam ilyen bejegyzéseket, amikor szórakozásból átlapoztam a könyvet. Van egy olyan csoportunk is, amelynek többek közt a hamisítások kivizsgálása a szakterülete. És én mindig az együttműködésről prédikáltam. Ez azonban szerintem egy kissé túl otromba fogás volt.

De az őrnagy még ebbe a kelepcebe sem sétált bele.

– No és aztán? – kérdezte nyugodtan.

Kokki lassan két fényképet húzott elő a táskájából, ujjlenyomat felvételeket, és udvariasan meghajolva átnyújtotta az őrnagynak.

– Legyen szíves összehasonlítani a kettőt, őrnagy úr – biztatta Palmu ugyanolyan udvariasan. – Hasonlítsa össze egész nyugodtan. Nem sietős a dolgunk. Az egyikben az őrnagy úr ujjlenyomatai vannak. A legutóbbi ittlétünk-ről vittük magunkkal, mivel nem akartuk, hogy a szokásos ujjlenyomatvételek miatt az őrnagy úr összemocskolja az ujjait. Ezeket az ujjlenyomatokat viszont, a másik felvételen – Palmu nagyokat szívott a pipáján, amely ki akart aludni – az öreg Nordberg vécéülökéjén találtuk.

– De... – szólaltam meg. Mégis észbe kaptam és elhallgattam, bár megítélésem szerint Palmu túlságosan messzire ment. Hiszen semmiféle ujjlenyomatot sem találtunk ott, és merész játék volt Palmu részéről a feltevés, hogy egy olyan ember, mint az őrnagy, kis híján a nadrágjába csinált. Vagyis, hogy a W. C.-n a nagy sietségben lehúzta a kesztyűjét.

Az őrnagy közönyösen vetette egybe a képeket. Kemény arcán szomorú mosoly jelent meg. A fejét csóválva mondta:

– Nos és mi van ebben? Én jártam ott. Átvizsgáltam annak az átkozott zsarolónak a lakását, hogy nem hagyott-e hátra valami feljegyzést. De hiába fáradtam. Az öreg becsületes volt. Magával vitte a titkot a sírba, ahogyan megígérte. Elfelejtettem belepillantani abba a könyvbe.

– Ön... ön tehát beismeri – dadogtam elképedve.

– Persze hogy beismerem – helyeselt az őrnagy szinte megkönnyebbülve. – Amit teszek, nyíltan teszem. Ellenszenves feladat volt számomra. Az éj közepén úgy lopakodni, mint valami tolvaj. A Merimies utcában.

Felállt, a zsebéből kulcsokat húzott elő, és a szoba sarkában álló nagy páncélszekerényhez lépett. Amikor kinyitotta a súlyos ajtót, a tátongó nyílás szinte hallhatóan szívta magába a levegőt.

Az őrnagy lassú léptekkel visszatért, lezárt borítékkal a kezében. Nagy, sárga boríték volt.

– Tessék, rendőrbíró úr! – nyújtotta át nekem. Végre észrevette, ki közülünk a főnök. A borítékra géppel ez volt ráírva: A RENDŐRSÉGNEK.

Feltéptem a borítékot. Kétrét hajtott hivatalos papírt húztam elő belőle. Tágra meredt szemmel kezdtem olvasni:

Én, alulírott Annikka Vadenblick, született Annikka Melkonen, ezúton

saját szabad akaratomból elismerem, hogy mérhetetlen haragomban kidobtam az ablakon részeg féltestvéremet, Mairét, mivel rágalmakkal és hazugságokkal próbálta elidegeníteni tőlem a férjét, Vadenblick őrnagyot, akivel a mai napon házasságot kötöttem.

Férjem látta tettemet, de nem vádolt érte. Az évek során megszerettük egymást.

Egy Nordberg nevű úr távcsővel véletlenül látta tettemet a Csillagvizsgáló dombról. Augusztusban könyörtelenül zsarolni kezdte a férjemet, és ötmilliót követelt, megígérve, hogy ennyiért a sírba viszi a titkot. Sajnos, a férjem egy szót sem szólt nekem erről, attól tartva, hogy megrémülök. Nehézségei ellenére három és fél milliót szedett össze és fizetett ki a zsarolónak, abban a reményben, hogy ennyivel beéri.

Mialatt a férjem vidéken tartózkodott, a zsaroló szeptember végén engem hívott fel telefonon, és másfél milliót követelt. Nem mertem elmondani a férjemnek, hanem pénzt vettem fel a bankban, hogy elvigyem a zsarolónak, aki a Csillagvizsgáló dombon várt éjfél tájban ugyanazon a napon, amikor az igazgató tanács ülését tartották a Kämp Szálloda különtermében. A kirobbant veszekedést felhasználva, az ülés befejezése előtt távoztam. Mivel féltem a sötétben a parkban, az íróasztal fiókjából a retikülömbe rejtettem a gumibotot, amely a férjemé volt a háborúban.

A zsaroló szavaiból világosan kiderült, hogy a fent említett összeget férjem a tudtomon kívül már kifizette neki. Megértettem, hogy veszélyben forog a boldogságunk, és hogy sohasem szabadulunk meg a zsarolótól.

Szörnyű haragra gerjedtem, és a gumibotot fejbe vertem. Tetemét a bokrok közé vonszoltam, és vak dühömben összevissza vertem az arcát a gumibotot, és rugdostam.

Férjem tetten ért, mivel észrevette idegességemet, és rosszat sejtve, titokban a nyomomba eredt a Csillagvizsgáló dombra. Tettemet nem sikerült megakadályoznia, de megértette dührohamomat, mert ez nálunk családi vonás. Mivel meg akart védelmezni tettem következményeitől, ráhúzta a zakót a tetem fejére, az öreg zsebéből pedig kiszedett minden tárgyat, és a park szemétkosarába szórta, hogy késleltesse személyazonosságának megállapítását.

Ugyancsak azért, hogy engem védelmezzen, elszedte az öreg kulcsait, és elment a lakására, hogy ellenőrizze, nem hagyott-e hátra a zsaroló valamilyen írott feljegyzést a történekről.

De aztán jöttek maguk, rendőrök, és az idegeim felmondták a szolgálatot. Megértettem, hogy soha az életben nem lesz többé egyetlen nyugodt percem sem. Egyetlen örömöm az, hogy ma összeadtak bennünket. De nem akarom tönkretenni férjem életét, bár ő azt állítja, hogy idővel minden felesébe merül. Ezért kénytelen vagyok tettemért az egyetlen lehetséges módon vezekelni.

Ezt a levelet azalatt írom, míg férjem alszik. Holnap a tengerbe ugrom a Sasfészek sziklaormáról, ugyanolyan magasról, amilyen magasról Maire esett le.

Ezt a vallomásomat a rendőrségnek címzett, nyitott borítékban olyan helyen hagyom, ahol a férjem biztosan rátalál. Az ő belátására bízom, hogy mit tesz velem, és kérem, bocsássa meg nekem mindazt a rosszat, amit neki okoztam.

Ennyi volt az egész. Világos és tárgyilagos vallomás. Alatta a dátum és Annikka Vadenblick aláírása.

Szóltalanul átnyújtottam az iratot Palmunak. Ő lassan olvasni kezdte. Magam egészen más szemmel néztem Vadenblick őrnagyot. Kemény arc, könyörtelen szempár, de a mai világban nem szeretik a dölyfös embereket, akik mindenben keresztülviszik az akaratukat. Áskálódás, irigység, rágalma-zás. Végül is mit tudtam Gustaf Erik Vadenblick őrnagyról? Mindenesetre kitüntette magát a háborúban, egész sor érdemrendje volt, felújította rozszant családi kúriáját.

Az őrnagy makacsul az asztalt nézte. Az igazi férfi elrejtje érzéseit. Meg sem rezdült az arca. Mialatt Palmu olvasott, az őrnagy csendben a helyére rakta a fegyvert, amelyet már megtisztított, és a szarvasölő puskát tette maga elé az asztalra. De ott is hagyta. Nem kezdett hozzá a tisztogatásához. Vannak az életben nehéz pillanatok. Ekkor még nem is sejtettem, *milyen* nehéz volt ez a pillanat az őrnagy számára.

Palmu befejezte az olvasást, szórakozottan összehajtotta a papírt, és visszadugta a borítékba, amelyet én téptem fel. Homlokát ráncolva mereven a padlóra nézett. A pipája kialudt, míg olvasott.

– Ez a saját kezű aláírása – szólalt meg végül az őrnagy. – Ezt maguk is aligha vonják kétségbe. Hiszen van írásszakértőjük, sátán vérebei! Maguk kergették Annikkát a halálba. Én szerettem őt. Én védelmeztem őt, és felelek is érte, bár éppen őmiatta soha senkinek sem akartam ezt megmutatni.

– Igen, igen, ez bizony teljes értékű vallomás – válaszolta végül Palmu. – De megfelelnek az alapkörül, őrnagy úr!

Az őrnagy megmozdult, és az asztalról felvette a szarvasölő fegyvert, miközben Palmu folytatta:

– Hogy úgy mondjam, arról a körül, amelyet az építők ostobaságukban nem vettek észre. És mi, véredek sem.

Szórakozottan lehajolt, hogy cipője sarkán kiverje pipájából a hamut, és ugyanabban a pillanatban az őrnagy kezében eldörrent a szarvasölő puska. A golyó Palmu feje fölött süvített el, pontosan ott, ahol egy másodperc töredékével azelőtt a homloka volt. Hallatszott az átfűrődő fa recsegése.

Villámgyorsan kibiztosítottam a pisztolyt még a belső zsebemben, és előrántottam. Amikor az őrnagy megmoccan, hogy újratöltsön, a könyökébe

löttem. Szerintem nyilvánvaló gyilkossági kísérletet követett el, bár, ha megölték volna, akkor sem értettem volna, mire célzott Palmu a szavaival.

Vadenblick őrnagy egy pissenést sem hallatott, csak kiejtette kezéből a fegyvert, és a könyökéhez kapott.

– Mi a fenét csinál, maga örült? – üvöltötte. – Hiszen véletlenül sült el. Valaki csőre töltötte. Csak nem az a semmirekellő kölyök babrált a fegyvereimmel, bár szigorúan megtiltottam neki!

– *Csak nem az a semmirekellő kölyök* – ismételte meg irtózatossal, és felállt, mintha láthatatlan erő emelte volna fel a székéről. Tágra meredt szemmel nézett az ajtóra, és mi is mind a hárman arra fordultunk.

A szarvasölő puska lövedéke, amely Palmu feje fölött fűtyült el, átütötte a zárt ajtót, amelyen csúnya lyuk tátongott.

Az őrnagy előrement, merev léptekkel, mint egy alvajáró. Sebesült karja bénultan lógott. Mi többiek követtük. Elfordította a zárban a kulcsot, és kinyitotta az ajtót. Ott feküdt véresen a tizenkét éves Erik Vadenblick, apjának fia. Fejét átütötte a szarvasölő fegyver lövedéke, halántéka összezúzva. Még annyi ideje sem maradt, hogy feljajduljon.

– Fiam, fiacskám! – rogyott térdre az őrnagy, hogy beleremegett a padló. Először rázogatni kezdte a fiút, aztán fölemelte élettelen fejét. Dölyfös tartása megtört. Gustaf Erik Vadenblick őrnagy sírt. Talán először, gyermek-kora óta.

De nem sokáig sírt.

– Nézzék, mit műveltek! – suttogetta, felém fordítva holtápadt, a fájdalomtól és a haragtól eltorzult arcát. – Legalább segítsenek.

Nem bírta egyedül fölemelni a fiút, úgyhogy én vettem karomba a holttestet, és óvatosan a szalon szőfájára fektettem. Semmilyen emberi erő sem segíthetett rajta, de Kokki a telefonhoz lépett, és a körzeti orvost hívta. Hiszen az őrnagy könyökét mindenképpen be kellett kötöztetni. Az ősök arcképei dölyfös, könyörtelen kifejezéssel néztek le ránk a falakról.

– Fiacskám, fiacskám! – ismételte megtört hangon az őrnagy. – Semmi sem érdekel többé. Neki akartam birodalmat teremteni. Ahogy szokás volt őseink idejében. Akkora birtokot, mint egy egyházközség. A Melkonen-részvénytársaság gyárait. Csináljanak a többiek, amit tudnak, mi Vadenblickek azt tesszük, amit akarunk. De ő nincs többé.

Őrjöngve fordult felénk:

– Mennydörgés mennykő! Hát még mindig nem értik, átkozott rendőrök? Semmi sem érdekel többé. Ettől a fiútól indult el az egész, az én fiamtól. Hát csakugyan nem jöttek rá erre? Ő ejtett égő cigarettát Maire ágyába. Ő tömött maréknyi altatót a mostohaanyja szájába, és kényszerítette, hogy lenyelje. Ezért kellett a fiút hazulról vidékre küldenem. Egyszer még megölte volna a mostoháját.

Az őrnagy a homlokát törölgette, szeme az ősök képein révedezett.

Megnyugodott, lehiggadt.

– Annikka megelőzte – folytatta. – Kítaszította Mairét az ablakon. Ez volt a legjobb, amit Mairével tenni lehetett.

Mérhetetlen döbbenettel néztem a halott fiút. Halálában is szép volt, mint egy angyal. De a szíve mélyéig gonosz. Eszembe jutott az a varjú. Megértettem. Elhittem mindent.

De még jobban elképedtem, amikor Palmu csendesen tömögetni kezdte a pipáját, és minden szépités nélkül megszólalt:

– Eszem ágában sincs kétségbe vonni az aláírás hitelességét. Hiszen Annikka asszony bármit aláírt, amit ön akart, akár egy darab üres papírt is. – Felénk fordult, és kiadta a parancsot: – De most menjünk! Robbantsuk fel a Sasfészket, és lássuk, mit találunk az alapkő alatt! – Hirtelen az őrnagyra pillantott, leejtette a pipáját, és felkiáltott: – Kokki, gyorsan!

Az elképedéstől annyira megbénultam, hogy meg sem tudtam moccanni. De Kokkinak sikerült megragadnia az őrnagy ép karját, és Vadenblick nem tudta szájába venni a ciánfiolát. Micsoda háborús trükkök. Német mintára. Vajon honnan szerezhette?

Az őrnagy idegei csak ekkor roppantak össze. Tombolni kezdett, és dühöngött, mint valami fenevad, bár a könyöke szét volt zúzva, a fia pedig holtan feküdt a szófán. Palmu kénytelen volt a gépkocsiból behozni a bilincset és rácsattintani az őrnagy csuklójára. De még ez sem fékezte meg. Végül talán mégis kitört rajta az elmebaj, mert valóban tajtékozott a szája. Könyvekben olvastam már róla, hogy ilyesmi előfordulhat, de eddig nem hittem. Ott, a Vadenblick-kúria szalonjában a saját szememmel láttam.

A körzeti orvos kénytelen volt nyugtató injekciót adni neki, mielőtt be tudta volna kötözni szétzúzott könyökét. De nem bánom, hogy rálöttem. Nem bánom bizony, hisz így tudtuk meg, hogyan járt Sinikka. Mert minden Sinikkával kezdődött.

Bár nem való, hogy elébe vágjak az eseményeknek. Hátrahagytuk a gépkocsivezetőt, az egyenruhás rendőrt, hogy őrizze a körorvos gondjaira bízott Vadenblick őrnagyot, és elindultunk, hogy felkapaszkodjunk a Sasfészekhez.

Az épület gyorsan növekedett, és a munkások javában dolgoztak, úgyhogy segítséget kaphattunk tőlük. Az alapkövet a kandalló alá süllyesztették, és betont öntöttek rá. Erről az ünnepélyes alapköletételről maga az őrnagy tett említést nekünk, és a munkások megerősítették, hogy az alapkő alá csakugyan egy fémládát helyezett el, ahogyan a jó szokás megköveteli, amikor az urak építkeznek.

Így hát először szétrobbantottuk az egész tákolmányt. Hogy helyet csináljunk. Az őrnagnak úgysem volt többé szüksége a Sasfészekre. Még az építőmunkások sem nagyon elleneztek, bár elúszott a napibérük. Az őrnagyot egyáltalán nem tartották kellemes munkaadónak, amikor akkordmunkáról volt

szó.

Az alapkő alatt leforrasztott tábori ládát találtunk, és a láda belsejében a Vadenblickek családfáját, noha csak keménypapírra rajzolva. Ezenkívül az öreg Nordberg kulcsait. Egy pár vérfoltos cipőt. És egy borítékot, amelyre az öreg Nordberg reszkető betűivel ez volt írva: „Feltétlenül elégetendő a halálom után.” Az öreg feljegyezte magának, amit látott. Nevezetesen azt, hogy Vadenblick őrnagy hogyan taszította ki erőszakkal az ablakon a feleségét, éjjel fél három tájban, a Katajanokkán, a fényesen kivilágított lakásban. Holdvilágos áprilisi éj volt. Az ajtóban Annikka jelent meg, és ő is látta. Kiáltani próbált, de az őrnagy betapasztotta a száját, és aztán a vendégek berohantak a szobába. Az egész mindössze néhány másodpercig tartott, írta az öreg.

Úgyhogy még csak nem is lett volna szükség Vadenblick őrnagy saját beszámolójára, hogyan ölte meg hidegvérrel és előre megfontolt szándékkal a zsarolót. Mert a Vadenblickek azt teszik, amit akarnak, bárhogyan változzanak is az idők. Mások csinálják azt, amit tudnak. Tehát mi is azt csináltuk, amit tehattünk. Rács mögé dugtuk. Azt persze nem tudom, hogy az őrnagy a véres cipőt és a kulcscsomót múzeumi tárgynak szánta-e a jövőendő nemzedék vitrinjébe, vagy az alapkövet a beton alatt tartotta a legjobb rejtkehelynek. Hidegvérű ember.

Természetesen először is elvittük a Vörös kereszt Kórházba, hogy megoperálják. Palmu még biztatta is a sebészt, hogy hozza teljesen rendbe a könyökét, hogy a fegyházban az őrnagy teljes értékű kötőrő legyen.

Mert persze életfogytiglanra ítélték. Nem rendeltek ki elmeszakértőt, hogy megvizsgálja Vadenblick őrnagyot. Nem. Nem is egyezett volna bele. De nekem az a véleményem, hogy ennek az embernek egyszer elborul még az agya. Vadenblick őrnagy életében aligha szabadul ki a rácsok mögül. Benne ki is hal a nemzetség, amely fölött eljárt az idő.

De a természete nem csillapodott le. Ne higgyék! Éppen ellenkezőleg, dicsekedni kezdett. Önszántából elmondta Sinikka egész történetét. Sinikka Maire leánya volt, ha emlékeznek rá. Az őrnagy akkor kezdett udvarolni neki, amikor saját kérésére megvált a hadseregtől. Gépkocsikat árult jutalék fejében. Gyengén jövedelmező munka volt ez abban az időben. Éppen hogy csak neve volt. De Sinikka Maire kíséretében véletlenül új gépkocsit keresett. Akkor jöttek divatba az autók. Miért ne? Remek férfi volt az őrnagy kétségtelenül. Hatott a nőkre, legalábbis bizonyos fajtájú nőkre. Miért ne hatott volna egy tapasztalatlan, kalandvágyó leányra? Az őrnagy visszaélt a lehetőséggel, és megbecstelenítette a kiskorú leányt, hogy kényszerházasságot köthessen, és megkaparintsa a Melkonen család pénzét. Akkor még az öreg Melkonen is élt.

De Sinikka azt hitte, túljár az őrnagy eszén. A kis makrancos. Mihelyt észrevette, hogy a szokásos rendszerességben késlekedés következett be, azonnal orvoshoz ment, ha értik, mit akarok tapintatosan mondani. Ezenkívül erőszak esetében teljesen törvényes eljárás ez. Hiszen a leány csak tizenhét

éves volt. Amikor a legközelebbi alkalommal a Melkonen család pompás vitorlásán kifutottak a tengerre, és a vitorlák csattogása közben az őrnagy gondolatai már a menyegzői harangzúgás körül jártak, az erős szélben Sinikka diadalittasan elmesélte, hogy korai volt inni a medve bőrére. Állítólag azt is hozzátette, hogy játszadozni még hajlandó volt olyasféle férfiakkal, mint az őrnagy, de eljegyzésről és házasságról sohasem lehet szó. Ha az életébe kerülne, akkor sem. Sőt, még fenyegetőzött is, hogy mindent elmond az anyjának meg a nagypapjának, Melkonen bányafőtanácsosnak. Észrevette, hogy az anyja a kelleténél sóvárabban nézegeti az őrnagyot. És Melkonen bányafőtanácsos bizonyára el tudta volna látni az őrnagy baját.

Így hát Vadenblick őrnagy, a közvetlen cselekvés embere, a nyakánál fogva a tengerbe vetette a leányt. A biztonság kedvéért még a közelben lavírozott, amíg nem látta, hogy végleg alámerül. Aztán felfordította és egy megfelelő sziklazátonyon elsüllyesztette a csónakot, ő maga pedig kiúszott a zátonyra. Még el is halmozták dicsérettel, amikor azt állította, hogy a hullámokkal dacolva próbálta kimenteni a fuldokló Sinikkát.

És Ville? Ville bekerült önkéntesnek a gépkocsizászlóaljba. Azt a karambolhistóriát zárt ajtók mögött tárgyalták, Ville még feltételes büntetést sem kapott. A mi ajánlásunkra. Hiszen tőle telhetőleg segített a rendőrségnek egy nehéz ügy kibogozásában. Arska kiadós büntetést kapott. Ugyancsak a mi ajánlásunkra: És az autólopási csoport vezetője is ütötte a vasat. Úgyhogy Arska fegyházba került. Bár csak a fiatakorúak fegyházába, de az apja ezért is köszönetét mondott, és könnyes szemmel áldott bennünket. Évek óta nem bírt a fiával.

Nekem pedig igazán nincs miért panaszkodnom. Mintegy százan keltünk útra, hogy énekeljünk Koppenhágában. Sugárhajtóműves repülőgépen. Aarne Melkonen vezérigazgató fizette. Sőt még a háromnapos szállást is a legelőkelőbb szállodákban. Vagyis állta a szavát. Ebből az emberből lesz még bányafőtanácsos; mondják, hogy én mondtam. Persze, ha nem hal meg előbb szívtrombózisban. Jól éreztük magunkat. Bizonyára látták a képeket a lapokban. És a bírálatokat.

Ja igen, el is feledkeztem Kaijáról. Még csak be sem idéztettük az egész karambolügyben. Kiderült ugyanis, hogy Kaija csak tizennégy éves. A jumpertől függetlenül. Pedig olyan helyes kis feneke volt abban a szűk nadrágban.

Azt bizonyára elmeséltem már, hogy Ville végre meg merte kérni Saara Pohjanvuori kezét. Még azon a születésnapján. Alpio mellesleg elmondta neki, hogy a fegyveres szolgálatot teljesítőknak családi segílyt folyósítanak. És Pohjanvuori szabómester sem ölte meg a leányát, amikor megtudta a dolgot. Éppen ellenkezőleg, sírt örömeiben, hogy Ville hajlandó elvenni a szegény megesett leányt. Ő maga sürgette az esküvőt, és Villét, aki alig szabadult ki a sittről, már zavarta a pap elé. Olyan kínban volt, hogy még azt is megígérte

nekik, mosógépet kapnak tőle nászajándékba. Ezek a fiatalok manapság nem is boldogulnak már mosógép nélkül. Tudniillik, ha kisbabát várnak.

Minden jó, ha a vége jó. Ezért el kell még magyaráznom a piros tollas úr rejtélyét. Kokki ugyan régen tisztázta volna már, ha akkor a gépkocsiban lett volna türelmem végighallgatni. De előttem csak később tisztázódott. Túl voltunk már a koppenhágai utazáson.

Mindenesetre egy novemberi vasárnap reggel, úgy tíz óra tájban, megszólalt a telefonom, amikor én még üdvözülten ringatóztam Morpheusz karjaiban. Pelkonen kisasszony telefonált. Barátilag meghívott egy csésze reggeli kávéra, és én természetesen azonnal mentem is, mihelyt megberetvélkoztam.

Ott ült a reggeli kávé mellett. Mármint az az úr.

Nem volt a fején, a piros tollas kalap, de Pelkonen kisasszony pontos leírásából egyetlen szempillantás alatt ráismertem. Szépen deresedő halánték, a szemöldök alatt barátságos szürke szempár, zömök férfi, bizonyára jóval túl az ötvenen, de különben acélos tartású és ruganyos, a legszebb férfikorban.

Legalábbis Pelkonen kisasszony szemében, amint az arcáról leolvastam.

– Svartsvan mérnök úr – mutatta be Pelkonen kisasszony. – Okleveles mérnök.

– Igazán szívből elnézést kérek, de semmit sem tudtam az egész ügyről – jelentette ki a mérnök –, amíg most fel nem vettem a kapcsolatot Pelkonen kisasszonnyal.

– Rám ismert – mesélte Pelkonen kisasszony, a csodálattól ragyogó szemmel.

– Láttam a kutyakiállításon – mesélte szerényen a mérnök. – Ez a Hú Cimborá díjnyertes kutya – hajolt le, és megsimogatta a szép skót terriert, amely valóságos révületben őrizte a mérnök nadrágszárát, úgyhogy még engem is alig volt hajlandó üdvözölni. Éreztem, hogy az irigység tuskéje fúródik a szívembe.

– Mindig szerettem a kutyákat – folytatta a mérnök. – Magam nem tarthatok, hiszen magányos özvegyember vagyok, de minden alkalommal megnézem a kutyakiállítást, a lapokban figyelemmel kísérem a díjak kiosztását, és véletlenül megjegyeztem Pelkonen kisasszony nevét. Azon a reggelen láttam a Csillagvizsgáló dombon, és a képről nyomban ráismertem Hú Cimborára, bocsanat, akarom mondani, természetesen Pelkonen kisasszonyra. Ezért telefonáltam neki, mihelyt hazatértem Amerikából.

– Amerikából? – ismételt meg bambán.

– Éppen aznap reggel indultam az Egyesült Államokba, nyolc órakor – magyarázta a mérnök. – Hiszen érti. Megvolt a repülőjegy, a vízum, New Yorkban és Chicagóban percnyi pontossággal kitűzött tárgyalások. Egyszerűen nem keveredhettem bele olyan ügybe, amely nem tartozott rám. Kihallgatások következtek volna és így tovább. Voltaképpen így is csaknem elkéstem a gép

indulását, amiért megálltam Pelkonen kisasszonnyal, hogy fontolóra vegyük az ügyet.

– Svartsvan mérnök úr azt állítja, hogy egyenesen segítettem neki egy fontos ügyben – jelentette ki Pelkonen kisasszony, aki még Hú Cimboránál is nagyobb révületben csodálta hősét.

– Hát fura egy história volt – magyarázta a mérnök. – Nehéz döntés előtt álltam, lelkiismereti probléma előtt, hogy úgy mondjam. Pelkonen kisasszony azt mondta, mindenkinek teljesítenie kell a kötelességét. Vagy valami ilyesmit. Kora hajnalig virrasztottam, a magam ügyén gyötrődve. Az egész utazás már előre annyira idegesített, hogy nem jött álom a szememre. Ezért mentem sétálni a reggeli derengésben a Csillagvizsgáló dombra. Gondoltam, friss levegőt szívok, hátha kiszellőzik a fejem az utazás előtt.

– Tehát lelkiismereti probléma – emlékeztettem, hogy a tárgyra térjünk.

– Voltaképpen inkább üzletember vagyok, mint mérnök mesélte. – Vállalatunknak jól jövedelmező gépgyári képviselete van. Ott dolgozom ma holnap huszonöt éve. Beosztottként, bár úgy ismerem a szakmát, mint a tenyeremet. Az igazgató még a húszas években megkapta a képviseletet. Az idő rohant. Az igazgató viszont megcsontosodott, őszintén szólva. Ma már képtelen megkülönböztetni az elektronikus berendezést a hűtőszekrénytől. Úgyhogy a cég látta a kárát. Manapság pedig kemény a konkurencia. Ezért arra gondoltam, hogy csak a kötelességemet teljesítem, ha ott Amerikában, miután a cég érdekében megismertem az új cikkeket, néhány elejtett megjegyzéssel célzok rá, hogy a képviselet jobb kezekben is lehetne. Mármost az én kezemben. Pelkonen kisasszony azonban jobb belátásra bírt.

– Persze ostobaság – ismerte el. – De úgy értelmeztem, hogy emberi kötelességem mégis inkább az, hogy pártját fogjam az öregnek. Hiszen ő alapította és indította fejlődésnek a céget. Azok ott New Yorkban és Chicagóban igyekeztek mindent kiszedni belőlem. De egyetlen rossz szót sem szóltam az öregről. Éppen ellenkezőleg. Úgyhogy amikor felkerekedtem, valóban rám ruházták az egész képviseletet, a régi és az új cikkeket egyaránt. Ha fűrni kezdtem volna öreg képviselőjüket, minden teketória nélkül ejtettek volna. Ők maguk vallották be. Az öreg azért küldött ki, hogy szemügyre vegyenek. Így hát az erény elnyerte jutalmát. Köszönöm, Pelkonen kisasszony.

És erre sem kell több szót vesztegetnem. Láttam őket együtt, kétszer szimfonikus hangversenyen, egyszer meg a képzőművészeti tárlaton. Talán ebből is lesz valami. Aztán meg azt sem tudom, ki után vágyik is jobban Svartsvan mérnök. Hú Cimboráé ugyanis valóban remek kutya. De szerintem Pelkonen kisasszonyon sincs semmi kivetnivaló.

Csak az osztályvezetővel romlott meg a kapcsolat. Nem tudom felfogni, miért. Legalábbis én nem vagyok az oka. Talán csak irigykedik, amiért nem jöhetett velünk Koppenhágába. De hogyan is intézkedhettem volna én? Hiszen még énekhangja sincs, éppúgy, mint Palmunak.

Az olvasó talán még most is csodálkozik, honnan tudhatott Palmu arról az alapkö-históriáról. Mert valahonnan *tudnia* kellett róla. Úgyhogy végül kerek pereg meg is kérdeztem tőle:

– Hallod, Palmu, mondd el végre, honnan szereztél tudomást arról az alapköhistóriáról?

De Palmu felügyelő egyáltalán nem kezdett lélektanról, leszármazás-tanról, emberi tapasztalatokról vagy a gyilkos hivalkodó hiúságáról fecsegni. Nem dicsekedett, és engem sem akart zavarba hozni.

– Megmondták a csillagok – válaszolta egészen egyszerűen.

A kiadásért felel az Európa Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Karig Sára
A fedéldrészlet Szabó Árpád munkája
Műszaki szerkesztő: Liener Katalin
Műszaki vezető: András Győzőné
Készült: 89 940 példányban, 17,25 (A/5) ív terjedelemben
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (77.9717/8)
EU-d-7879
ISBN 963 07 0949 X
77.4415.66-14-2 Alföldi Nyomda, Debrecen